

ČIM PREJ NOV MOST PRI KRASINCU

Pred kratkim so se stali predstavniki občin Metlika in Ozalj in se dogovorili o ukrepih za čimprejšnjo zgraditev mostu čez Kolpo med Krasincem in Pravutino. Stari leseni most je med zadnjim velikim jesenskim deževjem narasla Kolpa odnesla, tako do sedaj med Metliko in Vinico ni nobenega mostu, ki bi povezoval sosednji republikli. Sklenili so, da je treba takoj naročiti projekte za nov most in zagotoviti denar za gradnjo.

PC LEPI CESTI DO SOŠIC

Pred kratkim so predsedniki občin Metlika, Ozalj in Jastrebarsko podpisali pogodbo za izdelavo projekta za posodobitev okoli 9 kilometrov dolge ceste od Radovice do Sošic, ki povezuje kraje v spominskem območju Žumberak-Gorjanci. V metliški občini je en kilometer te ceste, tri km v občini Ozalj in šest km v jastrebarski občini. Če bo vse po sreči, se bodo dela začela še letos. Vsekakor bo ta cesta ne samo Belokranjcem, marveč tudi vsem Slovencem precej približala do sedaj zelo odročne, a lepe kraje na pobočjih Gorjancev.

Vsi smo sistem

Dober potek priprav na konferenco OO ZK

Na ponedeljkovi seji komiteja občinske konference Zveze komunistov Črnomelj in včerajšnjem posvetu s sekretarji osnovnih organizacij ZK so osrednjo pozornost posvetili aktivnosti in programom dela po 5. seji ZKS in 8. seji ZKJ. Govor je bil tudi o pripravah na volilne konference v osnovnih organizacijah, ki dobro potekajo.

Večina osnovnih organizacij je že pred tem evidentirala kandidate za sekretariate osnovnih organizacij, komisija za kadrovska vprašanja je pretresla sezname s temi kandidati, komite pa jih je potrdil. Tako v Črnomlju računajo, da bodo volilne konference zaključene do srede tega meseca.

Okoli 20. novembra bo seja občinske konference ZK, osrednja točka dnevnega reda pa bo poglobljena razprava o nadaljnjem utrjevanju političnega sistema socialističnega samoupravljanja in o vlogi in nalogah Zveze komunistov pri tem. V široko razpravo o tem pomembnem vprašanju bo preko sredstev informiranja v delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih vključen najširši krog delovnih ljudi in občanov črnomajske občine.

RAZSTAVA IZSLEDKOV MLADIH RAZISKOVALCEV

V počastitev letošnjih jubilejev bodo 7. novembra v avli novomeškega Doma JLA odprli razstavo izsledkov letošnjega tabora Gibanje znanosti mladine „Krka 79“, ki je bil letos od 30. julija do 11. avgusta v Sentjerneju. Zanimivosti arheoloških in etnoloških odkritij bodo na ogled od 27. novembra.

SAMOKRITIČNO O POMANJKLJIVOSTIH – Nekajurni pogovor članov delovne skupine CK ZKS, ki je tačas na obisku v novomeški občini, s predstavniki Zdravstvenega centra, tozdr Bolnišnica Novo mesto, je dal res izčrpno podobo o delu tamkajšnje organizacije ZK ter uveljavljanju samoupravljanja in delegatskih odnosov. Poseben poudarek v ponedeljkovem razgovoru je bil namenjen obveščanju delegatov in delavcev. (Foto: Miha Gošnik)

Hitreje zmagati ovire

Partijski dokumenti in sklepi se morajo odraziti v vsakdanjem življenju – Koliko to uspeva komunistom v novomeški občini, deloma tudi v Črnomlju in Trebnjem, ugotavlja delovna skupnost CK ZKS

Od ponedeljka, 5. novembra dalje, se na Dolenjskem, največ pa v novomeški občini, mudi delovna skupnost CK ZKS pod vodstvom Martina Minarja, izvršnega sekretarja predsedstva CK. V dveh skupinah se gostje na širših sestankih s komunisti v interesnih skupnostih, delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih seznanjajo zlasti z ovirami, ki stoje na poti, da se dokumenti ZK v praksi uresničujejo z zamudo.

V ponedeljek dopoldne sta bila dva pogovora: eden o delovanju delegatskega sistema v interese skupnostih družbenih dejavnosti, drugi v novomeškem zdravstvenem domu. Popoldne so delovanje delegatskega sistema obravnavali v družbenopolitični skupnosti, obiskali so tudi novomeško bolnišnico.

Napet delovni program pa je zastavljen še za ves teden. Med obiski v delovnih organizacijah

sta pomembna zlasti torkova v tovarni avtomobilov IMV v Novem mestu in pa v IMV tozdr Črnomelj, v četrtek pa v tovarni Novoles v Straži. Gostje bodo med delovnimi organizacijami obiskali še Dolenjko in Kmetijsko zadrugo Novo mesto, krajevni skupnosti Sentjernej in Hinje, pa samoupravno stanovanjsko skupnost, Novoteksov tozdr Tkanina, Dolenjski list in upravne organe občinske skupščine.

Namen obiska in odkritih pogovorov s komunisti, ki delajo v teh organizacijah, je, čim realneje oceniti stanje in ugotoviti uresničevanje partijskih stališč. Naloga delovne skupine je, ugotoviti koliko sklepi pomenijo na terenu tudi akcijo za spremembo razmer in odnosov, zlasti v tistih točkah, ki resno ovirajo nadaljnji razvoj samoupravnih odnosov. Obširneje bomo o teh sestankih poročali prihodnjič. R. B.

Prvi kos nove poti prehojen

15. oktobra je bil izglasovan sporazum, po katerem je vse dolenjsko zdravstvo združeno v zdravstvenem centru, konec oktobra pa so se pridružile še lekarne.

Letos začeta reorganizacija v dolenjskem zdravstvu je na najboljši poti, da se privede h koncu. Najpomembnejši korak je že bil storjen 15. oktobra letos, ko je bil v 6 tozdrh štirih dolenjskih občin izglasovan sporazum o združitvi v delovno organizacijo Zdravstveni center. S tem zdravstvenega sozda ni več, prav tako pa so prenehale delovati doslej 3 samostojne delovne organizacije: Združeni zdravstveni dom, Splošna bolnišnica in Zavod za socialno medicino in higieno dela. Vsi ti so postali tozdr Zdravstvenega centra Dolenjske.

Konec oktobra pa je bil referendum tudi v vseh lekarnah, ki je prav tako uspel, in s tem so tudi lekarne prešle v sklop Zdravstvenega centra.

Namesto združenega zdravstvenega doma so zdaj zdravstveni domovi v Novem mestu, Metliki, Črnomlju in Trebnjem kot samostojni tozdr vključeni v Zdravstveni center Dolenjske Krčani pa so ubrali svojo pot in kaže, da se bodo v Posavju organizirali po svoje.

Kot je povedal Jakob Berič, glavni direktor Zdravstvenega centra (v kratkem se bo tudi ta naziv spremenil), je reorganizacija zdravstva v treh dolenjskih občinah zaključena, le v občini Novo mesto bo potrebno izvesti še drugi del: združevanje znanja, dela in sredstev med zdrav-

stvenim domom in bolnišnico, posebno pri povezovanju dispanzerskega varstva in specialističnih služb. S poslopjem novega zdravstvenega doma v Kandiji, ki je bil pred

tednom dni odprt, so dane vse možnosti, da na nekaterih področjih ustanovijo tozde po strokah.

(Nadaljevanje na 4. strani)

VEDNO VEČJI KROG VARČEVALCEV – Ob 31. oktobru, dnevu varčevalcev, so 2. novembra v avli Ljubljanske banke v Novem mestu pripravili daljšo slovesnost. Ob kulturnem programu, ki so ga pripravili mladi cicibančki iz VVZ Ljubljanska cesta (na sliki med programom) in mladinci Temeljne Dolenjske banke, so prebrali najboljše pisemne prispevke, ki so jih na temo o varčevanju napisali osnovnošolci in srednješolci iz novomeške občine. Ob tej priložnosti so dijaki ESSC ustanovili prvo mladinsko hranilnico na območju Temeljne dolenjske banke, sprejeli svoj pravilnik in izvolili svet. J. mladinske hranilnice, ki ga bo vodila predsednica Jožica Težak. (Foto: J. Pavlin)

SZDL je odprta tudi za verne

Na Dolenjskem že prvi odmevi na gradivo za bližnjo volilno sejo republiške konference SZDL – Lojze Rataj: „Podpiramo uzakonitev kolektivnega dela in vodenja“

V Sloveniji je že kakšen mesec v razpravi gradivo za volilno sejo republiške konference Socialistične zveze. Seja bo v začetku decembra, na njej pa bo v središču pozornosti uresničevanje znane Titove pobude o uvedbi in doslednem uveljavljanju kolektivnega dela, vodenja in odgovornosti.

Prvi odmevi s teh razprav kažejo, da sprejemajo povsod Titovo pobudo kot umesten vsebinski predlog, ki je izredno pomemben za nadaljnje poglobljanje demokratičnih odnosov v naši družbi. „Zato v Socialistični zvezi ne govorimo samo o novih mandatih, bolj nam gre za to, kako tej organizaciji določiti ustrezno vsebino, kako jo napraviti še bolj frontno in odprto za vse interese delovnih ljudi in občanov,“ pravi Lojze Rataj, predsednik medobčinskega sveta Socialistične zveze za Dolenjsko.

Že nekatere dosedanje oblike delovanja kažejo na to, da se je Socialistična zveza precej približala temu, kar naj bi dosegli z izpolnitvijo Titovega naročila. Take oblike so razvidne iz nekaterih dejstev in načel, po katerih deluje Socialistična zveza. Na primer: organi Socialistične zveze so frontno sestavljeni, uveljavljen je sistem poenotenja stališč brez preglasovanja, organizacija sama je odprta za vse, ki so za socializem, delo poteka prek sekcij in podobno. „V prihodnje pa bo naša dolžnost“, poudarja Rataj, „da bomo vse sklepe sprejemali skupaj in dogovorno, odmerili večji pomen interesnim organizacijam in

društvom, še bolj razvili sekcijsko delo in prek teh oblik zagotovili zlasti sprejemanje napotil za organe odločanja. Kolektivne odgovornosti pa si ne zamišljamo samo tako, da bi vse skupaj napravili le na ramena družbenopolitičnih organizacij in skupščin, marveč mora ta sistem dela zajeti tudi združeno delo, samoupravne interesne skupnosti in druge.“

Lojze Rataj: „Kolektivno vodenje bo preverljano.“

Skrivalnice s premogom

Vsi trije zbon občinske skupščine v Krškem so v ponedeljek na pobudo Tovarne papirja in celuloze „Djuro Salaj“ zadolžili delegate vseh zborov slovenske skupščine s tega območja, da postavijo v republiški skupščini delegatsko vprašanje, odkod naj v bodoče krški papirski velikan dobi premog za svojo energijo.

Sodu je bržkone izbila dno republiška energetska bilanca, ki je očitno mačehovska do krške tovarne. Ta srednjeevropski velikan je bil namreč grajen za pogon na premog, v kar se v ista drugih objektov zaradi znane naftne krize šele preusmerja. Če bi obveljala sporna bilanca, bi se morali krški papirničarji že čez de-

set let obrisati pod nosom za slovenski premog.

Ce naj bi bil kdo ob ta premog, to prav gotovo ne bi smela biti Celuloza, češ naj si ga išče v Bosni in Hercegovini. Vsak dan izgine v njenih kotlih za en vlak premoga (40 vagonov), če jim ga seveda iz Velenja dostavijo. Slednje je postalo zadnje čase pravo igranje z živci in tehnologijo tovarne, ki ne sme zastati niti za trenutek.

Po sporni bilanci sodeč lahko Krčani računano na velenjski lignit samo še prihodnje leto. V isti sapi je govor tudi o zasavskem premogu. Žal je tudi to račun brez krčmarja! V Krškem namreč vedo za velike načrte Zasavcev, ki kupujejo velkanskoro rusko temocentralo z močjo 200 MW za proizvodnjo elektrike in 150 MW za toploto.

Tovarna v Krškem je bila z ramo ob rami s slovenskimi rudarji v dobrem in slabem. Izteka se petletka izpolnjevanja posebnega samoupravnega sporazuma, kjer je ta tovarna letno izdajala po 6,5 milijona dinarjev za razvoj slovenskega premogovništva. Če taisto premogovništvo res „zasaja krškim papirničarjem nož v hrbet“ ali pa je to samo plod kabinetskega sestavljanja neke energetske bilance, bo pokazal odgovor v republiški skupščini.

A. ŽELEZNIK

„VELIKI HRASTI“ DUŠIJO SAMOUPRAVO

In še: „Ugotavljamo, da pod „velikimi hrasti“ (v mislih imam nekatere večje delovne organizacije združenega dela) običajno nič ne raste. Pa ne samo to, ugotavljamo tudi, da se s tem samoupravljanje ne krepi, ampak kvečjemu slabi, se izničuje. Uvedba kolektivnega dela bi morala spodbuditi podrast pod hrasti, moralo bi se začeti samoupravljanje, saj nam gre konec koncev za to, da so delovni ljudje in občani bolj vključeni v odločanje prek delegatskih skupščin, samoupravnih organov in drugih oblik, ki jih poznamo. Seveda pa se moramo zavedati, da je uveljavljanje kolektivnega dela in vodenja proces, v katerem je nujno razrešiti dolgo vrsto vprašanj, ne nazadnje kadrovskih, hkrati pa videti, kje so zdaj centri moči (in oblasti), da bi znali prav ravnati.“

ZA KOLEKTIVNO VODENJE Z NADZOROM

Zelo pomembno je vedeti, in tudi Lojze Rataj se s tem strinja, da bo novi sistem kolektivnega vodenja uspešen, če bo v njem zagotovljena nepretirana delo, če bodo okrepjene in zaživele osnovne celice družbenopolitičnega dela, in prav tako če bo zagotovljen učinkovit nadzor nad delom izvršnih in upravnih organov. „Delo kolektivnih organov bodo morale stalno spremljati in ocenjevati družbenopolitične organizacije in če bo potrebno, tudi predlagati kadrovske spremembe“, pravi predsednik medobčinskega

(Nadaljevanje na 4. strani)

Praznik sevniške občine

Slavnostno zasedanje
vseh treh zborov Obs v
Krmelju

V spomin na legendarno osvoboditev političnih zapornikov iz sevniških sodniških zaporov, podvig so pod vodstvom heroja Dušana Kvedra-Tomaža izvedli borci brežiške čete, slavijo občani in delovni ljudje sevniške občine te dni svoj občinski praznik. V čast prazniku se že vstijo prireditve društev, organizacij, seveda pa tudi otvoritve pomembnih objektov. Sinoči je bila v sevniškem Partizanu telovadna akademija s podelitvijo Bloudkovih značk zaslužnim članom. Danes ob 16. uri bo otvoritev in ogled nove studijske tehnike sevniške lokalne radijske postaje, uro kasneje pa otvoritev doma radioamaterjev, ki je bil zgrajen pretežno udarniško.

Jutri bodo slavili krajani Poti na Zajčjo goro, ko bodo izročili namenu asfaltirano cesto. Občinski praznik je namreč hkrati tudi praznik največje – sevniške krajevne skupnosti. Zvečer ob 19. uri se v gasilskem domu obeta edinstven kulturni dogodek. Folklorna skupina iz srbske Babušnice (Konfekcija Lisca ima tam svoj tozdr) bo nastopila z večerom narodnih pesni in plesov iz Srbije.

Vrhunec prireditve bo v soboto v Krmelju. Najprej se bodo tam sestali delegati vseh treh zborov občinske skupščine. Med drugim bodo ta dan odprli modernizirani odsek ceste proti Tržišču in nove proizvodne prostore Liscinega tozdr v Krmelju. Ljubitelji lepe pesni bodo prišli na račun zvečer ob 19. uri v Lutrovi kleti v Sevnici, kjer bodo nastopili oktet boštanjski fantje, mešani zbor Lisca, moški zbor iz Loke in Oder mladini.

A. Z.

VREME

Ob koncu tedna bo prevladovalo spremenljivo oblačno in razmeroma hladno vreme. Občasno bodo tudi prehodne manjše padavine.

„Z zadovoljstvom poudarjam, da se je tudi tokrat potrdil zares prijateljski značaj naših odnosov z Romunijo. Ti odnosi so prežeti s polnim medsebojnim spoštovanjem in zaupanjem. Jugoslovansko-romunski odnosi so lahko v vsakem pogledu zgled dobrega sosedstva. To ni velikega po-

Ozadje je še vedno malce skrivnostno, zato je mogoče postreči bolj ali manj le s tistimi, kar je nesporno znano. To pa je, da je polkovnik Natsch Buch aretiral vse zakonito izvoljene politične predstavnike in tudi del najvišjega vojaškega poveljstva dežele ter uvedel vojaško diktaturo.

To se je zgodilo slabe tri mesece potem, ko je bilo videti, da je dežela naposled vendarle stopila na pot normalnega notranjega političnega življenja, ki naj bi ga vodili politiki in vojniki. Polkovnik Busch je to prekinil z državnim udarom, za katerega za zdaj še ni videti, kako se bo končal.

Iz glavnega mesta La Paza prihajajo namreč poročila o čedalje srditejših spopadih med skupinami oboroženih civilistov, ki so se postavili v bran pokovnikovim vojakom in enotam redne bolivijske vojske, ki jih je Busch poslal na ulice, da bi zavaroval in utrdil svojo oblast.

Ali je to uvod v državljansko vojno? To je vsekakor dramatično vprašanje, na katerega odgovora v tem trenutku še ni mogoče dati, vendar pa pritrden nikakor ni izključen.

Širše gledano so bolivijski dogodki za južnoameriške razmere skorajda normalni, saj vladajo v več kot polovici držav vojaki in večina teh se je oblasti polastila s silo.

Nekatere Buschove izjave (na primer: „dežele se je polastila velika komunistična zarota in vojska jo je morala preprečiti“) kažejo, da gre za izrazito desničarske sile in da se deželi obetajo hudi časi. To utegne biti še toliko bolj neprijetno, če so resnične novice, da je sedanja bolivijska garnitura na oblasti kakorkoli povezana z interesi generala Pinocheja v Čilu, kar nikakor ni izključeno, čeprav za zdaj neposrednih in trdnih dokazov še ni.

V vsakem primeru je Bolivija prišla v še eno izmed dramatičnih in za ljudstvo malo dobrega obetajočih obdobij svoje zgodovine.

JANEZ ČUČEK

NAPADI NA AMERIŠKA PREDSTAVNIŠTVA – Ameriška diplomatska predstavništva po svetu so zadnje čase čedalje bolj pogosto tarče različnih napadov. Medtem ko so, denimo, v Teheranu poslopje ameriške ambasade celo zasedli, so ga v San Salvadorju le poskušali, vendar jim je to preprečila vojska in oddelek ameriške pomorske pehote, ki so po tradiciji stražili ameriška diplomatska predstavništva v tujini. Na sliki: ameriški marinci na vrhu poslopja ambasade v San Salvadorju med napadom demonstrantov. (Telefoto: UPI)

Dogovarjanje ni mešetarjenje

Pot do dogovorjenih kmetijskih cen je trnova, ker vsakdo vidi predvsem sebe

Zakaj ni moč določiti odkupnih cen vseh kmetijskih pridelkov in živine, ko je že znana cena pšenice? Tako so vprašali tudi na zadnji seji upravnega odbora Zdržne zveze Slovenije. Ali strokovnjaki morda ne znajo izračunati pravih razmerij med cenami? Zakaj ne bi določili takih cen, da bi bilo pridelovanje vseh živil približno enako donosno in ne bi bilo treba kmetovalcem pogosto ugibati, ali se bolj splača sejati to ali ono ali pitati več goved ali rediti krave?

Odkupne cene kmetijskih pridelkov bi morale biti določene in objavljene že v oktobru za naslednje leto. Pred kratkim pa smo zvedeli, da je zvezni izvršni svet potrdil predlog za take nove cene in ga dal še v dogovarjanje republiškim in pokrajinskim organom. Ali se bodo z njim strinjali ali ga spreminjali? Kako dolgo bo to trajalo?

Dogovarjanje in sporazumno določanje cen – enako v kmetijstvu kot drugih gospodarskih dejavnostih – je lahko zelo demokratično, če vsi, ki se dogovarjajo, upoštevajo tudi koristi drugih, ne le lastne. Pogosto pa se ne morejo dogovoriti pravočasno zaradi tega, ker posamezna republika ali avtonomna pokrajina hoče zagotoviti svojim proizvajalcem večje koristi, kot naj bi jih imeli drugi. Namesto da bi upoštevali stvarne, strokovno ugotovljene stroške v določenih proizvodnih razmerah, se pogajajo med sabo, ko da bi mešetarili na tržnici, kdo bo več dobil ali

pokazalo na trgu. Najmanj so uskladjali cene živine in krmil, oziroma so premalo upoštevali dejanske razmere in so cene šle mimo njihovega dogovora.

Pri usklajevanju cen kmetijskih pridelkov in živine bo treba bolj upoštevati razmere v proizvodnji in oskrbi trga, kot pa sposobnosti posameznikov pri pripravi drugih proizvodov, da so zaradi nizke cene prav oni v največji stiski. Cene vseh kmetijskih pridelkov in živine bi morali postaviti na usklajevalno tehtnico naenkrat, ne pa posameznih zviševati ločeno od drugih, kot se še dogaja.

O letošnji setvi pšenice poslušamo in beremo slabe vesti. V času, ki je najbolj ustrezen za setev, so se na najbolj žitornih območjih posejali le polovico ali še toliko ne. Pa so imeli kar ugodno vreme. Zakaj niso sejali hitreje, saj je znano, da prepozna setev da slabši pridelek? Pri delu jih ni oviralo vreme, ne pomanjkanje semen ali gnojil, traktorjev pa imajo tudi precej več kot lani. Kaj torej? Ali morda ne prepočasno usklajevanje cen?

JOŽE PETEK

TELEGRAMI

NEW YORK – Tu se je pod okriljem OZN začela mednarodna konferenca o lakoti v Kambodžiji, ki jo je sklical generalni sekretar Združenih narodov Kurt Waldheim na pobudo Francije.

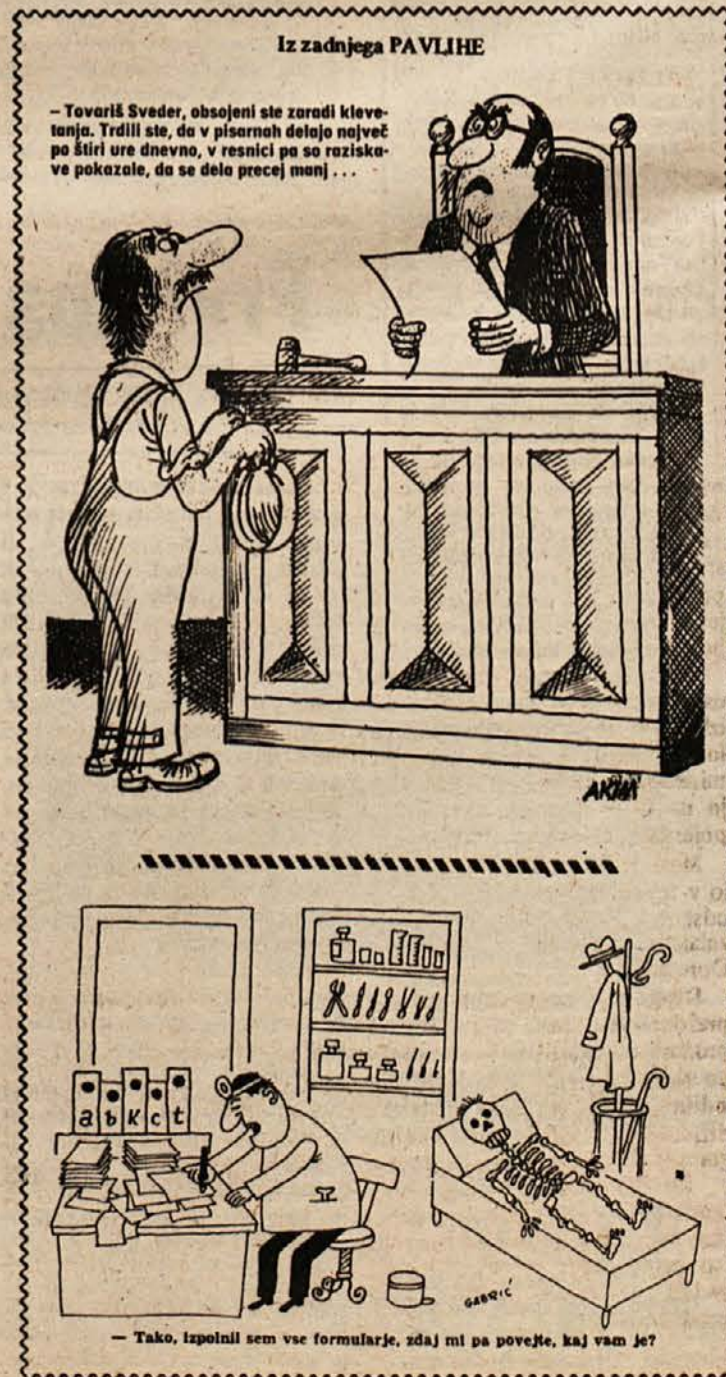
PARIZ – Francoskega ministra za delo Roberta Boulina, ki je napravil samomor, so pokopali v rojstni vasi Villandraut v Girondi. Na straneh francoskega tiska pa se nadaljuje žolčna razprava o odgovornosti za ministrov samomor. Tisk zahteva od vlade, naj pri priči ugotovi „popolno resnico“, o okoliščinah ministrove smrti.

BAGDAD – Kakor poroča iraška novinarska agencija so „čuvarki revolucije“ v Iranu ugrabili nekoga iraškega diplomata in tri konzularne uslužbenke ter jih odpeljali neznan kam. Do hgrabitve je prišlo po napadu na iraški generalni konzulat v mestu Al Mohamari.

HAVANA – Zadnje skupino 400 zapornikov, ki so bili obsojeni zaradi ogrožanja državne varnosti na Kubi, so spustili na svobodo. Kakor je sporočila kubanska tiskovna agencija Prensa Latina, so bili ti zaporniki zadnji izmed 3.600 kontra-revolucionarjev, ki jih je z amnestijo izpred desetih mesecev izpustila na prostost kubanska vlada.

NEW YORK – Varnostni svet OZN je ostro obsodil južno Afriko zaradi nedavne agresije na Angolo ter zahteval, naj takoj preneha z agresivnimi akti in provokacijami ter umakne svoje čete z angolskega ozemlja. Južnoafriška republika je dolžna, je rečeno v sklepu Varnostnega sveta, spoštovati neodvisnost in ozemeljsko nedotakljivost Angole.

ST. GEORGES – Premier Grnade Maurice Bishop je izjavil časniki, da je mogoče dokazati, da je bil pakt Nato vmešan v zaroto, katere cilj je bilo zrušenje sedanje vlade v njegovi državi. V stanovanju enega od šestnajstih osumljenih, sicer pripadnika policijskih sil, so po besedah predsednika vlade našli dokumente, ki omenjajo NATO.

Uspešen Titov obisk v Romuniji

mena le za naši dve državi, ampak tudi širše, za varnost in sodelovanje v Evropi, posebej pa tukaj na Balkanu.”

To je med drugim izjavil predsednik republike Josip Broz Tito po tridnevem uradnem in prijateljskem obisku v Romuniji, kjer se je več ur pogovarjal s svojim gostiteljem, romunskim državnikom Nicolaeom Ceausescum.

Njuni pogovori so sicer zgolj nadaljevanje stare in sedaj že dodobra uveljavljene prakse, vendar pa vsakič prispevajo še kanček več k boljšemu sodelovanju dveh prijateljskih sosednjih držav, od katerih je ena sicer članica vzhodnoevropskega socialističnega tabora (toda z izrazito samostojnimi in tudi različnimi pogledi na vrsto vprašanj), druga pa neuvrščena, kar pa, kot rezultati kažejo, nikakor ni ovira za zares dobre in prijateljske stike med državama.

To pot je bil rezultat Titovega potovanja in njegovih pogovorov še posebej pomemben, saj sta državnik podpisala tudi skupno jugoslovanskoromunsko deklaracijo.

PREVRAT V BOLIVIJI

Bolivija se je znova znašla pod škornjem diktature, tako bi bilo mogoče najkrajše opisati zadnje dogodke v tej deželi, kjer so vojaki izvedli že 188. (!) državni udar, odkar je ta dežela pred nekaj več kot 10 leti dobila neodvisnost.

NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

Več kot 150 znanstvenih in družbeno-političnih delavcev iz vseh socialističnih republik in pokrajin je v Banjaluki, na znanstvenem posvetovanju z naslovom „narodnostno vprašanje v jugoslovanski teoriji in praksi“, poskušalo z različnih vidikov

O Kardeljevi misli

osvetliti velikanski prispevek, ki ga je reševanju narodnostnega vprašanja prispeval revolucionar, državnik in marksist Edvard Kardelj. Organizatorji posvetovanja so mariborska in banjaluska univerza, marksistična centra CK ZK Slovenije in BiH, marksistični center mariborske univerze in center za marksistično izobraževanje in politične studije Veselin Maslesa iz Banjaluke.

„220 NAJVEČJIH“

Pred nedavnim je Ekonomska politika že enajstič zapored izdala svojo posebno prilogo „220 največjih“, v kateri je največje organizacije združenega dela v državi razporedila po poslovnih rezultatih iz minulega leta.

Tudi tokrat se je na vrh seznama uvrstila industrija nafte INA iz Zagreba, sledijo pa ji Rudarsko-metalurški kombinat Zenica, Naftagas Novi Sad, Rudarsko-topilniški bazen Bor, „Energoinvest“ Sarajevo itd.

NAFTOVOD S KRKA

V naftnem terminalu v Omišlju na otoku Krku je pristal tanker „Slavisa Vajner-Cica“

zadarskega „Jugotankerja“, ki je pripeljal 61.000 ton surove nafte, za potrebe rafinerije v Pančevu. To bodo prve količine nafte, ki jo bodo spustili po ceveh jugoslovanskega naftovoda, dolgega 736 kilometrov, ki naj bi sicer uradno začel obratovati 29. novembra. Ni dvoma, da bodo naftovod do takrat zgradili, vsaj v tej fazi, ostaja pa vprašanje, če bo tudi začel z delom. Za prvo polnjenje cevi naftovoda rabijo namreč 500.000 ton nafte, ki pa je letošnja energetska bilanca Jugoslavije ni predvidevala in tako seveda tudi niso zagotovili sredstev za prvo polnjenje.

NOVOSTI NA CESTI

Zaradi vse večjega števila nesreč se je skupina delegatov v skupščini Jugoslavije odločila zahtevati razpravo o prometni varnosti in skupščina je pripravila spremembo za zakon o prometni varnosti.

Nov zakon bo verjetno prinesel precej novosti: razširil bo odgovornost na cesti in ob njej zaostri sankcije, uvedel nov način kaznovanja in tudi etika bo dobila svoje mesto med kandidati za šoferje. Krvnemu davku na cestah nedvomno botruje skrajna neodgovornost šoferjev, toda vedno niso samo oni krivci za razmere v prometu. Po novem zakonu bodo kaznovani za vse malomarnosti tudi tisti, ki gradijo in vzdržujejo ceste, izdelovalci avtomobilov, avtomehaniki in drugi, ki lahko s svojim neodgovornim ravnanjem kakorkoli ogrozijo prometno varnost. To določila sicer še niso dovolj natančno obdelana, zato jih bo treba še dopolniti.

MILAN MEDEN

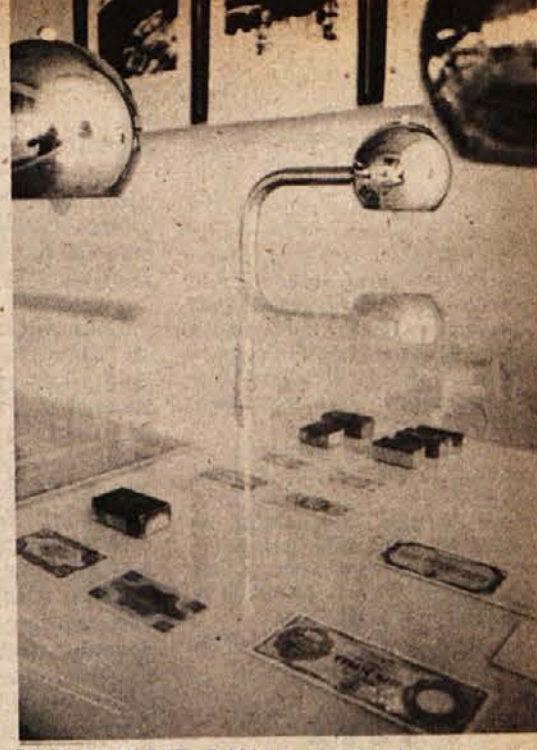
NEVARNE IGRE — Sezona kostanja je mimo in nobeden od otrok na sliki se ni opekel. Se sreča, saj so si otroci pri vrtcu na Drski kar nekajkrat zakurili ogenj in si privoščili peko kostanja brez nadzorstva starih. Mar ogenj v njihovih rokah ni več nevaren? (Foto: MIM)

NOVA ASFALTNA PREVLEKA — Na cesti proti Dobravi pri Sentjemeju so delavci novomeškega cestnega podjetja konec oktobra položili novo asfaltno prevleko. Zdaj, ko mrz pritiska vse bolj, skoraj ne bo mogoče več opravljati takih del. Bodo pač morala počakati do pomladi. (Foto: Jože Simčič)

MED NAJBOLJŠIMI — Delovno proslavljanje praznika sevniške občine se je pričelo v nedeljo. Sevniško društvo invalidov je bilo gostitelj močnega strelskega turnirja. Najuspešnejši so bili Velenjčani (ekipnih 677 krogov). Predsednik Jako Rebernik (v sredini) med zmagovalno ekipo. (Foto: Železnik)

PARTIZANSKI DENAR — Ob Dnevu varčevalcev je Narodna banka Slovenije odpela 2. novembra v avli Ljubljanske banke v Novem mestu razstavo slovenskega partizanskega denarja, ki so ga med vojno tiskali v Pavičkovih tiskarni v Kočevju in v Kočevskem Rogu. (Foto: Janez Pavlin)

TRENTUTNO V GRADNJI 700 STANOVANJ

Po podatkih Ljubljanske banke v Novem mestu je v štirih dolenjskih občinah trenutno v gradnji čez 700 stanovanj, katerih predračunska vrednost znaša 400 milijonov dinarjev.

V letošnjem letu je bilo za ta stanovanja potrebno zagotoviti nekaj čez 300 milijonov dinarjev, od tega je bilo 180 milijonov dinarjev bančnih kreditov. V letih 1978 in 1979 je bilo veliko naložb tudi v komunalne objekte, kot so vodovodi, kanalizacijski sistemi, čistilne naprave, popravila cest, kar vse pa je bilo v gradnji tudi s pomočjo oddanih obveznic za cestna posojila krajevnim skupnostim.

Banka nam obeta naporno leto

Na zboru banke v Novem mestu so ugotovili, da rast sredstev hudo zaostaja, predvsem pa se manjšajo sredstva gospodarstva — Pozornost kmetijstvu, trgovini in obrti

31. oktobra je zbor Temeljne Ljubljanske banke v Novem mestu razpravljal o treh pomembnih dokumentih, ki zadevajo doseganje dela in usmeritve za prihodnje obdobje. Splošna ugotovitev je bila: tudi z ukrepi ekonomske in denarnokreditne politike nismo zmogli uravnati gospodarskih tokov, ker je rast cen mnogo večja od načrtovane, uvoz je naraščal hitreje od izvoza, hitro pa naraščajo vse vrste porabe, z investicijsko vred. Nelikvidnost gospodarstva se v banki pozna.

Predvideno je bilo, da se bo obseg sredstev v banki letos povečal za skoro poldrugo milijardo dinarjev, pa se bo po oceni do konca leta le za 966 milijonov dinarjev. Kratkoročnih sredstev bo polovico manj,

Pri obravnavi dosežkov v srednjeročnem obdobju je bil po oceni zboru dosežen precejšen napredek glade samoupravnih odnosov. Sprejeta je bila vrsta dokumentov, pač pa se njihova vsebina prepočasi vrašča v življenje. Značilno za to obdobje je, da se sredstva delovnih organizacij v banki stalno zmanjšujejo, naraščajo pa sredstva občanov in sredstva za komunalno stanovanjsko

dejavnost. Značilno za letošnje leto je, da močno narašča odkup vrednostnih papirjev — menic.

Sofinanciranje večjih projektov, združevanje dela in sredstev je na Dolenjskem sicer zastavljeno v nekaj primerih, je pa še premalo takih „belih vran“, čeprav bo to v bodoče pot, ki bo zamenjala klasično kreditiranje večjih investicij, so v razpravi na zboru banke izrecno poudarili.

Ko so govorili o usmeritvah bančne politike za prihodnje leto, so napovedali „težke čase“ in še zmanjševanje kratkoročnih kreditov. Menili so, da bi morali tozdi s tem računati in iskati vire sredstev zlasti v zniževanju stroškov in boljših poslovnih rezultatih. V prihodnjem letu je po napovedih bančnikov računati še z večjim poslovanjem z menicami, pač pa domnevajo, da se bo izvoz precej povečal. Ponovno so dejali, da bo politika do investiranja dosti bolj zaostrena in da bodo skozi bančno sito prišli do kreditov le projekti, ki bodo čim prej dajali dobre poslovne rezultate. Več bančne pozornosti pa bodo deležni na Dolenjskem zlasti kmetijstvo in trgovina ter obrt družbenega sektorja, to, kar nam najbolj primanjkuje.

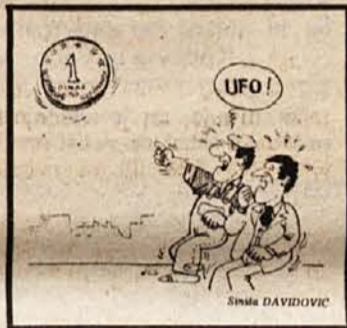
Zbor banke je sklenil ustanoviti poslovni enoti v Metliki in Trebnjem. Poslovati naj bi začeli januarja 1980.

R. BAČER

Sejmišča

NOVO MESTO: Jesen je spet oživila novomeški sejem. Naprodaj je bilo 392 prašičev, prodanih 219, razen tega pa še 54 glav goveje živine (prodanih 22 glav). Pujski so veljali od 750 do 1.200 din, starejši prašiči od 1.210 do 2.150 dinarjev, kar je približno toliko kot prejšnji teden. Cena goveji živini je poskočila; volji so bili po 28 do 32 din, krave pa 20 do 25 din kilogram žive teže. Mlade živine ni bilo v prodaji.

BREŽICE: Pripeljanih je bilo 446 pujskov in 16 nad tri mesece starih prašičev, prodanih pa skupno 321. Pujski so bili po 45, starejši prašiči pa po 25 din kilogram žive teže.

kot je bilo načrtovano, sredstva bank in finančnih organizacij pa bodo dosegla le četrtino planiranih. Edinole stanovanjsko — komunalna dejavnost bo preseгла plan, saj bo po oceni do konca leta zbranih v ta namen 4 milijonov dinarjev več, kot je bilo predvideno.

Naši med velikimi

Na lestvici naših največjih ozdov IMV na 80. in Krka na 140. mestu

„Ekonomska politika“ je letos že enajstič pripravila lestvico največjih delovnih organizacij v Jugoslaviji. V popis so zajeli 220 organizacij, med temi 140 proizvodnih, 60 trgovskih in 20 s področja prometa in zvez. Tem so dodali še lestvice največjih združenih in temeljnih bank ter zavarovalnic. Merilo za razporeditev je bil skupni prihodek, kot ga je izkazal končni obračun za leto 1978 po podatkih zvezne in republiških skužb družbenega knjigovodstva.

Vseh 220 uvrščenih na lestvico je ustvarilo kar 55 odst. prihodka celotnega gospodarstva. Pri tem je zanimivo, da je več kot pol skupnega prihodka ustvarjalo le 43 odst. vseh v gospodarstvu zaposlenih delavcev.

Med največjimi sta se na listi znašla tudi IMV in Krka. IMV je s 4.022.860.000 dinarji skupnega prihodka na 80. mestu (leta 1977 na 70. mestu), Krka pa z 2.659.978.000 dinarji na 140. mestu. Dolenjsko gospodarstvo je soudeleženo tudi pri uvrstitvah nekaterih sestavljenih organizacij kot sta Uniles na 21. mestu ali Giposs na 36., pa tudi pri uvrstitvi Mercatorja na 3. in Emone na 5. mesto med trgovskimi organizacijami.

Ob mesecu knjige

Kmetijski nasveti

Za jakom prihaja meta

Virusne bolezni krompirja: črtavost, kodravost, kržjavost, blagi mozaik, zlasti pa zvijanje krompirjevega listja, so pred desetletji tako naglo desetkali pridelek krompirja, da so pridelovalci skorajda izgubili upanje, da se je boleznim še mogoče postaviti po robu. Na srečo so se selektorji prav lotili svojega posla, v tistem času so zgojili več novih, odpornejših krompirjevih sort, med njimi najboljšo sorto igor, ki se je naglo razširila po vseh slovenskih poljih.

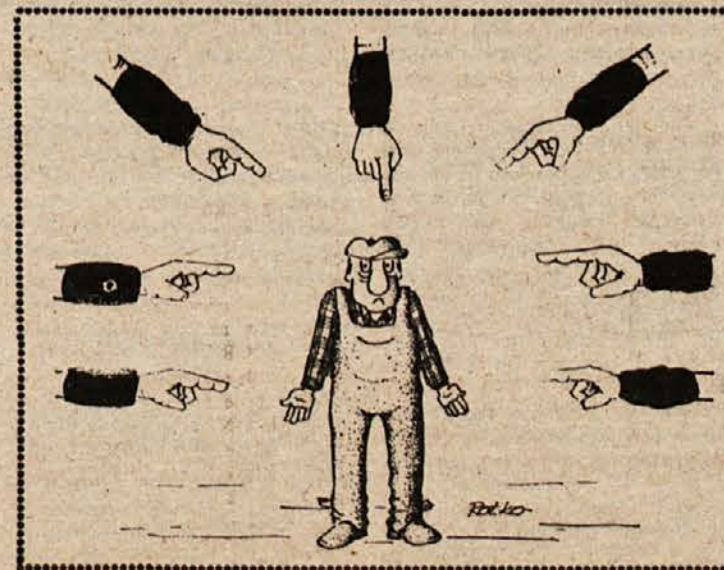
Od tedaj naprej naši zlahntelji niso dosegli tako vidnih uspehov, četudi niso mirovali in so nadaljevali s križanji in preizkušnji novih križancev. Ponagajala jim je tudi muhasta predelovalna industrija, ki se je sprva, ko je bila perspektiva nove mirenske tovarne bolj svetla, kot je sedaj, bolj zanimala za vzgojo novih škrobnatih sort. Kasneje je zanimanje in navdušenje pojenjalo, a se zadnje čase spet budi.

Med novimi sortami naj najprej omenimo sorto jaka, ki smo jo v tej rubriki obširneje že predstavili. Njena prednost je velik odstotek škroba, zato je primerna za dolenjske pridelovalce ki zalagajo s krompirjem mirensko tovarno ali pa škrobarno v Domžalah

Drugi novinec je sorta meta, ki je uspešno prestala triletno preizkušnjo v več krajih Jugoslavije in utegne kmalu priti v promet s semenskim krompirjem. Meta naj bi nadomestila jedilno sorto bintje, ki je občutljiva na plesni n virusne bolezi, ter jedilno sorto dobrin, ki se slabo drži v skladišču. Meta je rodovitna, odlična jedilna sorta s svetlorumem me som in okroglimi gomolji. Je glede zemlje in gnojenja dokaj zahtevna.

Strokovnjaki si tudi prizadevajo, da bi vzgojili sorto, ki bi nadomestila ali bila vsaj enakovredna sorti igor. To bo prej težko, saj je igor najboljše, kar smo naredili naši zlahntelji, žal pa so pridelovalci zmanjšali njegov sloves, ker so same premalo redno zamenjevali, zmotno misleč, da je igor povsem odporen proti boleznim.

Inž. M. L.

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek

Da bodo dolenjski vinogradniki laže opisali lastnosti dolenjskega cvička, jih seznanjam, kakšni so stari

Zapisi o cvičku

V knjižnici „Trsni izbor in vinski tipi za Dravsko banovino“ (Ljubljana 1935) v poglavju „Vinski tipi Dravske banovine“ pri krško-kostanjeviškem okolju piše:

Cviček. Dolenjski cviček, dolenjsko rdeče vino je svetlordeče kislato vino prijetnega okusa. Osnova mu je žametasta črnina, ki ji dodajajo še drugih modrih in belih sort, na primer modro frankinjo, žlahtno, kraljevino, silvanec, traminac, laški rizling, plavec in še nekatere stare domače sorte. Modrega grozdja mora biti vsaj polovico.

Za novomeško-mokronoški okoliš v isti knjižici piše, da ta okoliš prideluje približno taka vina kot krško-kostanjeviški okoliš, toda več belih vin. Tudi tu je poudarek na imenu dolenjski cviček, rdeče dolenjsko vino, poleg belega dolenjskega vina in dolenjske črnine, katere pridelujejo v manjši meri (v zadnjem času pridelovanje narašča). Dolenjsko črnino pridelujejo po vsem Dolenjskem, torej v krško-kostanjeviškem in novomeško-mokronoškem vinorodnem okolišu, pa tudi po sosednjem Bizeljskem z žametaste črnine z manjšim pridatkom drugih modrih sort (modra frankinja, modra portugalka). Dobra črnina je sijajna, granatno rdeča ali rubinasto rdeča, ni pretirno ne prekislja; zato je jako priljubljena, osvežujoča pijača, ugoden nadomestek (v dobrih letih) za kraški teran.

V omenjeni knjižici piše, da so na Dolenjskem in Bizeljskem večji napredni vinogradniki poleg naštetih vin pridelovali še sortna vina iz čistih nasadov: beli burgundec, silvanec, traminac, laški rizling in druge.

Za Bizeljsko z brežiškim Posavjem v tej knjižnici piše: Bizeljsčan, belo bizeljsko vino je svojstveno, značilno, prav dobro, zdravo potrošno vino posebnega osvežujočega okusa. V teh vinih je največ laškega rizlinga in silvanca poleg žlahtnine in nekaterih starih domačih sort (plavec, kraljevina, belina, lipovščina, zelenika).

Bizeljski cviček ali bizeljsko rdeče vino (po Žmavcu) je precej podobno dolenjskemu cvičku, vendar ima svoj posebni okus, da ga lahko razločijo od dolenjskega. To je bolj ali manj lahko, pitno, dobro, zdravo

potrošno vino prijetnega osvežujočega okusa. V njem je največ žametovke, poleg modre frankinje in deloma modre portugalka, ter mnogo belih sort.

V oči pade, da avtorji te knjižice vedno dobesedno navajajo dolenjski cviček in bizeljski cviček, torej natančno ločijo geografsko poreklo tega vina, na kar smo opozorili sedanje delovne organizacije, ki ta vina pomankljivo označujejo le z nazivom „cviček“.

Jože Likar je v knjigi „Naš cviček“ (Ljubljana 1955) v skoraj pesniški obliki napisal mnogo lepih besed o cvičku. O cvičku piše, da je kristalno čist, rubinaste barve, prijetnega, značilnega vonja, s prikopnim, aromatičnim, svežim in kiselkastim okusom. V tej knjigi piše, da je veliko pionirsko delo za dvig kvalitete pridelka cvička imela leta 1929 ustanovljena Vinarška zadruga v Kostanjevici (sedaj klet Agrokombinata Krško), kmetijska šola Grm ter nekateri večji vinogradniki iz Podbočja in Kostanjevice (Kerin, Bučar, Colarič itd.). Od teh je zlasti Kerin znal dvigniti sloves cvička iz Gadove peči. Vendar Gadova peč ni edina gorica za cviček, saj vse prisojne lega Dolenjske rodijo izbornen cviček enake, včasih tudi boljše kvalitete kot gorice Gadove peči. Pri opisu krajev, kjer pridelujejo dober cviček, pa je tudi Likar preozek, saj niti ne omenja vinogradov pri Trebnjem (Gradišče, Debenec, Lipnik), Sentrupertu (Zadruga, Hom), Krnelju itd. Ti kraji niso zajeti niti z analizami, za katere pa lahko rečemo, da ne dajejo prave podobe kvalitete cvička. Vzorci cvička za te analize izhajajo iz najbolj ugodnih povojnih let pridelka vina 1946 — 49 iz najbolj ugodnih leg in iz starih vinogradov s podlago ripario portalis, na kateri grozdje bolje dozoreva, in z nizkim pridelkom. Zato so ustreznejše analize in ocene cvičkov po Biltenih prirediteljev tedna dolenjskega cvička v letih 1974 do 1979, objavljene v Dolenjskem listu 15. marca 1979.

Ko omenjam Likarjevo knjigo o cvičku, ne morem mimo njegovega uvodnega slavospeva cvičku, ki se glasi:

„Cviček je sin dolenjske zemlje in njenega neba, rojen iz kipečega veselja in trpekega trpljenja, iz bridkosti izmučenih rok ter radosti sončnih gor. Vsa njegova dragocena specifičnost predstavlja bogastvo dolenjske zemlje in sončne svetlobe ter je tako velika, da stopa v vrsto tekmovalcev za latorov vene v vrsti naših edinstvenih vin v svojem zlahntnem soku, ki prinaša človeku zdravje.“

(Nadaljevanje s 1. strani)

V novem sporazumu je posebej določeno strokovno medicinsko sodelovanje, ki naj bi zaživel v svetih po posameznih strokah, in ti naj bi skrbeli na celotnem območju Dolenjske za posamezno dejavnost. Sveti bodo imeli na skrbi organizacijo dela zdravstvene službe in njeno povezovanje ter uvajanje sodobnih dosežkov znanosti. Predvideno je, da bo v vsakem svetu tudi po 1 delegat uporabnik, ki ga izvoli skupščina regionalne zdravstvene skupnosti.

Na referendumu, izvedenem 15. oktobra, je bilo od vseh, ki so se udeležili glasovanja, kar 80 odst. glasov za novo organiziranost, rezultati pa so bili po občinah različni. Najbolj uspel referendum je bil v Metliki, kjer so vsi udeleženci glasovanja brez izjeme rekli: DA.

R. B.

Načrtovane investicije v izboljšavo in širitev telefonskega omrežja bodo uresničene le polovično — V prihodnjem srednjeročnem obdobju predvidenih 4.400 novih priključkov

Srednjeročni program razvoja PTT na območju podjetja za PTT promet Ljubljana ne bo uresničen, so poudarili predstavniki tega podjetja in območne SIS za PTT promet Ljubljana na tiskovni konferenci, ki je bila v petek, 2. novembra.

V obdobju od 1976 do 1980 bo namesto načrtovanih 12 novih poštnih zgrajenih le 7, pri telefonskih priključkih bo znašal zaostanek le 470, pri telegrafskih priključkih pa bo načrt celo za 80 presežen (namesto 320 jih bo 400).

Uresničevanje srednjeročnega načrta poteka po različnih občinah oziroma tozdih PTT zelo različno. Tako je načrt za področje telefonije že dosežen ali presežen oziroma bo to do konca leta 1980 na območju Ljubljane, Litije, Cerknice in Grosuplje.

Med tistimi tozdi, kjer načrt ne bo dosežen, je tudi kočevski. Zaradi počasnega reševanja urbanističnih in zemljišnih zadev ne bo zgrajena nova stavba oziroma prizidek v Kočevju ter še prostori v Sodražici, Predgradu in Višnji gori s skupno površino 956 kv. m. Od načrtovanih 2.400 novih telefonskih priklju-

čkov bo doseženih le približno polovica. Tudi priključkov v avtomatski telefonski centrali (ATC) Dolenja vas ne bo možno uresničiti, ker načrtovanih 200 priključkov zahteva tudi nove prostore.

V smericah za pripravo bodočega srednjeročnega programa je predvideno, da bo na območju tozda PTT Kočevje potrebno razširiti VATEC Kočevje in VATEC Grosuplje, zamenjati sedanji centrali v Sodražici in Loškem potoku ter zagotoviti novi centrali v Strugah in Predgradu. Tako bo to območje dobilo 4.400 novih priključkov. Seveda pa so za nove centrale potrebni tudi novi prostori.

V smericah so predvideni tudi viri financiranja in sicer prispevki uporabnikov (za razširjeno reprodukcijo in na impulz), lastni viri, del prispevka za uporabo mestnega zemljišča in posojila. Del prispevka za uporabo mestnega zemljišča so vnesli v načrtovane dohodke zato, ker menijo, da je pač ta prispevek namenjen komunalnemu standardu občanov in da sem ne sodi le elektrika, voda,

kanalizacija in cesta, ampak tudi telefon.

J. PRIMC

IZ KS URŠNA SELA

KO RK je s sodelovanjem družbenopolitičnih organizacij te krajevne skupnosti pripravila srečanje starostnikov. Srečanja se je udeležilo 22 krajanov, starih nad 70 let. Najstarejša udeleženka Marija Miklič je rojena 1891. Učenci podružnične šole Šmihel-Ruperč vrh so s sodelovanjem tukajšnje mladine pripravili lep kulturni program. Srečanje je potekalo nad vse prisrčno in vsi udeleženci ugotavljajo, da je ta praznik iz leta v leto boljši.

Tukajšnji mladinci pa so z delovno akcijo pričeli priprave za gradnjo 40-metrске skakalnice. V ta namen so jim krajani omogočili primeren prostor. Mladina tukajšnjih vasi Uršna sela in Laze zasluži vse priznanje, saj je vedno pripravljena na sodelovanje z družbeno-političnimi organizacijami.

J. S.

Kovinoplast uporno navzgor

Kolektiv Kovinoplasta z Jesenic na Dolenjskem je še mlad, vendar za kraj veliko pomeni. Velikokrat se je ubadal s hudimi težavami in jih premagal le z voljo. Izvirala je iz želje, da bi v tem nerazvitem delu občine na meji dveh republik ljudje ne ostali brez zaposlitve. Leta 1964 je to skromno podjetje zaposlovalo komaj osem delavcev. Njihovo število so že konec leta podvojili, danes, po petnajstih letih, pa šteje kolektiv že petkrat več.

Med tem so zgradili nove delavnice in vložili vanje velik delež lastnih sredstev ter delovnih ur, samo da so se končno lahko preselili iz starih hlevov v svetlejšje in pozimi toplejše prostore. Leta 1976 so zgradili novo delovno halo s prizidkom za družbeno prehrano in pisarniški prostori. Zdaj investirajo še v opremo, da bi z delom na novih strojih izboljšali kakovost izdelkov. Vrednost osnovnih sredstev ocenjujejo danes že na 10 milijonov dinarjev. Prebrodili so najhujše in jubilej jih navdaja z upanjem na nove razvojne dosežke.

GRADILI SO VOJAKI — 25 vojakov je delalo na cesti med Šmarjem in Javorovico po 10 in več ur na dan. (Foto: P. Miklič)

Do Javorovice po asfaltu

Največ gradbenih del pri posodobitvi 4 km dolge ceste so opravili pripadniki JLA — Asfalt tudi k domu?

Zadnjo soboto so odprli 4 km dolg odsek prenovljene ceste med Šmarjem in Javorovico v šentjernejski krajevni skupnosti. Ta cesta sodi v t. i. program Javorovica, ki vključuje še vodovod, električno napeljavo in spominski dom, pobudnik za vse to pa je odbor Gorjanskega bataljona, ki pomaga tudi pri zbiranju denarja. Glavni nosilci gradnje pa so seveda KS, občinske družbenopolitične organizacije, IMV, Iskra in drugi.

Vrednost opravljenih del na prenovljeni cesti znaša 6 milijonov dinarjev, ker pa krajevna skupnost ni imela toliko denarja, se je za pomoč obrnila na pripadnike JLA. Tako je večino del opravila enota starešine Milana Pekiča. Vojaki so uporabljali svojo mehanizacijo in vozila,

napravili so nad 3.000 vrtin za razstreljevanje, porabili več kot 2 tona razstreliva, izkopalni nad 10.000 m³ zemlje in kamenja. Izračun kaže, da so za to porabili 1.600 delovnih ur, ob tem pa so izkopalni še 4.000 m kanalov, naredili 25 po 9 m dolgih vodnih prepustov in prav toliko jaškov. Za nasipavanje niso imeli ustreznih vozil, zato so jim na pomoč priskočili zasebni vozniki iz okolice Šentjerneja.

Največ zaslug za dobro opravljeno delo ima torej 25 vojakov, ki so hrano dobivali iz Iskre, za potek del je skrbelo še več ljudi, ki jim je posodobljena cesta največje priznanje. Zdjaj si že prizadevajo, da bi drugo leto asfaltirali cesto do kraja, kjer bo stal spominski dom.

P. MIKLIČ

Diabetiki se združujejo

Še ta mesec bo ustanovljeno društvo za območje občin Kočevje in Ribnica, kjer je 189 diabetikov

Območje občine Kočevje je med tistimi, ki imajo največ sladkornih

bolnikov v Sloveniji. Ker ni bilo v Kočevju društva diabetikov, so se bolniki vpisovali v Društvo diabetikov Ljubljana. Po podatkih tega društva je v mestu Kočevje skupaj 128 diabetikov in sicer 95 žensk in 33 moških. Okolica mesta in ostalo območje občine v tej številki ni upoštevano, kot tudi ne tisti, ki se v društvo niso včlanili. Veliko občanov se sploh ne zdravi ali pa niti ne gredo na pregled, kjer bi jim lahko šele ugotovili bolezen.

Podobno stanje je tudi na območju občine Ribnica. Od tu je včlanjenih v ljubljansko društvo 61 diabetikov in sicer 45 žensk in 16 moških. Za območje občin Kočevje in Ribnica deluje enotna zdravstvena skupnost, zato bo ustanovljeno tudi enotno društvo diabetikov za obe občini. Tako bi prevzeli od ljubljanskega društva skupno 189 članov diabetikov.

Pripravljalni odbor za ustanovitev društva je že končal ves upravno-administrativni postopek, tako da bo ustanovni občni zbor v sredo, 23. novembra. Vabljeni!

ANDREJ ARKO

NOVE STANARINE PO NOVM LETU

Republiški izvršni svet je „preložil“ podražitev stanarin v leto 1980. Računajo, da bi nove stanarine že od 1. januarja dalje lahko obračunavali najmanj v dveh tretjinah slovenskih občin. Samoupravno sporazumevanje o postopnem prehodu na ekonomske stanarine poteka ta čas v 55 občinah. V skladu z družbenim dogovorom bi se smele stanarine povečati do 30 odstotkov. Sicer bo podražitev prihodnje leto potekala v občinah tako, kakor bodo sprejeli samoupravne sporazume.

ODPRILI POKOPALIŠKO ZGRADBO — Na pokopališču v Hrovači so 30. oktobra odprli pokopališko zgradbo z mrljškimi vežicami. Na fotografiji zgoraj nova zgradba, spodaj pa predsednik IS občine Viktor Pogorelec reže trak na njeni otvoritvi. (Foto: Drago Mohar)

Priznanja mentorjem šolskih hranilnic

Počastitvi dneva varčevanja v Novem mestu in Dolenjskih Toplicah

V počastitev svetovnega dneva varčevalcev so predstavniki Ljubljanske banke — Temeljne dolenjske banke 31. oktobra dopoldne v avli stavbe ob novo-mestnem Kettejevem drevoredu in v osnovni šoli „Baza 20“ v Dol. Toplicah odprli razstavi nagrajenih literarnih, likovnih in fotografskih del, ki jih je banka razpisala v osnovnih in srednjih šolah, pa tudi v vrtcih. Odziv je bil letos nepričakovano dober, kar ustreza številu 3000 mladih varčevalcev. V prejšnjem in v tem mesecu so se najmlajšim varčevalcem v 10 pionirskih hranilnicah in v 2 hranilnicah v VVZ pridružili novi varčevalci iz osnovnih šol v Mokronogu Dol Toplicah in v Semiču na ekonomsko-administrativnem šolskem centru v Novem mestu in v metliškem vrtcu.

V Dol. Toplicah, kjer so odprli novo pionirsko hranilnico prav na svetovni dan varčevanja, so s sredo dopoldne slovesno podelili tudi šest priznanj zaslužnim mentorjem šolskih hranilnic z območja TDB. Na predlog sveta varčevalcev pri banki so jih dobili Minka Omerzelj, Jakobina Pahor, Ciril Kosmina, Janez Medved, Avgust ČLah in Slavica Bajuk.

Mrežo šolskih hranilnic bo novomeška TDB razširila v bližnjem obdobju še na osnovne šole v Zakanju, Stopičah in na Prevolah ter bršljinjski vrtec.

I. ZORAN

FUNKCIONAR PO MANDATU — V OZD!

Uresničevalci Titove pobude so predlagali, naj bi nekatere stvari uzakonili, da bi postalo kolektivno vodenje tudi ustavna dolžnost. „V Socialistični zvezi to podpiramo“, pravi Ratajc, „poudarjamo pa, da je treba dosledneje upoštevati tudi načela rotacije in reelekcije, priti mora do kadrovskih premikov po „navpičnici“. To pomeni, da bi se morali politični funkcionarji po izteku mandata vračati v združeno delo in se tam preveriti, ne pa se vrteti samo po forumih. Kar pa zadeva mandate, bi jih morali družbenopolitične organizacije, skupščine in izvršni organi medsebojno uskladiti.“

I. ZORAN

Kakšna zdravila za Opekarno v Brežicah?

Tozđ ne more nositi vse odgovornosti — Sklepi CK ZKS marsikje še brez odmeva — Kopica nalog čaka komuniste v zdravstvu

Nedavni obisk delovne skupine CK ZKS v osnovnih organizacijah Zveze komunistov v brežiški občini je dal spodbudo za hitrejšo reševanje perečih družbenih in gospodarskih problemov, pred katerimi ne bi smeli nikjer zatiskati oči. To zahteva odgovorno in poglobljeno delo posameznikov, organizacij ZK in drugih dejavnikov.

Tako bodo morali na primer v zdravstvu čimprej nadoknaditi, kar so zamudili. Gre namreč za uresničevanje sklepov 19. seje predsedstva CK ZKS, na katere niso pozabile le osnovne organizacije ZK, ampak tudi sindikat.

Čeprav se je v zdravstvu zadnje čase marsikaj premaknilo na bolje, pa sedanja samoupravna organiziranost še ne omogoča zadostnega vpliva porabnikov. Celotno tedaj, kadar so ti vključeni v samoupravne organe kot zunanji člani, sklepajo pogosto brez njihove prisotnosti. Znotraj Zdravstvenega centra, ki zdaj združuje tri tozde, bolnišnico, lekarno in

zdravstveni dom, je mogoče še marsikaj narediti za racionalizacijo in boljše kvaliteto dela, da bodo uresničeni vsi integracijski cilji.

Zdravstvena skupnost se prav tako počasi uveljavlja. Skoraj polovica delegacij, ne razpravlja o pismenih gradivih, iz česar lahko sklepamo, da je njihovo odločanje zelo površno. Udeležba na sejah je slaba, zlasti s strani uporabnikov. S tem pa ni rečeno, da pri ljudeh ni zanimanja za probleme zdravstva. Obravnavna referendumskega programa je pokazala izredno velik posluš občanov za njihovo reševanje.

Komunisti so zdaj dolžni postavi-

ti stvari na pravo mesto in poskrbeti, da bodo sklepi CK ZKS o zdravstvenem varstvu občanov na delovnem mesu in v okolju, kjer živijo, čimprej uveljavljeni.

Tudi kar zadeva manjvota dela, naj bi prešli od besedil k dejanjem, sicer bo ostala zapisana samo na papirju. Tako bi se na primer za preventivno dejavnost medicine dela lahko zdravstveni dom neposredno dogovarjal z delovnimi organizacijami. Gre namreč za to, da bi kolektivi izločili del sredstev za te namene in da bi z učinkovito preventivno zmanjšali izostanke in izdatke za zdravljenje.

Nalog je izredno veliko zlasti v osnovnem zdravstvenem varstvu. Za akcijski program je zdaj zadnji čas (rok je bil september) in ga ni mogoče prelagati izgovarjajoč se na nejasnosti zakonskega osnutka in drugih dokumentov. Priprave na

novo plansko obdobje zahtevajo namreč natančno razvojno opredelitev za nadaljnjih pet let.

V dobro zdravstvu v brežiški občini pa velja omeniti njegovo odprtost, njegovo sodelovanje znotraj regije in njegovo povezovanje čez republiško mejo. Pri modernizaciji brežiške bolnišnice bodo namreč soudeležene vse tri posavske občine in tudi na Hrvaškem bodo združevali sredstva za njen nadaljnji razvoj.

IZGUBA SE KOPIČI

Razprava s komunisti v Opekarni se je omejila predvsem na uresničevanje sanacijskega programa in na naloge OO ZK pri obravnavanju devetmesečnega gospodarjenja. Ta tozđ anhovskega Salonita je med najtežjimi zgburji v brežiški občini

in Posavju. Računajo, da se bo izguba do konca leta povzpela na okoli 9 milijonov dinarjev.

V kolektivu so oktobra lani sprejeli niz kratkoročnih ukrepov, decembra pa še dolgoročni sanacijski program. Iz razprave lahko povzamemo, da jim delajo preglavice tehnološki in kadrovski problemi in da gre tukaj tudi za soodgovornost Anhovoga. Treba je namreč jasno povedati, če ta sanacijski program v celoti rešuje situacijo ali ne. Nekaj je bilo pri tej investiciji gotovo narobe, če je narasla od 50 na 110 milijonov dinarjev in če kljub vsemu ni bila do kraja izpeljana.

Družbenopolitična skupnost je že leta 1979 zahtevala dejanski prikaz stanja, a še danes ne ve, kaj vse je treba sanirati. Izvršni svet občinske skupščine v Brežicah se je za to zavzel in zaprosil inštitut Ljubljanske banke, naj poišče tako rešitev,

da bo „bolnik“ lahko popolnoma ozdravil.

V razpravi je bilo zastavljeno tudi vprašanje, če so odnosi med tozdom in delovno organizacijo Anhovo taki, da bo tozđ sposoben nositi sanacijski program. Za zdaj se je namreč pokazalo, da so bili problemi za kolektiv Opekame pretežki in da jim ni bil kos. Ubadali so se z zapleti tehnične narave, kar je povzročilo veliko fluktuacijo, saj delavci niso bili krivi za zastoje v proizvodnji zaradi tehnoloških pomanjkljivosti oziroma zaradi tega, ker investicija ni bila do kraja izpeljana. Iz razprave lahko povzamemo zahtevo, da je čimprej treba zvedeti, koliko kaže v Opekarno še vlagati in če ima od njenih izdelkov korist potrošnik, omogočiti kolektiv vsaj to, da bo lahko pokrill svoje stroške.

Seveda pa se osnovna organizacija ZK kljub vsem težavam, ki so se nagrmadile v kolektivu, ni mogla izogniti očitkom, da ni naredila vsega, kar bi lahko, saj na primer sklepov 9. seje CK ZKS sploh ni obravnavala. Tudi pri urejanju medsebojnih odnosov ni bila dovolj učinkovita.

JOŽICA TEPPEY

Vojaki so nam pomagali graditi vodovod

Pismo s Kostelskega

Moja rojstna vas Nova sela še nima vodovoda. Stari vodnjaki ob suši usahnejo. Dolgoletna želja krajanov je, da bi dobili vodovod. V KS Kostel je še več takih vasi brez vode. Zato so se združile in s pomočjo KS Kostel in občine Kočevje pričele z delom. V naših vaseh pa so v glavnem starejši ljudje, ki niso sposobni kopati jarkov, polagati cevi in jih zagrinjati. Zato so nam prišli na pomoč mladi.

V juniju 1979 je prišla v Kostel MDB iz Kočevja ter delala tri tedne, potem so delo nadaljevali pionirji iz OŠ Kočevje in Vas-Fara. Občasno so pri izkopu pomagali tudi člani družbenopolitičnih organizacij in občinske skupščine Kočevje ter mladinci iz OO ZSMS Kostel. Vsi ti so opravili veliko delo in vaščani Kostela že imajo vodo.

V soboto, 27. oktobra, so v Nova sela prišli vojaki iz Ribnice s starešinami. Kolona vojaških avtomobilov se je ustavila na Dugih njivah. Okrog 160 fantov je v nekaj urah zrlilo kilometer dolg rov od rezervoarja do vasi.

Vaščani Novih sel so jih z veseljem in hvaležnostjo sprejeli. KS Kostel jim je skupaj z našimi krajanji pripravila malico, ki smo jo raznašali po delovih. Vojaki so hitro in vztrajno delali, kot da delajo zase. Popoldne so delo končali in se odpeljali v Ribnico.

Z bratom Tinomotom sva bila ves čas z njimi. Tine je dobil od vojaka peterokrako zvezdo. Vojakov in njihovega dela ne bom nikoli pozabila. Hvaležno se jih bom spominjala, saj so za našo vas storili veliko. Vsem, ki so doslej pomagali pri našem vodovodu, se v imenu vaščanov iskreno zahvaljujem.

TATJANA PIRŠIČ,
5. razred OŠ Vas-Fara

SAMO ŠTIRI EKIPE

V krški občini je rokomet zelo priljubljen in strokovne organizacije so vsako leto pripravile občinsko prvenstvo. Pomerili smo se na turnirjih in ugotavljali, da je udeležba zelo dobra. Letos pa so sistem spremenili, ekipe naj bi nastopale v ligaškem tekmovanju. Ker pa nimajo vse šole igrišča, so se tekmovanju prijavile samo štiri ekipe. Navzlic temu so bila jesejska tekmovanja navdve zanimiva.

IGOR HODE
OŠ ARTICE

Dan varčevanja

31. oktober praznujejo po vsem svetu kot dan varčevanja. Tudi pri nas smo ga praznovali. V šoli smo zvedeli, da je Ljubljanska banka razpisala natečaj za najboljšo literarno, fotografsko ali likovno delo. Pionirji smo se natečaja udeležili. Tovaršica mentorica je izbrala najboljšo prispevke, tovarišica za tehnični pouk pa najboljša fotografska in likovna dela. Izbrani prispevki so šli še v presojo posebne komisije in ta je izbrala nagrajence.

Med srečnimi dobitniki sva bila tudi sošolec Jože in jaz. Podelitev nagrad je bila na šoli v Dolenjskih Toplicah. Po krajskem kulturnem programu so dobitniki prvih nagrad predstavili svoja dela, predstavnik banke pa je podelil nagrade najzaslužnejšim mentorjem. Ob tej priložnosti so na šoli odprli pionirsko hranilnico.

MATEJA COLARIČ
OŠ Katja Rupena
Novo mesto

Klub postaja vse močnejša vez!

Redna letna skupščina Kluba posavskih študentov — Redni sestanki — Skrb za študente, ki so brez štipendij — Poskrbeti za boljše stike z matičnimi občinami

Klub posavskih študentov iz Ljubljane, ki združuje študente iz brežiške, krške in sevniške občine, je imel pred kratkim letno skupščino. Udeležili so se je predstavniki KPS iz Maribora, predstavniki iz matičnih občin in več kot 100 študentov.

Predsednik je v uvodu poudaril, da je delo v klubu zaradi nezainteresiranosti študentov zelo težko, povrh vsega pa nimajo niti svojega prostora. Od študenta pričakuje pomoč doma: vsi v klubu, na fakulteti in v domačem kraju. Ponočno je ugotovil, da se večina njihovih članov zanima le za družabno udejstvovanje, manj pa za kulturo, šport in družbenopolitično delo.

Navzlic temu je klub dosegel precej lepih uspehov. Pripravil je spoznavni večer in brucovanje, omogočil članom ogled gledališke in baletne predstave, izdali so bilten, pripravili petdnevni smučarski tečaj, plavanje in drsanje ter pripravili nekaj športnih srečanj. Povezali so se s srednješolci in jih obvestili o načinu študija na fakultetah, se srečali z izredno

RAZSTAVA O DELU GASILCEV

Ob tednu požarne varnosti smo si metiški šolarji ogledali razstavo slik, ki so prikazovale gasilce na vajah, tekmovanjih in prireditvah. Razstavo je pripravilo Gasilsko društvo Metlika in z njo seznanilo tudi delavce o svoji dejavnosti.

CVETKA RAJER

TABOPNIKI SO POGOZDOVALI

Zadnjo soboto v oktobru je deset šestdesetih tabornikov iz odreda Samotni hrast pogozdovalo na Gorjancih. Ogledali so si podiranje drevov in spravilo lesa, nato pa so pripravili tla in s sadikami pogozdili velik del površine. Z gozdarji so se domenili, da bodo še izvedli podobno akcijo.

MARJETA CEKUTA

NOVINARJI V ARTICAH

V ponedeljek, 22. oktobra, so krajevno skupnost Artice obiskali novinarji Kmečkega glasa. Ogledali so si nekaj kmetij, sadovnjakov in odjemalnic mleka. Z zanimanjem so prisluhli podatkom o prireji mesa, odkupu mleka in o strojnih skupnostih v vsaki vasi.

Zvečer so se sestali s predstavniki družbenopolitičnih organizacij krajevne skupnosti in se pogovorili o delovnem in življenjskem utripu krajevne skupnosti. Pogovor je trajal poltretjo uro.

M. JAZBEC

ZGLEDNO SODELOVANJE LISCE IN VRTCA

Mednarodnemu letu otroka je kulturna komisija sevniške Lisce sredi oktobra posvetila prireditve „Pokaži kaj znaš“. Izkupiček od vstopnine so namenili otroškemu vrtcu Ciciban, kupili so kotalke, s katerimi bodo sevniški malčki lahko tekmovali za športno značko. Z Lisco vrtce že dolgo uspešno sodeluje, skupaj pripravljamo razne prireditve, Lisca pa nam je že večkrat dala denar za nakup igrač. Takega sodelovanja si še želimo, pa ne zaradi denarja, ampak zaradi tesnejše povezave vzgojnovarstvene dejavnosti z združenim delom.

Ravnateljica vrtca
HERMINA SIMONČIČ

GRM: KULTURNO DRUŠTVO MAVRICA

Na dan občinskega praznika smo učenci novomeške OŠ Grm ustanovili kulturno društvo. Že do zdaj je bilo kulturno življenje na šoli dokaj pestro, saj smo delovali v številnih kroških, odslej pa si bomo prizadevali, da bo kulturna dejavnost v društvu še bolj razvejena. Kulturno društvo smo poimenovali Mavrica, saj menimo, da to ime najbolj nazorno prikazuje raznolikost dejavnosti.

SONJA NEMANIČ

postal klub še močnejša in uspešnejša vez študentov z matičnim okoljem.
NADA ČERNIČ

MORDA BO NEKEGA DNE NEVESTA REKLA „NE“

V Krškem na matičnem uradu dobila mladoporočenca v svečani dvorani v svečanem nagovoru (z zgoščeni obliki) naslednje napotke za bodočo skupno življenje: *Mož naj spoštuje in ljubi svojo ženo, kajti na svojih šibkih ramenih bo nosila težko breme in zato naj ji bo mož v oporo in pomoč, žena pa naj bo ljubeča in dobra žena in naj svojega moža z nasmeškom pričaka, ko pride utrujen z dela domov, naj ga ne nadleguje s svojimi problemi, temveč naj počaka, da se odpočije in naj potem skupno poskušata rešiti probleme...*

Samo eno nadstropje višje pa sodnik razveže zakonsko zvezo zaradi podrejenega položaja žene, ki ga ona ima v takšni skupnosti. V. K.

pisma in odmevi

SREČANJE STOPIŠKIH STAROSTNIKOV

Tudi letos smo v naši krajevni skupnosti pripravili srečanje starostnikov. Vabila smo po vseh raznesli pionirji. V nedeljo se je v Turkovi gostilni zbralo okoli 60 ostarelih krajanov. Zapel jim je pevski zbor, pionirji pa smo jim pripravili še krajši kulturni program, v katerem so nastopili recitatorji, harmonikarji in pevci. Nato so imeli pogostitev. Iz živahnih in nasmejanj obrazov starostnikov je bilo brati veliko zadovoljstvo.

ANDREJ ŠURLA
OŠ Stopiče

NOV GASILSKI DOM

Na Grabrovcu raste nov gasilski dom. V soboto, 19. oktobra, so položili že drugo ploščo, naslednjo soboto in ponedeljek pa so nadzidali. Dom bo torej kmalu dobil tudi streho. Zidalo je pet zidarjev. Vaščani so jim pridno pomagali. Vsi si zelo želimo novega doma.

MIHAELA ČRNČIČ
OŠ Metlika

Borisu Lenarčiču v slovo

V ljubljanski bolnišnici je 2. novembra umrl Novomeščan Boris Lenarčič, upokojenec republiškega sekretariata za notranje zadeve. Prilek Lenarčič je bil na Dolenjskem nekaj zelo znan, zlasti še, ko ga je ovekovečil v nepozabnem lovcu Lakenčvu slovenski pisatelj Janez Trdina v svojih Bajkah in povestih o Gorjancih. Ta doslej najboljši lovec je bil praded Borisa Lenarčiča.

Boris Lenarčič je bil rojen 29. oktobra 1916 v Novem mestu. Mladost je preživel ob bregovih Krke in v okoliških gozdovih, kamor ga je vabilo petje gozdnih ptic. Med najlepše mladostne spomine je štel Boris tista mlada leta, ko je kot fant prenašal slikarska stojala mojstru Božidarju Jakcu in za nagrado prejemal njegove mladostne slike. Do zadnjih dni jih je čuval kot največji zaklad.

Še mnogo lepih spominov bi lahko izbrskali iz Borisove mladosti, omenimo naj le veliko ljubezen do knjig. Knjiga ga je pripeljala v knjižnico Narodne čitalnice, kjer je kasneje v njeni naslednici Sokolski knjižnici postal knjižničar. V njej si je Boris kalil svoj značaj med knjigami in si gradil svoj svetovni nazor. Starejši knjižničarji so mu odkrivali nov svet in Boris se je kmalu opredelil za borca za bolj pravičen in lepši svet. Kmalu je bil sprejet za tajno knjižničarsko delo, ker je imel vse pogoje, da je bil vreden zaupanja. Osvajati je začel marksistični nauk in ga širiti.

Osnovno šolo in nižjo gimnazijo je končal v Novem mestu. Ko pa je spoznal, da starši ne bodo zmogli stroškov za visokošolski študij, se je odločil za poklic strojnega tehnika. To kvalifikacijo mu je dala srednja tehnična šola v Ljubljani. Po šolanju ni našel ustreznih službe in zato ni odklonil mesta zavirača na železnici. To delovno mesto mu je kot aktivisti Osvobodilne fronte kasneje zelo koristilo, ker mu je ta posej nudil razne možnosti za širjenje idej osvobodilne borbe. Kot komunist je predel mrežo Osvobodilne fronte v Smolenji vasi in drugod. Tudi družina ni stala ob strani. Na stečaj je

odprla vrata svojega stanovanja v Kandiji, da so vanj prihajali aktivisti vse, kar so zbrali v mestu za partizane. Odtod so zbrano blago odvažali v gozdove.

Prvo srečanje z okupatorjem je doživel v marcu 1942. Maloštevilni okupatorjevi sodelavci so namreč hoteli kršiti kulturni molk, ki ga je zapovedala OF, s tem, da bi v Novem mestu priredili kulturni mesec z igrami, koncerti, predavanjem in z odprtjem sokolske knjižnice pod imenom knjižnice Doppolavora. To knjižnico naj bi vodili prejšnji knjižničarji. Zato je poklical takratni fašistični tajnik Varini v Sokolsko knjižnico Borisa, Boga Komelja, Milana Dodiča, Bogija Kalčiča, Bogdana Osolnika, Branka Lamuta in učitelja Ivanetiča. Z obljubami in z grožnjami so skušali pridobiti knjižničarje, a zaman. Zaradi odklonitve so Komelja in Dodiča zaprli, a drugi so se takoj za tem ali umaknili v druge kraje ali pa odšli v partizane. Borisa in Ivanetiča je pred zaporom rešila le služba. Tudi to je minilo. Italijani so morali oditi, OF pa je razpisala volitve v kočevski zbor. Boris je bil izvoljen za odposlanca. Nato je postal politkomisar v delavskem bataljonu v Suhu krajini in v Starih žagah. S VII. korpusom je vkorakal v Trst in tam dočakal osvoboditev. Nato je bil vključen v republiški sekretariat za notranje zadeve in opravljal razne naloge. Kot strokovnjak za gasilstvo je bil dodeljen raznim delegacijam širom po svetu. Za svoje delo je prejel razna gasilska odlikovanja v občinskem, republiškem in zveznem merilu. Prejel je plakete organov za notranje zadeve in varnostne službe. Poleg še raznih drugih odlikovanj in priznanj je nosilec petih visokih državnih odlikovanj.

Naš dragi Boris, te skromne besede v tvoj spomin ne bodo ublažile naše žalosti, ki jo čutimo tvoji mladostni vrstniki in sodelavci. Med nami boš ostal živ in vedno prisoten. Živel si častno, pošteno in si bil v vsem naš vzor.

V imenu vseh tvojih prijateljev
BOGO KOMELJ

SREČALI ABRAHAMAMA — Mirenski fantje, ki so se rodili leta 1929, skupaj hodili v šolo in skupaj šli na „štelngo“, so se desetih letih zopet srečali na Mimi. Na srečanju, ki je bilo 27. 10. 1979 so se dogovorili, da se bodo v bodoče srečali vsakih pet let. To je bila želja predvsem tistih, ki jih je življenjska pot zanesla po različnih krajih naše domovine. (Foto: Janez Platšič)

Na rob neki razstavi

„V našem kulturnem prostoru smrdi po zatochem, nezainteresiranem, samozadovoljnem, provincialnem...“

Razstava fotografij B. Radoviča in S. Fuisa v spodnji dvorani Dolenjske galerije mi pomeni prijetno srečanje z ustvarjalnim delom dveh mladih avtorjev — Novomeščanov. Njuna fotografija kot izrazni medij, izhaja iz znanja na poklicni ravni. Sporočilo je sodobno.

Ne morem si kaj, da ne bi poizkusil pojasniti, zakaj me ta razstava radosti in kaj me je spodbudilo, da se oglašam. Torej predvsem zato, ker sta fanta in njuno delo v novomeškem kulturnem prostoru izjemen in nenavaden pojav, v prostoru,

kjer se skoraj nič podobnega ne dopaja in kjer smrdi po zatochem, nezainteresiranem, samozadovoljnem, provincialnem.

Sprašujem se, kaj je narobe z društvom, kjer se vse umetniške raziskovalne ambicije ustavijo na amaterskem nivoju. (Nič nimam proti amaterizmu, zlasti ne, če se čuti njegova aktivnost. Zgleden primer je uspešno delovanje likovne skupine V. Lamuta.) Vendar, kje je še kaj drugega? Nivo višje! Mislim, da ni nobenega dvoma, da je edini resen odnos do umetniškega ustvarjanja

profesionalen, da se v odnosu umetnost — popoldne oziroma čez vikend ne utegne in ne zmore v teh nekaj letih, ki jih živimo, kaj dobre narediti...

Novo mesto premore dva občana s statusom umetnika, ki od svojega dela živita tudi vsak v svoji panogi. To navajam v prid zgovorne primerjave z recimo mnogo manjšim, pa tudi revnejšim Slovenj Gradcem, kjer živi in dela dvanajst likovnih ustvarjalcev. Tajnik tamkajšne kulturne skupnosti se mi je oni dan pohvalil, da so za vse poskrbeli (ateleji ipd.), štipendirajo fanta, ki v Pragi študira fotografijo...

Izredna dinamika, ki jo opazujemo zadnja leta v rasti novomeškega gospodarstva nam dokazuje, da Novo mesto ni revno.

Torej ni krivo to, da ne bi bilo denarja! Tudi to ni res, da samo-

upravna socialistična skupnost ne bi bila naklonjena umetniškemu ustvarjanju!

Nasprotno! O posebni družbeni vrednosti in pomenu umetniškega ustvarjanja je bilo že veliko napisane. Nova ustava, zakon o združenem delu in dokumenti ZKJ in ZKS v celoti podpirajo umetniško ustvarjalnost ter ji nalagajo vrsto obveznosti pa tudi pravic v smeri podružabljanja umetniškega (in znanstvenega) dela...

Se v tem delu slovenskega prostora enostavno ne rojevajo, oziroma naseljujejo ljudje z „umetniško žilico“?

Ne! Saj se vedno hvalimo in to po pravici, ker je Novo mesto znano po svoji bogati kulturni tradiciji... Spomnimo se Novomeške pomladi. Vendar, odkar pomnimo so iz Novega mesta odhajali. Vsi, ki so zares hoteli kaj resnega narediti na tem

svetu. Odhajali so starejši, odhajali so iz moje generacije, odhajajo mlajši in verjetno bosta morala oditi tudi naša dva fotografa. Ne samo na izpopolnjevanje. Zares! In prides samo ob praznikih in vse je lepo, prijetno, v romantičnem mestu v okolju Krke, v mestu z bogato kulturno tradicijo.

Mislim, da ni pravih ljudi, ki bi znali še kaj drugega kot organizirati kakšno razstavo, koncert, predstav... To je predvsem premalo. Lahko pa je to tudi „blef“ za letna poročila, imeli smo toliko in toliko razstav, koncertov, predstav... Potrebno je ustvariti predvsem umetnosti naklonjeno klimo. Animirati je treba ljudi. Za to je treba imeti sposobne organizatorje kulturnega življenja. Komunikativne, sodobne, predvsem pa take, ki o umetnosti res kaj vedo. Samo tako bo mularija prilezla iz lokalov na koncerte, pred-

stave, razstave. In razpravljala bo še o čem drugem kot o „pičkah, motorjih, šminkerskih fintah“. Da o „tastarih“ ne govorimo!

In človek se sprašuje, če je res tako težko najti take ljudi. Ker pač v Novem mestu nimamo entuziastov na nivoju L. Smrekarja iz Kostanjevice ali K. Pečka iz Slovenj Gradca itd., jih je pa treba najti in jih za svoje delo plačati! Po svetu tako delajo!

p. s.: pred leti je prevzel vodstvo Dolenjske galerije arh. Grobovšek. Od takrat so se začele pojavljati v galeriji tudi razstave fotografije, kar je bilo kar nezaslišano banalno. To, da imamo danes dva dobra fotografa je brez dvoma tudi njegova zasluga. Znal je navdušiti mlade. To pa ni tako malo. Je omebno vredno.

PETER SIMIČ,
Novo mesto

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 9. XI.

JUGOBANKA

1
8.55 TV V ŠOLI: Strojno delo, Slovenščina, Ruščina, Spoznavajmo svoje telo
10.00 TV V ŠOLI: Angleščina, Risanka, Zgodovina, Reportaža
14.55 TV V ŠOLI, ponovitev
17.15 POROČILA
17.20 USODA NEKEGA CHARLIEJA
17.35 RAZNAŠALCI ČASOPISOV
18.00 ROCK KONCET: JAMES TAYLOR
Sredi šestdesetih let se je v okviru rock'n'rolla uveljavila t. i. folk glasba - preprosta pesem ob spremljavi kitare ali klavirja. Bob Dylan je njen najznačilnejši predstavnik, neznan pa tudi ni James Taylor. Ljubitelji tovrstne glasbe si bodo tokrat lahko ogledali posnetek Taylorjevega nastopa iz novembra 1977.
18.35 OBZORNİK
18.45 VAROVALNI REFLEKSI IN

ZAVESTNE KRETNJE
Iz nanizanke o človekovem telesu bo današnja oddaja govorila o refleksih in zavestnih kretanjih. Vedeti je treba, da se že pri zarodku izoblikuje v hrbtnjači in v možganih ogromno živčnih povezav, ki sprožajo razne reakcije. Po rojstvu pa skušajo zdravniki takoj ugotoviti, ali ima novorojenček normalno ravnanje, oz. ali njegovo mišičje zmoro opravljati kretanje, ne da bi se jih dojenček prej naučil.
19.15 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK
20.00 HVALA ZA OZORNOST, zabavnoglasbena oddaja
21.00 PETROCELLI, oddaja iz detektivske nanizanke
21.50 TV DNEVNIK
22.05 NOČNI KINO: PRIŠLA STA PONOČI

V hibi sredi mizle in zasnežene pokrajine živijo oče, hčerka z otrokom in njen prijatelj, povratnik z vietnamskega bojišča. Njihovo življenje zmoti mladeniča, tudi nekdanja vojaka v Vietnamu. Sprva se zdi, ko da sta prišla na vjednostni obisk k tovarišu, ki se je bojeval skupaj z njima, nato pa se izkaže, da imata za bregom maščevanje. Dekletov prijatelj ju je na

Daljnem vzhodu izdal, ker sta posilila in umorila mlado Vietnamko. In po prestani kazni je njuno maščevanje v samotni pokrajini enako nasilno. Taka je vsebinska zasnova filma ameriškega režiserja Elia Kazana. Takole pravi Kazan o tem svojem delu: „Film nima glavnega junaka, junaki so vsi, samo v različnih prizorih. S tako izbranimi liki sem želel pokazati današnje Ameriko; izgubljena upanja in nečloveške odnose, ki vladajo v deželi. Tudi t. i. vietnamsko obdobje je krivo za tako stanje. Toda vse preveč se izgovarjamo na to, premalo samokritični smo.“ Igrajo Patrick McVey, Patricia Joyce, James Woods in Chico Martinez in drugi.

2
17.10 TV dnevnik v madžarščini - 17.30 TV dnevnik - 17.45 Mali svet - 18.15 Družbena tema - 18.45 Prijatelji glasbe - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Naš čas: 50 let radia - 21.00 Včeraj, danes, jutri - 21.20 Portreti - 21.50 Glasbeni atelje - 22.50 Zabava vas Count Basie

SOBOTA, 10. XI.

JUGOBANKA

1
8.00 POROČILA
8.05 JAKEC IN ČAROBNA LUČKA
8.20 VRTEC NA OBISKU: KUPITE VROČI KOSTANJ
8.35 S. Maraković: VRČEK SE RAZBIJE
8.50 TEHTNICA ZA NATANČNO TEHTANJE
9.20 PIŠANI SVET: ŽIVALSKI VRT

9.55 PONOS RETEKLOSTI - OPTIMIZEM PRIHODNOSTI
10.25 625
11.05 A. Tolstoj: TRNOVA POT
15.45 POROČILA
15.50 KID IN DRUŠČINA, film
Po romanu ameriškega pisatelja Jacka Londona so posneli že veliko filmov, tokrat pa si bomo ogledali vzhodnonemško stvaritev, ki jo je posnel Konrad Petzold. Dogajanje se odvija v krutem okolju mrzle Aljasko, in to v času, ko je ta konec sveta prevzela zlata mizlica. Gre za zgodbo o možaku, ki je odril pravcato zlato žilo, to pa je njemu in njegovemu družabniku povzročilo kup neveselosti. Film, poln napeptosti, bo pritegnil mlade in odrasle gledalce.
17.40 SAGARMATHA

Z imenom, s katerim Nepalci označujejo najvišjo goro sveta, so ljubljanski televiziji naslovili dokumentarno oddajo, ki bo govorila o spomladanskem vzponu jugoslovanske alpinistične odprave na Mont Everest. Kot vemo, so se naši plezalci povzpeli na Sagarmatho po

zahodnem grebenu, ki je bil pred njimi še nepreplezan in velja za najtežjo pot na vrh najvišje gore sveta. Oddaja ne bo prikazala samo boj človeka z naravo in njenimi zli silami, ampak tudi smotnost takega početja ljudi.
18.35 NAŠ KRAJ
18.45 ČLOVEK NAŠ VSAKDANJI, humoristična oddaja
19.15 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK
20.00 N. Collins: LONDON JE MOJ
20.50 KAKO SE OBLAČIMO
21.00 ZVEZDA JE ROJENA, film
23.15 TV DNEVNIK in TV KAZIPOT

2
16.50 Medveščak: Partizan (prenos rokometne tekme) - 18.10 Poročila - 18.15 Narodna glasba - 18.45 Dokumentarna oddaja - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Večer z radiom - 21.00 Poročila - 21.10 Feljton

NEDELJA, 11. XI.

JUGOBANKA

1
9.00 POROČILA
9.05 ZA NEDELJSKO DOBRO JUTRO: NABREŽINSKI PEVSKI ZBOR IGO GRUDEN
9.30 TV KAZIPOT
9.50 A. Haley: KORENINE
10.40 DEKLICA IN DEČEK
11.30 KMETIJSKA ODĐAJA

12.30 POROČILA
BOTANIK, dokumentarni film
VESELI TOBOKAN
SKOPJE 79, posnetek festivala zabavne glasbe
POROČILA
VESELE BRAZDE VZDRŽLJIVOSTI, reportažni zapis
KOMORNA GLASBA SKOZI STOLETJA
ŠPORTNA POROČILA
GOLOBI LETIJO, film
Odraščajoča sestra in brat živita pri očimu, ki jima z izkoriščanjem brezobzirno onemogoča zatekanje v svet otroške brezkernosti. Dečku je nekega dne dovolil starčevega nerganja, zato s sestro pobegneta na Irsko. Stric, ki ga sestra in brat ne poznata, ve, da bo podedoval veliko denarja, če otroka umrta, svoje račune pa ima tudi očim. Otrokom zato ne sledi samo policija, ampak tudi zlikovci, pride do vrste pustolovskih zapletov, konec pa je... Četudi je dogajanje na moč never-

jetno, bo ta mestoma humoren film gofovo pritegnil zlasti mlade gledalce. Pred osmimi leti ga je posnel angleški režiser Ralph Nelson, igrajo pa Ron Moody, Jack Wild, Dorothy McGuire, Stanley Holloway, Helen Raye in drugi.
19.15 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK
20.00 D. Gorenčevski-L. Bilbilovski: BELI ZID, škopska TV drama
21.15 NENAVADNA MEHIKA, dokumentarna oddaja
21.45 TV DNEVNIK
22.00 GLASBENA ODĐAJA
22.40 ŠPORTNI PREGLED

2
15.40 Nedeljsko popoldne - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Dokumentarna oddaja - 20.50 Včeraj, danes, jutri - 21.10 Glasbena oddaja - 21.45 Celovečerni film

PONEDELJEK, 12. XI.

JUGOBANKA

1
8.55 TV V ŠOLI: Geometrija, Pravljičica, Labodje jezero
10.00 TV V ŠOLI: Materinščina, Kratak film, Biologija
11.10 TV V ŠOLI: Za najmlajše
14.55 in 16.00 TV V ŠOLI, ponovitev
17.15 POROČILA
17.20 GLASBENA PRAVLJICA: MEDVED IN ČEBELE
17.35 BOTANIK, dokumentarni film
18.00 DELITEV OSEBNIH DOHODKOV PO REZULTATIH DELA

Ustrezna organiziranost delovnih postopkov, razvid del oz. nalog, ovrdenotenje del oz. nalog po zahtevnosti - brez naštetega ni moč uresničevati načela delitve po delu. Bistveno pa je seveda tudi ugotavljanje dejanskega prispevka posameznega delavca k rezultatom dela. Za to so potrebna merila za merjenje količine, kakovosti in gospodarnosti.
18.20 ŽIVLJENJE IN DELO JOSIPA RESSLA
Konec oktobra je minilo 150 let od prvega uradnega preizkusa ladijskega vijaka, ki ga je izumil Josip Ressel. V spomin na ta dogodek so ljubljanski televiziji iz dokumentarnega gradiva sestavili oddajo, ki bo shematično prikazala življenje in delo velikega izumitelja.
18.35 OBZORNİK
18.45 MLADI ZA MLADE
19.15 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK
20.00 H. C. Norregaard: SEMENA VEČNOSTI
Danski književnik Hans Christian Andersen (1805 - 1875) je pisal drame, pesni, romane, najbolj znan pa je po pravljicah, ki so v splošnih izhajale štiri desetletja, na osnovi nordijskega mitološkega in ljudskega izročila pa podajajo pesniško čudež-

nost, vesele in satirične podobe ter izražajo globok čut za skrivnostnost naravnih sil. Andersen je pisal tudi dnevnik, na podatke iz slednjega pa je H. C. Norregaard opir svojo televizijsko dramo o pisateljevih zrelih letih. Neoženjen, pogosto bolan je poln upov pri iskanju resnice, ljubezni in prijateljstva pisal v postelji, z mislimi pa se je vračal v mladost. Glavno vlogo igra Preben Ledorff Rye.
21.45 TV DNEVNIK
22.00 KULTURNE DIAGONALE

2
17.10 TV dnevnik v madžarščini - 17.30 TV dnevnik - 17.45 Otroška oddaja - 18.00 Šola za junake - 18.15 Izobraževalna oddaja - 18.45 Mladi za mlade - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Aktualna oddaja - 20.30 Poročila - 20.40 Celovečerni film

TOREK, 13. XI.

JUGOBANKA

1
9.15 TV V ŠOLI: Med kopnim in vodo, Zanimivo potovanje, Dnevnik 10
10.00 TV V ŠOLI: Dokumentarni film, Glasbeni pouk, Začetki pismenosti
16.25 ŠOLSKA TV: Razporejanje dohodka, Smotrna raba električne energije, Zažigalna sredstva in zaščita
17.25 POROČILA
17.30 PRAZNIČNI DNEVI SLO-

VENSKÉ FOLKLORE V PIRANU
18.00 PUSTOLOVŠČINA
18.35 OBZORNİK
18.45 PO SLEDEH NAPREDKA
Prvi prispevek bo prikazal računalniško vodeni vzgojno-izobraževalni sistem Plato, ki so ga razstavili na letošnjem ljubljanskem sejmu elektronike. Nato bomo videli, kako poteka ribolov s povlečenimi lebdječimi mrežami med dvema ladjama. Tovrsten ribolov šele preizkušajo, strokovnjaki pa že po prvih izsledkih sklepajo, da ulov ne bo samo

SREDA, 14. XI.

JUGOBANKA

1
9.30 TV V ŠOLI: Reka Krka
10.00 TV V ŠOLI: Izobraževalni film, Kocka, kocka, Kratak film
17.30 POROČILA
17.35 Z BESEDO IN SLIKO - S. Makarovič: VRČEK SE RAZBIJE
17.55 POTOVANJE V DEŽELO LUTK
18.15 NE PREZRITE
18.35 OBZORNİK
18.45 OD VSAKEGA JUTRA RASTE DAN: AKADEMSKI PEVSKI ZBOR TONE TOMŠIČ, 2. del
19.15 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK

20.00 FILM TEDNA: DREVO ZA COKLE
Italijanski film, ki ga bomo gledali drevi, nima ne občajne filmske zgodbe ne glavnega junaka. Skupinski junak so prebivalci neke vasice, ki se ob koncu prejšnjega stoletja otapajo s hudo revščino, v ostankih fevdalnih spon se rojevajo, životarijo in umirajo v nenehnem pomanjkanju. Topline so deželni le spomladi, ko se polni upanja na dobro letino lotijo najrazličnejših opravil. Film jih kape v sivi jeseni in mrzli zimi, ko čakajo na pomlad, ki jim pomeni novo leto. Za to nenavadno, a umetniško skrajno dognano stvaritev je italijanski režiser Ermanno Olmi na lanskem filmskem festivalu v Cannesu dobil najvišje priznanje. Igrajo Luigi Ormighi, Francesca Moriggi, Omar Brignoli, Antonio Ferrari, Teresa Brescianini in drugi.
23.00 MAJHNE SKRIVNOSTI VELIKIH KUHAJSKIH MOJSTROV

znatno večji, ampak zlasti stalen v vseh letnih časih, kar je izredno važno za industrijsko predelavo rib.
19.15 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK
20.00 AKTUALNA ODĐAJA
20.55 H. Fallada: ČLOVEK HOČE NAVZGOR
21.50 TV DNEVNIK
22.05 KOMORNA GLASBA SKOZI STOLETJA

23.05 TV DNEVNIK
23.20 POGOVOR O FILMU DREVO ZA COKLE
2
17.10 TV dnevnik v madžarščini - 17.30 TV dnevnik - 17.45 Sezamova ulica - 18.15 Izobraževalna oddaja - 18.45 Popularna glasba - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Izbor v sredo - 21.30 Pop glasba - 22.15 TV dnevnik

ČETRTEK, 15. XI.

JUGOBANKA

1
9.10 TV V ŠOLI: Prehrana živih bitij, Starogrška matematika, Pekar na Miš-Maš
10.00 TV V ŠOLI: Francoščina
10.30 TV V ŠOLI: Kemija, Risanka, Zemljepis
15.50 ŠOLSKA TV: Razporejanje dohodka, Smotrna raba električne energije, Zažigalna sredstva in zaščita
Uvodni prispevek bo šolarje seznanil o tem, kako v tozdih izračunajo, koliko dohodka jim je ostalo, ko so odštevali stroške poslovanja, ter kako razdelijo dohodka za osebne dohodke, skupno porabo, poslovni sklad in rezerve, še prej pa za kritje splošnih družbenih potreb in za svobodno menjavo dela. Zatem bo govor o rokovanju z električnimi pripomočki v gospodinjstvu oz. o

tem, kako je moč na več načinov varčevati z električnim tokom. Oddajo bo zaključil prispevek o napalmu, belem fosforju in elektronu. Prikazano bo, kako se ta sredstva uporabljajo v zažigalnih bombah, nabojih, granatah, fugalih ip. ter na kakšen način se je moč zaščiti pred zažigalno močjo teh smrtonosnih sredstev.
16.50 POROČILA
16.55 JAKEC IN ČAROBNA LUČKA
17.10 NACIONALNI PARKI, dokumentarni film
18.00 BEPO ORJE MORJE
Dokumentarna oddaja zagrebških televizijcev bo govorila o ribiču iz Moščeniške Drage, ki si je težaško delo olajšal s sodobnimi pripomočki: radarjem, ehosonderjem, prenovljenimi mrežami in še vrsto drugih naprav. Tako na lažji način ujame več rib.
18.35 OBZORNİK
18.45 TEHTNICA ZA NATANČNO TEHTANJE
19.15 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK

20.00 OČI KRITIKE
20.45 DOKUMENTARNI FILM
21.15 GLASBENI MAGAZIN
21.55 TV DNEVNIK
2
17.10 TV dnevnik v madžarščini - 17.30 TV dnevnik - 17.45 Otroštvo mladosti - 18.15 Znanost - 18.45 Humoristični klub - 19.30 TV dnevnik - 20.00 To sem jaz - 21.00 Včeraj, danes, jutri - 21.15 Zabavnoglasbena oddaja - 22.15 Ženska danes

PRVI RADIJSKI PROGRAM

PETEK, 9. XI.

8.08 Z glasbo v dober dan. 8.30 Glasbena pravljica (B. Čopić - K. Čipci: Ježeva hšica). 9.05 Z radiom na poti. 12.10 Iz glasbene tradicije jugoslovanskih narodov in narodnosti. 12.30 Kmetijski nasveti (inž. Mihaela Černe: Makro poizkusi z vrtninami v Sloveniji). 12.40 Pihalne godbe. 13.50 Človek in zdravje. 14.05 Z orkestri in solisti. 14.25 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Napotki za turiste. 15.35 Zabavna glasba. 18.00 Od arije do arije. 18.30 S knjižnega trga. 19.45 Minute z ansambлом Fantje treh dolin. 20.00 Uganite, pa vam zaigramo! 21.05 Oddaja o morju in pomorsčakih. 22.30 Besede in zvoki iz logov domačih. 23.05 Lirični utrinki. 23.10 Prostor za ponovitve. 0.05 - 4.30 Nočni program.

to veljaš. 11.00 Pogovor s poslušalci. 11.10 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 13.20 Za kmetijske proizvajalce. 13.50 Pihalne godbe. 14.25 S popevkami po Jugoslaviji. 15.10 Listi iz notesa. 15.30 Nedeljska reportaža. 15.55 Pri nas doma. 16.20 Gremo v kino. 17.05 Popularne operne melodije. 17.50 Radijska igra (Jožko Lukes: Sence preteklosti). 19.45 Glasbene razglednice. 20.00 V nedeljo zvečer. 22.20 Skupni program JRT. 23.05 Lirični utrinki. 23.10 Mozaik melodij in plesnih ritmov. 0.05-4.30 Nočni program.

Adrian (Udarnika). 22.20 s plesnim orkestrom RTV Ljubljana. 23.05 Lirični utrinki. 23.10 S popevkami po Jugoslaviji. 0.05 - 4.30 Nočni program.

SOBOTA, 10. XI.

8.08 Pionirski tednik. 9.05 Z radiom na poti. 10.05 Sobotna matineja. 11.05 Zapojno pesem. 11.20 Svetovna reportaža. 11.40 Zapojte z nami. 12.10 Godala v ritmu. 12.30 Kmetijski nasveti (inž. Tadej Sluga: Stanje na tržišču semenskega krompirja in opis naše nove sorte Meta). 12.40 Veseli domači napravi. 14.05 Kulturna panorama. 15.30 Zabavna glasba. 17.05 Spoznavajmo svet in domovino. 18.30 Iz dela GMS. 19.45 Minute s Celjskim instrumentalnim kvintetom. 20.00 Koncert iz naših krajev. 21.30 Oddaja za naše izseljence. 23.05 Lirični utrinki. 23.10 Portreti jugoslovanskih ustvarjalcev in ustvarjalcev zabavne glasbe. 0.05 - 4.30 Nočni program

PONEDELJEK, 12. XI.
8.08 Z glasbo v dober dan. 8.25 Ringaraja. 8.40 Izberite pesmico. 9.05 Z radiom na poti. 12.10 Veliki revijski orkestri. 12.30 Kmetijski nasveti (inž. Franc Grum: Cene za hranilne snovi v različnih krmilih). 12.40 Pihalne godbe na koncertnem odru. 14.05 Pojo amaterski zbori. 14.25 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Zabavna glasba. 18.00 Naša glasbena izročila. 18.25 Zvočni signali. 19.45 Minute z ansambлом Mihe Dovžana. 20.00 Kulturni globus. 20.10 Iz naše diskoteke. 21.05 Glasba velikana. 22.20 Popevke iz jugoslovanskih studiev. 23.05 Lirični utrinki. 23.10 Za ljubitelje jazzja.

SREDA, 14. XI.
8.08 Z glasbo v dober dan. 8.30 Pisan svet pravljic in zgodb. 9.05 Z radiom na poti. 12.10 Veliki zabavni orkestri. 12.30 Kmetijski nasveti (Miroslav Rednak: Uresničevanje načrtov in govedoreji). 12.40 Ob izviri ljudske glasbene umetnosti. 14.05 Razmišljanje, ugotavljanje... 14.25 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Zabavna glasba. 18.00 Zborovska glasba v prostoru in času. 18.15 Naš gost. 18.30 Kaj radi poslušajo. 19.45 Minute z ansambлом Borisa Kovačiča. 20.00 Koncert za besedo (Prekmurje). 20.25 C. Francka sonata za violončelo in klavir. 21.05 Odlomki iz G. Rossinija opere Seviljski brivec. 22.20 Revija slovenskih pevcev zabavne glasbe. 23.05 Lirični utrinki. 23.10 Jazz pred polnočjo. 0.05 - 4.30 Nočni program.

NEDELJA, 11. XI.

7.30 Zdravo, tovariši vojaki! 8.07 Radijska igra za otroke (Marjan Marinc: Pravljičica o dobrem kralju). 8.52 Skladbe za mladino. 9.05 Se pomnite, tovariši? 10.05 Kar znaš,

TOREK, 13. XI.
8.08 Z glasbo v dober dan. 8.30 Iz glasbenih šol. 9.05 Z radiom na poti. 12.10 Danes smo izbrali. 12.30 Kmetijski nasveti (inž. Vojko Škerlavaj: Ali je potrebno zimsko škropljenje sadnega drevja). 12.40 Po domače. 14.05 V korak z mladino. 15.30 Zabavna glasba. 18.00 Razgledi po slovenski glasbeni literaturi. 18.30 V gosteh pri zborih jugoslovanskih radijskih postaj. 19.45 Minute z ansambлом Franca Puharja. 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi. 20.45 Tipke in godala. 21.05 Radijska igra (Rhy-

ČETRTEK, 15. XI.
8.08 Z glasbo v dober dan. 8.30 Mladina poje. 9.05 Z radiom na poti. 12.10 Znanje melodije. 12.30 Kmetijski nasveti (inž. Ludvik Klun: 27. kongres mednarodne čebelarske organizacije Apimondie). 12.40 Od vasi do vasi. 14.05 Mehurčki. 14.20 Koncert za mlada poslušalce. 14.40 Jezikovni pogovori. 15.30 Zabavna glasba. 18.00 Vsa zemlja bo z nami zapela. 18.15 Lokalne radijske postaje se vključujejo. 18.35 Dva scherza F. Chopina. 19.45 Minute z ansambлом Milana Ferleža. 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov. 21.05 Literarni večer (Evropska književnost skozi čas: Ovid). 21.45 Lepe melodije. 22.20 Plesna glasba iz jugoslovanskih studiev. 23.00 V gosteh pri tujih radijskih postajah. 0.05 - 4.30 Nočni program.

Prosti čas — za film

Samo na gimnazijah je umetnostna vzgoja sestavina redne izobraževalne dejavnosti, pa se ta omejuje zgolj na nekatere umetniške zvrsti. Drugim srednjim šolam bo umetnostno vzgojo kot obvezno učno snov predpisalo šele usmerjeno izobraževanje. Kolikor je je zdaj, poteka predvsem prek krožkov in drugih prostovoljnih oblik kulturno umetniškega dela, kar pa je spet odvisno od pripravljenosti posameznih učiteljev, da sodelujejo kot organizatorji in mentorji. „Tako je tudi pri filmski vzgoji“, meni slavistka Milka Bobnar, profesorica slovenskega jezika na ekonomski srednji šoli v Novem mestu.

prof. Milka Bobnar

Načrtna filmska vzgoja se je začela v Novem mestu pred kakimi desetimi leti, ko so s prizadevanjem odbora za filmsko dejavnost pri občinski ZKO uvedli abonmajske filmske predstave za srednješolce in začeli predstave komentirati. Pri odboru so si ves čas prizadevali, da so prišli v abonmajske sporede filmi, ki so združevali za sedmo umetnost značilne kvalitete, Bobnarjeva pa kot predsednica tega odbora še posebej, da bi bile vse filmske stvaritve privlačne za mladino. V desetih letih se je zvrstilo več kot 100 takih predstav. Ko so pred petimi leti priredili teden slovenskega filma, so dobili srednješolci možnost, da se seznanijo z deli iz slovenske filmske zakladnice. Ker je ta prireditev postala tradicionalna, si je lahko vsak srednješolec do mature ogledal 20 slovenskih filmov.

Milka Bobnar se ukvarja s filmsko dejavnostjo z ljubeznijo, ki je močnejša od njenega prostega časa. Pri tem jo spodbuja zlasti dejstvo, da mladine ni treba siliti k filmskim predstavam, ampak jih rada že sama obiskuje. „Zato je dolžnost filmskovzgojnega delavca lažje opravljati“, ugotavlja Bobnarjeva. Biti to seveda nikakor ni lahko, toda njej je delo nekoliko olajšano, ker zelo dobro pozna tako filmske tokove kot nagnjenosti mladih do filmske umetnosti. Potrebno znanje je pridobila s samoizobraževanjem, ker jo ta stvar preprosto zanima, pa tudi na seminarjih, ki jih je do zdaj obiskala že lepo število. Poleg tega pa je članica najrazličnejših odborov za filmsko in vzgojno dejavnost, kjer se kuje filmska politika in oblikuje odnos do posameznih proizvodov sedme umetnosti. Na kratko povedano: Bobnarjeva je z vsem na tekočem.

Uspehe na področju filmske vzgoje v Novem mestu pripisuje v glavnem njej, njenemu vztrajanju pri tem delu, ki ni bilo do zdaj poplačano z ničemer drugim kot z dosežki in povečanim zanimanjem za sedmo umetnost. Glas o tem je naposled moral priti tudi do ušes žirije, ki je dokončno tehtala predloge za podelitev Trdinovih nagrad 79. Tako je Milka Bobnar postala prva Trdinova nagrajenka za področje filmske vzgojne dejavnosti.

„Ne vem, kaj bi dejala ob tem priznanju, ki sem ga kajpak izredno vesela, ampak tako se mi zdi, da velja nagrada prosvetnemu delavcu, ki se ukvarja s kulturno dejavnostjo zunaj šole in vendar predvsem za šolo, za šolsko mladino“, je Bobnarjeva dejala po podelitvi. „Tako pa naj dodam, da velja to priznanje tudi sodelavcem v odboru za filmsko vzgojo pri ZKO, učencem in sodelavcem na šoli, saj bi brez njihovega razumevanja, sodelovanja, spodbujanja in pomoči v Novem mestu ne mogli doseči tega na področju filmske dejavnosti in filmske vzgoje, kar imamo.“
I. ZORAN

V DOLENJSKI GALERIJ

Jutri ob 19. uri bodo odprli v Novem mestu razstavo likovnih del akademskega slikarja in grafika Branka Suhaja. Na ogled bodo olja, risbe in grafike, vse pretežno iz zadnjega ustvarjalnega obdobja tega novomeškega slikarja, ki je letos že nekajkrat opozoril nase na skupinskih in samostojnih razstavah doma in v tujini, zlasti v Nemčiji in ZDA. Suhajeva dela bodo razstavljena v veliki dvorani Dolenjske galerije. Na otvoritveni slovesnosti bo o mladem umetniku in njegovem delu govoril prof. Zoran Kržišnik, ravnatelj Moderne galerije v Ljubljani.

GLASBENIKI K ZDOMCEM V ŠVICO

Opera pevca Sonja Hočevar in Ladko Korošec, harmonikar Silvester Mihelčič in dramski igralec Jurij Souček sestavljajo skupino, ki bo jutri odpotovala na glasbeno turnejo po Švici. Med gostovanjem v tej državi bodo slovenski umetniki nastopili tudi v Winterthuru in sicer za naše zdomce.

DRUGIČ ZA NAJBOLJŠO HARMONIKO

Drugega tekmovanja belokranjskih harmonikarjev, ki je bilo nedavno v Semiču v počastitev tamkajšnjega krajevnega praznika, se je udeležilo deset harmonikarjev. Strokovna žirija je za najboljšega harmonikarja razglasila Vlada Matkoviča iz Dragatuša, drugo mesto je prisodila Slavu Plutu iz Mladic pri Semiču, za tretjega harmonikarja pa je razglasila 12-letnega Tonija Požeka s Krvavčjeva vrha.

SPET GLEDALIŠKA ŠOLA V POSAVJU

V Posavju nadaljujejo „drugi krog“ male gledališke šole, s katero so prvič poskusili v minuli sezoni. Načrt predvideva, da bodo udeleženci (igralci) praktično vadili odrske gibe in izgovorjavo. Jutri in pojutrišnjem bo „pouk“ v Sevnici, kasneje pa ga bodo ponovili še v Krškem in Brezicah. To izobraževanje gledaliških delavcev prireja področni odbor Združenja gledaliških skupin Slovenije za Posavje, ki bo 23. in 24. novembra priredil seminar za druge soustvarjalce gledaliških predstav (odrske delavce).

V TUJINJAK POSVETOVANJE

Uresničevanje svobodne menjave dela in Titove pobude — glavni nalogi občinskih ZKO v naslednjem obdobju

ZKO Slovenije je pripravila za predsednike in tajnike občinskih organizacij dvodnevne posvete, ki se bodo zvrstili novembra in decembra v petih slovenskih mestih. Prvi, ki se bo začel jutri v Celju, bo tudi za udeležence iz breziške, krške, sevniške, črnomojske, metliške, novomeške in trebanjske občine. Predstavniki ZKO iz Kočevja in Ribnice pa bodo sodelovali na posvetovanju, ki bo čez mesec dni v Ljubljani.

Dnevni red bo za vsa posvetovanja enak, obravnavali pa bodo nekatere vprašanja, ki se zde najbolj aktualna. Tako bo beseda o vlogi kulturnih organizacij v usmerjenem izobraževanju, o položaju le-teh v luči novega zakona o kulturnih skupnostih, nadalje o uresničevanju Titove

pobude v ZKO — še posebej, kar zadeva demokratizacijo odnosov, v posebni temi pa bodo udeleženci obdelali svobodno menjavo dela. Razprava kajpak ne bo mogla mimo deleža ljubiteljske kulture v programu kulturnega doma Ivana Cankarja, ki ga gradijo v Ljubljani. Slednjic bo govor o izhodiščih, na podlagi katerih naj bi občinske ZKO izdelale merila za financiranje kulturnih društev in samostojnih skupin ter za nagrajevanje organizatorjev kulturnega dela in strokovnih sodelavcev.

TRŽACANI V GRIBLJAH

Triinpetdeset pevcev iz Križa pri Trstu je bilo na obisku pri pevskem zboru iz Gribelj. Gostje so člani društva Vesna, ki že vrsto let ohranja slovensko pesem na oni strani meje. V Metliki so si pevci najprej ogledali Belokranjski muzej, vinski klet in delovno organizacijo Beti, nakar so se odpeljali v Griblje. V gasilskem domu so pripravili skupaj z domačini enourni koncert, ki ga je poslušalo prek sto krajanov. Križani so položili tudi venec k spomeniku, postavljenem sedmim prebivalcem Gribelj, ki so izgubili življenje med zadnjo vojno. Po prijetno doživljenem dnevu so se gostje odpeljali v Italijo, obljubili pa so, da se bodo drugo leto udeležili revije belokranjskih pevskih zborov, ki bo pod naslovom „Srečanje ob Kolpi“ v Gribljah tretjič zapored. Obe pevski društvi bosta podpisali takrat listino o sodelovanju.

T. G.

„MISEL IN DELO EDVARDA KARDELJA“

V redni letni knjižni zbirki Prešernove družbe za leto 1979 bo tudi knjiga „Misel in delo Edvarda Kardelja“, ki jo je napisal Franc Šetinc. Člani Prešernove družbe oziroma naročniki redne zbirke bodo dobili Šetincevo knjigo brezplačno, sicer pa bo v prodaji za 70 dinarjev.

Prešernove so na poti

Šest (oziroma sedem) knjig redne letne zbirke Prešernove družbe za vsa 150 dinarjev — V svežnju tudi nagrada

V kratkem bodo dobili člani Prešernove družbe na svoje naslove svežnje, v katerem bo šest ali sedem knjig redne zbirke te družbe za leto 1979, poleg tradicionalnega koledarja še lepšolsna dela iz slovenske, jugoslovanske in svetovne književnosti. Za člane bo to knjižni dar, za vse druge, ki bodo želeli kupiti zbirko v prosti prodaji, pa poceni knjige, saj se bo dobila redna knjižna zbirka v brošurani izdaji za vsa 150 dinarjev.

Bogato ilustriran in z zanimivostmi ter novicami iz domačih in tujih logov napolnjen koledar za leto 1980 bo tudi tokrat predstavljal hrbtnico knjižne zbirke Prešernove družbe. Slovesni del v njem se bo „nadaljeval“ v samostojnih knjigah v skupnem svežnju. Med njimi bodo dobili člani in naročniki v knjižni izdaji Kislingerjeve „Debele zgodbe Petra Fuleža“, satiro, ki jo zadnje čase po slovenskih krajih odlično

interpretira igralec ljubljanske Drame Polde Bibič. Iz slovenske klasike prinaša zbirka „Rokovnjače“, Jurčičevo povest s Kernikovim nadaljevanjem, iz jugoslovanske književnosti pa Laličev „Prvi sneg“ v prevodu pesnika, prevajalca in urednika pri Mladinski knjigi Severina Šalija iz Novega mesta. Zbirko zaključujejo „Vrtarjevi spomini“ izpod peresa Cirila Jegliča, znanega slovenskega vrtarja, krajnarja in varuha narave, pionirja nasega krajinskega in parkovnega oblikovanja. Roman „Miklavž Breugn“ francoskega pisatelja Romaina Rollanda pa bo kot nagrajna knjiga priložena v zbirko za vse člane Prešernove družbe, ki so članarino poravnali do konca letosnjega junija.

V zbirki romanov Ljudska knjiga je tokrat šest knjig za 350 dinarjev, knjige pa prihajajo postopoma. Naj jih omenimo vsaj z naslovi: Yerbijev zgodovinski roman „Saracensko bodalo“, Steinbeckova šaljiva pripoved „Sladki četrtek“, Lainejev ljubezenski roman „Čipkanica“, Gorkega povest „Detinstvo“, Sušičev psihološko-vohunski roman „Zalezovalci“ in Ibanezov roman „Mrtvi ukazujejo.“
I. Z.

S „Tangom“ okronana diploma

Izreden uspeh režiserja Janeza Pipana na Borštnikovem srečanju 79

Diplomo in nagrado za najboljšo predstavo na pravkar končanem Borštnikovem srečanju 79 v Mariboru so prisodili ljubljanski Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo za uprizoritev Mrožkovega „Tanga“.

Predstavo, ki je v celoti delo letošnjih diplomantov omenjene akademije, je režiral dolenjski rojak Janez Pipan, študent novomeške kulturne skupnosti.

Žirija je ugotovila, da razkriva ta predstava svojevrstno poetično

energijo, odlikujeta pa jo velika medsebojna uigranost in premišljen uprizoritveni koncept. Velik delež k uspehu je prav gotovo prispeval Pipan kot režiser. Veliko priznanje pa vendarle ni prišlo nepričakovano, saj ga je Janez Pipan napovedal že prej, denimo že na začetku tega leta, ko je v celjskem gledališču režiral Zupanove „Zapiske o sistemu“ in vzbudil pozornost gledališke javnosti.

Mrožkov „Tango“ je bil njegovo diplomsko delo na akademiji.

Janez Pipan

zanj ponujajo tipi gledališč, kakršna na Slovenskem že delujejo, mednja pa lahko uvrščamo Šentjankobsko gledališče v Ljubljani, Prešernovo gledališče v Kranju in nemara še katero. Ta gledališča so znana tudi kot polpoklicna, s čimer pa se da označiti zlasti resnost njihovega dela, ki se v skrajni posledici kaže kot rednost (stalnost) obstajanja in kakovost. Seveda so zahteve, kakšno in kaj bodi amatersko gledališče za današnjo in jutrišnjo rabo, še večje od teh, ki jih izpolnjujejo omenjena in že delujoča ljubiteljska gledališča.

Nekateri strokovnjaki menijo, da je treba amatersko gledališče videti zlasti v njegovi iskateljski vlogi in v obleki, pod katero je moč do popolnosti razviti samoiz-

ražanje ljudi na področju gledališke kulture. Kot tako bi se moralo amatersko gledališče otresti kakršnegakoli zgledevanja po profesionalcih, se varovati njihovih klišejev, pa tudi marsičesa drugega, kar je hudo nalezljivo. Ljubiteljske gledališči naj bi družili izpovedni, sporočilni in samostvarjalni interes. To pomeni, da bi moralo amatersko gledališče v svoji sredini povezovati in pospeševati ustvarjalnost gledaliških skupin v krajnih skupnostih, delovnih organizacijah in šolah, hkrati pa biti posrednik ne samo lastne ustvarjalnosti, ampak tudi pobudnik za uveljavljanje kulture, kakršno lahko ponudijo poklicna gledališča.

Taka gledališča bi morale imeti vse regije na Slovenskem oziroma

vse občine, kjer ima tako imenovana domača gledališka tvornost tradicijo, zaledje in možnosti za nadaljnjo krepitev. Dolenjska naj bi ljubiteljski Talijin hram novega tipa dobila v Novem mestu. Kajpak bi v tem kraju stalno amatersko gledališče že lahko imeli, če bi bile zvezde teje dejavnosti malo bolj naklonjene in če kasnejši rodovi ne bi zanemarili dosežkov svojih predhodnikov. Ime amatersko gledališče se sicer pojavlja tudi v Novem mestu, zlasti takrat, ko nastopi skupina Kulturnega društva Dušana Jereba, toda domače uprizoritve (premiere in ponovitve) v tem kraju so tako redke, da ostaja od gledališča le ime. Slednjič tako gledališče najbrž ne bi smelo biti le smoter skupine, ampak tudi okolja, širše družbene skupnosti. Če slednja nima interesa, bo gledališče že ob rojstvu začelo hirati. Se pravi, da za osnivanje amaterskega gledališča, še posebej takega, o kakršnem je beseda tudi v pričujočem sestavku, ni dovolj samo volja pešiče navdušencev, marveč se mora zanj ogreti družbeno in samoupravna sredina, torej tudi krogi, ki delujejo zunaj kulturnega področja. Preden pa bi v Novem mestu lahko šli na to pot, bi se morali sprijazniti s tem, da gre pri ljubiteljskem gledališču novega tipa v bistvu za temeljit prevrat miselnosti o dosežanjem pojmovanju amaterskega gledališča in njemu ustrezno amaterske gledališke kulture.
I. Z.

Prevrat pojmovanja o ljubiteljski „Taliji“

O tem, kaj bi naj bilo amatersko gledališče danes, kakšno vlogo naj ima v sodobni slovenski gledališki (in splošni) kulturi, je že nekajkrat tekla strokovna beseda. Na to temo je priredila republiška Zveza kulturnih organizacij ob koncu nedavnega tradicionalnega Borštnikovega srečanja v Mariboru poseben simpozij. Na njem so se bolj dorekli, kaj bodi žaršče, v katerem se zbirajo ljudje, ki se ljubiteljsko ukvarjajo z gledališko dejavnostjo. Iz poročil smo lahko razbrali, da so udeleženci ponovno ugotovili ne samo, da amaterska gledališča morajo biti, ampak tudi to, da taka gledališča ne nastopajo kot priveski, nadomestki ali predstopnje poklicnih gledališč. Nič takega bi ljubiteljsko gledališče ne

smelo biti, saj gre v tem primeru zgolj za nepoklicno gledališko ustanovo posebne vrste.

Iz takih in podobnih razmišljanj je zrasla, vsaj v obrisih, nova podoba o tem, kakšno bodi amatersko gledališče jutri, če ni to že danes. Pravni model oziroma pobudo

Kultura in izobraževanje

Večkrat smo že nabodli jezik tako imenovanih delegatskih gradiv. Povednost debelih svežnjev tega gradiva je večkrat tako slaba, da jih ne znamo več razvozlati.

Primer, kako ne bi smeli pisati delegatska gradiva, je besedilo predloga za podelitev priznanj sevniške občine, danega v razpravo na zadnji seji vseh treh zborov občinske skupščine.

Razvrednotenje

V vseh pogledih zgedna inženirska enota podpolkovnika Vulikiča „ima vzorno urejen logor“, piše na prvi strani omenjenega predloga. Slovenci smo pred časom stopili v krog tistih narodov, ki premorejo celo „Vojški slovar“. V slovarju te besede ne najdemo, pač pa je tam lepa beseda tabor, medtem ko je „logor“ ozaljšan z znakom, ki pomeni srbohrvatizem.

Nekako bi morda še prebavili, da res posnemanja vredni posamezniki, predlagani za priznanja heroja Dušana Kvedra — Tomaža, opravljajo „funkcije“. Tudi „metalni“ delavci bi se bili sprejemljivi za uho. Že malo žaljivo za dobitnika priznanja pa je, da „ima predlagani tovariši aktiven odnos do družbenopolitičnih vprašanj in je opravljal celo funkcijo predsednika SZDL v občini...“ Če bi le-ta v svoji bogati družbenopolitični praksi imel zgolj aktiven odnos, ne pa česa tudi spreminjal, bi bilo vsekakor žalostno. Za nameček pa izve mo iz obrazložitve še nekakšno razširitev določil, po katerih se visoka priznanja sploh podeljujejo. Dobesedno je namreč zapisano: „Pri odločitvi ne bi smeli prezreti okolnosti, da je pred kratkim dopolnil 50-letnico življenja.“ Tisti, ki boste srečali Abrahama, pozor, zakaj priznanje vam vsekakor ne uide, če boste le dovolj stari, drugi, ki so jih morebiti prezrli, pa takoj v vrsto k matičarju po rojstni list za — „minula leta“!
A. Z.

RAZSTAVA DARIL

V Mestni galeriji v Ljubljani bodo do 30. novembra na ogled likovna dela, ki so jih slovenski slikarji in kiparji, člani Društva likovnih umetnikov Slovenije, podarili od potresa prizadeti Crni gori. Razstavo so odprli včeraj.

ŠESTERICA „LAMUTOVCEV“ V „LABODU“ — Člani novomeške likovne skupine Vladimira Lamuta — Toni Vovko, Marjan Maznik, Miran Hočevar, Danja Bajc, Franc Mlakar in Jože Kotar — razstavljajo svoja v zadnjem času ustvarjena slikarska dela v prostorih tovarne „Labod“ v Ločni. Na otvoritvi razstave v petek, 2. novembra, je dejavnost novomeških likovnikov opisal predsednik likovnega društva Vladimira Lamuta Toni Vovko, Jože Muhič iz „Laboda“ je prebral spremno besedo k razstavi, ki jo je napisal umetnostni zgodovinar Jože Matijević, učenke glasbene šole Marjana Kozine pa so obogatile otvoritveni sponed s harmonikarskimi skladbami. „Labodove“ delavke so si slike z zanimanjem ogledovale že na otvoritvi, od koder je tudi pričujoči posnetek. (Foto: I. Zoran)

Nova arheološka odkritja v Dobovi

Oktohrska odkopavanja v bližini že prej odkritih keltskih grobov so dala dragocena nova odkritja

PLAČILO ZA TRUD: bogat grob bojevnika

Prve arheološke ostaline v Dobovi je že konec prejšnjega stoletja izkopal znameniti dolenski starinokop Jemej Pečnik. Kakor večina njegovih odkritij je tudi to gradivo romalo v zbirke takratnega cesarskega, danes Prirodoslovno-zgodovinskega muzeja na Dunaju. Arheološke najdbe so prišle na dan tudi med obema vojnama, saj so ljudje pogosto našli v zemlji na „lonce“ in „tuške sablje“.

Strokovna odkrivanja arheološke preteklosti v Dobovi so se pričela v petdesetih letih; ko je Stanko Škaler, takrat še študent zgodovine, prinesel nekaj najdb na arheološki oddelek filozofske fakultete v Ljubljani. Ti predmeti častitljive starosti – iz okrog leta 1000 pr. n. št. – so spodbudili arheologa Franceta Stareta, da se je s pomočjo Posavskega muzeja in takratnega ravnatelja Franja Stiplovskega lotil načrtnih izkopavanj. Na ledini „Na gomilcah“, ograjeni z gramoznico, je Stare v nekajletnih izkopavanjih odkril preko 400 grobov iz pozne bronzne dobe (1100 – 800 pr. n. št.). Med žganimi grobovi je bilo tudi nekaj skeletnih, ki so pripadali staroslovanskim pokopom, pri čemer je tako našel na prve grobove naših neposrednih prednikov v Posavju. V neposredni bližini obsežnega prazgodovinskega grobišča je odkril rimske grobove, katere je potem izkopal Peter Petru s pomočjo kustosa Dolenskega muzeja Toneta Kneza.

S Staretovimi izkopavanji je postala Dobova pojem za obdobje pozne bronzne dobe v arheološki in zgodovinski literaturi. Sooblikovala je pojem materialne kulture tega časa kot enoten fenomen z oznako ruško-dobovska skupina. V njej so bila zajeta številna najdišča kulture žarnih grobišč v Podravju in sama Dobova. Z nadaljnjimi raziskavami in novimi odkritji je postala Dobova sinonim za sorodna najdišča pozne bronzne dobe. Prvič in zadnjič v zgodovini je bila odlikovana skupina, katere krog materialne kulture sega tudi onstran brežiških vrat Dobovi sorodna, čeprav manjša grobišča kulture žarnih grobišč najdemo v oko-

lici Zagreba pa tja do Ozlja pri Karlovcu.

Pečnikovi halštatski in Petrujevi antični grobovi so številčno skromnejši, vendar s svojimi inventarji dopolnjujejo sliko časa na sorodnih najdiščih Posavja, kot so Velike Malence, Libna, Ribnica pri Mokricah in Dmovo. Tudi maloštevilni staroslovanski pokopi zaradi skromnih pridačkov ne predstavljajo posebnosti – takrat, ko še nismo poznali staroslovanskega grobišča na Svetih Gorah na Bizeljskem, pa so predstavljali prve, dragocene najdbe naših slovanskih prednikov.

Z odkritjem keltskih grobov v letih 1962 in 1966 se je arheološka vrednost dobovskih zemeljskih plasti močno dvignila. Jože Bosina iz Dobove je pri kopanju gramozna na dvo-rišču našel na dva izredna kletska groba, ki sta s svojim inventarjem napovedala oziroma vzbudila upanje, da imamo tudi v Dobovi pomembno grobišče mlajše železne dobe. Najdbe, ki jih je odkril Bosina: železna meča z okrašenima pločevinastima nožnicama, okrašena sulična ost ter v kletski maniri ornamentiran zlat prstan, so danes ponos arheološke zbirke Posavskega muzeja in izredno izročilo kulturne dedščine Posavja.

Imenitna ohranjenost železnih predmetov v gramozni plasti in kvalitetna izdelava predmetov v razmeroma bogatih grobovih sta navdajali z upanjem, da se del grobišča še skriva in da z vztrajnim delom lahko odkrijemo še marsikatero zaklade latenskega časa (po najdišču La Tene v Švici – obdobje mlajše železne dobe 250-300 pr. n. št.).

V jubilejnem letu 1979 si je Posavski muzej na področju arheologije ob sanaciji rimskih ostalin v Drnovem (o čemer bomo še poročali) zadal nalogo, da preišče področje v bližini odkritih keltskih grobov v Dobovi. V letošnji akciji smo v sončnem oktobru prekopali v neposredni bližini najdenih keltskih pokopov parcelo Franca Radovanoviča iz Velikega Obreža. S potrpežljivim

izkopavanjem v obsegu 200 m² smo v gramozu pod humusno plastjo odkrili temne lise, ki so predstavljale vkopane grobne jame. Odkrili smo šest manjših žganih pokopov, ki so vsebovali ostanke keramičnih posod, sežgane človeške kosti, železne sponke sponke in pridane živalske kosti po tedanjih pogrebnih običajih. Ob teh skromnih pokopih pa smo bili za trud bogato poplačani z odkritjem treh bogatih grobov bojevnikov. Med najdbami iz teh grobov izstopajo dolgi železni meči s po keltskem običaju okrašenimi nožnicami. Najdeni so bili kar štirje primerki, od tega dva v enem grobu. Pojav dveh mečev v istem grobu razlagamo tako, da je bil en meč osebno orožje, medtem ko je drugi primerek priložen v grob kot trofejno orožje. Meči in ostalo orožje so v grobovih namerno zviti, upognjeni, da jih pokojnik ne bi bilo treba več uporabiti.

Ob mečih so bile najdene sulične osti, ščitne grbe, železne britve, sponke ter v enem primeru tudi sulično kopito in bojni nož. V dveh grobovih je bila železna kovana veriga za pripenjanje meča, v vsakem pa tudi posode: v enem lonček, v drugem skleda v tretjem pa kar tri posode – dva lonca in skleda.

Grobovi v Dobovi ponovno dokazujejo enotno vojaško uniformiranost keltskih bojevnikov. Vojaški grobovi sodijo v čas okrog 150 pr. n. št. in

ZAKLADI LATENSKEGA ČASA: železen meč, okrašena nožnica

vsebujejo razmeroma enotne inventarje, njihova osebnost pa se najbolje zrcali v okrašenih nožnicah, saj od šestih do sedaj najdenih mečev tudi dva okrasi nista identična.

Izkopavanja na Radanovičevi parceli v Dobovi so znova opozorila, da danes orjemo razmeroma globoko in da tam, kjer se arheološke ostaline nahajajo, jih počasi uničujemo. Revnejši keltski grobovi so bili vkopani samo 30 do 40 cm pod površino, tako da smo ob sistematičnem izkopu dobili le še ostanke spodnjih delov posod, ostalo je bilo že odorano. Arheološki predmeti in objekti se pojavljajo pri raznih gradbenih delih, izkopih jarkov ali temeljev poslopij – žal je treba reči, da sta o najdbah razmeroma redko obveščena pristojni Zavod za spomeniško varstvo ali muzej. Na ta način, ko graditelji v nepotrebni bojazni, da bi se jim z arheološkim posegom dela zavrla, nepremišljeno hitijo ali pa smatrajo najdeno za brezvredno, nam pogosto tudi povsem zavestno izginjajo skromni, a dragoceni ostanke preteklosti. Hitra arheološka akcija v takem primeru reši gradivo, zastoj pri delih za dan ali dva pa omogoči pridobitev neprecenljive kulturne dedščine. V želji, da bi z arheološkimi najdbami seznanili širšo javnost, smo na ogled izkopavanj povabili tudi dobovsko šolo, saj smo prepričani, da bodo v Dobovi tudi v prihodnje pri zemeljskih delih našli na arheološke objekte.

Z odkritjem in izkopom pa seveda naše delo ni končano. Čaka nas napomo restavriranje lončenih posod in kovinskih predmetov. Po zaščitnem posegu in analizi živalskih ter človeških kosti bo na vrsti obdelava v strokovni literaturi ter predstavitev v razstavi zbirki Posavskega muzeja. V zgodnji spomladi prihodnjega leta pa bomo izkopavanja nadaljevali. Ob strokovnem muzejskem interesu je tudi naša dolžnost, da temeljito raziščemo keltsko grobišče v Dobovi, saj se grobovi z oranjem postopoma že uničujejo.

MITJA GUŠTIN

NOVOLES
Komisija za delovna razmerja
TOZD Blagovni promet

razglaš
prosta dela in naloge

novoles

1. pravnika
2. dveh referentov v zunanjetrgovinskem oddelku
3. komercialista v nabavi
4. delavcev v skladšču salona pohštva

pod naslednjimi pogoji:

pod 1:

visoka šola pravne smeri, zaželene so delovne izkušnje v pravni stroki;

pod 2:

srednja šola, do 4 let delovnih izkušenj na področju zunanje trgovine, zaželen zunanjetrgovinski izpit;

pod 3:

srednja strokovna šola in do 4 let delovnih izkušenj na komercialnem ali tehničnem področju;

pod 4:

psihofizične sposobnosti za opravljanje dela v skladšču.

TOZD Tovarna drobnega pohštva

razglaš
prosta dela in naloge

1. vzdrževalca strojev

pod naslednjimi pogoji

– dokončana poklicna šola ključavničarske smeri

– zaželene delovne izkušnje.

Kandidati naj pošljejo svoje vloge v roku štirinajst dni po objavi na naslov:

„NOVOLES“ lesni kombinat

Novo mesto – Straža

Kadrovsko-socialna služba

68351 STRAŽA

Buchenwalda ni mogoče nikoli pozabiti

Kako je mogoče, da se v svetu oglašajo posamezniki, ki skušajo zmanjšati ali celo zanikati nacistične grozote?

Med nami še živijo ljudje, ki so doživeli najhujšo sužnjost v zgodovini človeštva. Ti znajo odgovoriti, kaj je huje od same smrti – sužnjost v koncentracijskih taboriščih. Vedo, da je svoboda najlepša, ko jo končno dosežeš po dolgem hrepenenju med neznošnim trpljenjem v neposredni bližini smrti. Morda tega ne bomo mogli nikoli dovolj prepričljivo opisati ter dovedati. Ni bila še izrečena zadnja in prva beseda, ne napisana popolnoma zgodovina divjaštva v dvajsetem stoletju. Vse to, kar vemo, so še zmeraj nepovezani drobci, ki ne dajejo celotne podobe.

Trpljenja ni mogoče zajeti v številčne podatke. Težko bi naštevati že vsa taborišča in njihove podružnice po vsej Nemčiji. Nacisti so ustanovili taborišče Dachau že spomladi 1933 za svoje politične nasprotnike. Tako so že ob nastopu svoje oblasti pokazali svoj pravi obraz. Največja ali tako imenovana matična taborišča, ki so imela poznejše številne podružnice, so nastala v prvih letih vojne: Neuengamme pri Hamburgu, Ravensbrueck, Flossenbug, potem pa Lublin, Oswiecim (Auschwitz), Terezin (Theresienstadt), Struthof, Gross-Rosen itd. Kmalu so bila vsa taborišča pretesna. Tako je bilo v Dachau sprva (pred vojno) okrog 4800 ljudi, leta 1945 pa nad 30.000. V Buchenwaldu je bilo

1945. leta (pred koncem vojne) 47.000 tvinov. V Dori, taborišču, ki je bilo prvotno del Buchenwalda, je bilo spomladi 1944 leta 50.000 jetnikov. Oswiecim pa je bil pravo velemesto ali velemestni pekel z okrog 140.000 jetniki (poletje 1943). Ob začetku vojne je bilo v vseh taboriščih 279.168 jetnikov, čez štiri leta, avgusta 1944, pa 524.286. Računajo, da je v devetih letih nacističnega nasilja šlo skozi koncentracijska taborišča v Nemčiji 7.210.350 ljudi. Toda to ni pravi izraz, saj jih je na milijone vstopilo, medtem ko so jih nacisti izpustili le kakih 200.000, osvoboditev pa je doživelo le 530.000 jetnikov raznih evropskih narodov.

Naj omenimo, da je bilo ob osvoboditvi v Dachau 3.098 jugoslovanskih državljani. Koliko je bilo Slovencev ali koliko jih je umrlo, ni znano. V Buchenwald so odgnali 3.872 Jugoslovancev, vrnilo pa se jih je le 607. Med italijanskimi taborišči je bilo najhujše na Rabu in Gonarsu. Samo na Rabu je umrlo od glada nad 4.000 jetnikov, Slovencev in Hrvatov iz Gorskega kotarja. V tem opisu so omenjena le nekatera največja, oz. najhujša taborišča pod nacistično Nemčijo in fašistično Italijo. Zato naj ne zamerijo tovariši, ki so bili v drugih taboriščih, če njihova taborišča niso omenjena. Če bi hoteli to storiti, bi se ta zapis moral spremeniti v knjigo.

Koncentracijsko taborišče Buchenwald je bilo eno največjih nacističnih taborišč. Kraj, blizu katerega je ležalo, pa je bil že zdavnaj pred njim znan vsemu kulturnemu svetu – imenuje se Weimar. Weimar ga

omenjajo v šolah obenem z imeni kulturnih velikinov Goetheja, Schillerja, Bacha, Wielanda.

Weimar in Buchenwald ležita v pokrajini Thuringiji na jugozahodu današnje nemške demokratične republike. In kakor je bil Weimar nekoč matična nemške kulture, tako je bil nacistični Buchenwald matična široka mreže manjših koncentracijskih taborišč. Kakor tipalke so segale roke buchenwaldskega komandanta v bližino in daljno okolico, do Jene, Leipziga in Halle, pa celo tja do Duesseldorfa in Koelna. Te podružnice so bile včasih huje od samega Buchenwalda; nedolžna imena, kakor Dora, Laura, Berta, bodo za zmeraj ostala v spominu vseh, ki so vsaj slišali, kaj se je v njih godilo.

Popotnik, ki pride danes tja, se bo najprej sprehodil po Weimarju, mestu, ki je še zmeraj na zunaj mirno kakor nekoč. Ustavil se bo pred gledališčem in spomenikom dveh največjih nemških pesnikov, Goetheja in Schillerja, si še ogledat njuni hiši, se razgledal še po palačah nekdanjih weimarskih knezov in meščanov in šel končno na staro pokopališče, kjer počivata Goethe in Schiller drug ob drugem, kakor sta v življenju drug ob drugem delala.

Potem pa se bo morda po isti poti, po kateri je tolikokrat krenil Goethe na sprehod, napotil proti griču Ettersbergu, za katerim leži Buchenwald. Nekoč so pesnike vodile na Ettersberg gozdne poti, danes pa pelje v Buchenwald širokacesta, ki ji pravijo Krvava pot. Na njej so vsak meter prepojili s krvjo nekda-

nji buchenwaldski jetniki.

Weimar je simbol veličine človeške duha; Buchenwald na Ettersbergu pa je podoba temnega prepada, v katerega lahko zgigni podivjan človek. V tišini gozda na Ettersbergu so se nekoč Goetheju porajale pesmi; tu je napisal znamenito Popotnikovo nočno pesem. Prav tu pa je v minuli vojni v nočeh visoko švignil plamen iz gorečih ljudi. Na gradšču Ettersbergu je bilo gledališče, kamor sta zahajala Goethe in Schiller in kjer je leta 1799 Goethe v svoji „Ifigeniji“ celo sam nastopil. 140 let pozneje so se tu vsak dan odigravale resnične tragedije. „Tukaj se človek počuti velikega in svobodnega, kakor je svobodna narava, ki jo ima pred očmi, in kakor bi pravzaprav moralo biti zmeraj,“ je rekel Goethe prijatelju Eckemannnu. Stotisoči ljudi pa so tu pozneje milijonkrat rekli drugače; naj bo za zmeraj preklet ta kraj!

Prvi jetniki, ki jim je veljal ta napis, so bili prepričani Hitlerjev sovražniki; nemški antifašisti, katere je Hitler pozapril že leta 1933, tako da so tisti, ki so taborišče preživeli, bili v njih tudi po dvanajst let. V taborišče, za katero so krčili gozd ti jetniki, so začeli po izbruhu vojne prihajati ljudje iz prvih zasedenih držav: iz Avstrije, Češke in Poljske. Skupaj s starimi jetniki so morali širiti Buchenwald dalje, kajti za nove transporte je bilo vedno manj prostora. Skupno s taboriščem so začele rasti tovarne, in ker je bilo vsak dan več mrtvih, so kmalu zgradili v Buchenwaldu tudi krematorij.

Skozi Buchenwald je šlo v osmih letih 238.000 mož. Med njimi jih je 56.000 umrlo samo v tem taborišču. In 11. aprila 1945, na dan osvoboditve, je tu ostalo le še 21.000 živih ljudi.

Dolge vrste barak – nekaj vrst lesenih, prtičnih, potem tri vrste enonadstropnih, zidanih, in nazadnje še „mali lager“ s konjskimi barakami – so bile skoraj zmeraj prenapolnjene. Zgodaj zjutraj in pozno zvečer pa so se jetniki postavili v vrste po obširnem poostoru za apele, kjer so jih preštevali. Ne samo takrat, kakor je kdo pobegnil, ampak tudi brez vzroka so pustili esesovci slabo oblečene, lačne in bolne ljudi na snegu in strupenem vetru, ki je bil po tem griču, stati tudi po več ur. Najdaljši apel v Buchenwaldu je trajal 18 ur. Včasih so se morali tu jetniki sleči do gola. Pri prihodu na apel in odhodu z apela pa je igral taboriščni orkester...

Tudi prehrana jetnikov je služila smrti. Večna lakota je povzročala oslabelost in številne bolezni. Le malo jetnikov je kdaj pa kdaj dobilo od doma kak paket in le redki svojih paketov niso delili s tovariši. Dati človeku košček kruha ali nekaj kock sladkorja pa je v taborišču pomenilo toliko, kolikor pomeni na fronti rešiti ranjenca iz bitke. In kakor so esesovci že od ustanovitve Buchenwalda organizirano kradli še tisto hrano, ki je bila namenjena jetnikom, tako so se tudi jetniki vedno bolj organizirano borili z lakoto, ustanavljali kolektive in tako marsikomu pomagali, da je taborišče preživel. Vsako jutro so jetniki

v peteredih odkorakali skozi glavni vhod številne delovne komande, v katerih so imeli poleg esesovcev glavno besedo kapoži. Eni so odšli v tovarne orožja, drugi graditi ceste, tretji železnico, četrti v gozd, peti v kamnolom, šesti kopati jarke in kanale itd.

Buchenwaldčani so se najbolj bali treh, štirih delovnih komand; „pojočih konj“, kamnoloma, vrtnarje in dela na cesti ali železnici. „Pojočih konj“ so bili v težke, s kamenjem naložene vozove vpreženi jetniki ki so morali po dvajset ur na dan voziti iz kamnoloma kamenje in zraven – peti! Bili so najcenejši živali, kar jih je kdaj uporabljal človek...

Politični jetniki so s pritrganim kruhom reševali onemogle, budno spremljali in onemogčili delo ova-duhov, skušali zvedeti za namere esesovcev, z redkimi zvezami od zunaj so dobivali v taborišče novice, v tovarnah so razpredli sabotažo in se tako brez ozira na narodnost in vero povezovali v edinstveno odpor-noško organizacijo, ki je nastajala pod najtežjimi pogoji v takratni Evropi: v koncentracijskem taborišču! Organizacijo so vodili komunisti, na čelu njihovega komiteja pa je bil dolgoletni buchenwaldski jetnik dr. Walter Bartel.

Prišel je 11. april 1945 – sončen pomladni dan. Že nekaj dni so esesovci praznili prenapolnjeno taborišče in vozili jetnike v neznan, v smrt. Toda taboriščni komite se ni dal zmešati. Ukazom esesovcev so sledili njegovi: razdeliti orožje, ki so ga že prej vtihotapili v taborišče. Na ukaz so vse oborožene skupine, fronta jetnikov raznih narodnosti, napadle stražne stolpe, vhod in smrtonosno žico. Odpor esesovcev in električni tok jih nista mogla ustaviti – pognali so se v boj na življenje in smrt.

Na glavnem stražnem stolpu je popoldne ob četrni štiri zavihrala bela zastava: Buchenwald je bil osvobojen. PAVEL MIKLIC

Kot v starih časih

Novomeška odbojarska vrsta privablja – Nova zanesljiva zmagava – Neuspešni nastopi ženskih ekip

Da se z letošnjim odbojarskim prvenstvom obrača nov list v zgodovini novomeške oziroma dolenske odbojke, so Pionirjevi igralci dokazali tudi minulo soboto. Brez težav so odpravili vedno neugodne tekmece Železarja. Ostali ekipi z Dolenskega sta v 4. kolu izgubili, Kikine igralke pa so zaostalo tekmo z Ljubnim dobile brez težav.

poznati. Pod silovitimi udarci domačih so se povsem izgubili in šele v 3. setu, ko je domača vrsta malce popustila, so dokazali, da so še vedno močna vrsta.

V odločilnem četrtem setu so domači ponovili igro iz prvega seta in po novi zmagi so s sedmimi točkami na drugem mestu. V dobri vrsti domačih so se izkazali Brulec, Kosmina in Kolarič.

Pionir: Goleš, Vernig, Babnik, Primc, Kosmina, Brulec, Pucelj, Plut, Muhič, Kolarič, Graberski.

PIONIR – ŽELEZAR 3 : 1 (3, 13, -6, 6)

Kaže, da je nekoč najbolj priljubljen šport na Dolenskem ponovno na pohodu. To dokazuje tudi obisk odbojarskih tekem. Minulo srečanje med Pionirjem in Železarjem si je namreč ogledalo blizu 100 gledalcev, ki so bili s prikazano odbojko zadovoljni. Domači igralci so začeli silovito že v 1. nizu in nekoč dobre odbojkarje Železarja ni bilo pre-

KRKA – LJUBNO 3 : 0 (8, 8, 10)

Izkušenejša domačinka so novinke v ligi premagale v slabem uri. Tekma, ki si jo je ogledalo okoli 50 gledalcev, je bolj spominjala na dober trening.

BRANIK – KRKA 3 : 1 (5, -8, 14, 8)

V dokaj izenačeni tekmi so Dolenjke v Mariboru doživele nesrečen poraz. Po dobitem drugem setu so gostje nadaljevale z dobro igro tudi v tretjem nizu, ki so ga izgubile na razliki. Po štirih kolih je Krka s šestimi točkami na šestem mestu.

Krka: Rajer, Zevnik, Urbančič, Vidlinovič, Brajer I, Brajer II, Hegediš, Krnc.

NOVA PIONIRJEVA ZMAGA?

V 5. kolu slovenske odbojarske lige novomeški odbojkarji gostujejo pri močni in izkušeni vrsti Izole. Nedvomno se obeta tamkajšnjim gledalcem zanimivo srečanje, v katerem bi lahko vse boljše novomeška vrsta poskrbela za nove prvenstvene točke. Ženska vrsta Kočevja gre h Taboru, novomeška Krka pa bi morala doma premagati ekipo Gorja.

NOV VETER V ODBOJKARSKI VRSTI – Novomeška odbojarska vrsta je bila dolga leta med najboljšimi v republiki. Tudi ko so minili zlati časi, je ekipa še vedno dokaj uspešno igrala v 1. ligi, ni pa skrbelo za podmladek. Nespametni politiki so odbojarski delavci peruti postigli letos, ko so združili mladost (Žužemberk) z izkušnostjo (Novo mesto). Novi veter v vrsti, ki nosi Pionirjevo ime, je že prinesel prve sadove. Na sliki: stojijo tehnični vodja P. Štor, Goleš, Babnik, Kosmina, Primc, Vernig, Brulec; čepijo (od leve proti desni): Plut, Pucelj, Muhič, Pečar, Graberski in Kolarič. (Foto: J. Pezelj)

Znova skromna rokometna bera

V derbiju zvezne lige Inlesovi igralci klonili v Celju – Nov poraz Brežičanov – Kočevke zmagujejo – Nova zmagava novomeških igralk – V soboto zadnje kolo

V 9. kolu II. zvezne rokometne lige so Ribničani doživeli nov poraz, in so z vrha tabele zdrsili na 6. mesto. Tokrat so v moški konkurenci v slovenski ligi zmagali le Belokranjci, pri dekletih pa sta bili uspešni vrsti iz Novega mesta in Kočevja.

prvem delu v ligi so v dokaj močni konkurenci pristale na odličnem drugem mestu.

KOLO DERBIJEV

Medtem ko bodo ribniški rokometnaši v jesenskem delu odigrali še dve tekmi (najprej z Jelovico), gredo slovenski ligaši na igrišče zadnjikrat: Sevnici se bodo doma pomerili s Črnomeljem, Inles s Poletom, Brežice s Pekom, igralke Lisce s Slovanom in Šentjernejke v dolenskem derbiju doma z lanskoletnimi članicami II. zvezne lige Novomeškankami.

AERO CELJE – INLES 25 : 20 (11:10)

Ribničani so pomembno prvenstveno srečanje začeli odlično: vodili so vse do 10. minute, ko so jih Celjani ujeli. V nadaljevanju je bila tekma povsem izenačena in k odmoru so odšli Celjani z zadetkom prednosti. Slovenski derbi so domačini zaključili s hitrimi in lepimi akcijami in zanesljivo zmagali.

Inles: Kljun, Kržman 6, D. Ilc, J. Ilc 8, Kalajdžič, Karpov, Troha 1, Ambrožič 5, Mate, Putre, Kersnič.

POLET – BREŽICE 24 : 20 (13:17)

V boju kandidatov za vrh so bili tokrat boljši domačini, zapisati pa moramo, da tudi gostje niso bili brez možnosti za zmago. Dobro so igrali predvsem v 2. polčasu, ko so domačega vratarja premagali kar trinajstkrat. V vrsti brežiških napadalcev je bil najbolj učinkovit Buzančič, ki je dosegel 7 zadetkov.

ČRNOMELJ – LIPA 23 : 22 (12:12)

Okoli 400 gledalcev je videlo tipično prvenstveno tekmo. Nekaj minut pred koncem so gostje vodili 21:19, domačini pa so z borbeno igro rezultat najprej izenačili, svoja prizadevanja pa kronali s lepim zadetkom Papeža in tako dosegli tretjo letošnjo ligaško zmago. Zanj so zaslužni vsi igralci.

RUDAR – INLES 21 : 18 (9:12)

Gostje so vrsto, ki se poteguje za vrh, močno presenetili. Večji del srečanja so bili boljši nasprotnik, pred koncem tekme pa jim je športna sreča obrnila hrbet. Najprej so v napadu zamudili nekaj lepih priložnosti za zadetek, dobili tri zaporedne gole in tekna je bila odločena.

PRULE – SEVNICA 25 : 22 (12:11)

V 10. kolu slovenske rokometne lige je pomlajeno moštvo iz Sevnice gostovalo v Ljubljani pri Prulah in prvenstveno srečanje izgubilo po izenačeni in zanimivi tekmi. Sevnici so z eno samo zmago še vedno na dnu prvenstvene tabele.

MARIBOR – ŠENTJERNEJ 16 : 13 (10:10)

Navzlic razpoložena Gorškovi (7 zadetkov) in Kovačičevi (5), gostjam ni uspelo pripraviti presenečenja. V Mariboru so Šentjernejke zelo dobro igrale zlasti v prvem polčasu, v nadaljevanju pa so dobre domačinke s hitrejšo igro izkoristile nekaj napak gostij in zaslužno zmagale.

ITAS – KOČEVJE – SMARTNO 21 : 18 (9:8)

Ta čas so Kočevke v zelo dobri formi, saj so tudi močno vrsto Smartnega nadigrale brez težav. Z novo zmago so varovance trenerja Zerjave izpolnile letošnje načrte. Po

PODBOČJE – ZLATOROG 104 : 85 (49:37)

Borbeni igralci iz Podbočja so konec prejšnjega tedna dosegli svojo prvo zmago v slovenski ligi. Okoli 100 gledalcev je videlo zanimivo košarko, ki se je odlikovala s hitrimi protinapadi.

Podbočje: Gramc 15, T. Gramc 4, Jurečič 14, Strgar 34, Jazbec 27, Zupančič 6.

ZANIMIVO 3. KOLO

V prihodnjem kolu SKL igrajo Novomeščani z Žalcem in trener Slavko Kovačičev bo zagotovo poslal na igrišče tudi igralce, ki sicer sedijo. Obeta se nova, lahka in izdatna zmaga. Metličani igrajo v gosteh z Zlatorogom, Podbočje pa pri trboveljskemu Rudarju. Zelo zanimivo srečanje se obeta tudi v Kočevju. Domači košarkarji gostijo vrsto iz Postojne in če bodo ponovili igro iz minulih dveh kol, bodo dosegli še drugo zmago.

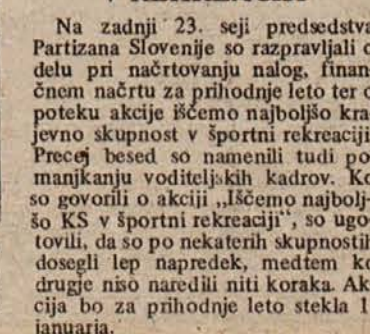
BADOVINAC ŠTIRINAJSTI

V Medvodah in v Ljubljani je bilo 4. novembra tekmovanje slovenskih kandidatov in kandidatki za državno reprezentanco v kegljanju. Pri moških so nastopili vsi najboljši Slovenci, razen Mira Steržaja, med njimi je bil tudi Metličan Badovinac. V moški konkurenci je Belokranjec dokaj dobro metal in pristal, med petnajstimi tekmovalci, na 14. mestu. Vrstni red: 1. Marišek (Triglav) 1747, 2. Šparemblek (Tekstil) 1720, 14. Badovinac (Metlika) 1648.

NAJBOLJŠA SKUPNOST V REKREACIJI

Na zadnji 23. seji predsedstva Partizana Slovenije so razpravljali o delu pri načrtovanju nalog, finančnem načrtu za prihodnje leto ter o poteku akcije iščemo najboljšo krajevno skupnost v športni rekreaciji. Precej besed so namenili tudi pomanjkanju voditeljskih kadrov. Ko so govorili o akciji „Iščemo najboljšo KS v športni rekreaciji“, so ugotovili, da so po nekaterih skupnostih dosegli lep napredek, medtem ko drugje niso naredili niti koraka. Akcija bo za prihodnje leto stekla 1. januarja.

LAHKO IN IZDATNO – Tekmo 2. kola SKL skupine C so Novomeščani odigrali pred domačim občinstvom in po skromnem prvem polčasu v drugem povsem nadigrali borbene goste iz Trbovelj. Na sliki: gostje napadajo domači koš.

Šport

Razočaranje na Jesenicah

Nogometni privrženci z Dolenskega so bili prepričani, da bodo domače ekipe v 10. kolu dosegle prepričljive zmage. Medtem ko so se napovedi za črnomalske in kočevske nogometne uresničile, so ostali Novomeščani na Jesenicah, čeravno so bili favoriti, brez točk.

KOČEVJE – TABOR 1 : 0 (0:0)

Srečanje med domačo in gostujočo enajsterico si je ogledalo okoli 400 gledalcev. Ponovno so videli dobro tekmo, predvsem zaradi gostujočih vrste, ki bi v prvem polčasu kmalu prišla v vodstvo. V drugem delu so bili domači precej boljši in v 50. minuti je Gyoerek z lepim strelom premagal gostujočega vratarja.

Kočevje: Šalika, Bokan, I. Rajšel, Kozic, Kurtelič, Dobrič, Briški (Buzek), S. Rajšel, Gyoerek, Kovač, Petrovič.

JESENICE – ELAN 2 : 1 (2:0)

Novomeščani so v 10. kolu razočarali. Na Jesenicah jih je pričakalo oslabiljeno moštvo, ki gostom ni bil doregel nasprotnik. Navzlic temu so domačini uspeli, veliko zaslug zato pa ima skrajno neprimerno blatno igrišče, na katerem se gostje niso znašli.

V drugem polčasu so bili Dolenjci ves čas v napadu, a jim je uspelo domačega vratarja premagati le enkrat. Strelec je bil Janežič, zadetek pa je dosegel v 71. minuti. Elan: Mijič, Škedelj, Znidaršič, Kršič, Pavlin, Knežević, Primc, Kolkj, Venta, Janežič in Brađač.

BELA KRAJINA – PRIMORJE 4 : 2 (3:0)

Zadnje nedeljo so bili črnomalski nogometnaši izredno razpoloženi, povrh vsega pa so se pomerili s precej slabšo ekipo. Premoč domačih je najprej kronal Weiss, v 40. minuti je dosegel še drugi gol, tretji zadetek pa je le tri minute pred koncem zabil Stefančič. Nato so se domači umaknili v obrambo, kar se jim je hitro maščevalo, saj so gostje dosegli dva zadetka. Četrty gol je v 90. minuti dosegel Čurk.

Bela krajina: Furlič I, Kapš, Simčič, Zupančič, Vrščaj, Furlič II, Dormiž, Kramarič, Stefančič, Weiss in Čurk.

POMEMBNI TEKMI

V naslednjem kolu slovenske nogometne lige igra le dve moštvi z Dolenskega. Medtem ko so Kočevci prosti, bodo tudi zanje igrali Novomeščani, ki se bodo doma pomerili s trenutno vodilnim Koprom. Z zmago bi domači igralci naredili veliko uslugo sebi ter enajsterici Kočevja. Igralci Bele krajine gostujejo pri Taboru in konec tedna jih čaka naporna tekma. Zadovoljni bi bili že z neodločenim rezultatom.

ŠPORTNI KOMENTAR

Zmagovalec vnaprej znan

Tudi na Dolenskem že lep čas z veseljem ugotavljamo, da je pred časom zapostavljena športna rekreacija dobila mesto, ki ji gre. Navdušeni in najbolj vplivni posamezniki po posameznih delovnih organizacijah so v začetku pretravali, da je svoj namen celo zgrešila. Dokaz za to so razne tako imenovane -iade. V dresih nekaterih večjih podjetij so v tistih začetnih letih nastopali aktivni športniki, ki so bili povrh vsega zaposleni v drugih podjetjih.

Kmalu pa je rekreacija tudi pri nas naredila pravi korak. Začelo se je novo obdobje, ko za posamezne sindikalne organizacije razne zastavice, pokali v imenitnih in dragih vitrinah ipd. niso bili več najbolj pomembni. Začetniki novega vala v športni rekreaciji in borci proti starim metodam so postali predvsem solani refe-

renti rekreacije. So vojaki za nov način življenja, za aktivno športno udejstvovanje v prostem času, udejstvovanje, ki ne zahteva lepih dresov, trenerk, dragih prevozov in večerji. Bojujejo se za množično udejstvovanje, ki sprošča, obnavlja duševne in telesne sile, z eno besedo: koristi.

Razumljivo je, da bodo, in prav je za enkrat tako, delavske športne igre še ostale. Čez noč se zakoreninjnih navad ne da odpraviti. Marsikje bodo propaganda in dokaz, da se lahko tudi starejši človek se druži z žogo in športnim igriščem. Vsekakor pa se je že začelo, žal na Dolenskem še ne, novo obdobje športne rekreacije. V boju s staro miselnostjo ga čaka veliko dela. Vendar je zmagovalec v tej tekmi, boju za polnejše življenje, že znan.

J. P.

VZGOJNI KOTIČEK

OTROCI VARČUJEJO

Ob dnevu varčevanja 31. oktobra je Temeljna dolenska banka razpisala medšolsko nagradno tekmovanje za najboljše literarno, likovno in fotografsko delo. Sodelovali so učenci nižjih in višjih razredov osnovnih šol, učenci šole s prilagojenim programom in srednješolci ESS.

Več spisov je bilo nagrajenih, nekateri pa so bili pohvaljeni. Izbor je bil težak, saj se je potrudilo vseh 75 udeležencev literarnega dela tekmovanja.

Za „vzgojni kotiček“ sem izbrala več misli in vzgojnih nasvetov, ki jih dajejo nam odraslim mladi ljudje:

Med počitnicami sem delala v drevnici. Bilo je mnogo bolj naporno, kot sem si predstavljala. Po nekaj urah me je začel boleti hrbet, pekle so me roke, sonce pa je neusmiljeno žgalo... Pomislila sem na denar, ki sem ga v tem času zaslužila. Kako malo se mi je zdelo! Koliko časa je treba delati za sladoto, ki ga imam tako rada! Saj mi je mama velikokrat govorila, kako se je treba truditi, a prej tega ne moreš razumeti, dokler sam ne preizkusiš...

Odslej ne bom več zapravljala po nepotrebnem.

MARINA LUKŠIČ
OŠ Dol. Toplice

Ne bi smeli varčevati samo denarja; tudi naravo, ki se iz dneva v dan uničuje, bi morali skrbneje varovati, jo negovati ter saditi nove rastline, da bi živeli v lepem okolju...

ANDREJA ŠUŠTERŠIČ
OŠ Milka Šobar-Nataša
Novo mesto

Pri nas varčujemo tudi tako, da ne puščamo teči vode po nepotrebnem, ugašamo luči in ne kupujemo nepotrebnega... Mislim, da ostanejo take navade za vse življenje. To je koristno in potrebno.

ALENKA PEZDIRC
OŠ Katja Rupena, Novo mesto

Ko sem bil še majhen, sem večkrat s pinceto „operiral“ svojega „ježka“, da sem si kupil bonbone.

Pozneje pa sem se spametoval. K sosedu sem hodil pomivat sode in sem zaslužil. Ves denar sem shranil na banki, pred začetkom šole pa sem svoj prvi veliki nakup opravil s svojim denarjem.

JURIJ NAHTIGAL
OŠ Mokronog

Moji prijatelji kar pridno varčujejo. Z večjimi vsotami gredo k staršem po nasvet, drobiž pa gre za sladkarije, čeprav smo že osmošolci... V našem razredu ima že skoraj vsako pony, kupljen za lastni prihranki. Veliko lepše se ti zdi, če imaš nekaj čisto svojega.

Kako more biti pri srcu šele staršem, če jim podariš nekaj, kar si kupil s svojim denarjem!

ALENKA ŠTEFANIČ
OŠ Metlika

Spomladi sem kupil dva zajčka. Kmalu so se razmnožili. Začel sem jih prodajati, denar pa sem shranjeval.

Kupil sem si vse za šolo —

Rad imam denar, včasih pa tudi kaj zapravim. Kdaj pa kdaj kupim kaj za domov, saj marsikaj potrebujemo: kruh, kakšno orodje in druge reči.

FRANCI VIDIC
OŠ Zužemberk

In v pesmi nam svetuje učenka 6. r.:
Ne pojej že zdaj vse to,
kaj pa še za jutri bo?
Naj povem ti nauk pravi,
naj ostane ti v glavi:
„Kdor varčuje, nikoli ne obuboža,
to je občutila tudi tvoja koža!“

DRAGICA RAPUŠ
OŠ Mirna peč

MARIJA GABRIJELČIČ, prof. pedagog.
Vzgojna posvetovalnica Novo m.

PO SVETU OKOLI

POZABLJIVCI — Japonci so pozabljivci prve vrste. Na vlakih pozabljajo vse mogoče. Služba, ki zbira pozabljene stvari, je letos pobrala že 470.000 dežnikov, 260.000 knjig, 140 zobnih protez in celo 15 žar s pepelom pokojnikov. To je le drobica iz gore pozabljenih reči. Od Japoncev ni lepo, da pozabljajo knjige in posmrtno ostanke svojih bližnjih, prav nerodno pa je s pozabljivostjo zobnih protez, mar ne?

VSE BOLJ ŽEJNI — Na drugem koncu sveta, v Evropi, so ljudje morda manj pozabljivi, a mnogo bolj spozabljivi. Pri kolarstvu se državljanji zahodnoevropskih držav preradi spozabijo. Statistiki so namreč izračunali, da se iz meseca v mesec stoji vse več alkohola po žejnih grnih Evropejcev. Na Nizozemskem se je poraba alkohola povečala trikratno, v Zahodni Nemčiji dvakratno, malenkost je upadla le v Franciji, ki pa zato še vedno krepko vodi. Kar se tovrstne dejavnosti tiče, bi lahko dejali, da Jugoslovani hitimo s polno paro za razvitim Zahodom.

NEZAUPLJIVI ZDRAVNIKI — Pri preveliki potrošnji alkohola se začne zatikati v zdravstvenem počutju in treba je prej ali slej k zdravniku. Tu smo pri novi ugotovitvi; mogoče, ki se za odnose med ljudmi poklicno zanimajo, so ugotovili, da zdravniki bolj verjamejo moškim kot ženskam, kadar po tožijo o bolečinah. Ženske pravijo, da so zdravniki v zmoti, moški pa menijo, da dobro vedo, kako je s stvarjo.

KLUB OSAMLJENIH — Osamljeni pa so lahko tako moški kot ženske. Pa tudi prebivalci glavnega mesta prve socialistične države na svetu. Tako vsaj sodimo po vesti, da so v Moskvi odprli klub osamljenih. V klub se je vpisalo že preko 100.000 meščanov toznega srca. Zdi se, da ob tako številnem članstvu ni strahu, da bo v klubu samotno.

REKORD — Če menite, da imate dovolj moči v rokah, potem skrašajte veselje Švicarju Rolfu Gerigu, ki je pred kratkim postavil nov svetovni rekord: v pol uri je naredil 1608 sklec.

Vodik na kolesih

Stekla bo proizvodnja avtomobilov na vodik

Vodik naj bi postal v prihodnosti eden od glavnih energijskih virov. Zaenkrat ga uporabljajo le v laboratorijih, v praksi pa le za pogon raket. Vse kaže, da se bo prihodnje leto vodik pojavil tudi v avtomobilski industriji. Družba Billings Energy namreč obljublja poslati na trg prvi avtomobil, katerega bo poganjal vodik.

Avtomobil, dejansko preurejen model Dodge Omni, bo imel dvojni sistem pogona: na bencin in na vodik. Voznik bo s preprostim gibom pretaknil z bencinskega pogona na pogon z vodikom sredi vožnje.

Največ težav je seveda povzročilo vprašanje, kako

shraniti dovolj vodika v avtomobilu. Konstruktorji so težavo rešili tako, da so izdelali poseben hranilnik, v katerem kovinski delčki ob segrevanju sproščajo vodik. Eno poljenje hranilnika omogoča vožnjo, dolgo okoli 200 kilometrov, najvišja možna hitrost pa je okoli 150 kilometrov na uro. Zanimiva je poraba goriva. Če bi porabo prenesli v „bencinsko govorico“, bi lahko rekli, da bi z enako porabo avto na bencinski pogon porabil slabih 6 litrov na 100 kilometrov.

Zaenkrat je avto na vodik še zelo drag, nič manj draga ni naprava, ki omogoča, da se hranilnik čez noč napolni z novimi zaogami. Vendar pa obljublja zelo veliko, ne nazadnje mnogo bolj čisto okolje in nič smradu. To pa je že nekaj.

Lov za zlatom

Z detektorji po opušenih rudnikih — Velike kepe

Svet je zajela prava zlata mrzlica. Cena zlata je krepko poskočila in dosegla tako višino kot še nikoli doslej. Razumljivo, da je to obudilo zlatokopske strasti.

V Avstraliji, kjer so na prelomu stoletja nakopali skoraj polovico vsega zlata na svetu, je proizvodnja močno upadla, dovolj pa je opušenih rudnikov, kjer je mogoče še najti zrno zlata. In prav na ta mesta so zdaj navalili vrli Avstralci. Iskanje so še spodbudile vesti o senzacionalnih najdbah. V opušenem rudniku v Kalgorliju je neki občasni iskalec našel zlato kepo, vredno okoli 15.800 dolarjev.

350 kilometrov stran, v Novem Južnem Walesu, je delavec R. Herridge našel kepo, vredno 10.000 dolarjev. Novinar J. Somerville-Smith je sicer iskal ostanke vesoljskega laboratorija, a našel tri zlata zrna, skupaj vredna 800 dolarjev. In še in še.

Vendar pa se zares velike najdbe izjemoma posrečijo. Večina lovcev na zlato, ki z detektorji krožijo po deželi, si bo nabrala le dobro fizično kondicijo, kar tudi ni kar tako, saj še vedno velja, da je zdravje zlato. Svojo zlato jamo pa so že odkrili proizvajalci kovinskih detektorjev; naprave, četudi drage, gredo odlično v prodajo.

DOLENJSKI LIST pred 20 leti

Kdor več daje, več dobi

DRUŽBA NE bo več dodeljevala stanovanj, saj se je nekako ustalilo mnenje, da je država dolžna dati vsakemu zaposlenemu tudi stanovanje. To ni res. Vsak se bo moral sam potruditi, da pride do te dobrine. In kako bo posredovala družba? Družba je dolžna posredovati samo zato, da prepreči, da bi stanovanjska posest postala osnova za pridobivanje dodatnih sredstev. Družba mora preprečiti, da bi stanovanja komu nudila rento. Z nacionalizacijo stanovanj smo to preprečili. Ostane torej, da bo imel pri stanovanju prednost tisti, ki bo družbi največ dal, ki bo bolj produktiven in ustvarjal ter bo imel na osnovi takega dela tudi večje materialne možnosti.

POLDELAVCI — POLKMETJE porabijo v glavnem vse pridelke doma, zadrugi pa jih prodajo le malo ali nič. Tako bo zadruga le s težavo oskrbovala tiste delavce, ki so pravi proletarci, ki živijo od tistega, kar zaslužijo v tovarni. Poldelavci-polkmetje nimajo nobene delavske razredne zavesti, ker je ne morejo imeti, in tudi nobene sindikalne ostrine, da bi zahtevali od kmetov: „Mi vam dajemo industrijske pridelke, vi pa nam dajte poljedelske pridelke!“ Razvoj bo terjal svoje.

REDNI OBISKOVALCI Ragovega loga izkoriščajo lepe jesenske dneve in v vsakodnevni sprehodni uživajo v opazovanju pestrih barv, ki se iz dneva v dan spreminjajo na odmirajočem listju. To jesen doživlja Ragov log še posebno spremembo. V življenje gozda so posegle mlade človeške roke in urejujejo park.

PODCENJEVANJE UČITELJSTVA je v nekaterih vaseh zelo velik problem, a ne po krivdi učiteljev; ponekod obsega že tak razmah, da so ogrožene celo človečanske pravice učitelja, za katere se je kot aktivist-borec boril in trpel v stari Jugoslaviji in med NOB. Niso osamljeni primeri, ko doživlja učitelj primere diskriminacije. Najtežje pa je učiteljem tam, kjer posegajo v prevzgojo nazadnjaško mistične miselnosti.

(Iz DOLENJSKEGA LISTA
5. novembra 1959)

Skrivnostna dama

Ob koncu prejšnjega stoletja so v Dolini kraljev v Egiptu izkopali grobnico, v nji pa našli mumijo, ki je postavila za tisti čas neresljivo uganke. Tisočletja stari posmrtni ostanke neke ženske so bili očitno že v drugo nakiteni, preoblečeni in pokopani. Upognjena leva roka je kazala, da gre za osebo kraljevske krvi, saj so tako polagali k počitku le kralje. Skrivnostna gospa je obležala v muzeju pod številko 61070.

Sele pred nekaj leti so se strokovnjaki iz Egipta ob pomoči ameriških lotili skrivnostne stare gospe. Dolgotrajne raziskave, pri katerih so uporabili najmoderneše elektronske naprave, so končno le razrešile uganke. Strokovnjaki so analizirali lase, z radiografsko metodo natančno premerili lobanjo, preučili zobe, tkiva, skratka, mumijo so pregledali nad vse natančno.

Zdaj vemo, da gre za eno najslavnejših kraljic v zgodovini starega Egipta, vladarico Ti. Kraljica slovi kot mati faraona Ehnatona, ki je uvedel vero v eno božanstvo.

„Ledena gora“ F. E. Churcha iz zanemarjenosti v zasebno zbirko neznanega bogataša.

Vroča cena „Ledene gore“

V domu za mlade prestopnike so odkrili dragoceno sliko romantičnega slikarja Churcha — Milijoni neznanega kupca

Vse skupaj se sliši že kot nekajkrat ponovljena pravljica, pa je vendarle res. Žena oskrbnika Baulcha v domu za mlade prestopnike v angleškem mestu Manchester je letos spomladi sklenila, da bo prodala potemnjeno oljno sliko, ki je visela nad stopnišnim podestom. Kaj dosti ni upala, da bo za platno iztržila, saj je bila podoba močno umazana in poškodovana; eden od gojencev se je celo podpisal nanjo. Pisala je Institutu za umetnost, če vedo, ali so slike slikarja Churcha (ta podpis je bil poleg krak mladega prestopnika) kaj vredne. Odgovora ni dobila.

Pač pa je kmalu prišel v dom strokovnjak za umetnine in ponudil Bauchovi 20.000 dolarjev. Cena je bila tako prese-

netljivo visoka, da si oskrbnika nista upala slike več prodati in sta raje poklicala se enega strokovnjaka, tokrat iz slavnega Sothebyja, dražbarske družbe, ki je uspešno prodala že prenc katero umetnino. Tudi tokrat Sotheby ni zatajil. Sliko je na javni dražbi prodal neznanemu kupcu za 2,5 milijona dolarjev.

Slika Frederica E. Churcha „Ledena gora“ se je tako vrstila na prvo mesto v lestvici najdražjih ameriških olj. Na lestvici najdražje prodanih slik na svetu pa je zasedla tretje mesto za Velazquezovo „Juan de Pareja“ in Tizianovo „Akteonovo smrtjo“. Za samo umetnino seveda tovrstne lestvice niso pomembne, žal pa je za njeno „življenje“ pomembno to, da bo odromala v zasebno zbirko namesto v muzej.

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

Obrtna zadruga ni za zabavo

(To naj) vam bo gospodje obrtniki v opomin, ker obrtna zadruga ni nikako pristočno ali zabavno društvo, ampak ima resne čase pred seboj in resno delo za korist mlega obrta. Pravita so potrjena in ož tistega dne, ko se je obrtna zadruga osnovala, je vsak samostojen obrtnik postal ud zadrugi ali je prišel k obrtnemu zborovanju ali volitvi ali ne. Opominja tedaj vse gosp. obrtnike načelnstvo obrtne zadruge, da vplačate vpisnino treh goldinarjev do 10. novembra, ker bode potem c. kr. okrajno glavništvo izterjalo, kdor ne bode do tistega časa plačal.

(L u k e z e v) sejm v Novem mestu bil je kaj dobro obiskan, k čemur je deloma lepo vreme pripomoglo. Prignali so 68 konj, 600 govodi in 600 prašičev. Velikih kupcev ni bilo, torej kupčija ni bila posebno dobra in cena nizka. 26. oktobra pa je bil sejm na Vel. Gabru; prišli so tuji kupci ter pokupili 100 parov pitanih volov, ktere so čez Litijo po železnici odpeljali.

(A k o r a v n o n i pajek pri ljudeh priljubljen živalca, je vendar jako zanimiv prorok vremena. Že nekaj časa prej čuti pajek na svojih pajčevini spremembo atmosfere. Ako teče pajek s svoje pajčevine, je gotovo pričakovati hude ure. Ako sedi pajek okoli 10. ure zjutraj na svoji pajčevini ter jo guga semtertje, bode ves dan lepo. Ako dela pajek pri deževnem vremenu na svoji pajčevini dolge nitke, je to znamenje, da postane kmalu zopet lepo vreme.

(V Parizu) se nahaja deklica Margareta Boyuval, ki spi od svojega 19. leta nepretrgoma že 16 let, kar je minilo baš pretekli teden. Boyuval je hči nervoznih staršev, žganju udarnih, ki je imela večkrat histerične napade. Ob jednem takim napadu je zaspala in odslej spi. Žive je umetno z mlekom, juho in mesom. Ves čas spanja je izgubila le malo na lastni teži. Zdravniki se pečajo mnogo s to prikaznijo.

(Iz DOLENJSKIH NOVIC
1. novembra 1899)

POSI

43
»Heyward, tudi vi ste od kaj ne greste z njimi?« je sil mladi častnik pa ji je uža »Ali bi kaj takega pričak zvestega spremljevalca in z ni dejala ničesar več in je oplašeno ter obupano sestro Major je krenil za njima. A miru.

S	T	R	E	L	P	A	N				
I	R	I	Z	A	C	I	J	A			
N	O	S	T	E	S	A	R				
P	R	O	M	A	N	S	A	N	I		
A	L	R	E	H	T	T	S				
C	O	L	P	R	A	G	-				
P	O	L	I	G	O	N	A	R	E	S	T
O	T	O	N	A	N	E	O	N	M	I	R
L	A	G	E	V	P	L	A	T	I	N	A
E	V	A	E	N	E	J	A	N	A	S	
T	A	R	K	A	R	E	M	I	J	A	

Specializacija hromi, ultra-specializacija pa naravnost ubi-

T. CHARDIN

Nemirna vest je najhujši pomir.

I. GASPARI

Ljudje so preslabotna in prečimna bitja, da bi mogla oblikovati svojo usodo.

P. LAGERKVIST

dl	zadnje obdobje v razvoju bitij	domači praznik	posebnost krajevnega govora	udarec pri tenisu	gr. filozof	dl	it. izdelovalci violin	redovnik	priladnik ilirskega gibanja
mit. mor. pošast							cimosov avto		
bolg. politik živkov							melišče		
dokaz nepristnosti makraju							portugal. agencija slušni del tv. prenosa		
sp. reka				mit. božanstvo železov nksid					
mesto v taksasu									dl
dl	izobrazba	izumrla plazilci	dalm. ž. ime arab. vojak		halogeni element pokrivalo		prizorišče	kraško vino	dl
kraj pri karlovcu				vista platna kurivo					am. ustan. za vesolj. polete
na sutjeski padli pu. blicist (veselini)					geol. doba srb. ime				
ž. ime				stara površ. mera pivo			doba srebro		
lepotec							ind. drobšč		
napev			prečen drog				af. dežela		

Operjeni svetovni popotniki

Nihče ne ve, zakaj milijoni ptic potujejo - Odlični navigatorji s čudovitimi sposobnostmi - Italijanski želodci pospravijo ogromno število selivk

Vsako jesen smo pričeli nenavadnega pojava. Na tisoče ptic se dvigne v zrak in iz vse hladnejših krajev poleti proti jugu, v prijaznejše in toplejše predele Zemlje. Ko bi človek ne bil tako slepo zaverovan v lastne sposobnosti in moč svojega razuma, bi se globoko priklonil letelcem jatam. Drobna pernatá bitja namreč potujejo brez zemljevidov, brez posebnih naprav, brez poprejšjih priučnih spoznanj. V njih utripa le skrivnostni naravni mehanizem, katerega delovanje je čudovito natančno uglaseno. Pred to stotisočletno ptičjo skrivnostjo stoji človek brez splošnega in utemeljenega odgovora. Šele v zadnjih 30 letih so znanstveniki malo prodrlji v skrivnost letilne ptice.

vedno bežale pred ledenim oklepom, ki že strahotno dolgo ne ogroža več njihovih gnezdišč. Mnogi poznavalci ptic pa to zamisel zavračajo, ker mislijo, da je bila ledena doba v celotnem obdobju obstoja ptic veliko preneznatno obdobje, da bi v njem ptice lahko razvile tako odločilen nagon.

Do 19. stoletja ljudje sploh vedeli niso, da se ptice selijo. Ze veliki mislec Aristotel je sicer zapazil, da nekaterih ptic v zimskem času ni videti, a je sklepal, da podobno kot mnogi plazilci čez zimo otrpnejo in v prespe hladno obdobje v luknjah. Ta Aristotelova misel je ostala veljavna dolga stoletja, dokler se znanost ni resneje začela ukvarjati s tem vprašanjem.

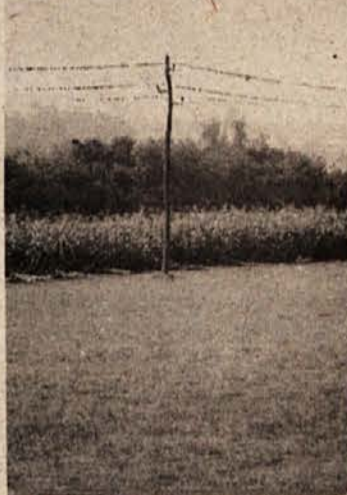
čutijo veliko širši svet od našega," pravi vrhunski poznavalec ptic dr. S. T. Emlen v obširnem zapisu o orientaciji ptic.

TRAGIČNA POT

Ptiči so torej dobro „opremljeni“ za selitve, če bi lahko uporabili tak izraz. Kljub vsemu pa so nekateri podatki osupljivi. Himalajska gos ob selitvi leti v višini, kjer se lahko sreča le z najmodernejšimi potniškimi letali. Z 10.000 metri višine je rekorder med pticami selivkami. V dolžini poleta se nobena ne more kosati z arktično čigro, ki med selitvijo preleti 26.500 kilometrov. Med sicer ne tako dobrimi letalci, zato pa z glednimi vztrajneži, je naš rjavi srakoper, ki se odpravi na pot že ob koncu avgusta in potuje do novembra v srednjo Afriko. Zanimivo je, da ta ptica leti samo ponoči.

Preden selivke odlete, si naberejo lepo zalogo toščice. Nimalokrat ptica tehta še enkrat toliko kot sicer, po končanem potovanju pa vso zalogo „pokuri“. Pri trošenju zalog je ptica selivka izredno ekonomična.

Na dolgih poteh mnogo ptic pogine. Nekaj jih konča zaradi izčrpanosti, sem ter tja kakšna jata tudi zabloudi. Toda največja nevarnost je človek. Ze televizijski stolpi in nebotičniki pobirajo kaj žalosten davek - v skupini televizijskih stolpov v Illinoisu v ZDA se je v eni sami noči pobilo 3.200 ptic - še bolj pa pustošijo lovci.

JESENSKE NOTE - Vsako jesen se ptice odpravijo na dolgo in nevarno pot.

Mnoge države so sicer podpisale mednarodni dogovor o zaščiti ptic, vendar med temi ni Italije. Ta dežela je prava množična grobnica. Vsako leto polove Italijani 150 do 200 milijonov ptic selivk, poleg tega pa nekaj ton pobitih ptic še uvozijo iz Tunizije in Maroka. Neznanska množina ptic izginja v sladokusnih gdlj. Za specialitete s ptičjim mesom se italijanski sladokusci radi spopadejo z obsodbo vseh naprednih narodov in jim ni mar, da njihova dežela zaradi sorazmerno majhnega števila uživalec ptic uživa kar žalosten ugled.

Številke so zgornje: neoskubljena ptica pevka tehta 20 - 25 gramov, restavracija, kjer pripravljajo ptičje specialitete, pa porabi do 10 kilogramov ptičjega mesa na dan!

ARISTOTEL NI VEDEL

Nekateri znanstveniki domnevajo, da se ptice selijo zato, ker v njih še deluje nagon, ki se je oblikoval v zadnji ledeni dobi, končani pred 11.000 leti. Ptiče naj bi torej še

LEDNJI MOHIKANEC

ličen plavač, za- la Cora majorja, ljeno odgovoril: rvali od svojega aščitnika?« Cora vedla svojo pre- Alice v votlino. iso dolgo uživali

Spet se je razleglo kričanje in Mingi so kmalu pridrli na otok, ki ga ni nihče branil. S presenečenimi vzkliki so se najprej ustavili pri dolgi Nattyjevi puški, potem pa so kmalu odkrili tudi votlino. Pretaknili so ves prednji del, da bi našli vsaj kakšno truplo, pri tem pa so dračje nametali prav pred vhod v drugi del, o katerem seveda niso ničesar slutili.

Cora, Alice, Heyward in David, ki so brez pomoči ždeli v skritem delu votline, so brez diha prisluškovali početu Mingov in že so si hoteli oddahnuti, ko so slišali, da odhajajo. Tedaj pa se je Alice spatil obraz v smrtni grozi. Major se je ozrl in v odprtini, ki je vodila k slapu, zagledal škodoželjni Lisjakov obraz. Brez pomisleka je potegnil pištolo in sprožil.

januš golec

PROPAST IN DVIG

22

Sklenila je, da bo predložila obračun z vsiljivcem moža in ga prosila, naj stori še on svojo dolžnost. Kako je bila oguljufana v nadi, da bo mož vzrojil, ko bo čul, kako daleč se je spozabil njegov služabnik. Samo nekaj je godrnjal, se praskal za ušesom in obljubil le toliko, da ga bo že posvaril in mu zagrozil, naj v bodoče pusti gazdarico pri miru.

Možev odgovor ji je pregnal vsako upanje, da bi moglo biti med njima še kdaj drugače, kot je bilo dosedaj. Obsojena je bila v prebridko zakonsko nesrečo, iz katere jo bo bogve kdaj odpoklicala - smrt!

Zakonski mož, ki se ne upa potegniti ter odločno nastopiti za čast svoje žene, je ali popoln bebec ali pa - lopov. Veronika je bila varana v upu, da bo mož spodil zasledovalca njene zakonske zvestobe. Kar je prezrl on, je hotela pokazati prej ko slej sama: Šuškovič mora od hiše in bo tudi zginil - to je bil najtrdnjši Veronikin sklep.

Po tem dogodku oskrbnik ni iskal več Veronikine bližine, pač pa ji je kljuboval, kjer je mogel in jo celo smešil vpricho služinčadi in težakov.

Grga Pasarič ni niti črknil šaferju, da mu je znano kaj se je odigralo med njim in njegovo ženo. Ta dogodek ni prav nič vplival na njegovo življenje. Kupčeval je z vinom in ži- vino, še naprej izostajal z doma, ne da bi Veroniki omenjal, kod hodi ter se vozi, s kom obdaje in kolikšen je njegov zaslužek.

Gazda je že bil zopet ves teden z doma. Šuškovič ga je nadomeščal in gazdarici javno in pri vsaki priliki javno dal vedeti, kako je prava ničla pri hiši.

Neki večer se je pred kletjo šalil z dekleti in uganjal opolzke šale. Mimo je imela priti Veronika. Gospodinja ni prav nič vplival na njegovo življenje. Kupčeval je z vinom in ži- vino, še naprej izostajal z doma, ne da bi Veroniki omenjal, kod hodi ter se vozi, s kom obdaje in kolikšen je njegov zaslužek.

Gazda je že bil zopet ves teden z doma. Šuškovič ga je nadomeščal in gazdarici javno in pri vsaki priliki javno dal vedeti, kako je prava ničla pri hiši.

Neki večer se je pred kletjo šalil z dekleti in uganjal opolzke šale. Mimo je imela priti Veronika. Gospodinja ni prav nič vplival na njegovo življenje. Kupčeval je z vinom in ži- vino, še naprej izostajal z doma, ne da bi Veroniki omenjal, kod hodi ter se vozi, s kom obdaje in kolikšen je njegov zaslužek.

Gazda je že bil zopet ves teden z doma. Šuškovič ga je nadomeščal in gazdarici javno in pri vsaki priliki javno dal vedeti, kako je prava ničla pri hiši.

Neki večer se je pred kletjo šalil z dekleti in uganjal opolzke šale. Mimo je imela priti Veronika. Gospodinja ni prav nič vplival na njegovo življenje. Kupčeval je z vinom in ži- vino, še naprej izostajal z doma, ne da bi Veroniki omenjal, kod hodi ter se vozi, s kom obdaje in kolikšen je njegov zaslužek.

Gazda je že bil zopet ves teden z doma. Šuškovič ga je nadomeščal in gazdarici javno in pri vsaki priliki javno dal vedeti, kako je prava ničla pri hiši.

Neki večer se je pred kletjo šalil z dekleti in uganjal opolzke šale. Mimo je imela priti Veronika. Gospodinja ni prav nič vplival na njegovo življenje. Kupčeval je z vinom in ži- vino, še naprej izostajal z doma, ne da bi Veroniki omenjal, kod hodi ter se vozi, s kom obdaje in kolikšen je njegov zaslužek.

Gazda je že bil zopet ves teden z doma. Šuškovič ga je nadomeščal in gazdarici javno in pri vsaki priliki javno dal vedeti, kako je prava ničla pri hiši.

Neki večer se je pred kletjo šalil z dekleti in uganjal opolzke šale. Mimo je imela priti Veronika. Gospodinja ni prav nič vplival na njegovo življenje. Kupčeval je z vinom in ži- vino, še naprej izostajal z doma, ne da bi Veroniki omenjal, kod hodi ter se vozi, s kom obdaje in kolikšen je njegov zaslužek.

Gazda je že bil zopet ves teden z doma. Šuškovič ga je nadomeščal in gazdarici javno in pri vsaki priliki javno dal vedeti, kako je prava ničla pri hiši.

Neki večer se je pred kletjo šalil z dekleti in uganjal opolzke šale. Mimo je imela priti Veronika. Gospodinja ni prav nič vplival na njegovo življenje. Kupčeval je z vinom in ži- vino, še naprej izostajal z doma, ne da bi Veroniki omenjal, kod hodi ter se vozi, s kom obdaje in kolikšen je njegov zaslužek.

Gazda je že bil zopet ves teden z doma. Šuškovič ga je nadomeščal in gazdarici javno in pri vsaki priliki javno dal vedeti, kako je prava ničla pri hiši.

Neki večer se je pred kletjo šalil z dekleti in uganjal opolzke šale. Mimo je imela priti Veronika. Gospodinja ni prav nič vplival na njegovo življenje. Kupčeval je z vinom in ži- vino, še naprej izostajal z doma, ne da bi Veroniki omenjal, kod hodi ter se vozi, s kom obdaje in kolikšen je njegov zaslužek.

Gazda je že bil zopet ves teden z doma. Šuškovič ga je nadomeščal in gazdarici javno in pri vsaki priliki javno dal vedeti, kako je prava ničla pri hiši.

Neki večer se je pred kletjo šalil z dekleti in uganjal opolzke šale. Mimo je imela priti Veronika. Gospodinja ni prav nič vplival na njegovo življenje. Kupčeval je z vinom in ži- vino, še naprej izostajal z doma, ne da bi Veroniki omenjal, kod hodi ter se vozi, s kom obdaje in kolikšen je njegov zaslužek.

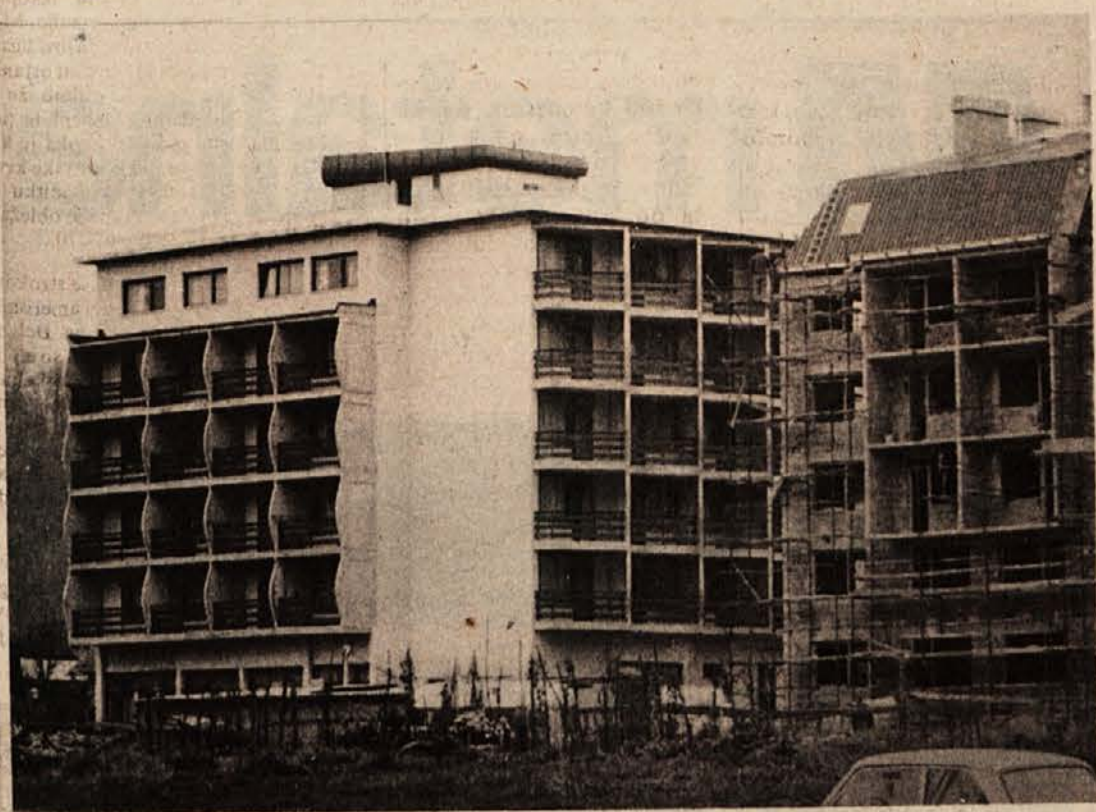
Gazda je že bil zopet ves teden z doma. Šuškovič ga je nadomeščal in gazdarici javno in pri vsaki priliki javno dal vedeti, kako je prava ničla pri hiši.

Neki večer se je pred kletjo šalil z dekleti in uganjal opolzke šale. Mimo je imela priti Veronika. Gospodinja ni prav nič vplival na njegovo življenje. Kupčeval je z vinom in ži- vino, še naprej izostajal z doma, ne da bi Veroniki omenjal, kod hodi ter se vozi, s kom obdaje in kolikšen je njegov zaslužek.

Gazda je že bil zopet ves teden z doma. Šuškovič ga je nadomeščal in gazdarici javno in pri vsaki priliki javno dal vedeti, kako je prava ničla pri hiši.

Neki večer se je pred kletjo šalil z dekleti in uganjal opolzke šale. Mimo je imela priti Veronika. Gospodinja ni prav nič vplival na njegovo življenje. Kupčeval je z vinom in ži- vino, še naprej izostajal z doma, ne da bi Veroniki omenjal, kod hodi ter se vozi, s kom obdaje in kolikšen je njegov zaslužek.

Gazda je že bil zopet ves teden z doma. Šuškovič ga je nadomeščal in gazdarici javno in pri vsaki priliki javno dal vedeti, kako je prava ničla pri hiši.

Novi dom upokožencev v Sevnici

mala vseh področjih delovanja. Na področju industrije bo ob tem času začelo obratovati več pomembnih objektov. Končana so dela pri razširitvi proizvodnih zmogljivosti Lisce v Krmelju, pri novih poslovnih prostorih v Jutrjanji, pričela pa so se tudi dela pri modernizaciji in širitvi proizvodnje v Tovarni konstrukcij.

Stekle pa so tudi že priprave za gradnjo treh pomembnih proizvodnih objektov na Blanci in to obrata stilnega pohištva, ki ga gradi Stilles, obrata za proizvodnjo elastičnih pletenin na Brezovem, ki ga gradi Lisca in male separacije kremenovih peskov na širšem območju Blance, ki jo investira Rudnik kremenovih peskov v ustanavljanju.

Na področju prometa je v gradnji nova bencinska črpalka ob novem mostu v Boštanju, v uporabo je že bil dan prenovljen objekt železniškega gospodarstva v Sevnici za potrebe sekcije za signalno-varnostne in telekomunikacijske naprave. V uporabo je bil dan tudi prenovljen objekt mlince v Sevnici. Največjo zaostalost kaže občina prav v razvoju cestnega omrežja. Na tem področju so v tem letu dosegli v občini morda najvidnejše uspehe, saj so tako

ali drugače posegli z investicijami v preko 8 km cestnih povezav. Naj jih naštejemo: nadaljevanje rekonstrukcije in

modernizacije ceste od Tržišča proti Jelovcu, Mokronog - Boštanj, modernizacija ceste od Krmelja do Tržišča, obnova asfaltnih prevleke na cestah Krmelj - Sentjanž in Tržišče - Malkovec, razširjena je bila cesta od Boštanja do Krmelja preko Brezovice, modernizirana cesta na Arto in Brezovo, modernizirane so nekatere ulice in pločniki v Sevnici in Smarju, nadaljevali pa so tudi dela na rekonstrukciji in modernizaciji ceste proti Planini. V kmetijstvu so bili doseženi veliki uspehi predvsem pri modernizaciji proizvodnje v zasebnem sektorju, pri izpolnjevanju plana elektrifikacije pa je potrebno povedati, da je bil predvideni plan za letošnje leto uresničen že 2 meseca pred koncem leta.

Tudi na področju družbenih dejavnosti beležimo zadovoljive uspehe. Vse interesne skupnosti so si prizadevale, da bi v kar največji meri zadovoljile potrebe tako uporabnikov kot izvajalcev. V skladu s srednjeročnim planom in referendnom za občinski samoprisevek je bil dograjen vrtec za 140 otrok. S tem so trenutno pokrite potrebe po predšolskem varstvu otrok v KS Sevnica, odprto pa je še to vprašanje v drugih krajevnih skupnostih.

Na področju vzgoje in izobraževanja je viden napredek v izgradnji ustreznih šolskih pro-

storov. Tik pred dograditvijo sta osnovni šoli v Tržišču in Krmelju, zelo dobro napreduje tudi dograditev osnovni šoli Savo Kladnik v Sevnici.

Ob 100-letnici obstoja osnovne šole Studenec pa je bila opravljena tudi večja adaptacija te šole.

Socialno skrbstvo skuša zagotoviti socialno varstvo vsem, ki tega sami niso sposobni. V letošnjem letu je svojo skrb posvetilo še zlasti telesno in duševno prizadetim osebam in s tem v zvezi ustanovilo delavnice pod posebnimi pogoji, kjer bi bili ljudje deležni varstva in zaposlitvene terapije.

V skrbi za starejše občane je bil zgrajen Dom upokožencev, ki lahko sprejme v varstvo in oskrbo 85 oseb.

Vidne uspehe je dosegla tudi kulturna skupnost. Razen tega, da se skupaj z telesno kulturo in drugimi vključuje v program izgradnje večnamenske dvorane, je pričela obnavljati grad v Sevnici in se lotila izdelave programa za obnovo kulturno-zgodovinskih spomenikov, ki jih je v občini kar precej.

Letošnje praznovanje občinskega praznika se nekoliko razlikuje od prejšnjih let. Osrednja točka sicer bogatega programa praznovanja bo letos v soboto, 10. novembra, v dvorani kulturnoumetniškega društva SVOBODA v Krmelju.

Izpolnjevanje srednjeročnega plana občine v tem letu bo kljub izredno težkim pogojem gospodarjenja tako v državi kot v svetu dokaj ugodno. Večina predvidenih nalog za letošnje leto bo zaključenih ali pa bodo neposredno pred zaključkom.

Ocene, ki temelje na polletnih podatkih, kažejo, da se bo družbeni proizvod občine v letošnjem letu povečal za preko 30 odstotkov in to predvsem ob skoraj 8%-rasti industrijske proizvodnje, ter dokajšnji rasti produktivnosti dela in sredstev. Prav nasprotno pa bo pri zaposlovanju novih delavcev, saj predvidena stopnja zaposlovanja za to leto ne bo dosežena. V prvih sedmih mesecih je združeno delo občine zaposlilo le 1,3 % več delavcev, kot jih je imelo zaposlenih konec preteklega leta.

Nad vsemi pričakovanji se giblje tudi zunanjetrgovinska dejavnost. Tako se je izvoz povečal v prvi polovici leta za 33 %, uvoz pa za 30 %. Ker je uvoz nominalno precej večji od izvoza, se pokriva z izvozom le dobrih 59 % uvoznih potreb.

Ob takih pogojih gospodarjenja se vse oblike porabe, to je osebna, skupna in splošna gibljejo v dogovorjenih mejah, saj nobena ne presega gibanj, ki jih kaže rast dohodka. Seveda pa vse tri oblike porabe zaradi dokaj nizke stopnje razvitosti občine ne zmorejo zadovoljiti vseh potreb. Tako poprečni osebni dohodki v občini zaostajajo za poprečnimi v republiki za nekaj več kot 10 % in so znašali za obdobje januar - junij letošnjega leta v združenem delu 6.257 din, od tega v gospodarstvu 6.106 din in v

negospodarstvu 7.299 din. Skupna poraba oziroma sredstva za zadovoljevanje potreb preko družbenih dejavnosti je vedno bolj odvisna od lastnih možnosti. Solidarnost celotne republike se na tem področju vedno bolj krši in sili občino v vedno večje napore pri samofinanciranju programov interesnih skupnosti s tega področja. Enako stanje je tudi na področju splošne - proračunske porabe, kjer je občina prav tako odvisna od dopolnjevanja iz sredstev republiškega proračuna. Vsi ti objektivni pogoji pravzaprav onemogočajo širjenje dejavnosti in izboljševanje kvalitete dela, ki bi bila primerna normam, sprejetim v republiki.

Kljub takemu stanju ugotavljamo v letošnjem letu izredno investicijsko aktivnost na do-

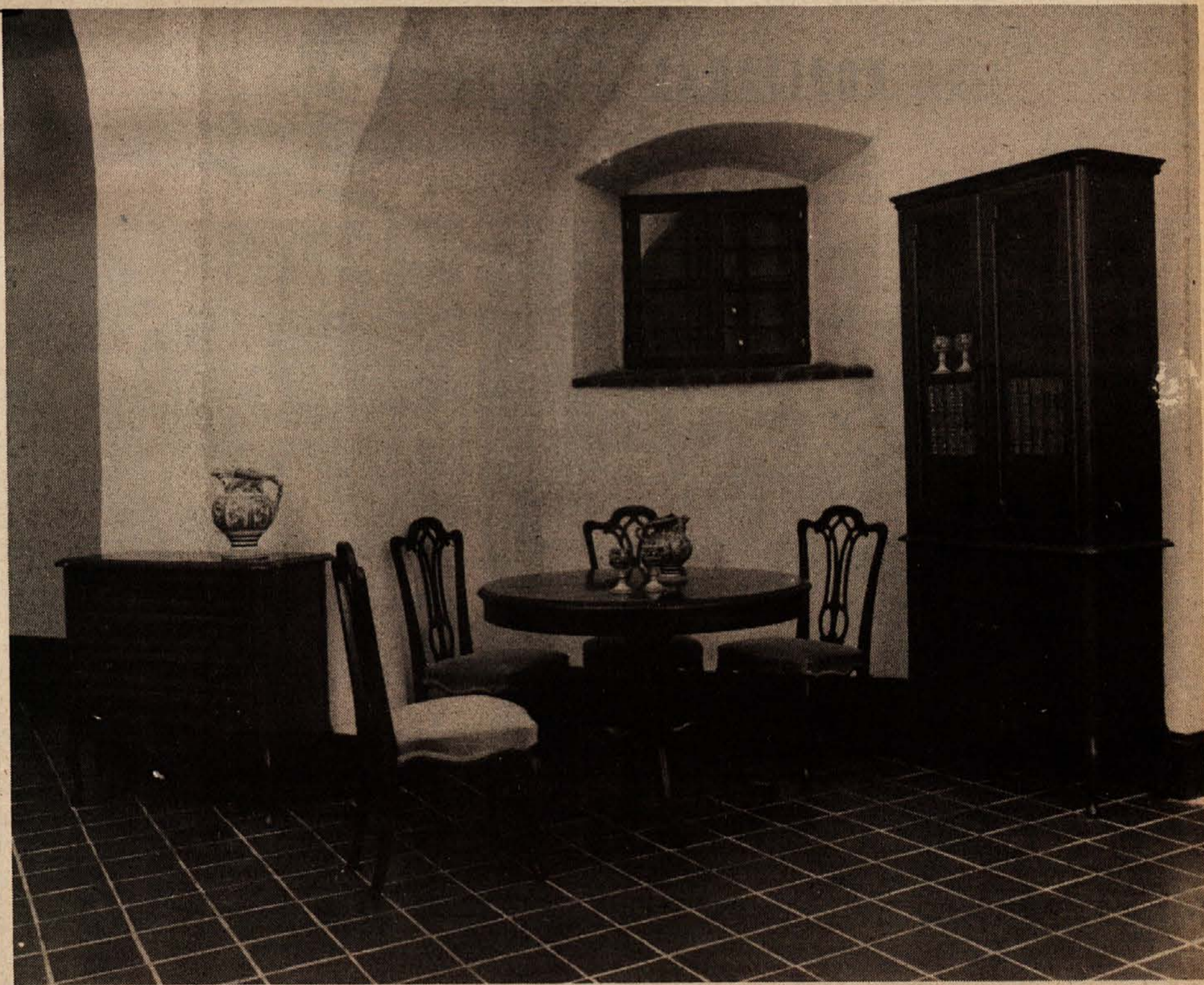
SKUPŠČINA OBČINE SEVNICA IN VSE DRUŽBENOPOLITIČNE ORGANIZACIJE V OBČINI ČESTITAJO OBČANOM ZA PRAZNIK

**stilles
sevnica**

Stilles, tovarna stilnega pohištva in notranje opreme, n. sol. o. Sevnica proizvaja stilno pohištvo za gospodinjstva in poslovne prostore ter opremlja hotele, banke, letališča in druge reprezentančne objekte.

ZA PRAZNIK OBČINE SEVNICA ČESTITAMO VSEM OBČANOM!

TRGOVSKO PODJETJE SEVNICA

Vsem občanom sevniske občine čestitamo za praznik in se priporočamo za obisk v naših poslovnih enotah!

GOSTINSKO PODJETJE SEVNICA

Gostinsko podjetje Sevnica s svojimi poslovnimi enotami:

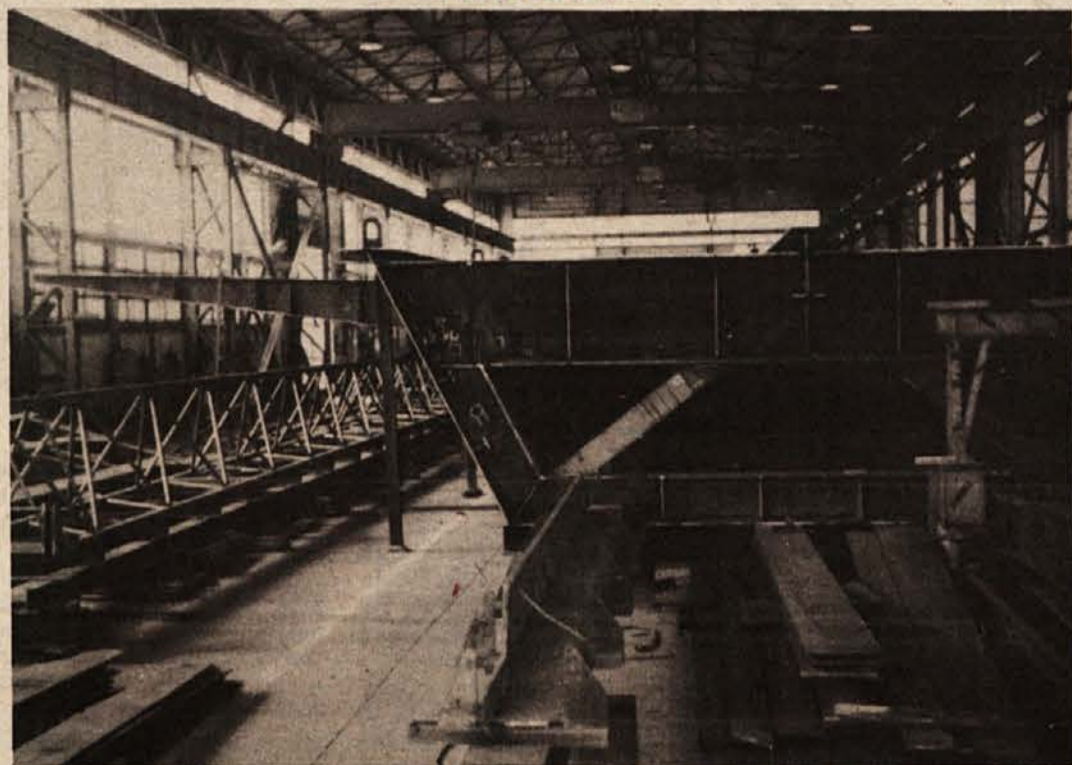
- hotel Ajdovec
- gostilna pri Lovcu
- gostilna na Križišču
- bife Vogal
- bife Svoboda Krmelj
- Snack bar
- delikatesa
- papirnica in knjigarna
- trafika

iskreno čestita ob občinskem prazniku občine Sevnica, vsem svojim gostom in obiskovalcem ter ostalim občanom in se priporoča za obisk.

M metalna

TOZD TOVARNA LAHKIH KONSTRUKCIJ

KRMELJ

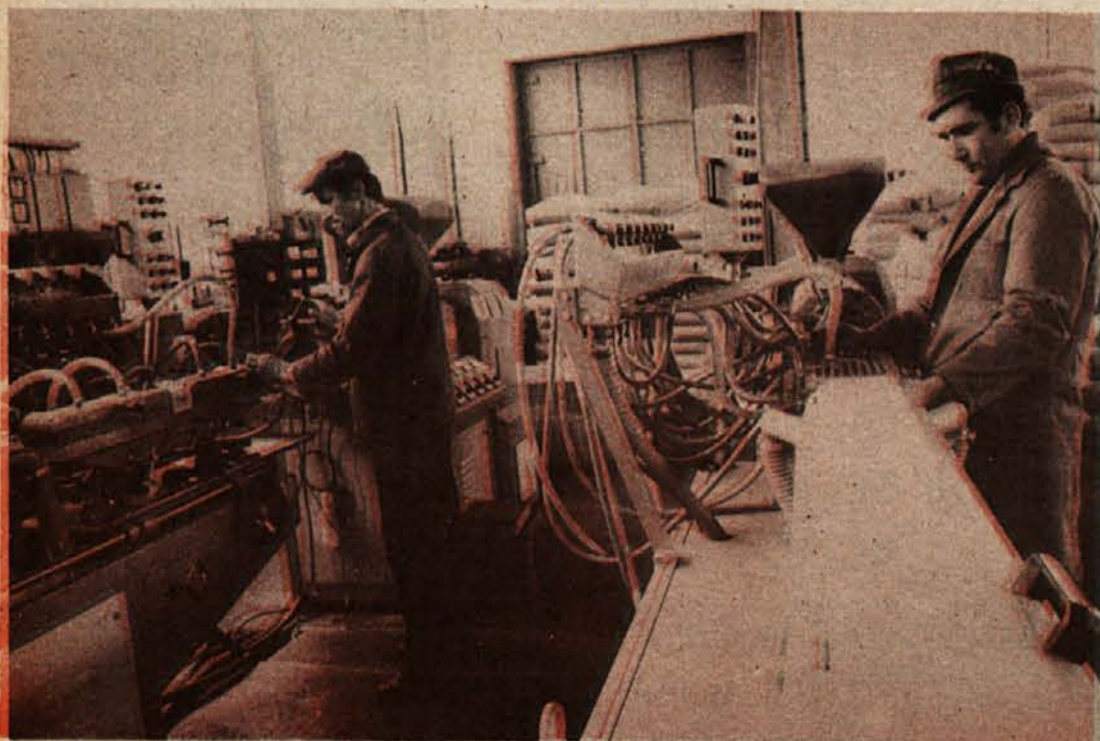
Jeklena konstrukcija za most v Kranju — poskusna sestava

Proizvodnja industrijskih objektov, mostov, transportnih naprav in specialnih jeklenih konstrukcij

ISKRENO ČESTITAMO ZA PRAZNIK OBČINE SEVNICA!

KOPITARNA SEVNICA p. o.

INDUSTRIJA LESNE IN PLASTIČNE GALANTERIJE
ZA ČEVJARSTVO IN GRADBENIŠTVO
TER LESNE OBUITVE
SEVNICA

Kopitarna Sevnica s svojo 93-letnotradicijo je renomirani proizvajalec sledečih artiklov:

- lesenih in plastičnih kopit za obutveno industrijo;
- lesenih pet za obutveno industrijo;
- lesene obutve in lesenih podplatov;
- plastičnih mini in navadnih rolet in stenskih oblog „TAPETOPLAST“.

Dolgoletna tradicija v proizvodnji specifičnih artiklov daje garancijo za kvaliteto izdelkov. Kopita in lesena obutev so izdelana po najnovejši modi ter kreirana s sodelovanjem širokega kroga modelarjev in kreatorjev. Naročila sprejemamo po izboru iz lastne kolekcije, možno pa je potrebe realizirati tudi po individualnih zahtevah in željah kupcev. V času sezone prodajamo leseno obutev v lastni prodajalni na drobno v Sevnici po tovarniških cenah.

Izdelki za gradbeništvo, kot so plastične rolete in obloge „TAPETOPLAST“, so izdelani iz kvalitetnega polivinilklorida in v široki izbiri obstojnih barv od imitacije lesa do sodobne čokoladne barve. Plastične izdelke za gradbeništvo nudimo tržišču v standardni dolžini 4,50 m ali v dimenzijah po individualni želji kupca. Prepričajte se o kvaliteti naših izdelkov.

POPRAVEK

V 44. številki Dolenjskega lista z dne 1. novembra sta v razpisu Doma počitka Impoljca na 10. strani nastali dve neljubi tiskarski napaki, za kateri se bralcem in naročnikom objave opravičujemo.

Pod 1. STREŽNICE in ne STEŽNICE, ter pod POGOJI pod 3. bi namesto: končana gostinska šola ali dve leti delovnih izkušenj moralo pisati končana gostinska šola in dve leti delovnih izkušenj.

POPRAVEK

V Dolenjskem listu št. 44 z dne 1. novembra 1979 je prišlo do neljube tiskarske napake v oglasu „ASTRA“ — tvornica obuče Zagreb, pri pogojih za sprejem, ki se morajo glasiti: VKV/KV šola učencev v gospodarstvu... Za napako se bralcem in naročniku objave opravičujemo.

VABIMO VAS

na strokovno ekskurzijo

BIRMINGHAM – LONDON,
letalo, XXXVIII mednarodni gradbeni sejem – INTERBILD, 4 dni odhod 4. decembra

za dan republike po domovini in v tujino

- PORTOROŽ, POREČ, VRSAR, PRIMOŠTEN, HVAR, JELSA, KRANJSKA GORA, LUČE, lasten prevoz, od 28. novembra do 2. decembra
- AZURNA OBALA
avtobus, 4 1/2 dni, od 28. novembra do 2. decembra
- DUNAJ
avtobus, od 30. novembra do 2. decembra
- KAPRUN (Avstrija)
avtobus, 5 dni, od 28. novembra do 2. decembra (MOŽNOST SMUČANJA)
- DUNAJ – BRATISLAVA – BUDIMPEŠTA
avtobus, 4 dni, od 29. novembra do 2. decembra
- PARIS
letalo, 3 dni, od 30. novembra do 2. decembra
- VARŠAVA
letalo, 4 dni, od 29. novembra do 2. decembra, cena 3.490 din
- ATENE (klasična tura)
letalo, 6 dni, od 26. novembra do 1. decembra, cena 6.600 din

na silvestrovanje

v domovini

– BLED, POSTOJNA – KALIČ, PORTOROŽ, POREČ, VRSAR, PRIMOŠTEN, HVAR, JELSA, KRANJSKA GORA, LUČE,

v tujini

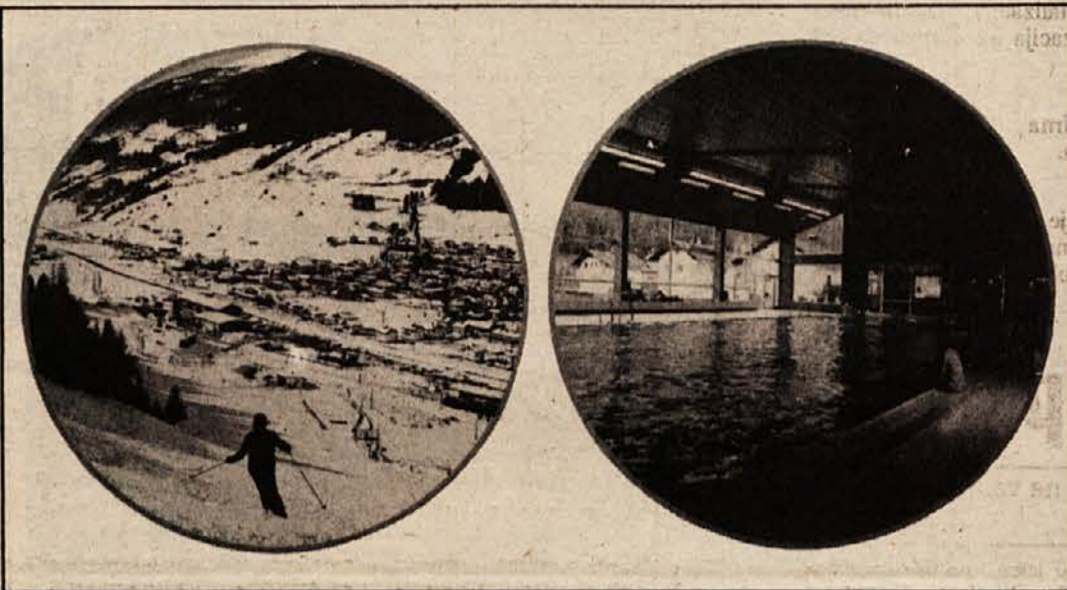
– BRATISLAVA, ATENE, BUDIMPEŠTA, LADO di GARDA

posebna ugodnost

NAJEMANJE RENT A CAR VOZIL, PRODAJA LETALSKIH KART ZA DOMAČE IN TUJE LINIJE IN PRODAJA ZELEZNIŠKIH VOZOVNIC ZA SPALNIKE.

informacije in prijave

GLOBTOUR
NOVO MESTO, Cesta komandanta Staneta 19,
telefon: (068) 25-789

JESEN · ZIMA · POMLAD 79/80

KOMPAS
JUGOSLAVIJA

- PORTOROŽ
- POREČ
- VRSAR
- ROVINJ
- MEDULIN
- OPATIJA
- MALI LOŠINJ
- RAB
- STARI GRAD/Hvar
- DUBROVNIK
- MLINI
- IGALO

TEDENSKI ARANŽMAJI OD 1.155 din DALJE

TURISTIČNE
INFORMACIJE

ARCOMURKA

delovna organizacija „**TABOR**“ 61290 GROSUPLJE
Adamičeva 14
TRGOVINA, GOSTINSTVO in TURIZEM
n. sol. o.

TELEFON 061 771-164, 771-120,

TOZD „POLZEVO“
GOSTINSTVO IN TURIZEM

OBJAVLJA
prosta naslednja dela in naloge:

1. KUHARICE za delo v gostinskih obratih
Pogoj: končana gostinska šola ali večletna praksa v kuhinji
2. VEČ NATAKARJEV za delo v gostilnah
Pogoj: končana gostinska šola ali daljša praksa v strežbi
Za vsa dela in naloge je v pravilniku določeno poskusno delo. Temeljna organizacija ima na voljo skupinske sobe. Ponudbe sprejema kadrovska služba 15 dni po objavi.

OBVESTILO O DERATIZACIJI
(zastrupljanju podgan in miši)
V OBČINI ČRNOMELJ

Po odloku o obvezni deratizaciji v občini ČRNOMELJ (Skupščinski Dolenjski list št. 2/71) bo Zavod za socialno medicino in higieno Novo mesto opravil obvezno DERATIZACIJO (nastavljanje zastrupljenih vab) na območju naselij ČRNOMELJ, VINICA in SEMIČ v dneh od 13. 11. 1979 do 20. 11. 1979.

Zavod za socialno medicino
in higieno Novo mesto
Mej vrti 5 tel. 21-253

M turist
Mercator

Vse poti vodijo v RIM

Prevoz z letalom, potovanje traja 3 dni, odhodi pa so 21., 23., 25., 27. in 29. novembra.

Romantična in zelena IRSKA

To potovanje pripravljamo v sodelovanju z revijo STOP. Na Irsko boste poleteli z letalom za dan Republike. Potovanje bo trajalo 3 dni, odhod pa je 29. novembra.

INFORMACIJE IN PRIJAVE:
M – Turist MERCATOR, Aškerčeva 3, Ljubljana, telefon: (061) 22-720 in
GENERALTURIST poslovalnica Ljubljana, Gosposvetska 7, Ljubljana, telefon: (061) 21-206.

Vitanova je osvežujoč vitaminski napitek. Žličko Vitanove raztopimo v vodi ali čaju. Tako pripravljen napitek deluje osvežujoče in nadomesti enodnevno potrebo človeškega telesa po vitaminih.
KRKA, NOVO MESTO

POTA IN STRAŽNIPOTA

dežurni poročajo

K MILIČNIKOM NA OBISK — Prejšnji ponedeljek so novomeški miličniki pridržali do izteznitve 37-letnega Franca Furmana iz Mačkova. Ves dan je popival po novomeških lokalih, nazadnje pa obiskal še delikatno na Cesti komandanta Staneta. Žal je pričel razgrajati na nepravem mestu, kajti prišel je v „goste“ miličnikom. Furman se je trezil v Jerebovi, moral pa bo še k sodniku za prekrške.

VLOMIL SKOZI OKNO — Prejšnji teden je bilo vlomljeno v hišo Milana Velkavrhja v Prečni 79. Vlomilec je zlezal v stanovanje skozi okno in odnesel 4.600 din ter 100 DM. S plenom je odšel po isti poti.

RAZGRAJAL V HOTELU — V torek zvečer so novomeški miličniki pridržali do izteznitve 22-letnega Alojza Pirca z Rake, ker je razgrajal v novomeškem hotelu Metropol. Pirc čaka še sodnik za prekrške.

BREZ ZAMENJAVE — Pavle Gorenc iz Vinice je v sredo parkirali svoj osebni avtomobil pri gostilni Marinčič v Škocjanu. Njegovo početje pa je budno opazoval tat, ki je izkončal Gorencevo odsotnost in mu iz prtljajnika odnesel rezervno kolo, vredno 1.200 din.

V „SMUKU“ NASANKAL — Sobotni večer se je za 37-letnega Črnomaljčana Antona Šobarja slabo končal. Precej pod kapo ga je imel, ko je pričel razgrajati v semiškem hotelu „Smuk“ in tudi obisk miličnikov ga ni spametoval. Tako je pač končal v prostoru za pridržanje, obiskati pa bo moral tudi sodnika za prekrške.

PRETEP V ŠTIRI — V nedeljo zvečer je prišlo v bifeju na Otočcu do prepira, ki pa se je, kot je pač navada, kmalu sprevrgel še v pretep. Mladi vročekrvneži, 17-letni S. M., 21-letni Ivo Budimir, 22-letni Osman Huscinović in 20-letni Ratko Bučar, so končali na Jerebovi, nanje pa čaka še sodnik za prekrške.

KAKO BO ŽAGAL? — Z malce več napora bo poslej žagal Pavle Pavček iz Podgore pri Straži saj mu je nekdo v petek zmaknil iz garaže motorno žago „Stihl“. Vredna je okoli 7.000 din.

Z viličarjem povozil sodelavca

Samovoljnost in nepredvidnost sta Dimitrijeviča stali službo

Senat novomeškega sodišča združenega dela je pred kratkim obravnaval predlog Črnomaljčana Miroslava Dimitrijeviča, ki so mu v Beltovem tozdu Livarna zaradi hušjih kršitev delovnih dolžnosti izrekli disciplinski ukrep prenehanja delovnega razmerja. Dimitrijevič je namreč z viličarjem povozil sodelavca.

Neljubi dogodek, ko je Miroslav navzlic opozorilom sodelavcev zlezal na viličarja in ga spravil v pogon kar s stikanjem žic, je imel hude posledice, saj bo povozeni Klepec domala eno leto nesposoben za delo. Dimitrijevič svoje dejanje v celoti priznava, vendar meni, da bi mu delovna organizacija lahko ukrep pogojno odložila, saj je dejanje obžaloval in tudi obiskal poškodovanca, ki mu je dejanje že odpustil. Zagotovil je tudi, da bo v bodoče spoštoval delovni red in disciplino.

V Beltu odgovarjajo nasprotno. Vztrajajo pri izrečenem ukrepu, saj

LAČEN VLOMILEC

V noči na prejšnjo sredo je neznan vlomilec obiskal trgovino v Karteljevem. Zlikovec je vdrl skozi vhodna vrata in v prodajalni razmetal blago s polic in predalov, polotil pa se je tudi skladišča. Zaenkrat je ugotovljeno, da je moral biti vlomilec hudo lačen, saj je odnesel 4 salame in kos sira, morebiten drug primanjkljaj pa bo ugotovila podrobnejša preiskava. Za sedaj je škoda za 1.700 din.

NAŠLI MRTVO V STANOVANJU

Na Okljukovi gori št. 8 so prejšnji ponedeljek našli mrtvo 67-letno Ivanka Lapuh. Slednja je živeła sama v manjši hiši, ki je stala na dokaj samotnem kraju. Da bi razjasnili okoliščine, v katerih je Lapuhova umrla, je bila odrejena sodna obdukcija, vendar so strokovnjaki ugotovili, da je vsaka tuja krivda izključena. Lapuhovo je zadela kap.

DRAGO PLAČANA POMOČ

V ponedeljek dopoldne je bil na novomeški avtobusni postaji okraden 76-letni Jože Derganc iz Dolnje Straže. Derganc je v gneči stopal na avtobus, pri tem pa se mu je za pomoč ponudil mlajši možakar. Svojo uslugo je drago računal. Derganc je olajšal za denarno, v kateri je bilo kar 8.000 din.

je bilo vendar ogroženo življenje delavca, poleg tega pa je delovni organizaciji Dimitrijevič naprtil precejšnjo škodo, saj bo Klepec skorajda celo leto v bolniškem staležu. Nesreči pa je botrovala samovoljnost ter nedovoljena, neupravičena in protipredpisna vožnja z viličarjem.

Sodišče po pregledu spisov in zaslišanju ni imelo k izrečenemu disciplinskemu ukrepu nobenih pri-

V ŠKALO

Ljubljčan Armin Mavretič se je na dan mrtvih peljal iz Novega mesta proti Metliki, pri Jugorju pa je v ovinku dohitel tovornjak in ga začel prehitovati. Pri tem ga je zaneslo v levo, da je zdrknil v jarek in trčil v skalo. Vozilo se je potem še prekucnilo na streho. Pri nesreči sta se poškodovala voznik in sopotnica Barbara Homovec iz Ljubljane, ki so jo odpeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico. Gmotne škoda je bilo za 40.000 din.

SENO ZGORELO

Na dan mrtvih je prišlo do požara na kozolcu Franca Bobnarja iz Male Strmiče. Zgorela je tona sena, požar pa so pogasili domači in tako preprečili širjenje ognja. Škoda so ocenili na 10.000 din. Kot vzrok požara je navedena otroška igra z vžigalnikom.

PO DOLENJSKI DEŽELI

● Hudo presenečena je bila v petek Novomeščanka Ana G., ko je opazila neznanca, kako beži iz njene kuhinje. Že prvi pogled ji je odkril vzrok nenadjanega obiska. Storilec jo je namreč olajšal za 250 din, 5 DM in rokavice. Tudi tatove so hladni dnevi prizadeli. No, Ana pa je izgubila še nekaj: skrivno mesto, kamor je doslej spravljala ključ od stanovanja.

● Skozi okno kurnika Antona Vesela v Prečni je neznan vlomilec odnesel štirinajst parov nadvse okusnih kokosjih bedrc. Da bi sledove „prikril“ je storilec odmontiral in odnesel v noč tudi okno.

● Malce prehuda je bila domisljica, ki si jo je prejšnji teden privoščil 73-letni Janez Udvanc iz Kostanjevice. Hudo žejen in brez ficka v žepu je pričel ustavljal avtomobile in soferje prosjati za denar, ki ga je seveda sproti zapil. Na njegovo nesrečo pa je bil med avtomobili, ki si jih je izbral za „žrtve“, tudi modrobela miličniški fičko. Zaradi dokaj motnih oči mu tega „spodrslija“ nikakor ne gre zameriti.

● Sila tresoče roke sta morala imeti v četrtak Novomeščana Miroslav Božič in Momčilo Soldat, ki so jima ob obisku v Metropolu kozarci kar padali iz rok. Žraven sta seveda na glas preklinjala. Možje postavbe so hitro ugotovili, da ga imata mladeniča precej pod kapo. V zamenjavo so jima ponudili hotel v Jerebovi.

NAVZLIC ZAVIRANJU ZADEL DEČKA

Franco Ambrožič iz Mirne peči je prejšnji torek vozil osebni avtomobil mimo Rozmanove hiše v domači vasi, ko inu je pred vozilo nenadoma skočil 5-letni Marko Rozman. Ambrožič navzlic zmerni hitrosti in zaviranju avtomobila ni mogel pravi čas ustaviti, zadel je dečka in ga zbil po cestišču. Marka so odpeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico.

PRODAJNA RAZSTAVA V KRKI

Krka, tovarna zdravil je letos že drugi povabila v Novo mesto dvajset akademskih slikarjev, ki so od 1. do 10. oktobra slikali dolensko pokrajino. Ustvarjena dela, več kot 200 akvarelov, risb, temper in gvaša, so razstavljena v poslovnih prostorih Krke v Ločni. Razstava bo odprta do konca novembra, razstavljena dela je moč kupiti. Informacije dobite pri tovarišici Bojki Kmet, Krka, tovarna zdravil — Ločna, telefon 22—441.

pomb. Dimitrijevič se je popolnoma upravičeno znašel v postopku, za slednjega pa je bilo ugotovljeno, da je bil zakonito in pravilno izpeljan. K teži izrečenega ukrepa prenehanja delovnega razmerja pa je nedvomno vplival tudi podatek, da je bil Dimitrijevič v disciplinskem postopku že tudi poprej. Odločba še ni pravnomočna.

LOKOMOTIVA IN TOVORNJAK TRČILA

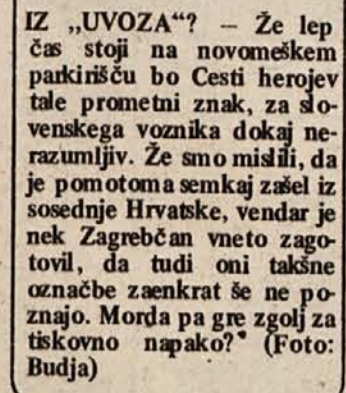
Marjan Čebular iz Rogaške Slatine je v sredo vozil tovorni avtomobil z gradbišča kartonažne tovarne v Brestanici po zasilem vozišču čez tute rudniške proge. Na nesrečo pa je po tihih prav takrat pripeljala lokomotiva, in čeprav je strojevodja Drago Horvat močno zaviral, trčila v tovornjak. Vse se je končalo brez hušjih telesnih poškodb, materialno škoda pa so ocenili na 35.000 din.

Brezglavost je morila

Tragičen konec nedeljske vožnje za Vlada in Rozalijo Luzar iz Škocjana — Žrtvi tuje nepredvidnosti

Smrti davek dolenskega magistrata se je v nedeljo popoldne povečal še za dve osebi. Huda prometna nesreča pri Odrgru je namreč terjala življenji 21-letnega Vlada Luzarja in njegove 43-letne sopotnice Rozalije Luzar, oba doma iz Škocjana.

Voznik osebnega avtomobila avstrijske registracije, zdomec, 36-letni Sulejman Jusič iz To-

IZ „UVOZA“? — Že lep čas stoji na novomeškem parkirišču bo Cesti herojev tale prometni znak, za slovenskega voznika dokaj nerazumljiv. Že smo mislili, da je pomotoma semkaj zašel iz sosednje Hrvaške, vendar je nek Zagrebčan vneto zagotovil, da tudi oni takšne označbe zaenkrat še ne poznajo. Morda pa gre zgolj za tiskovno napako? (Foto: Budja)

SPEČA ZGRABILA ZA VOLAN

Nenavaden je vzrok nesreče, ki se je zgodila v soboto okoli 8. ure pri Čatežu. Zdomec Viktor Peršič je vozil osebni avtomobil proti Zagrebu in pri Čatežu v daljavi opazil tovorni avtomobil, ki je prehitel. V avtomobilu pa se je takrat prebujala njegova žena Ljubica, in še naprej v smu tudi ona opazila prehitavojoči tovornjak. Zgrabila je za volan in ga zasakala v levo, mož ga je skušal odvit na desno, pri tem pa je vozilo med plesom po cesti zdrsnilo na nasip in se prekucnilo na kolesa. Hudo poškodovana je bila 26-letna Ljubica, laže pa tudi 7-mesečni dojenček David. Škoda na pločevini je bilo kar za 150.000 din.

dorova pri Veliki Kladuši, je pri Odrgru pričel prehitovati osebni avtomobil Franja Kuharja iz Novigrada. Prav takrat pa je na nesrečo pripeljala nasproti Luzarjevo vozilo. Avtomobila sta silovito čelno trčila, pri čemer je Jusičevo vozilo oplazilo tudi Kuharjev avtomobil, medtem ko je Luzarja odbilo iz ceste na travnik, od tu pa se je prevrnil v Temenico. V zmečkani pločevini sta bila takoj mrtva Vlado in Rozalija Luzar. Novi žrtvi tuje brezglavosti in nepredvidnosti. Materialno škoda so ocenili na 100.000 din.

KOLESAR V AVTOMOBIL

V četrtek popoldne je Božidar Gošče iz Šentjerneja vozil osebni avtomobil po Kvedrovi ulici v Sevnici, ko se je s stranske ceste pripeljala kolesarka, 45-letna Pavla Horjak iz Orehovega. Horjakova je trčila v bok osebnega avtomobila in se pri tem teže poškodovala, tako da so jo odpeljali na zdravljenje v celjsko bolnišnico.

S TRAKTORJEM ČEZ NASIP

33-letni Marjan Stopar iz Šentjurja je v petek popoldne peljal traktor od doma proti Šentlovcu. Na vozilo je imel pripet voz, naložen z gajbicami, ki pa so se majale. Stopar je zato med vožnjo večkrat pogledoval nazaj na voz, če so gajbice še na njem. Tako je storil tudi pri Gorjnih Prapročah, pri tem pa je izgubil oblast nad vozilom, zapeljal na nasip, kjer se je traktor prekucnil. Voznik jo je pri tem odnesel s hušjimi poškodbami in so ga odpeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico, medtem ko so škoda na traktorju ocenili na 10.000 din.

Ostalo le pri poskusu umora

Sodišče prisodilo Deržiču 2 leti in pol zapora

Senat brežiške enote Temeljnega sodišča Novo mesto je prejšnji teden sodil 35-letnemu Ivanu Deržiču iz Brezic, ki ga je obtožnica bremenila kaznivnega dejanja poskusa umora.

Lanskega 30. julija je borih 500 din pri igri na srečo s škatlo vžigalic povzročilo spor, ki se je kmalu sprevrgel v pretep. V njem je sodeloval tudi obdolženec. Nenadoma pa je Bife pri kinu, kjer je do pretepa prišlo, zapustil in odšel domov. Tam se je preoblekel in po nekajminutnem razmišljanju vzel s seboj tudi sekuro. Vrnil se je v lokal, pristopil k mizi, kjer je sedel soudeležene pri igri Matevž Omerzel in ga hotel udariti po glavi. Na srečo se je vse srečno izteklo, saj so Omerzelu pomagali gostje, kmalu pa je posegel vmes tudi miličnik.

Sodišče je Deržiča spoznalo za krivega in mu odmerilo dve leti in pol zaporne kazni.

Skupščina občine Sevnica KRAJEVNA SKUPNOST BUČKA

Sejmi, ki so na Bučki 24. februarja, 25. aprila, 22. junija, 28. septembra in 11. novembra vsako leto, se v primeru, da bi morali biti na nedeljo ali državni praznik, prestavijo na naslednji dan. Tako bo sejem letos 12. novembra.

KRAJEVNA SKUPNOST BUČKA

KRONIKA NESREČ

ZARADI UTRUJENOSTI NA TRAVNIK — Osječan Ivan Sakič je v sredo ponoči peljal tovornjak s polprilokopnikom proti Zagrebu, pri Mokricah pa zaradi utrujenosti na ravnem delu cestišča zapeljal v levo. Vozilo je zdrknilo čez bankino in se prekucnilo na travnik. Sakič jo je na srečo odnesel brez poškodb, materialne škode pa je bilo za 40.000 din.

NEPREDVIDNO S STRANSKE CESTE — V sredo dopoldne je Nasut Ajdini iz Sevnice vozil dostavni avtomobil iz Radeč proti Krškem. V Dol. Boštanju pa je s stranske ceste pripeljala osebni avtomobil Jožefa Kováč iz Gaberja pri Šentjanžu in nepredvidno zavila v križišče. V nesreči se je voznica poškodovala in so jo odpeljali na zdravljenje v celjsko bolnišnico. Gmotne škode je bilo za 35.000 din.

PREHITRO V OVINEK — Nurija Harbaš iz Murnike pri Cazinu, začasno na delu v Švici, je v četrtek ponoči vozil osebni avtomobil proti Metliki. Zaradi prehitre vožnje pa ga

200 kg težka skala pred avtomobil

Emil Mižigoj navzlic zaviranju trčenja ni preprečil

Le malo je manjkalo, pa bi se številne napovedi prebivalcev v Guntah v petek popoldne uresničile.

Tistega dne se je po cesti mimo tamkajšnjega kamnoloma peljal z osebnim avtomobilom Emil Mižigoj iz Krškega, ko se je na lepem pred njegovim vozilom znašla okoli 200 kilogramov težka skala. Voznik je sicer na vse pretege zaviral, vendar se trčenje ni mogel izogniti. Trčil je v skalo, vendar na srečo brez hušjih posledic, le na pločevini je za 15.000 din škoda.

Cestno oviro so hitro odstranili delavci IGM Sava Krško, še zmeraj za na pobočju visi več skal. Kot da čakajo nove žrtve. Če bi Mižigoj v petek pripeljal le hip poprej, kot je sicer, bi verjetno ukrepali drugače. Tako pa se prevečkrat učim o šele na posledicah. Pa še te ne smejo biti malenkostne.

ZA NEPOŽANOM IZGINILA VSAKRŠNA SLED

Že 23. oktobra dopoldne se je od doma odpravil 66-letni Mihael Nepočan z Bizeljskega 82. Šel naj bi na obisk k prijatelju v Vrhnuce, vendar možakar ni prišel tja, pa tudi domov se ni več vrnil. Za Nepočanom so najprej poizvedovali domači, zadnja okoliščina dneva pa so pri iskanju sodelovali tudi brežiški in bizeljski miličniki, narodna zaščita, gasilci in svojci. Pregledali so vso okolico, vendar zama. Za Nepočanom je, kot kaže, izginila vsa sled, zato bi bili delavci UJV še kako hvaležni vsaki informaciji, ki bi pomagala najti sled za izginulim.

Ob zaključku redakcije smo prejeli obvestilo novomeške UJV, da so v nedeljo člani lovške družine Podsreda našli pri Tribučah mrtvega 66-letnega Mihaela Nepožana, ki ga že dalj časa pogrešajo. Vse kaže, da je Nepožan zašel in omagal, kajti pregled trupla ni pokazal na pokojnika nikakršnih znakov nasilja.

MED KOTALJENJEM PADLA IZ AVTOMOBILA

Tudi nekaj sreče je bilo v nezgodu, ki se je zgodila v četrtek popoldne Alojzu Florjančiču iz Dolnje Dobrave pri Trebnjem. Florjančič je omenjenega dne vozil osebni avtomobil po kolovozni poti proti Ribpovcu, tik pred vasio pa zapeljal v strmino, kjer se je vozilo večkrat prekucnilo in po šestdesetih metrih kotaljenja obstalo v dolini. Med prevačanjem je iz vozila padla sopotnica, 56-letna Rozalija Florjančič, ki so jo poškodovano odpeljali v novomeško bolnišnico. Ugotovili so, da ima polomljena rebra in kolk, škoda na pločevini pa so ocenili na 15.000 din.

Še naprej brez službe

Franc Cekuta zaman iskal pravde na sodišču združenega dela — Ni bilo vzrokov za odločitev disciplinskega ukrepa

Zdi se, da mnogi vse prepočesto iščejo varstvo svojih domnevnihih pravic na sodišču združenega dela. Tja se je zatekel tudi Franc Cekuta iz Leskova pri Krškem, ki je po sklepu disciplinske komisije IMV, tozda Tovarna avtomobilov Novo mesto, ostal brez službe. Mnenja je, da bi lahko v delovni organizaciji s takšnim ukrepom le še počakali nekaj časa.

V spisih disciplinske komisije IMV stoji, da je Cekuta storil hušjo kršitev delovnih dolžnosti, ker je iz tovarne protipravno odnašal predmete, katerih vrednost brez prometnega davka znaša 4.344,88 din. Obdolženec se je pred sodiščem branil, češ da disciplinska komisija ni upoštevala vseh olajševalnih okoliščin v zadostni meri, prav tako pa je trdil, da niso bili vsi predmeti, ki so jih delavci UJV našli pri njem ob hišni preiskavi, last IMV. V nasprotju s Cekuto pa v Tovarni avtomobilov odgovarjajo, da je bilo število najdenih predmetov (80) povsem pravilno ugotovljeno.

Dokazni postopek je sodišču prinesel potrditev že omenjenega disciplinskega ukrepa. Nesporno je namreč ugotovljeno, da je Cekuta jemat in si prilaščal predmete. Tudi izgovor o njenem netočnem številu je po mnenju sodišča zviti iz trte, saj Cekuta v „zamenjav“ zanj ni ponudil nobenih novih dokazov (beri računov), s katerimi bi potrdil, da je omenjene predmete zares kupil, kot sam trdi. Tudi postopek je bil zakonito izpeljan, saj se je obdolženec lahko zagovarjal tako pred disciplinsko komisijo, kot delavskim svetom, svoje mnenje pa

je podala tudi sindikalna organizacija. Prav mnenje slednje pa je celotnemu postopku in izrečenemu ukrepu dalo primeren pečat. Saj delavci namreč zagotovo ne bi brez vzroka Cekuti pokazali vrat.

Jurka vas: komaj utekli zubljem

Malo je manjkalo, pa bi v ognju ostali tudi otroci

Požar, do katerega je prišlo v petek popoldne na gospodarskem poslopju Antona Kramaršiča v Jurki vasi, bi kmalu lahko povzročil pravo tragedijo.

Omenjenega popoldneva so se otroci igrali na podstrešju, s seboj pa so imeli tudi vžigalice. Sprva nedolžna igra je kmalu zanetila požar, ki se je hitro razširil po zloženi slami in kaj lahko bi se zgodilo, da bi otroci ostali ujeti v plamenih. No, sreča jim je bila tokrat naklonjena in zadnji čas so uspeli po lestvi zlesti na varno. Ogenj pa med tem ni prizanašal. Povsem je upepelil ostrešje, deske, slamo in tudi nekaj pšenice, tako da je bilo škode za 40.000 din.

Neprecenljivo za bolnike

Oddelek s 4 umetnimi ledvicami v novomeški bolnišnici bo te dni sprejel prve bolnike — Prihajarjena pot v Ljubljano

Primarij dr. Franc Huebscher je te dni na internističnem oddelku novomeške bolnišnice dobil novost, za katero je bilo med gosti ob otvoritvi zdravstvenega doma najmanj toliko zanimanja kot za lepo stavbo, v kateri bodo posej ordinacije. Za občinski praznik je bil odprt tudi center za hemodializo, kot se uradno imenuje novi oddelek s štirimi najodobnejšimi napravami, ki človeku nadomeščajo ledvice.

„Sprva smo nameravali kupiti dva taka aparata, kasneje smo se odločili še za enega, imamo pa štiri, ker je zadnjega poklonila bolnišnica Občinska zdravstvena

bolnišnica žrtvuje mati ali kdo drug iz družinskega kroga, sicer pa so hudi ledvični bolniki še vedno odvisni v glavnem od umetnih ledvic. Nekajkrat na teden morajo biti priključeni na aparat za 5 do 7 ur, potem grejo lahko spet domov in do nove „priključitve“ povsem normalno živijo. Na Dolenjskem je zdaj 14 takih bolnikov, ki hodijo redno na Klinični center v Ljubljano, tam pa so tudi že preveč obremenjeni. Prav zato je bil maja 1976 sestanek na republiški ravni, kjer je bilo določeno, kje se bodo razvili centri za hemodializo v Sloveniji. Dva meseca zatem je naš delavski svet že sklenil, da bomo uredili v bolnišnici tak center, žal je dolgo trajalo, preden bomo res lahko začeli delati. Bile so velike težave z uvozom aparatov. Odločili smo se za švedsko firmo in za vse štiri enake aparate, ker je zanje tudi zajamčen servis.“

— V novem oddelku „umetnih ledvic“, če ga smem tako po domače imenovati, je vzdušje na moč prijazno. Vse je živorumeneno in modro, nikjer sivine, ki sicer vlada v bolnišnici. Zakaj ravno tu?

„Ker vemo, da so bolniki, ki morajo hoditi na dializo, dosmrtno vezani na bolnišnico in nekajdnevno bivanje pri nas jim skušamo ta čas bivanja narediti čim prijetnejši. Upamo, da se nam je to posrečilo s toplimi barvami, prijetno opremo in dobro izvežbanim osebjem.“

— Ali dolenjskih hudih ledvičnih bolnikov sploh ne bo več potrebno pošiljati v Ljubljano?

„Mi imamo 4 aparate, bolnikov pa je 14, zato bomo v začetku sprejeli samo 9 pacientov v stalno zdravljenje. Vsekakor pa se bo poslovanje umetnih ledvic doma kmalu pokazalo, pri nižjih stroških približati umetne ledvice bolniku pa pomeni tudi dati mu več časa, ki ga lahko brez aparata preživi med svojimi, v domačem okolju.“

R. BAČER

Dr. Franc Huebscher: „Pomembni v našem novem centru sta tudi dve elektronski tehnični, kupljeni iz sklada za nabavo dragih instrumentov, v katerega so prispevali občani.“

skupnost Metlika, denar pa je v glavnem dala tovarna Beti. Bolnikom s hudo okvaro ledvic bo zdaj prihranjeno nekajtedensko potovanje v Ljubljano na Klinični center, ker bodo enakih uslug deležni tudi doma, oziroma bliže doma.“ je povedal predstojnik internističnega oddelka dr. Franc Huebscher.

— Kakšnim bolnikom so umetne ledvice nujno potrebne in ali je med Dolenjci veliko takih?

„Pri hudih okvarah ledvic je seveda najbolj idealna transplantacija — presaditev zdrave ledvice. S tem se pri nas zelo uspešno ukvarjajo zlasti na Reki, ampak take operacije so vendarle še redkost, ker je potrebno dobiti primerno ledvico zdravega dajalca. Zgodi se, da se za

Sestanek z delovno skupino CK ZKS je v delegatskem sistemu s področja interesnih skupnosti družbenih dejavnosti znova pokazal na stare napake, ki še niso odpravljene

5. novembra se je delovna skupina CK ZKS pod vodstvom Ludvika Goloba sestala z vodji delegacij, sekretarji osnovnih organizacij in predsedniki izvršilnih odborov interesnih skupnosti v družbenih dejavnostih na območju novomeške občine. Razgaljanje slabosti je bilo hkrati napotilo za resno akcijo v prid spreminjanju razmer.

Nespomo je bilo ugotovljeno, da je učinkovitost delegatskega sistema v drugi mandatni dobi precej boljše, izkušnje pa tudi kažejo na vrsto pomanjkljivosti, ki jih je gostom brez olepšav predstavil Marjan Močivnik. Trenutno dela v interesnih skupnostih na področju družbenih dejavnosti 3566 delegatov, od katerih je 243 z visoko izobrazbo, 240 z višjo šolo, 1031 je srednješolsko izobraženih, 344 ima nižjo izobrazbo, 181 je visoko kvalificiranih delavcev, 1023 je kvalificiranih, 302 polkvalificiranih, 124 nekvalificiranih delavcev.

Tak sestav pa zahteva natančna in dobro predstavljena gradiva za seje, kar pa se je pokazalo kot ena najslabših točk v dosedanji praksi. Prav preobširna in premalo razumljiva delegatska gradiva, ki ne ponujajo možnosti za različne odločitve, so v mnogočem kriva, da na sejah ni zadovoljive udeležbe, da so delegati pasivni in večkrat na skupščinah ne zastopajo mnenja baze, marveč ožje skupine, v kateri so lahko tako gradivo vsaj zaslišano „prebavili“.

Dogaja se, da delegat glasuje na skupščini, potem pa

v isti delovni organizaciji tako odločitev sproži odpor, namesto da bi pred sejo delegata oborožili z argumenti, s katerimi bi lahko ovrgli predlagano odločitev.

Odgovorno delo delegatov je zahtevalo izobraževanje. To je bilo v novomeški občini sicer že lani zelo na široko zastavljeno, zdaj poteka že drugi krog teh predavanj, vendar je udeležba slaba. V lanski izobraževalni sezoni je bila poprečna udeležba na seminarjih 49-odstotna, med slušatelji pa je bilo tudi 22 odst. članov ZK, pa so tudi oni prevečkrat manjkali. Na sestanku z delovno skupino CK so zlasti predstavniki iz IMV kritizirali študijski program za delegatsko izobraževanje, češ da je preobširen, preveč „filozofski“ in premalo praktičen.

Delegati v krajevnih skupnostih imajo svoj splet težav, med katerimi pa je poglobljena ta, da nimajo prostorov za sestajanje ne človeka, ki bi skrbel za administracijo, gradiva pa prihajajo skoro praviloma z zamudo.

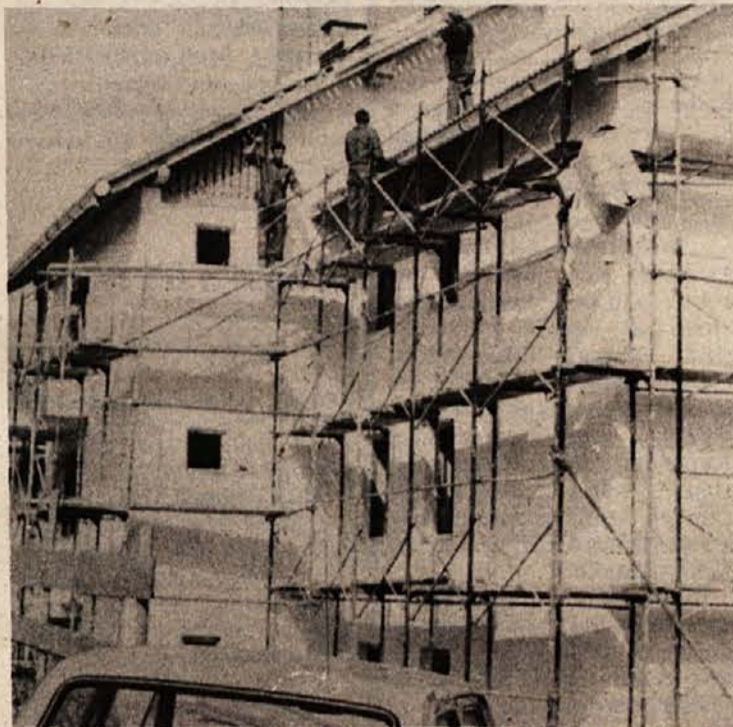
Gostje iz CK so se v razpravi z zelo konkretnimi vprašanji obračali na sobesednike v pogovoru in se s pavšalnimi odgovori tudi niso zadovoljili.

V razpravi so precej časa posvetili informiranosti delegatov, ki zlasti za področje interesnih skupnosti v družbenih dejavnostih ne more in ne more najti prave oblike. S tem v zvezi so omenili kot nujno ustanovitve lokalne radijske postaje v Novem mestu, o čemer se že dolgo govori, pa nič ne naredi.

R. B.

ZDAJ IZDATEK, ČEZ LEIJA VELIK PRIHRANEK

Ko so na zadnjem zasedanju novomeške zdravstvene skupščine obravnavali poslovno poročilo za letošnjih devet mesecev, so se ustavili ob podatku, da v novomeški občini ena patronažna sestra pokriva teren z 2500 prebivalci, in sicer skrbi zanje takorekoč od rojstva do smrti. Vsekakor je tako število občanov nekajkrat preveliko za eno delovno moč, kar dokazujejo tudi republiški normativi. Če bi se ravnali po njih, bi morali zaposliti še celo vrsto višjih medicinskih sester v patronažni službi. Trenutno se zdi to morda velik izdatek za zdravstveno skupnost, vendar bi se čez leta to močno obrestovalo. Gotovo bi bilo manj bolnih in manj ljudi po ambulantah.

DESETSTANOVANJSKI BLOK V ŠKOCJANU — Novograd bo tudi ta blok končal pred dogovorjenim rokom, kar je sicer v splošno zadovoljstvo krajanov in čakajočih na stanovanja. Žal pa ima isto podjetje vrsto vodovodov v gradnji, kjer pa dela potekajo z veliko zamudo. (Foto: R. Bačer)

DO 20. NOVEMBRA V RAZPRAVI

Od 5. do 20. novembra bo v novomeški občini potekala v okviru SZDL javna razprava o delovnem poročilu Republiške konference SZDL in njenih organov. Ker je malo časa za obravnavo in organizacijo sestankov, je bilo na predsedstvu občinske konference SZDL dogovorjeno, naj bi celotno delo republiške SZDL pretresali vsaj v izvršnih odborih krajevnih konferenc SZDL.

ČEZ 14 DNI BO SALON

V bivši stavbi Industrije obute tovarna Novoles že dlje časa preureja prostore. V vrhnjem nadstropju so se že naselili delavci nekaterih skupnih služb, spodaj pa urejajo sodoben salon pohištva, ki bo odprt 23. novembra. V salonu, ki bo gotovo eden najlepših v Sloveniji, na Dolenjskem pa sploh ne bo imel para, bodo prodajali tudi izdelke nekaterih drugih tovarnih podjetij.

Še več bi bilo lahko narejenega

Konec oktobra so na skupščini skupnosti socialnega varstva v Novem mestu med drugim obravnavali tudi poročilo o uresničevanju načrta glede izboljšanja razmer pri Romih in ugotovili, da je zadnje čase opažen velik napredek, žal pa niso vsi nosilci opravili dogovorjenih nalog.

Pred kratkim je uspešno začel delati prvi oddelek varstva in vzgoje za predšolske romčke v Bršlinu, ki ima zaenkrat samo 10 otrok. Na seji so bili mnenja, da je potrebno sčasoma v ta oddelek pripeljati še druge romske otroke, ne le iz naselja Zabjek. Prav tako so opozorili, da v delovnih organizacijah niso dovolj potrpežljivi pri privzganju delovnih navad Romov, ko dobe prvo zaposlitev.

Letos je 12 romskih družin dobilo pravo stanovanje, kar se doslej v enem samem letu še ni zgodilo. Pohvaliti pa je tudi patronažno službo, ki redno obiskuje nove stanovalce in jih vzvaja te poučuje v higiensko-zdravstvenem smislu.

Vsako leto slavlje ob tem času

29. oktober je krajevni praznik Šmarjeta, obenem pa občinski praznik, ki ga na osnovni šoli 29. oktober v Šmarjeti vsako leto počastijo s srečanjem borcev in pionirjev. Letošnje sedmo srečanje je bilo 2. novembra, poleg drugih gostov in borcev pa sta se ga udeležila tudi narodni heroj Vinko Robek in Niko Šilih.

Na proslavi v šoli so učenci izvedli lep kulturni program,

govornik iz vrst domačih funkcionarjev pa je poudaril več skupnih akcij krajanov, ki pomenijo korak naprej v posodobitvi kraja. Tako so letos zgradili vodovod Vinica, narejen je bil asfalt na cesti Šmarjete Toplice—Šmarjeta, medtem ko je v teku asfaltiranje preko Gorenje vasi do šole. S krajevnim samopriskomom pa nameravajo zgraditi še večnamensko stavbo, ki bo služila vsem organizacijam in prireditvam.

S srečanja je delegacija odnesla venec k spominskemu obeležju, kjer je bil sestanek pred napadom na Bučko, nato pa je sledil tovariški pomenek v šolski kuhinji.

Borci pa so že pred programom po razredih pripovedovali svoje doživljaje pionirjem, kar vse beležijo na magnetofonski trak in nameravajo te borčevske spomine izdati v brušuri ob prvem večjem šolskem jubileju.

PREGLEDAJO 700 OTROK

V novomeškem šolskem dispanzerju vsako leto jeseni pregledajo okrog 700 otrok, ki bodo naslednje šolsko leto začeli obiskovati pouk. Po dogovoru z vodstvi šol pošljejo staršem vabilo na pregled, ki je za malčke pred vstopom v šolo obvezen. Ker je šolanje za majhnega otroka naporno, mora biti zdravstveni pregled temeljit in vsestranski. Večkrat so potrebne še dodatne preiskave pri specialistu za oči, pri ortopedu itd.

Da pa bi v šolskem dispanzerju poznali tudi otrokovo rast in bolezniness v prvih letih življenja, prenejo njegov zdravstveni karton iz otroškega v šolski dispanzer. Tak način dela omogoča, da je skrb za otrokovo zdravje enotna in nepretrgana.

H. G.

KRKA BO KUPILA 44 STANOVANJ

Medtem ko je tovarna Krka nekaj zadnjih let namenjala več razpoložljivih stanovanjskih sredstev kreditiranju zasebne gradnje svojih zaposlenih, bo letos obratno. Ker družbenih stanovanj ni bilo mogoče kupiti, so bili prej takorekoč prisiljeni z individualno gradnjo reševati stanovanjsko stisko. V letu 1979 je Krka pri Pionirju rezervirala 44 družbenih stanovanj, tako je za posojila zasebnim graditeljem ostalo samo 17,5 milijona dinarjev. Ta znesek pa ne bo zadoščal za ugoditev vsem prosilcem, kajti doslej se je javilo čez 400 interesentov za posojila iz vrst kolektivna, prošila pa so za več kot 43 milijonov dinarjev. Iz razpoložljivih sredstev je bil kredit odobren 262 delavcem po pravilniku o dodeljevanju stanovanjskih posojil.

PRIDELEK JE ODLIČEN — Tončka Pavlič in Lojzka Krnc iz Dol. Krnovega sta pred dnevi obirali koruzo in pohvalili letošnjo letino. Koruza je lepa, debela in veliko je je. (Foto: R. Bačer)

Novomeška kronika

OBČUDUJEJO BARVO — Novi bloki na Cesti herojev (pri pokopališču v Ločni) so minule dni, ko je bilo tam na stotine ljudi, doživljali pohvale in tudi grajo. Vsem nikoli ni všeč. Pač pa je za Novo mesto nekaj posebnega živo modra barva zunanjih sten, ki že zdaj daje videz prijetnega vzdušja in počutja. Novo blokovo naselje tudi naglo gradijo, saj je tam celo ob sobotah in nedeljah videti delavce.

NI BILO ENEGA CVETA — Se nikdar se pred dnevom mrtvih ni zgodilo, da bi v vsem mestu ne bilo dobiti zadnji dan pred praznikom ene same sveže rože ali cveta krizanteme. Vsega je zmanjkalo, ljudje pa so zadnji hip po vrtovih znancev iskali rože. V zasebnih vrtnarijah in v družbeni organizaciji te vrste so razprodali vse, kar so imeli.

PRAŠKI SO IZGINILI — 2. novembra so po novomeških trgovinah gospodinje zaman iskale pralne praške. S polic so nenadoma izginili, dobiti je bilo le nekaj zavrtkov praškov za ročno pranje perila. Potrošniki so ob tem dejstvu napovedali podražitev tovrstnega blaga. Po dosedanjih izkušnjah.

DVE DEKLICI IN DEČEK — Minuli teden so v novomeški porod-

nišnici rodile: Daniela Vidmar iz Adamičeve 17 — Darjo; Jožica Rifej z Nad mlinov 8 — dečka in Majda Prijatelj iz Ulice Marjana Kozine 33 — Janjo.

NA TRŽNICI NIČ POSEBNEGA — Ponedeljkova tržnica je bila še kar založena in tudi domače kmetice so zasedle precej stojnic. Prodajale so jajca po 4 do 4,5 dinarjev, smetano v skodelicah po 30 dinarjev, špinačo in radič na merico po 10 ali 15 dinarjev. Na stalnih stojnicah pa se cene držijo iste ravni. Najbrž gre za interni „samoupravni dogovor“.

Ena gospa je rekla, da bo asfaltiranje Cankarjeve ulice, če bo potekalo s tako fantastično nagico kot doslej, končano nekako leta 2.000. Če ne bodo kajpak nastopile vmes nepredvidene ovire. . . .

Papir, zanesljiva prihodnost

Največja jugoslovanska tovarna papirja „Djuro Salaj“ se bo še širila

Z razvijanjem papirne industrije si je Krško trdno zasidralo temelje za širjenje tovrstne proizvodnje v prihodnjih desetletjih. Tovarna „Djuro Salaj“ ima kot pomembna jugoslovanska proizvajalka celuloze in papirja že v naslednjem srednjeročnem obdobju velike možnosti za izdelovanje dodatnih količin časopisnega papirja, polceluloze, fluting papirja in embalažnih papirjev, po katerih je v Jugoslaviji vsak dan večje povpraševanje.

S celulozo krije krška tovarna velik del slovenskih potreb, s časopisnim papirjem pa celo 80-odst. jugoslovanskih potreb. Letos bo Jugoslavija uvozila za okoli 23 tisoč ton ilustracijskih papirjev, kakršnih pri nas nihče ne izdeluje, in približno 7 tisoč ton roto papirja. Računajo, da bo primanjkljaj domačega papirja vzporedno s povečano porabo narasel za 80 tisoč ton v letu 1985.

Zaradi tega daje Združenje časopisnih dejavnosti v Jugoslaviji prednost izgradnji novih zmogljivosti za proizvodnjo časopisnih papirjev. Največ možnosti za širjenje ima Tovarna celuloze in papirja v Krškem, kjer bi lahko povečali letno proizvodnjo za 65 tisoč ton, medtem ko naj bi celotna jugo-

slovanska proizvodnja ta čas narasla za 100 tisoč ton.

Surovina za tako skokovito povečanje bo pretežno odpadni

papir in pa lesovina iz Fužin, katero že sedaj izkoriščajo. V novem srednjeročnem obdobju si bo kolektiv Celuloze zagotovil reden dotok surovin predvsem z razširitvijo dohodkovnih odnosov na številne delovne organizacije, s katerimi zdaj le poslovno sodeluje. Na enak način se povezuje tudi z odjemalci svojih izdelkov.

Upoštevač povečane potrebe po embalaži iz valovite lepene, planirajo v Celulozi manjšo rekonstrukcijo, ki bo omogočila 25 tisoč ton letne proizvodnje polceluloze. Iz nje bodo izdelali okoli 40 tisoč ton papirjev za valovito lepenco. Za izdelovanje polceluloze bodo razen odpadnega papirja uporabili tudi les listavcev in bora, ki za druge vrste papirja ni primeren.

Vzporedno z večanjem zmogljivosti za izdelovanje celuloze in papirja bodo v tovarni „Djuro Salaj“ iskali možnosti za

proizvodnjo proteinske hrane, ker imajo surovine zanjo že doma.

LES JE DRAGOCEN. Tovarna „Djuro Salaj“ načrtuje povečano proizvodnjo polceluloze in embalažnega papirja pretežno iz odpadnega papirja in iz slabših vrst lesa.

Predvideni razvoj pa nalaga kolektivu še vrsto neodložljivih dolžnosti za čistost okolja. Čistilne naprave na Savi, ki jih gradi Celuloza skupaj z jedrsko elektrarno in vodno skupnostjo, bodo končane do leta 1981, nato pa bodo na vrsti naprave za zmanjšanje onesnaženosti zraka in odpravo hrupa. Hkrati bo do leta 1985 poskrbljeno tudi za biloško čiščenje odplak. J. TEPPEY

KAKŠNIH DESET VEČ — Krški Kostak vneto dograjuje nove hišice. Te na sliki — konec julija so jih še pokrivali — so pred koncem že sprejele zadovoljne goste. (Foto: Zeleznik)

VSI PRESENEČENI

Freske, ki jih odkrivajo v prostorih prvega nadstropja brestaniškega gradu, so pravo presenečenje. Ne samo zato, ker datum njihovega nastanka postavljajo v prvo polovico 16. stoletja, temveč predvsem zaradi njihove kakovosti in dejstva, da so doslej edine, ki jih poznamo iz tega obdobja v posvetnih zgradbah na Slovenskem.

POSAVSKE OBČINE Z ROKO V ROKI

Med pomembnejše objekte, ki jih bodo občine Brežice, Krško in Sevnica družno opredelile v razvojnih programih za novo srednjeročno obdobje, so tudi nekateri energetski objekti. Mednje sodi izgradnja elektrarne na Savi, transformacija električne energije iz jedrske elektrarne, vključitev regije v plinsko omrežje, zagotovitev zadostne oskrbe s premogom in naložbe v distribucijsko omrežje električne energije.

Uspeh, ki ga lahko zavidajo hoteli

Indeks nočitev v naselju počitniške skupnosti Krško nad 146 — Do konca sezone 80.000 nočitev — Razpolagajo že z okrog tisoč posteljami — Posluš za drobne probleme

Prav gotovo je malo hotelov pri nas, ki bi se lahko ponašali ob pregledu poslovanja v letošnji turistični sezoni z uspehi, kot jih je dosegla dobesedno nepoklicna Počitniška skupnost Krško v Nerezinah na Malem Lošinjcu.

Do 21. septembra, ko so na seji izvršnega odbora v Kostanjevici obravnavali minulo sezono, so zabeležili 9.489 vpisanih gostov. Vredno je navesti lanski podatek: takrat so v recepcijsko knjigo vpisali le 5.675 gostov, letos izkazani porast znaša torej kar 67 odst.! Lepo je tudi doseženo število nočitev: 78.183, leto poprej pa 53.206; porast znaša torej 46 odst. Če upoštevamo, da je naselje poslovalo le od 25. aprila do konca septembra, je dosežek vreden vse pohvale, saj ga celo hoteli s celoletnim poslovanjem marsikje ne dosegajo.

Razumljivo, da ne manjka tudi problemov. Svojevrstna posebnost te skupnosti je, da vse morebitne težave rešujejo strpno z vsemi prizadetimi, tako da kakšnih velikih skrbri pravzaprav ni. Največja „nadloga“ so od časa do časa dopustniki sami. V bodoče tu na morju ne bodo smeli „letovati“ psi. Nekateri se pritožujejo, da manjka športnih rekvizitov. Žal so bili najglasnejši ravno najslabši skrbniki nad razpoložljivimi stvarmi. V samo nekaj dneh so dobesedno zmleli troje miz za namizni tenis. Jadmico so nadobudni otroci vprčo svojih staršev tako zdelali, da jo je bilo zatem mogoče šele s trdim delom ponovno usposobiti za plovbo.

Konec avgusta so napolnili okrogli bazen. Očitno je bilo, da so to napravili prepozno. Ta objekt bo v novi sezoni privabil na dopust precej gostov prej, saj se voda v bazenu hitreje segreva kot v morju. Tudi to sezono

krščena ladja je dobro prestala vse preizkušnje; študentje so se ob pomoči kapitana dobro znašli pri plovbi. Še boljše počutje je torej odvisno od slehernega obiskovalca naselja, ne zgolj od peščice zanesenjakov, ki vzorno skrbijo za sleherno nadrobno, resnično vredno posnemanje v kakšnem kampu ali celo hotelu!

A. ZELEZNIK

KRŠKE NOVICE

VRSTA KOMEMORACIJ — Posvetili so jih padlim in žrtvam fašističnega terorja, ob „dnevu mrtvih“. V Podbočju so na krajevem pokopališču 33 ustreljenim prebivalcem z vasi Planina, postavili prelepo grobišče.

Številne. Ker se je lahko odbor v minulih letih pohvalil z bogatim delom, lahko pričakujemo, da bo tudi naslednji tako!

VISOKI OBISK — Minuli četrtek je gradbišče krške nuklearne elektrarne obiskal namestnik predsednika ministrskega sveta ZSSR, Vladimir Novikov, s sodelavci. Ugledni gost je bil na uradnem obisku v naši državi, kot gost Zveznega izvršnega sveta. V Krškem ga je spremljal tudi sovjetski veleposlanik, Nikolaj Rodionov.

LETOS SE VELIKO — Cesta od novega krškega mostu mimo Kovinarske je minuli teden končno dobila asfalt. Na novo prevleko pa čaka do konca leta še nekaj pomembnih povezav, med katerimi naj omenimo samo cesto od Križanja proti Cerkljam. Zagotovili so, da bodo tudi to nalogo izpeljali še pred koncem leta!

KAKŠEN BO PROGRAM — O tem so včeraj govorili člani koordinacijskega odbora za obujanje tradicij NOB in prireditve pri OK SZDL. Bila je to prva seja v njegovi novi sestavi, zastavljene naloge pa so

ŠE NAPREJ USPEŠNO! — Krški rokometaši, ki tekmujejo v eni izmed dveh drugih republiških lig, so še vedno držijo v samem vrhu prvenstvene razpredelnice. Tudi v zadnjih dveh tekmovalnih krogih so zabeležili zmage in jih čaka do konca prvega dela lige še ena tekma.

SOLARKE Z BIZELJSKEGA — V celodnevni osnovni šoli na Bizeljskem gojijo veliko svobodnih aktivnosti. Za v soboto, 10. novembra, pripravljajo učenci bogat kulturni program, da bo pomenovanje njihove šole po Edvardu Kardelju čimbolj slovesno. (Foto: Jožica Teppey)

Na Borštu imajo tovarno

Petnajst let trdega dela

Do zdaj je v brežiški občini asfaltiranih okoli sto kilometrov cest. Za denar, ki so ga za njihovo modernizacijo prispevali občani, ni nikomur žal. To misel so na prazničnih otvoritvah posodobljenih cestnih odsekov v krajevnih skupnostih vsa-ki znova poudarili. Asfaltna tovarna, ki zdaj že s polno paro obratuje na Borštu, pa bo po zagotovilih na otvoritveni slovesnosti omogočila nemoteno modernizacijo cest, ki so še v referendumskem programu. Z dobavo asfalta so imeli delavci cestne službe marsikdaj težave ravno takrat, ko so ga najbolj potrebovali. V prihodnje bodo imele domače ceste prednost, torej ne bo več zastoj zaradi pomanjkanja asfalta. Asfaltno bazo na Borštu je postavilo SGP Slovenija ceste. Proizvajala bo 30 do 40 ton asfalta na uro. Poskusno je začela obratovati v drugi polovici

avgusta in v tem obdobju odposlala na ceste 10 tisoč ton asfaltne zmesi. Z njo so prekrili tudi 15 kilometrov občinskih cest. Brez te baze bi najbrž težko uresničili zastavljeni program.

Zamisel za izdelovanje asfaltne tovarne na občinskih tleh, kjer so zaloge peska še velike, je stara nekaj let, resneje pa so se začeli ubadati z njo lani, ko asfalta že skoraj ni bilo več mogoče dobiti in ko je kazalo, da bo to resna ovira za nadaljnjo modernizacijo občinskih cest. V novi asfaltni bazi namerava SGP Slovenija ceste vpeljati dopolnilne proizvodne programe in poskrbeti za sodobno separacijo gramoza. V brežiški občini tako pričakujejo nove možnosti za zaposlitev okoliškega prebivalstva, saj prav na območju krajevnih skupnosti Cerklje že od nekdanj primanjkuje delovnih mest. J. T.

ŽELJE ZA SREČNO VOŽNJO — Vaščane iz Malenc so mladi recitatorji in glasbeniki prijetno presenetili na otvoritvi asfaltirane ceste od Malenc do Pirošice. Njihov nastop je bil izredno prisrčen. (Foto: J. Teppey)

Novo v Brežicah

ZMANJKALO CVETJA — Na predvečer dneva mrtvih so v mestni cvetličarni Agrarie pošle vse rože. Krizantem je zmanjkalo že popoldne, potem, pa še nageljnove. Tisti dan so morali narediti nekaj deset vencev. V delavnici so delali kot ure. Časa za odih niso imeli že nekaj dni. Seveda so nazadnje le ustregli strankam, ki so bile voljne nekoliko potrpeti in počakati.

razvitejših kraje, čeprav je v brežiški občini še precej gospodarskih delovnih organizacij brez ljudi z visoko in višjo izobrazbo.

SAMOPRISPEVEK NE BO DOVOLJ — Cene v gradbeništvu se skokovito dvigajo, vsako leto za 27 odst. To pomeni, da bo zmanjkalo denarja za obnovo in gradnjo šol po referendumskem programu. Res je, da so z večanjem osebnih dohodkov zbere tudi več samoprispevka, vendar le deset do 15 odst. letno, kar ne zadošča za pokrite sprejetih obveznosti. Interesna skupnost bo morala torej sproti upoštevati podražitve pri nadaljnjem načrtovanju razvoja šolstva.

POMOČ IZ PRORACUNA — Pri pitanju goved imajo kooperanti izgubo, zato je Agraria zaprosila izvršni svet za kritje razlike pri odkupni ceni. Ta je odobril iz proračuna 336.600 dinarjev. Temeljna organizacija kmetijstvo in Temeljna organizacija kooperantov pa si bosta porazdelili nakazano vsoto med seboj. Tako z oskrbo mesa v domači občini ne bo težav, sicer bi se pa lahko zgodilo, da bi rejci občutno zmanjšali število živine.

NOVA CESTA V TOPLICE — Že večkrat smo poročali, da je izredno ozka in v poletnih mesecih preobremenjena cesta od čateškega priključka na magistralno cesto Ljubljana — Zagreb za voznike zelo nevarna. Poslej tega ne bodo več občutili, ker gradijo do hotela Terme novo široko cesto, za katero so delno spremenili tudi traso.

NAZADOVANJE — Združeno delo v občini razpisuje zelo malo kadrovskih štipendij in tako dopušča, da mladi izšolani strokovnjaki odhajajo na delo drugam. Ob tem velja pripomniti, da prav združeno delo zbere sorazmerno velike vsote za osnovno štipendiranje in tako kljub lastnim potrebam širokogrudno vlaga v izobraževanje kadrov za

900 JIH DELA NA TUJEM

Po tem, koliko delavcev je na začasnem delu v tujini, bi lahko brez drugih podatkov označili nerazvite krajevnih skupnosti v brežiški občini. To sta podgorjanski in kozjanski predel. Največ jih je odšlo na tuje iz cerkljanske krajevnih skupnosti (150), s Cateža in Krške vasi (115) ter iz okoliša Velike Doline (111). Na štajerski strani imata največ zdomcev krajevni skupnosti Pišce (73) in Bizeljsko (94). Vseh skupaj je 900.

Po asfaltu hitreje v Pečicah

Tudi vas so polepšali

Do hribovitega sveta v krajevnih skupnosti Pečice — Križe na Kozjanskem so za pravkar minuli praznik brežiške občine speljali gladek asfaltni trak. Ta najdaljši letos modernizirani občinski cestni odsek meri 7 km in se vije od Zgornje Pohance do središča vasi Pečice. Kraj je že nekaj časa povezan s Krškim in Brežicami. V Krško vodijo delavske avto-busne proge, v Brežice pa šolske. „Mladi zdaj raje ostajajo doma. Če se ne bi mogli zaposliti, bi te hribovske vasi hitro izumrle,“ je omenil blagajnik krajevnih skupnosti Stanko Penič. „Tu je ljudi, ki se vozijo na delo, okrog 90. Od vsake hiše je po eden zaposlen. Izletnikovi avtobusi te ljudi vsak dan vozijo v Celulozo, Imperial, Kovinarsko, k Pionirju in Labodu. Delavci pridejo iz širokega okoliša, iz Križ, iz Šapule in iz Osredka. Zdjaj veste, zakaj je ta cesta za nas življenjskega pomena. Delo na njej ni bilo lahko. Nekajkrat so morali prestaviti potok, opraviiti zahtevna kanalizacijska dela, sekati hrib in še marsikaj.“ „Vidim, da sami olepšujete tudi vas in da vam gre delo dobro od rok. Je težko za prostovoljce?“ „Mislim, da se ne bodo tako številno odzvali, ker imajo mnogi ta čas veliko dela doma. S polj pospravljajo zadnje pridelke, grabijo listje, ličkajo koruzo in pripravljajo kurjavo za zimo. Za delo sposobni so večinoma tudi zaposleni, vendar so kljub temu prišli. Ves teden so kopali, urejali škarp, vozili važe in sadili okrasno gmčevje, ne da bi vprašali za plačilo. Najlepše so

uredil prostor pred nekdanjo šolo, kjer stoji zdaj lep spomenik padlim borcem. Postavili so ga namesto nekdanje plošče, na kateri ni bilo imen.“ Najin pogovor je prekinila gospodinja, ki je prišla nakupovat. Stanko Penič je brž stopil za pult in ji postregel. V Pečicah ima namreč skromno trgovino in je, tako vsaj zatrjuje, edini zasebni trgovec v Sloveniji. JOŽICA TEPPEY

Najti je treba najboljšo pot

Razprava o gradivih s 5. seje CK ZKS bodo v trebanjski občini opravili do 12. novembra

2. novembra je bila v Trebnjem razširjena seja komiteja skupaj s sekretarji osnovnih organizacij. Na seji so se dogovorili, kako bo potekala javna razprava o gradivih 5. seje CK ZKS ter o volilnih konferencah.

Sekretar Janez Zajc je povedal, da so osnovna izhodišča za javno razpravo o gradivu s 5. seje CK ZKS že pripravili, tako da jo bodo lahko izpejajali do

12. novembra. Hkrati z javno razpravo o gradivih s pete seje pa bodo v trebanjski občini izvedli tudi volilne konference.

Tako, kot je zastavljeno že v gradivu, bodo tudi v trebanjski občini razpravljali predvsem o nalogah komunistov pri izvajanju političnega sistema socialističnega samoupravljanja, ko naj bi vsaka osnovna organizacija anaizirala, kaj vse je bilo v preteklem obdobju dobrega, kaj pa bi bilo treba spremeniti tako v vsebinskem kot v organizacijskem pogledu. Predvsem gre za to, da se komunisti bolj kot doslej angažirajo pri delovanju vseh delegacij, da se bolj kot doslej vključujejo v druge družbenopolitične organizacije. Prav v trebanjski občini se je namreč

pokazalo — resnici na ljubo je treba povedati, da pri tem niso osamljeni — da se komunisti vse preveč zapirajo v „svojo“ osnovno organizacijo, na terenu, kjer je članov veliko manj, pa se ne vključujejo v delo. Prav tako so bili doslej premalo aktivni pri vključevanju v delovanje delegacij in delegatov, kar se je poznalo tudi pri njihovem delovanju.

V okviru te razprave sodi seveda tudi kandidacijski postopek za nova vodstva osnovnih organizacij. Vendar so težave tudi tu, saj je izbira zelo manjša, še posebej, ker nekatere osnovne organizacije štejejo manj kot 10 članov. O javni razpravi o gradivih s pete seje CK ZKS in o poteku volilnih konferenc pa bodo trebanjski komunisti govorili še na seji občinske konference, ki bo okoli 20. novembra. J. S.

Romi se izobražujejo

Tečaj opismenjenja obiskuje več kot 18 Romov — Romi se želijo vključiti v običajne tokove življenja

V okviru reševanja romskega vprašanja je trebanjska izobraževalna skupnost pripravila več akcij, s katerimi si po svojih močeh prizadeva pomagati Romom. Prav zdaj poteka tečaj opismenjenja starejših Romov, ki ga obiskuje več kot 18 tečajnikov.

Izobraževalne akcije za Rome bodo veljale Občinsko izobraževalno skupnost več kot sedemdeset tisoč dinarjev, še posebej pa je morala ta skupnost prispevati za adaptacijo učilnic, v katerih poteka pouk. Med Romi je za dodatno izobraževanje precejšnje zanimanje, saj se do sedaj niso mogli vključevati v običajne tokove življenja. Spoznali so namreč, da jim boljše delo lahko prinese le večja izobrazba. Mnogi Romi so že prerasli osnovne življenjske potrebe, zato si zdaj želijo avtomobilov, hiš, skratka, normalno spodobno življenje. Ker pa so bili do zdaj večinoma nepismeni in s slabimi delovnimi navadami, so pogosto naleteli na težave, katerim so bili deloma krivi sami, deloma pa tudi

družba, ki je prepočasno reševala njihove probleme.

Kaže, da so k sedanemu uspehu, natečaju za opismenjenje, precej prispevali tudi sami. Njihova učiteljica Alenka Knez pravi namreč, da so na tečaju izredno prizadeti, da se lahko učijo. Še posebej pa je pohvalno, da o tečaju pripovedujejo tudi ostalim Romom, tako da jih bo na tečaju vedno več.

Edo Brajdič, petnajstletni Rom, je povedal, da je prišel na tečaj zato, ker si želi nekoč dobiti dobro službo, še posebej pa si želi vozniški izpit. Zdjaj, ko je že dobro obvladal pisanje in branje, pa upa, da ga bo lahko napravil.

Edo Brajdič

Hkrati z izobraževalnimi akcijami si v trebanjski občini prizadevajo, da bi vsaj za silo uredili tudi njihove pogoje za življenje. Tudi Alenka Knez, ki poučuje Rome za trebanjski Center za izobraževanje in kulturo, je o tem seznanila pristojne v trebanjski občini.

Vsi pa so ji tudi obljubili, da se bodo za reševanje njihovih problemov zavzeli še bolj kot doslej.

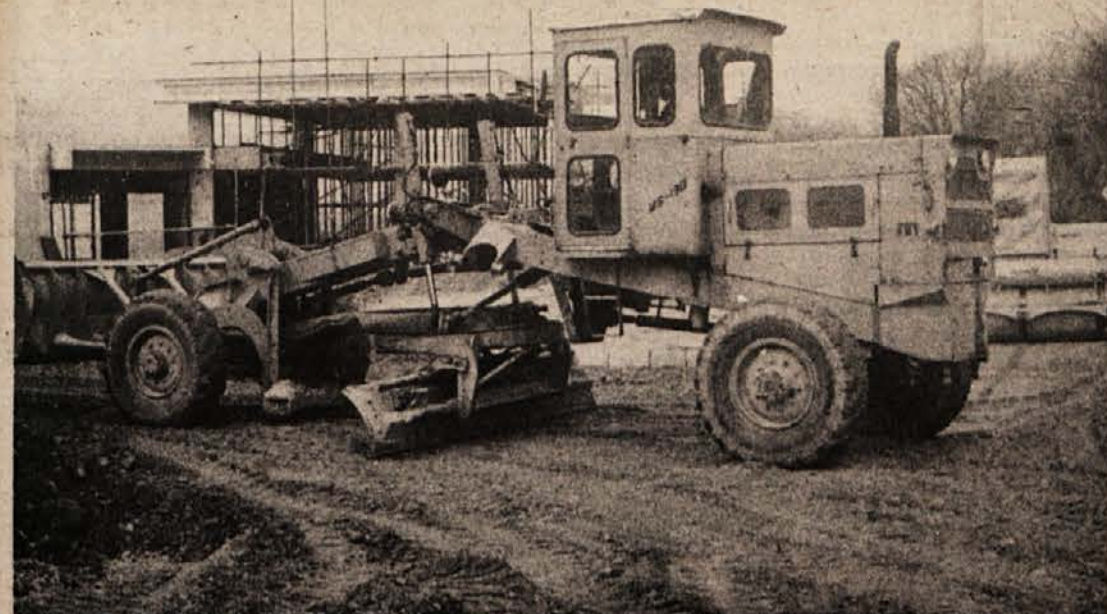

Alenka Knez

ROMI BEREJO IN PIŠEJO — Čeprav tečaj opismenjenja še ne traja dolgo, Edo Brajdič že zelo dobro obvlada pisanje. Tudi on si namreč želi, da bi nekoč vozil avto. Vozniški izpit zanj pa bo lahko napravil le, če bo znal dobro pisati in brati.

TREBANJSKE NOVICE

V TEKU OTVORITEV — Ob občinskem prazniku bo, večinoma v dolini Mime, izročenih namenu več objektov: od dveh šol, cest in proizvodnih prostorov Lisce. Istočasno je v gradnji ali pred otvoritvijo še vrsta objektov. V Jutranjki je tik pred zidavi otvoren nove upravne stavbe in drugih objektov, pod Boštanjem pa so še v nedeljo mzično valjali priključke za novo Petrolovo črpalko. Na sliki: greder sevnške krajevne skupnosti (nabavljen s prispevki vseh) pri delu. (Foto: Železnik)

Za sindikat še vedno ni premora

iz akcije v akcijo — Tokrat pod drobnogledom odgovornost za načrtovanje, predsedstvo pa še o uresničevanju zakona o združenem delu

Domala nemogoče je primerjati družbenopolitične organizacije med seboj, saj imajo v našem političnem sistemu enakovredno vlogo. Konkretno razmere, prizadevanja in angažiranost so seveda lahko različni, in predvsem to želimo poudariti v tem primeru.

Na zadnji seji predsedstva občinskega sindikalnega sveta so vnovič spodbudili akcijo za uresničevanje zakona o združenem delu. Član predsedstva in sekretar občinske skupščine Jože Jekc je v ta namen pripravil posebno poročilo.

Pri sindikatih v sevnški občini se zelo trudijo, da akcija uresničevanja zakona o združenem delu ne bi zastala. Odziv kolektivov, bolje rečeno: pristojnih delavcev v skupnih službah, ki bi bili morali vsaj odgovoriti na anketo, kako je s samoupravnimi akti pri njih doma, je bil, žal, zelo slab. Kljub večkratnim opominom so

namreč pri sindikatih dobili podatke le od dobre polovice vseh delovnih organizacij.

Jože Jekc: „Največ težav v kolektivih je z razvidi del in nalog.“

Zaključek se ponuja kar sam po sebi: vsepovsod očitno še niso sprejeli vseh potrebnih samoupravnih splošnih aktov in jih, milo rečeno, tudi niso uskladili z zakonom o združenem delu. To pa je že druga zgodba, tista, o kateri bi se moral pozanimati družbeni pravobranilec samoupravljanja.

A. ŽELEZNIK

ŠOLA DOBI STREHO

Tisti del sevnške osnovne šole Sava Kladnika, ki je ob prezidavah in dozidavah na tem velikem Betonovem gradbišču ostal še kolikor toliko nedotaknjen, je zadnjih 14 dni ravno tako v gradbinskem vrvežu. Konec minulega tedna so namreč že postavili leseno ostrežo na nekdanjo ravno streho. Le-ta je namreč marsikje hudo puščala, mimo ostalih nevednosti. Takšne strehe očitno niso za našo klimo.

Spodbuda — toda za koga?

Koga oprostiti prispevkov za SIS — Prispevek na pridnost?

Občinski izvršni svet je že večkrat prizadeto razpravljal o tem, kako obrt v sevnški občini nikakor ne more priti na zeleno vejo. Da ni storitvenih obrtnikov, težijo eni. Da tisti, ki so, komaj zaslužijo to ime, je dejal načelnik davčne uprave.

Izvršni odbori samoupravnih interesnih skupnosti so dobili v pretres predlog, po katerem naj bi najbolj iskanim storitvenim obrtnikom prispevke enostavno odpisali. To bi bil eden od načinov spodbujanja obrti. Zadnjič so se pojavila celo imena tistih, ki naj bi jih oprostili prispevka. V samoupravnih interesnih skupnostih se niso mogli odločiti, odločil se ni bil še niti izvršni svet.

Vse gradivo so dali v pretres še vse bolj prizadevnemu združenju obrtnikov sevnške občine. Samo nekaj poizvedovanj pri nekaterih obrtnikih, izključno storitvenih, je hudo vzburilo duhove. Ali bi bila oprostitvev prispevka pri peščici obrtnikov samo potuha, resnično lahko najbolje povedo po temeljitih razpravi v obrtnem združenju.

Tudi ni treba šele odkrivati, s čim bi resnično lahko stimulirali razvoj obrti, saj je bilo marsikaj takega lepo povedano na posebnem posvetu ob celjskem obrtnem sejmu. Za kakšno misel je treba samo poškliliti v notes! A. Ž.

BOŠTANJ: NOVO POKOPALIŠČE

Komisija za pokopališki red pri boštanjki krajevni skupnosti, na čeluje ji Bojan Novšak, je pred dnevom mrtvih objavila red, ki poleg velja za celotno pokopališče. Ni treba poudarjati, da je večina lastnikov grobov in svojcev tudi za minuli praznik pokopališče lepo uredila. Marsikaj seveda tudi ni bilo tako kot bi bilo treba, predvsem smetišče ob pokopališkem zidu in cesta do pokopališča. Najboljša vest je vseeno ta, da je na voljo prostor na novem delu pokopališča. Komisija za pokopališki red poziva vse, da poravnajo plačilo uslug vsaj do konca tega leta. Kdor bo kakorkoli kršil objavljeni pokopališki red, se bo moral sočuti s sodnikom za prekrške.

SEVNICAN NA RADIU

Sodelavka ljubljanskega radia je ob razstavi „Ukradeni otroci“ v Sevnici (ob sodelovanju celjskega Muzeja revolucije) posnela med drugim intervju z inž. Ivanom Doberškom. Znana partizanska družina Doberšek s Platin pri Sevnici je med NOB dala na oltar domovine osem življenj. Ivan je bil skupaj z bratom Jožetom žrtev, saj ju je okupator strpal med ukradene otroke, torej žrtve fašističnega nasilja nad najmlajšimi. Njegova živa izpoved bo objavljena na tretjem radijskem programu RTV Ljubljana, dne 27. novembra v radijski šoli za srednjo stopnjo ob 10.05 uri, ponovitev pa isti dan ob 16. uri.

SEVNIŠKI PABERKI

ISTI TAT? Električarjem je nekdo lani pri napeljavi javne razsvetljave v Dolenjem Boštanjem ukradel zajeten kolot kabla. To jesen se je pri napeljavi za razsvetljavo na sevnškem mostu zadeva ponovila le z malo različicami. Nekdo je od okrog 150 metrov zvitega in „skritega“ kabla enostavno odščipnil okrog 100 metrov, očitno vedoč kaj potrebuje.

Doberškom v Sevnici pred dnevom mrtvih, je zadeva še dvakrat bolj žalostna. Salomon se je nad soseda dvakrat spravil s kamnom. V drugem naletu se je za nameček celo slekel do majice tako, da je žrtev komaj ušla na milico. Razplet bo moral biti seveda na sodišču.

lisjak lisjaku

„Električarji bodo vnaprej prav gotovo še bolj nezaupljivi. Pogled, običajno je treba prispevek za priključek poravnati vnaprej. Sevnčanom so šli na roko in za priključek javne razsvetljave čez most vzeli naročilnico takorekoč brez kritja. Za nameček pa so električarje na mostu še okradli.“

BRZI AVTOBUS — Ponekod imajo težave zaradi zamud avtobusov, na Podvrhu pa so imeli v ponedeljek povsem nasproten problem. Izletnikov šolski avtobus je odpeljal s postajališča kar pet minut prezgodaj. Morda bodo ta rekord pri izletniku na ta ali drugačen način uspeli ponoviti še kje. Kakorkoli že, oče, ki je zatem moral svojega otroka pripeljati k pouku v Sevnico s svojim avtom, se zanima za povračilo stroškov prevoženih kilometrov s svojim vozilom.

NA SVOJO ROKO — Sosedski sponi so grda stvar, če pa stvari prekijajo tako daleč kot je ta med Jožetom Salomonom in Ivanom

SEVNIŠKI VESTNIK

Donitu dolgujejo težke milijone

V tozdu Tesnila v Veliki Loki so že opravili obravnavo o rezultatih proizvodnje — Planiranega prihodka niso dosegli, ker jim kupci dolgujejo več kot devet milijonov —

Zaostreni pogoji gospodarjenja terjajo vse bolj organizirano in sprotno spremljanje proizvodnih in poslovnih dosežkov. Le tako se je mogoče prilagajati zahtevam trga, zlasti zunanega, kjer je prodaja zaradi velike konkurence vse težja. Tega se zavedajo tudi v Donitu, tozdu Tesnila na Veliki Loki, kjer so že obravnavali uspešnost tritretjetja.

„Čeprav smo si lani zastavili zelo velike načrte, s katerimi smo predvidevali 50-odstotno povečanje prihodka, smo jih skoraj v celoti uresničili. Težave nam povzročajo le zaostala plačila kupcev iz Makedonije in z Reke, povečuje pa se tudi konkurenca na jugoslovanskem trgu, saj v Mladenovcu gradijo podobno tovarno,“ je povedal Ciril Pevec, direktor tega tozda.

Treba je povedati, da imajo sicer v tem tozdu dobro organizirano sprotno spremljanje proizvodnih in poslovnih rezultatov. O njih razpravljajo vsak mesec v samoupravnih delovnih skupinah, delavskem svetu, vodstvih družbenopolitičnih organizacij in v poslovnem svetu. Delavci tega tozda dobijo podatke o uspešnosti že pred obravnavo v samoupravnih delovnih skupinah, potem pa jih obravnavajo na dveh ločenih zborih delovnih ljudi, ker je tako lažje voditi razpravo. Te zore so imeli v Tesnilih 26. oktobra, še prej pa so dobili gradiva. Delavski svet tozda pa je poročilo in pripombe z zborov delovnih ljudi obravnaval na seji 29. oktobra. V torek, 30. oktobra, so poročilo že poslali SDK.

Podrobnejši pogled na njihove rezultate pa pove, da so v 9 mesecih dosegli 95 odstotkov planiranega prihodka, ker so dosegli le 54 odstotkov planiranega izvoza, precej pa je k temu prispevala tudi neplačana realizacija. Vsi ostali kazalci gospodarjenja pa so ostali na podobni ravni. Dohodek je bil dosežen s 96 odstotki, čisti dohodek pa le s 93 odstotki, ker so obveznosti iz dohodka realizirane s 103 odstotki. Razveseljivo je, da sta precej narasli produktivnost in rentabilnost proizvodnje, v skladu s tem pa tudi dohodek na delavca. Ni pa tako narasla ekonomičnost proizvodnje, saj so

še tudi proizvodni stroški precej povečali. Vsekakor bi bili vsi rezultati veliko bolj ugodni, če bi ne bilo kar preko devet milijonov dinarjev neplačanih obveznosti, kar je za polovico več kot v prvem polletju. Če bi zdaj vsaj za polovico zmanjšali neplačane terjatve, bi dosegli 100-odstoten prihodek in presegli dohodek.

Ciril Pevec

Donitov tozdu Tesnila šteje med tiste proizvajalce, ki več uvažajo kot izvažajo. Kljub težavam pri uvozu reprodukcijskega materiala jim tega letos ni manjkalo. Utegne pa se zgoditi, da bodo imeli težave naslednje

leto, zato so že podpisali samoupravni sporazum o odstopanju presežkov deviz, za naslednje leto pa jih čaka še usklajevanje s Samoupravno interesno skupnostjo za ekonomske odnose s tujino. Pa tudi sami se nameravajo bolj kot doslej posvečati izvozu, saj ga nameravajo povečati za 150 odstotkov. Težave pa so v tem, da trajajo homologacijski postopki, s katerimi dobijo dovoljenje za prodajo na določenem trgu, tudi po nekaj let. Kljub težavam pri izvozu pa bodo še naprej skrbeli za vrhunsko kakovost svojih proizvodov, za katere je tako na vzhodnih kot na zahodnih trgih vse večje povpraševanje.

J. SIMČIČ

ALI SO ŠTEVILKE LISTJE?

Na trebanjski avtobusni postaji, še vedno visi vozni red, ki je prava poslastica za enigmatike. Kljub številnim pripombam krajanov, še zmeraj pušča potnike v negotovosti, kdaj pride oz. odpetje določen avtobus. Razumljivo je, da v jeseni vse odpada, vendar to le ne bi smelo veljati za številke, s katerimi je označen vozni red. Upajmo, da pristojni berejo to rubriko in da bodo zime vozni red urejeni, saj je v mrazu vsaka minuta čakanja na prostem presneto dolga.

PANORAMSKI FILM

Pred kratkim je bil v Mokronogu predstavljen nov uspeh slovenske kinematografije, celovečernik režiserja Bože Sprajca, Krč. Čeprav so Mokronožani skozi cel film iskali znane domače obraze (večino scen za film so namreč posneli prav v Mokronogu), so opazili samo neznana gola telesa. Duška svojemu lokalpatriotizmu, pa si je na svojevrsten način dal neki od gledalcev, ki je ob popolnoma goli sceni glasno vzkliknil: „Madona, kakšna panorama!“

ZBORI SKUPŠČINE SE BODO SESTALI

Danes in jutri bodo v Trebnjem ločene seje vseh treh zborov občinske skupščine. Delegati bodo na sejah obravnavali smernice za pripravo srednjeročnega plana, plan gradenj za šolstvo in poročilo o delu komisije za ugotavljanje izvora premoženja. Na zboru združenega dela pa bodo obravnavali še program dela in vprašanje financiranja interesne skupnosti za pospeševanje kmetijstva.

„BETI“ NAM JE POSLALA VOLNO

Učenke trebanjske osnovne šole, ki delujemo v krožku za ročna dela, smo ob dnevu žena s svojimi izdelki obdarile ostarele in osamele ženske, podobno akcijo pa bi rade izvedle tudi ob novem letu. Nenehno smo v zadregi z volno in podobnimi rečmi, zato smo metliško tovarno Beti zaprosile za volnene ostanke. Prijetno nas je presenetil velik paket z najrazličnejšo volno, iz katere bomo spletle tople odevje. Delavcem „Beti“ se zahvalujemo, njihovo darilo nam je v veliko delovno spodbudo.

NATAŠA MAKSE

Cesta, po kateri še vedno samo odvažajo

Cesta proti Dobrniču je dobro vzdrževana — Prihodnje leto jo bodo asfaltirali — Manj dela za cestarje

Pred nedavnim je v uradni pisni obliki prispelo pismo, v katerem neka občanka toži nad cesto proti Dobrniču. Poleti se po njej valijo oblaki prahu, jeseni in pozimi vanjo dež in sneg glodata globoke jame. Človek bi pomislil, da ceste sploh ne vzdržujejo. Tak pomislek pa je zadosten razlog za obisk.

Deževen jesenski dan je bil, zato seveda ni bilo oblakov prahu, lukenj pa tudi ne preveč. Je mar občanka pretiravala? Toda že po nekaj kilometrih vožnje je mogoče na cesti srečati cestarja Franca Kotnika, ki je kljub rahlemu pršenju dežja popravljal cesto. Za tako delovno vneto je seveda kriva cesta, na kateri je kljub popravilom kar precej lukenj, nekaj pa prispevajo dolgotrajne delovne izkušnje Franca Kotnika, ki je cestar že dvajset let. Zdaj ima na skrbi tri in pol kilometre dolg odsek od Preske do Zeleznege.

„Po tej cesti je prometa kar dovolj, če ne celo preveč. Po njej vozijo v Trebnje krompir, težki tovornjaki pesek in kdo bi vedel, kaj še vse. Le k nam nihče nič ne pripelje. Zato je treba cesto kar naprej popravljati. Seveda prispevajo svoje k slabi cesti tudi krajan, saj se nekateri tudi po nekajkrat na dan peljejo v Dobrnič v trgovino. Če bi število teh voženj zmanjšali, ne da bi samo ohranili cesto, mar-

več bi prihranili tudi precej goriva, ki je vse bolj drago,“ pravi Kotnik.

Kotnik je še povedal, da bo cesta prihodnje leto asfaltirana, tako da bo na njej precej manj dela, kot ga je zdaj. Za njeno vzdrževanje bo dovolj en sam cestar. In tako se bo moral eden izmed cestarjev preseliti na kak-

Franc Kotnik

šen drug odsek. Dodal pa je še, da zdaj cestarji štiri dni v mesecu ne bodo delali na tej cesti, ker bodo zaradi zime morali dežurati v Žužemberku. Torej so cestarji vsestransko pripravljani na težje vremenske pogoje, tako da se nam za vzdrževanje cest ni bati kaj preveč.

J. S.

Vsi učenci sodelujejo v ŠŠD

Vsak učenec trebanjske osemletke je vsaj štirikrat aktivno sodeloval v programu

Šolsko športno društvo na osnovni šoli Trebnje je eno izmed najbolj uspešnih v trebanjski občini. Pa tudi v slovenskem merilu se je dobro odrezalo na lastnem tekmovanju za najspešnejše in samoupravno najboljše organizirano šolsko športno društvo, saj je zasedlo 9. mesto v Sloveniji.

Uspehi, ki jih je društvo doseglo, so plod resnega dela učencev, razumevanja vodstva šole, njegovih vaditeljev in mentorja Naceta Sile. Vendar kljub uspehom še niso zadovoljni. Res je v društvo včlanjenih preko 800 učencev, vendar jih je komaj dobra tretjina vključenih v redno vadbo. Vzroki za to stanje so prostorska stiska, premalo vaditeljev, včasih pa tudi premajhen interes učencev. Največ zanimanja je seveda za smučanje, kjer redno vadi v sekciji okoli 100 učencev, pri odbojki vadi 50 učencev, atletiko trenirajo 30 učencev itn. Mnogi učenci, ki so že zapustili šolske klopi trebanjske osemletke, so dosegli

Nace Sila

v drugih klubih vidne uspehe. Da so našli pot v klube, pa je tudi zasluga mentorja, ki je klube obvestil. Precej učencev

se namreč po končani osemletki zaradi šolanja preseli v druge kraje, s tem pa spremenijo tudi klubске barve. Žal v trebanjski občini nimajo kluba, ki bi še naprej razvijal njihove sposobnosti.

„Naša prva naloga je, da pri učencih razvijemo športne navade. Zato si prizadevamo, da bi v vrsto športnega društva vključili čimveč učencev. Zato smo letos izdali glasilo, v katerem objavljamo rezultate tekmovanj. Ko se učenci preberejo v svojem listu, zanimanje za delo v ŠŠD samo naraste. Da pa je naše delo resnično usmerjeno v množičnost, pove še podatek, da smo organizirali 270 medrazrednih tekem, da je delovalo 20 sekcij, tako da je vsak naš učenec vsaj štirikrat aktivno sodeloval pri izvajanju našega programa,“ je povedal Nace Sila.

Parkirišč ni!

Kako je mogoče, da so novi stanovanjski bloki brez parkirišč? Garažna hiša pa je za zdaj samo na papirju

Zbdljivci trdijo, da v Trebnjem laže prideš do stanovanja kot do garaže. Ne da bi se spuščali v utemeljenost njihove trditve lahko ugotovimo, da je prosilcev za garaže iz leta v leto več, čeprav že lep čas ni bilo zgrajenega niti enega kompleksa garažnih prostorov. Tudi stanovalci novih blokov na Pavlinovem hribu, kjer je celo parkirni prostor nemalokrat popolnoma zatrpan z raznobarno pločevino, se upravičeno sprašujejo, kako je mogoče, da sta samoupravna stanovanjska skupnost, oz. oddelek Skupščine občine Trebnje pristojen za urbanizem, načrtovala največji kompleks stanovanjskih blokov v Trebnjem, ne da bi rešila to vprašanje. Po drugi strani pa se Trebanjci že ponasajo s projektom garažne hiše, ki naj bi res stala v bližini blokov na Pavlinovem hribu, vendar so vprašanje samo sredstva in odločitev, v katerem petletnem obdobju naj bi garažna hiša dejansko stala.

Če smo tudi mi nekoliko zlobni, pa lahko ugotovimo, da garažne hiše nima večina največjih slovenskih mest, kaj šele naselja mestnega značaja, kamor slučajno spada tudi Trebnje.

LOJZE PODBOJ

KAKO LEP POGLED — Da je vprašanje parkirnih prostorov v Trebnjem res pereče, pričča tudi tale posnetek za stavbo občinske skupščine in pred trebanjsko šolo ter zdravstvenim domom. Vozniki so meni nič tebi nič parkirali kar na zelenici. Vendar tako lep pogled na zvožen travo in na luže ne bi nastal sam o zaradi njih. Tako parkirajo na zelenici vsak dan. Do kdaj?

PRODAJALEC ROŽ — Trebanjci so pred dnevom mrtvih dobesedno razgrabili krizanteme, ki jih je pripeljal tale prodajalec nekje iz okolice Zagreba. Vse lepo in prav, toda v Trebnjem bi že zdavnaj potrebovali prostor, kjer bi opravljali tako prodajo.

OSTRIŽENA BODICA

V prejšnji številki našega časnika smo na 17. strani objavili tako imenovano bodico, v kateri se je naš dopisnik „spotaknil“ ob poštni nabiralnik ob magistralski cesti Ljubljana — Novo mesto. S pošte pa smo dobili obvestilo, da nabiralnik ni last pošte, temveč Cestnega podjetja. Poštarijem in bralcem se opravičujemo za neljubo pomoto.

PREDSTAVNIK SIMCE NA OBISKU

V skladu s prizadevanji za povečanje izvoza je pretekli teden obiskal Donit, tozda Tesnila na Veliki Loki, predstavnik francoske avtomobilске tovarne Simca — Talbot. S predstavnik Donita se je dogovarjal za nakup tesnil.

IZ KRAJA V KRAJ

TV 625 V PRODAJI — Nova „Danina“ pijača „TV 625“ gre baje zelo dobro v prodajo. V trgovini na Mirni jo prodajo tudi po sto steklenic na dan. Ker morda vsi še ne vedo, kakšna je ta pijača, ki jo „Dana“ izdeluje po nemški licenci, naj povemo, da je mešanica vodke in jabolčnega soka. V trebanjski občini, kjer je ta čas zelo priljubljena, tako vreme je pač, pa jo po domače imenujejo „šest dva pet.“ Če vam jo bodo kje ponudili, le sprejmite. Pijača namreč vpliva na razpoloženje veliko bolj pozitivno kot istimenska oddaja ljubljanske televizije.

TEŽAVE Z DELEGATI — Na trebanjskem so delegati zelo iskano blago. Še posebej pogrešajo delegate na sejah skupščin samoupravnih interesnih skupnosti, pa tudi občinska skupščina ni izjema. O teh vprašanih bodo še govorili na vseh ravneh. Šušlja pa se, da je obisk delegatov na sejah, kjer izplačujejo sejnine in kilometrine, precej večji kot drugje. Če je tako, je rešitev na dlani.

NASMEJALE SO SE — Na demonstracijski vožnji športnih vozniškov v Donitu so se naketare delavke prav pristrčno nasmejale. Menile so namreč, da bi same veliko bolj spretno vozile avtomobile kot dirkači. Zlasti pa bolj hitro. Verjetno so dirkači to slišali, pa je njihovo čast poskušal rešiti vsaj Andrej Vidic. Uspelo mu je toliko, da so mu celo zaploskali, veliko manj sreče pa je imel pri tem Dagmar Suster, ki je imel „težave z motorjem“.

NENASITEN TRG — Trgovci in trgovčiči vseh mogočih branž in od kdovekod so odkriti, da se kupna moč Trebanjcev vse bolj veča. Zato prizori, ko ti kramarji ponujajo svoje blago na glavni trebanjski ulici, niso tako redki. Vprašanje pa je, če je prav, da opravljajo svoje delo, kjer se jim ljubi, kar „tako po domače“ in brez dogovorov. Verjetno je že „krajni čas, da Trebnje dobi nekaj takega, kot je trg, kjer bi lahko ti prodajalci opravljali svoje pose-

TREBANJSKE NOVICE

V SPOMIN HEROJU — Že več let za spomenik narodnemu heroju Janku Stanihi v Črnomlju skrbijo učenci drugega razreda črnomaljske osnovne šole. Tudi pred letošnjim dnevom mrtvih so se učenci 2. a razreda zbrali pred spomenikom, položili cvetje in prižgali sveče, potem pa pod vodstvom njihove tovarišice ubrano zapeli več partizanskih pesmi. Podobno je bilo tudi pri številnih drugih spomenikih padlih partizanov in žrtev za svobodo po vsej občini. (Foto: Bartelj)

Obrtniška dela preko zadruga

Ze kratak čas od ustanovitve je dokazal upravičenost in koristnost obrtne zadruga Bela krajina — Trdna pogodba jamstvo za dogovorjeno ceno, rok in kvaliteto

Ceprav je črnomaljska Obrtna zadruga Bela krajina komaj začela delovati — ustanovljena je bila spomladi, registrirana pa je od začetka oktobra — se je zlasti v črnomaljski občini že izkazalo, da je bila njena ustanovitev smotna in koristna; hkrati pa se delovanje zadruga ni omejevalo zgolj v okviru občinskih meja, marveč že sedaj deluje tudi v metliški in novomeški občini.

„Od 17 ustanoviteljev, ki so zagotovili tudi denar za zagonske stroške, je do sedaj številno članov zadruga naraslo na 30,“ je povedal direktor obrtne zadruga Bojan Valenčič. „V zadruzi so združeni tako rekoč vsi profili obrtnikov, od mizarjev, ključavničarjev, zidarjev, pleskarjev, kleparjev, elektroinstalaterjev in drugih do avtoprevoznikov.“ Eno večjih del, ki so ga do sedaj opravili člani zadruga, je obnova črnomaljskega dijaškega doma. Za letos so večja dela v glavnem že oddana, ker je zadruga začela delovati precej pozno, tako da sedaj prevzemajo največ raznih manjših del pri vzdrževanju stavb in druga obrtniška dela pri gradnji. Sklenili pa so že pogodbo za obsežno adaptacijo kulturnega doma v Dragatušu. Njihova ponudba je bila tako glede roka kot glede cene najbolj ugodna. Po pogodbi bo vrednost del znašala 2,15 milijona dinarjev, pri delih pa bodo sodelovale skoraj vse vrste obrtnikov, članov zadruga.

kov, dogovarjamo pa se še za več drugih del,“ pravi Valenčič.

Bojan Valenčič: „Tudi če bi prišlo do sporov, je te lažje razčistiti z zadrugo, ki je pravna oseba, kot pa z zasebnikom.“

Za svoje delo zadruga zaračunava provizijo od 3 do 7 odstotkov. Kljub temu so dela preko zadruga tudi za investitorje, pa naj bo to družbeni sektor ali zasebnik, bolj ugodna, saj člani zadruga za reprodukcijski material, ki ga nabavljajo preko za-

Zaposlitev uoma

Nedavni pogovor v Starem trgu, plod večletnih prizadevanj črnomaljskih družbenopolitičnih dejavnikov, dokončno zagotavlja lepšo prihodnost prebivalcem krajevne skupnosti Stari trg in Poljanske doline sploh. Dogovor predstavnikov črnomaljske občine in tovarne Unior iz Zreče trdno obeta, da se bo Poljanska dolina začela prihodnje leto hitreje razvijati. Unior bo namreč prihodnje leto v Starem trgu zgradil svoj obrat, v katerem bo dobilo zaposlitev 110 delavcev, tako da ljudem ne bo več treba iskati kruha drugje v domovini ali celo tujini. Do dneva vstaje hrvaškega ljudstva mora biti po pogodbi zgrajen tudi most čez Kolpo med Sodevci in Blaževci. Ceprav cesto od Črnomlja do Starega trga posodablja pa še ni moč dokončno reči, kdaj bo Poljanska dolina z asfaltno cesto povezana s Črnomljem in Kočevjem.

M. KOBE

Glodnji vzroki za nesklepčnost

Proti ohlapnosti komunistov glede temeljnih vprašanj delegatskega sistema — „Višja sila ni argument, le demokratična razprava lahko da učinkovite rešitve“

Na zadnji oktobrski seji komiteja občinske konference ZKS Metlika konec prejšnjega meseca so osrednjo pozornost posvetili pregledu uresničevanja nalog, ki sta jih pred komuniste postavili 5. seja ZKS in 8. seja ZKJ. Zlasti so se osredotočili na tri sklope vprašanj: vloga in položaj občine, ustanavljanje in delovanje družbenih svetov ter funkcioniranje delegatskega sistema.

Pri obravnavanju delovanja delegatskega sistema so se usta-

vili pri odgovornosti osnovnih organizacij Zveze komunistov do dela delegacij. Na vsak način bo treba doseči, da bodo osnovne organizacije resno in zavzeto obravnavale vsa vprašanja, ki so na dnevnem redu delegacij. Zveza komunistov mora imeti svoja trdna in argumentirana stališča do teh vprašanj in komunisti jih morajo znati utemeljevati.

Na seji komiteja so se še posebej poglobili v vzroke za pasivnost delegatov. Brez dvoma je eden glavnih vzrokov premajhna demokratičnost v razpravi v vseh okoljih in na vseh ravneh. Če namreč določene strukture samoupravne organizacij postavijo pri sprejemu odločitev pred dejstva in se pri tem sklicujejo na nekakšne „višje interese“ in niso pripravljene odstopiti od svojih predlogov, je jasno, da se bodo delegati — večkrat tudi pod nekim prikritim, a zato nič manj učinkovitim pritiskom — slej ko prej začeli spravevati, zakaj sploh so na teh sejah in sestankih, če je razprava že vnaprej onemogočena, če ne smejo nič reči, če, skratka, o ničemer več ne odločajo. Tu je iskati tudi vzroke za nesklepčnost.

Prav tako bo treba korenito spremeniti dosedanje prakso, da na seje samoupravnih organov prihajajo predsedniki sindikata in sekretarji OO ZK brez stališč družbenopolitičnih organizacij in se tam postavljajo v vlogo nekakšnih izpraševalcev in ocenjevalcev, namesto da bi se z jasnimi, trdno podprtimi stališči vključili v oblikovanje stališč in sklepov.

O aktivnosti komunistov po 5. seji ZKS bodo do srede tega meseca razpravljale tudi vse osnovne organizacije ZK v občini, okoli 20. novembra pa bo vse te razprave strnila občinska konferenca Zveze komunistov. Komite je posebej poudaril odgovornost vodilnih delavcev in vseh komunistov glede zadolžitve pri reševanju vseh perečih vprašanj in glede njihovih konkretnih zadolžitve. Člani občinske konference ZK pa bodo posameznim osnovnim organizacijam pomagali pri uresničevanju njihovega programa aktivnosti in izpeljavi konkretnih zadolžitve. Predlagali so tudi, da bi razpravo o teh aktivnostih v osnovnih organizacijah povežali z izvedbo volilnih konferenc.

A. BARTEJL

O DRUŽBENIH SVETIH

Včeraj je bila v Metliki seja predsedstva OK SZDL, na kateri je tekle beseda o osnutkih gradiv o delu republiške konference SZDL v predteklem obdobju; s tem so sklenili javno razpravo, ki je potekala tudi v krajevnih konferencah. Govor je bil tudi o pripravah na ustanovitev družbenih svetov v občini in o njihovem področju dela. Predlog odloka o ustanovitvi družbenih svetov bo na dnevnem redu prihodnje seje zborov občinske skupščine. Predsedstvo je tudi predlagalo kandidature za letošnje plakete občine, ki jih bodo podelili za občinski praznik.

POSPEŠEVANJE KMETIJSTVA

Danes bo v Metliki seja sveta za družbenoekonomske odnose v kmetijstvu pri predsedstvu OK SZDL. Osrednja pozornost bo veljala razpravi o odloku o prispevku za pospeševanje kmetijstva v občini, o čemer so do sedaj že dvakrat razpravljali na sejah zborov skupščine občine, vendar odloka niso sprejeli. O tem vprašanju je tekle razprava tudi v sekcijah za kmetijstvo pri krajevnih konferencah in v delegacijah za zbor krajevnih skupnosti.

MAJHNA POMANJKLJIVOST — Pri reklamni stavbi, v kateri je tudi uprava metliškega Mercatorja, žal ne piše, kje to kavo lahko kupimo ...

Kultura na horuk

Če pride, dobro, če ne, prav tako — Le načrtnost proti naključnosti

V metliški knjižnici razstavlja te dni olja in akvarele mladi umetnik Mirko Jadrič iz Stankovcev pri Adlešičih. Mirko živi sicer v Cerkljani in je to njegova prva razstava v Beli krajini. Ne mislim razpredati misli o vrednosti njegovega slikarstva, to naj stori tisti, ki se razumejo na platno in barve, meni gre bolj za nekaj drugega.

Gre mi za organizacijo razstav v tem našem lepem kraju. Največkrat je, žal, tako, da se slikarji sami ponudijo, da, skoraj prosijo, če bi se lahko predstavili tudi meščanom Metlike. Potem so tu dolgi pogovori o primernih prostorih, o panojih, ki jih nikjer ni, o vabilih, za katere nihče ne ve, kdo jih bo dal tiskati, o plakatih, ki jih je treba napisati, in tako naprej. Z nekaj besedami povedano: razstave imamo, če se kdo ponudi, jih pa nimamo, če se nihče od ustvarjalcev ne spomni, da so kje Gorjanci, da je kje Metlika.

Nihče pod milim soncem nima v našem gnezdu izdelane načrta razstav, nihče ne skrbi za načrtno likovno vzgojo občanov. (Izjema je osnovna šola, kjer imajo učenci likovni pouk.) Nič čudnega torej ni, če so potem razstave slabo obiskane, če je ljudem bolj všeč klic kot res umetniško vredna slika, če nimajo nikakršnega odnosa do likovne umetnosti (razen redkih izjem, da ne bo pomote).

In zdaj je prav vprašati se, čigava naloga nej bi to bila. Ne bo potrebno preveč gubati možganov, ne. Odgovor je jasen in edini možen: to je delo kulturne skupnosti, morda še Zveze kulturnih organizacij, ki pa pri nas ne dela. Že slišim besede, da je lahko kritizirati, da ni denarja, ni časa. Saj ne gre za kritiko, bolj za glasno razmišljanje gre, gre za to, da ne bomo zardevali pred avtorji, če nas bo ob otvoritvi v razstavnem prostoru le deset ali dvanajst. Pa še za to gre, da bomo znali ločiti plevel od rodne bilke, da ne bomo likovni alfabeti. In ne nazadnje: zakaj počenja mo toliko stvari na horuk, ko pa bi se jih dalo mirno in lepo izpeljati? Za to pa je že treba imeti izdelan načrt dejavnosti.

TONI GASPERIČ

Raztegovali so mehove

Harmonikarji samouki na drugem srečanju v Semiču — Bo kdo organiziral vsakoletno srečanje tamburašev?

Drugo srečanje harmonikarjev Bele krajine sta pripravila Kulturno-umetniško društvo Jože Mihelčič iz Semiča in Glasbena mladina Bele krajine. Pred prepolno dvorano semiškega kulturnega doma se je

zvrstilo na odru deset harmonikarjev, ki so igrali narodne, narodnozabavne in partizanske viže ter pesmi.

Domala vsi so raztegovali mehove diatoničnih harmonik in do slednjega so to samouki, ki bodo morda dobili kdaj v prihodnosti svoj oddelek v črnomaljski glasbeni šoli. Nekaj podobnega se govori za belokranjskimi vogali in kjer je dim, mora biti tudi ogenj.

Strokovna komisija — sestavljali so jo Silvester Mihelčič, Pavle Ržnič in Zdravko Kunič — je dodelila največ točk Vladu Matkoviču iz Dragatuša, drugi je bil Slavko Plut iz Mladice pri Semiču, na tretjo stopničko pa je stopil Tone Požek iz Kravčevega vrha. Tretejvrščeni Tone Požek je bil tudi najmlajši udeleženec srečanja, saj obiskuje šesti razred.

Poleg navdušenja za igranje harmonike ima srečanje gotovo tudi ta pomen, da ruši ozka krajevna razmišljanja o kulturnem življenju in njenem poslanstvu, da daje navdušenim glasbenikom možnost javnega nastopanja, ki ni vaška veselica ali poroka. Odmor med prvim in drugim delom tekmovanja sta izpolnila Silvester Mihelčič in Darja Pečavar. Silvester je navdušil gledalstvo z elektronsko harmoniko, Darja pa s petjem, ki veliko obeta.

Takole je: folkloristi Bele krajine imajo svoja vsakoletna srečanja v Črnomlju (jurjevanje), pevski zbori v Gribljah (srečanja ob Kolpi), zdaj bi se morala najti krajevna skupnost, ki bi zbrala tamburaške skupine. Na tej strani Gorjancev jih ni tako malo, pa bi lahko dobila stvar lep prizvok. Vsaj takšnega, kot ga je bilo slišati v Semiču ob srečanju belokranjskih harmonik.

TONI GASPERIČ

ČRNMALJSKI DROBIR

POPLAVLJENA OZIMNICA — Dela na cesti skozi Črnomelj oziroma pomanjkljivi prvotni projekti so krivi, da je nekaterim občanom ob tej cesti ob zadnjem deževju voda drla v kleti in jim zalila jabolka, krompir in drugo ozimnico. Pomanjkljivosti v projektu, ki menda sploh ni predvideval odvajanje meteorskih vod, so že popravili, seveda pa bodo dodatna dela (ne samo ta) vso zadevo podražila.

SLAB VIKEND ZA AJDOVSKE SPORTNIKE — Naključje je naslo, da sta zadnji soboto in nedeljo v Črnomlju gostovali ekipi rokometashev in nogometashev iz Ajdovščine. Oboji so domov odšli poraženi. Če že ajdovski športniki z gostovanjem v Črnomlju ne morejo biti zadovoljni, pa to gotovo ne velja za tamkajšnje mlade glasbenike. Ravnatelj ajdovske glasbene šole je namreč po rodu Črnomaljec in obe glasbeni šoli vzorno sodelujeta. Morda bi bilo dobro, ko bi Črnomaljši v Ajdovščino „izvažali“ tudi rokometne in nogometne trenere ...

Cesta skozi Črnomelj, oziroma tisto, kar je včasih bilo cesta in tisto, kar naj bi čim prej bilo lepša, gladkejša cesta, je še vedno izvor vsakdanjih govoric. Dela se vlečejo že lep čas, promet je vse bolj otežen, blato pa po vsakem dežju globlje in bolj mastno. Ljudje vidijo, da dela ne potekajo tako, kot bi lahko in so cesto že začeli primerjati z dono Claro iz stare, popularne popevke, ki je, kot pravi besedilo, ponoči šivala, podnevi pa parala.

Črnomaljski poročevalec

ŠE DODATNO OZKO GRLO — Že republiška cesta skozi Metliko je precejšnje ozko grlo, bencinska črpalka, ki so ji že pri gradnji odmerili kaj malo prostora, pa večkrat to grlo še zoži, ko se čakajoč na drago (ceno) gorivo, večkrat nabere kar lepa vsta raznih vozil. Kaže, da je tudi ta konj hotel poskusiti, če visoko ceno opravičuje vsaj izjemen okus bencina. Vsekakor Metlika nujno potrebuje novo bencinsko črpalko. To pa bo dobila, ko bodo uredili metliško obvoznico. (Foto: A. Bartelj)

SPREHOD PO METLIKI

JUBILANTI DELA, kot imenuje mo delavce z desetimi, dvajsetimi ali tridesetimi leti delovne dobe, iz delovne organizacije Beti bodo prejeli priznanja in denarno nagrado 24. novembra na Vinomeru. Preko sto dvajset ljudi bo hodilo ta dan po mestu z rdečimi nageljni popoldne pa bodo veselo zaplesali, da bi vsaj za trenutek pozabili, kako je treba vsak dan vstati takoj po peti uri in kako je težko zaslužiti vsakdanji ljubi kruhek. Cestitamo!

MENEDŽER IVICE ŠERFEZIJA IN LJUPKE DIMITROVSKE se napreza, da bi nastopila popularneža v metliškem kulturnem domu. Pri kulturni skupnosti nimajo nič zoper, zato bodo po mestu vsak čas viseli plakati, ki bodo vabili navdušence v dvorano. Zadevsčina bo prinesla malo svežine v puste jesenske dneve, ki se vlečejo kot kurja čreva in pehajo marsikoga v potepanje od šanka do šanka.

HISA PISATELJA Jožeta Dularja ob Cesti bratstva in enotnosti je

postala tarča šoferjev, ki na ovinku pri Grbčevih preveč pritisakajo na plin. Lani je pošteno počilo, da so ljudje skakali iz postelj, pred dnevi pa je bilo prav tako. No, tokrat je trpela dvoriščna ograja, v prvem primeru je bilo veliko hušje. Dobro, da krajinam nimajo navade otrepati z jeziki na tem kraju, sicer bi kdo pristal v mavcu. Malo manj divjanja po mestu ne bi škodilo!

VSE KAŽE, da bodo kino predstave od začetka decembra dalje v kulturnem domu. Tega se veselo predvsem resnejši gledalci, tisti, ki so se doslej izogibali filmskih užikov zaradi razpadajoče stare kino dvorane in zaradi napojkavbojskega vzdušja med predvajanjem Obetajo se torej boljši filmski časi, lepši prostor, v katerega bo treba vnesti predvsem red, mir in disciplino, seveda poleg dobrega izbora filmov. No, tega slednjega organizatorjem ne gre očitati za pre-šklost, kajti predvajali so kvalitetne filme, ki bi jim jih zavidljivi filmsko razvita sredina.

metliški tednik

Lastne kadre bolje izkoristiti

Za inovacije namenili 246.000 din - ITPP se uspešno rešuje iz težav

Sanacija v ITPP Ribnica poteka ugodno, je bilo ugotovljeno na seji zborov občinske skupščine Ribnica 29. oktobra. Čeprav so število zaposlenih znižali od 280 na 220, so dosegli večji celotni prihodek in zelo ugoden čisti dohodek.

„ITPP je bil najprej šola, kako se ne sme delati, zdaj pa je spet primer, kako je treba delati, da se rešiš težav,“ je poudaril v razpravi predsednik izvršnega sveta Viktor Pogorelec, ki je v nadaljevanju dejal, da so strokovnjaki v ITPP uresničili tudi več inovacij. Tako so pokazali, da se je treba bolj opirati na lastne strokovnjake in da je treba tudi bolje izkoristiti njihovo znanje. Nadaje je opozoril, da je treba urediti kadrovske zasedbe delovnih mest, nagrajevanje po rezultatih dela in uveljavljati zakon o združenem delu. Posebno zahvalo za reševanje ITPP iz težav je izrekel Tonetu Čuku, sedanjemu vršilcu dolžnosti direktorja.

Tone Čuk pa je dejal, da ITPP načrtuje v prihodnjem letu spet velik porast celotnega prihodka. Obnovili so tudi sodelovanje s Kueppersbuschem, saj gredo zaradi nafte krize peči na trdo gorivo spet vedno bolj v promet. Menil je, da bo ITPP potreboval precej KV in NKV delavcev pa tudi tehničnih kadrov. S tehničnimi ne bo težav, ker so pred kratkim kot prvi v republiki sklenili z univerzo družbeni dogovor o medsebojnem sodelovanju pri izobraževanju kadrov, pri razvojnem delu in pri uporabi kadrov univerze za posebne naloge v ITPP.

Težje bo dobiti KV in NKV delavce. Urediti pa je treba tudi prostorsko širitev ITPP. Menil je, naj bi vse obrate imeli le ob Opekarski cesti in da bi zato tu rezervirali površine za širjenje ITPP.

Zdravnik in zdravila

V Sodražici zbolel zdravnik - Teško do zdravil

Delegat KS Sodražica je na zadnji seji zborov KS občinske skupščine Ribnica povedal, da je njegov redni zdravnik bolan, zato prihaja v Sodražico dvakrat na teden zdravnik iz Ribnice. Ta mora kar hitro delati, da pregleda 50 do 60 ljudi, in tako ne more najbolje opraviti dela, česar zaradi takega stanja ni sam kriv. Zato žele občani, da bi zdravnik prihajal v Sodražico vsaj 3-krat na teden.

občani s sedanjim stanjem niso zadovoljni.

J. P.

Tudi z lekarniško službo oziroma izdajanjem zdravil so težave. Njihova lekarniška uslužbenka se vsak dan vozi na delo v ribniško lekarno. Ko se ob 15. uri vrne, jo čaka še v Sodražici vrsta ljudi za zdravila. Občani predlagajo, naj bi bila v Sodražici tiste dni, ko je tu zdravnik, tudi lekarniška uslužbenka.

V Ribnici pa niso zadovoljni, ker je njihova lekarna odprta le do mraka. Kasneje oz. z nujnimi recepti morajo po zdravila v Kočevje, kjer pa je dežurna lekarniška služba le do 22. ure. Kaj takega ni bilo niti pred vojno niti med vojno in še dolgo po njej ne, saj so ljudje zdravila lahko vedno dobili ob vsakem času. Zato

21. prošnja za stalne nalepke in eno začasno so prejeli v Ribnici. Izdali so 10 stalnih in eno začasno, 11 prošnja pa so zavrnili. Nalepke so dobili tisti prosilci, ki so po zakonu upravičeni, in sicer 4 invalidi, ki imajo posebej prirejena vozila in izpolnjujejo tudi ostale pogoje, za 5 vozil servisne službe je dobil nalepko RIKO, eno pa še Veterinarska postaja. Zavrnjena pa so bila 3 vozila INLES (eno vozilo za službena

potovanja, eno za nabavno službo in eno za servisno službo), LIK Kočevje je za eno vozilo za pogodbenega zasebnega prevoznika pohištva in zasebniki: pek, prodajalec na bencinski črpalnici, invalid (ki nima prirejenega vozila), prevoznik mleka (prevažna z zasebnim avtomobilom), trgovski potnik, invalidka (ki nima avta in bo zato lahko dobila le začasno nalepko) ter župnijski urad za župnika v Sodražici.

J. P.

ZALNA SVEČANOST V RIBNICI - Organizacija Zveze borcev NOV je organizirala osrednjo komemoracijo ob dnevu mrtvih 31. oktobra pri glavnem spomeniku. Na komemoraciji so šli borci in ostali občani v povorki (fotografija zgoraj), na svečanosti pa so sodelovali tudi pionirji in mladina. (Foto: Drago Mohor)

RIBNIŠKI ZOBOTREBCE

POPRAVILO CESTE - V ribniški občini je bilo to jesen spet asfaltiranih več cest. Novano so prelili tudi odsek magistralne ceste po dolenjevškem polju in do Prigrice, ki je bil hudo poškodovan. Pripeljali so tudi pesek, da bodo te dni utrjevali bankine.

doma, mu tega kljub odloku ne bo nihče branil.

TRAKTORJI NA CESTI - Na naših cestah je vedno več traktorjev. Na lokalnih oz. občinskih cestah ta vozila že pričakuješ, žal pa jih je vedno več celo na magistralni cesti. Prav na cestnem odseku skozi ribniško občino je včasih na magistralni cesti več traktorjev kot avtomobilov, zaradi česar je vožnja z avtomobilom tu počasnejša in nevarnejša.

NA POKOPALIŠČE LE POKOPALIŠČE - Novi odtok tudi predvideva, da otroci do 10 let starosti nimajo kaj iskati sami na pokopališču in mrljskih vežicah. Občanom je dovoljen vstop na pokopališče le od 6. do 20. ure. Ta ukrep ni sprejet zaradi bojazni pred strahovi, ampak zaradi varstva pokopališča. Ob dnevu mrtvih pa ta „urnik“ ne velja.

VEČINA ZA MRLIŠKE VEŽICE - V ribniški občini je bil kar precej časa v javni razpravi po krajevnih skupnostih tudi odlok o pokopališkem redu. Občani so se strinjali, naj pokopniki leže do pokopa v mrljskih vežicah na pokopališčih, seveda tam, kjer vežice imajo. Nekateri so menili, da je bodeenje doma sicer lepa stara navada, vendar je to mučenje za svoje pokopnika, ki traja po 2 do 3 dni. Kdor pa bo hotel imeti pokopnika do pokopa

- Kaj pa tako redno treniraš in nabiraš kondicijo, saj si vendar kupil avto?
- Moral bom tekati od vrat do vrat za kolke, položnice, tablice, papirje, zavarovanje itd.

REŠETO

J. P.

NOVA STANOVANJA - Stanovanjska gradnja v Kočevju se je po kratkem zastoju spet razmahnila. Največ novih stanovanjskih blokov grade na območju Turjaške ulice. (Foto: Primc)

Kljub izgubi dali dobro oceno

O kmetijstvu preveč razprav in premalo dejanj - Kmetijstvo, ki je pomagalo razvoju industrije, zdaj upravičeno pričakuje pomoč industrije

Kljub izgubi v družbenem sektorju kmetijstva so njegovo poslovanje kot uspešno ocenili na razširjeni seji občinskega komiteja ZK Kočevje, na kateri so razpravljali predvsem o poslovanju tozgov Združenega KGP Kočevje „Govedoreja“ in „Prašičereja“, ki sta ob polletju imela skupaj blizu 10 milijonov zgube, ob tritretletju pa precej manj.

Predstavniki kmetijstva so šalnice itd. Kljub vsemu temu bo kočevsko kmetijstvo tudi letošnje leto zaključilo poslovanje z izgubo.

Kmetijci so pripravili nov sanacijski program, kateremu je bila na seji komiteja dana moralna podpora, treba pa je zagotoviti še denarno. Z razmeram v

kočevskem kmetijstvu, ki oskrbuje s svojimi proizvodi predvsem mesto Ljubljana, bodo seznanili tudi družbeno-politične organizacije v okviru ljubljanske regije. Tudi v Kočevju bodo ustanovili skupnost za preskrbo mesta. Ustanovili bodo skupnost za razvoj podeželja, saj v vaseh skoraj ni več živine, kmetje pa opuščajo tudi njive, ki jih zarašča gromovje. Ljubljanski banki pa bodo pripravili, naj skuša pogoje kreditiranja prilagoditi zmožnosti kmetijstva.

J. P.

SZDL do vsakega občana

SZDL uspešna na vasi, v mestu pa še ne

Na seji predsedstva občinske konference SZDL Kočevje, ki je bila 31. oktobra, so sprejeli sklep o stalnih voljenih, imenovanih in delegiranih organih predsedstva ter njihovih nalogah. Razpravljali so še o predloženem programu RTV Ljubljana in o osnutku gradiv za republiško volilno konferenco SZDL.

Med novimi organi predsedstva občinske konference je zdaj 12 usklajevalnih odborov, ki delujejo za različna področja. Imenovani sta še dve komisiji (volilna in za organiziranost SZDL v SLO) ter štirje sveti (vprašanja žensk, razvoj SZDL, socialna in zdravstvena politika ter vzgoja in izobraževanje).

Razprava o programu RTV je bila živahna, zajela pa je tudi druga sredstva informiranja. Sklenili so, da bo to področje obdelal podrobneje odbor za informiranje.

Nazadnje so razpravljali o delu in organiziranosti SZDL v

občini ter ugotovili, da sta delo in organiziranost na podeželju dobra, v mestu pa ne zadovoljiva. Letos so sicer volili na območju KS Kočevje mesto terenske odbore, ki so se prav te dni prvič sestali. Udeležba na teh sestankih je bila slaba, ponekod pa so bili ob prvem sklicu celo nesklepčni in so jih morali ponoviti.

O vsem tem in o Titovi pobudi v okviru SZDL prav te dni razpravljajo tudi na sestankih osnovnih organizacij SZDL. Končno oceno in napotke za ukrepanje za delo pa bodo sprejeli na osnovi razprav v osnovnih organizacijah na razširjeni seji občinske konference SZDL, ki bo 16. novembra.

J. P.

Brez cigarete!

Nikotin zmanjšuje udeležbo na sejah

Če bodo sprejeti predlogi nekaterih delegatov, bo poslovanje dela zborov pri občinski skupščini Kočevje dopolnjen z določilom, da se na zborih ne sme kaditi. Znano je, da mnogi delegati, posebno ženske, ki ne kadijo, ne marajo hoditi na seje, na katerih se lahko kadijo.

Ugovor nekaterih kadilcev, da bi zaradi prepovedi kajenja pogosto morali zapuščati sejo, ni dovolj prepričljiv. Tudi v kinu, avtobusu ali še kje ne kadijo. Prav bi bilo, da bi bila občinska skupščina za vzgled drugim delovnim in družbenim organizacijam v občini in prva prepovedala kajenje na sejah.

Nekateri kadilci pravijo, da je prepoved kajenja poseg v njihovo svobodo. To mnenje je nevzdržno. Vsaka svoboda je omejena s svobodo drugih. Če mora nekadilec vdihovati nikotinske hlape, je to poseg ne le v svobodo, ampak tudi v zdravje nekadilcev. Nasprotno pa vzdržnost zdravju kadilcev ne bo škodila, ampak le koristila.

M. CETINSKI

ZADNJI LETOŠNJI IZPITI

Predzadnji letošnji izpiti za vozniške motornih vozil so bili v Kočevju 5. novembra. Iz območja občine Ribnica in Kočevje se je prijavilo za ta izpiti 93 kandidatov (56 moških in 37 žensk). Zadnji letošnji teoretični del izpitov bo 3. decembra. Takrat bodo sprejeli samo kandidate, ki imajo že vplačane pristojbine za izpitno vožnjo, a jim doslej teoretičnega izpita ni uspelo opraviti. Če bo takih kandidatov veliko, bo izjemoma še en izpit 17. decembra. Prvi izpiti iz teorije v letu 1980 bodo v ponedeljek, 15. januarja, iz vožnje pa v sredo, 17. januarja.

A. A.

DROBNE IZ KOČEVJA

STADION PREUREJAJO - Preureditev športnega stadiona v parku Gaj zaradi lepega jesenskega vremena dobro napreduje. Tudi prva faza zidave gradbenih del je končana. Žal bo slabo vreme prekinilo dela do spomladi. Za glavno sezono tekmovanja pa bo objekt skoraj zagotovo dokončan.

BLATNE STEZE - Steze preko travnikov in poljan so bile idealne za

sprehode občanov, ki se morajo zaradi zdravja redno vsak dan sprehoditi, pa tudi zdravam je bil tak sprehod koristen. Žal je na nekaterih, nekoč tako mirnih in lepo urejenih stezicah sprehod že pridobil sodobni priokus „napredka“. Po njih se vozijo s kolesi, motorji, Romi z vozovi, pa tudi z avtomobili si nekateri po njih krajšajo pot. Steze so postale razvožene, blatne in bolj podobne banatskim cestam, kakor nekadaj tako prijetnim stezicam. Tudi to je svojevrsten dokaz, kako pojnujemo družbeno lastnino.

Na zadnji seji občinske konference ZK Kočevje so namesto razrešene članice komiteja Štefke Kikovič (ki je postala članica izvršnega sveta občine izvolili na njeno mesto Rudija Grudna. Na tajnih volitvah je dobil vse možne glasove. Izvoliti so tudi komisijo za informativno-propagandno dejavnost (predsednik Danilo Škulj) komisijo za prošnje in pritožbe (predsednik Vito Mlekuž). Sprejeli so še sklep o ustanovitvi treh novih osnovnih organizacij ZK.

- Zakaj je v kočevskih trgovinah zelo slaba izbira sirov, čeprav imamo mlekarino oz. siromno?

- Ves sir so verjetno poslali na tisto razstavo kmetijskih proizvodov v Maribor.

KOČEVJSKE NOVICE

Skupna odgovornost ni neodgovornost

Sklepi naj bodo odraz hotenja delovnih ljudi, ne pa posameznika ali organa — Delegati opravljajo dolžnost premalo odgovorno, zato delegatski sistem še slabo deluje

Razprava o nadaljni demokratizaciji političnega sistema, o kolektivnem delu in odgovornosti ter o predlogu za novo organiziranost občinske konference ZK Kočevje je bila osrednja točka dnevnega reda seje te konference, ki je bila 30. oktobra.

O tem so razpravljali tudi že na seminarju za sekretarje in evidentirane nove sekretarje osnovnih organizacij ZK, te dni pa teče beseda o tem tudi na volilnih konferencah osnovnih organizacij ZK, ki bodo zaključene do 12. novembra. O razpravah in pobudah iz baze se bodo nato pogovorili na prihodnji seji občinske konference ZK, ki bo med 15. in 20. novembrom. Takrat bodo volili

novega sekretarja občinskega komiteja ZK.

Osnutek sklepa o bodoči organiziranosti občinske konference predvideva, da bo konference volila predsednika konference, ki hkrati predseduje komiteju občinske konference. Izvoljen bo za eno leto, mandat pa se mu lahko ponovi le enkrat.

Komite bo po novem politično-izvršni organ, ki bo hkrati

deloval kot predsedstvo konference. Za izvajanje sklepov bo skrbel sekretar komiteja, katerega dolžnost traja dve leti, mandat pa se mu lahko ponovi največ enkrat.

Občinska konference se bo najmanj enkrat na leto sestala v razširjenem sestavu, kar pomeni, da ji bodo prisostvovali delegati iz vseh osnovnih organizacij ZK. Takrat bodo obravnavali delo v minulem obdobju, sprejeli načrt za naprej ter volili vodilne člane in organe konference. Tako delo in obravnava zadev bosta prispevala h krepitvi vpliva osnovnih organizacij ZK in vseh komunistov na delo konference. Nova organiziranost pa bo zagotavljala tudi kolektivno odgovornost članov konference ZK za njeno delo in

za spremljanje ter izvajanje odločitev konference.

Žal je bila razprava o teh zadevah na seji konference bolj šibka, saj sta v njej sodelovala le predstavnika občinskih vodstev SZDL in sindikata, ki sta med drugim povedala, da tudi osnovni organizaciji teh dveh organizacij razpravljata te dni o istih zadevah, se pravi o uveljavljanju te pobude predsednika Tita v svojih vrstah.

Tudi ta, 9. seja konference ZK se ne more pohvaliti z zelo dobro udeležbo. Od devetih sej doslej kar tri niso bile sklepčne, kar kaže, da nekateri člani zapuopano dolžnost opravljajo premalo odgovorno.

J. PRIMC

ASFALT DO ČRNEGA POTOKA — Minuli teden so asfaltirali nad dva km dolg cestni odsek od magistralne ceste preko Zajčjega polja do Črnega potoka pri Kočevju. Cesta je široka 4 m, na njej pa je 10 cm asfalta. Delo je opravila ekipa Slovenija ceste. (Foto: Primc)

Delovna akcija šola mladih

Skupno delo je tudi šola samoupravljanja

Predsedstvo občinske konference ZSM Kočevje pripravlja te dni anarizo doseganih mladinskih delovnih akcij kočevske mladine. Lokalne akcije potekajo v občini že četrto leto, na njih pa je mladina pomagala pri gradnji vodovodov in Strugah, Vimoju, Dragi in Kostelu.

Mladina Kočevske je sodelovala še na republiških in zveznih delovnih akcijah, dvakrat tudi skupaj z brigadirji iz pobratenege mesta Prokuplje. Na lokalnih akcijah je sodelovalo okoli 300, na republiških in zveznih pa okoli 200 mladincev. Ni pa podatkov, koliko kočevskih mladincev je sodelovalo na akcijah v okviru ljubljanskih šol, katerih dijaki so.

Akcije ocenjujejo mladi kot zelo koristne. Na njih so se mnogi prvič seznanili s pravim fizičnim delom oz. delovnim orodjem. Akcija pa je vedno bila tudi šola samoupravljanja.

V akciji sodeluje največ dijakov in učencev v gospodarstvu. Težje pa je vedno pridobiti mlade delavce,

ker so akcije prav v času letnih dopustov in so takrat delavci na dopustu ali pa morajo nadomeščati tovariše na delovnem mestu, da ne pride do zastoja v proizvodnji. Delovnih akcij pa se ne udeležujejo študentje.

Kočevska mladina bo z delovnimi akcijami nadaljevala. Za lokalne akcije v prihodnjem letu je dobila doslej dva predloga, in sicer za nadaljnjo pomoč pri gradnji vodovoda za Kostel in nadaljevanje gradnje vodovoda v Suhi krajini (od Smuke do Starega Loga). Odločitev o tem, kje bo sodelovala mladina, bo sprejel občinski izvršni svet.

Sodelovanje z nosilci oz. izvajalci del je bilo na mladinskih delovnih akcijah v glavnem dobro. Zgodilo pa se je tudi, da so bile mlade roke pripravljene za delo, dela pa ni bilo.

J. P.

POGOZDOVALI SMO

V soboto in nedeljo, 27. in 31. oktobra, smo učenci sedmih in osmih razredov osnovne šole Žužemberk pogozdovali na poseki Plano pri Ajdovcu in na Laščah. Posadili smo 14.000 sadik. Denar, ki smo ga z akcijo zaslužili, bomo porabili za končni izlet.

BRANKO SUHADOLNIK
OŠ Žužemberk

OCENJEVANJE PTIČEV

Društvo za varstvo in vzgojo ptic organizira vsako leto ocenjevanje ptičev. Letošnje bo v nedeljo, 11. novembra, v sejni dvorani občinske skupščine Kočevje.

Zakaj o Romih brez Romov?

Predsudki ne bodo reševali težkih vprašanj

Tudi v Kočevju skoraj na vsaki seji govorimo o problemu Romov. Na zadnji seji zborov občinske skupščine so imenovali 11-člansko komisijo za vprašanja Romov, dvanajsto mesto v komisiji pa so pustili odprto za morebitnega člana iz vrst Romov.

Na gluha ušesa je naletelo mnenje delegata, ki je predlagal, da bi morala biti v komisiji vsaj tretjina Romov. Iz izkušenj je znano, da je mogoče pereče družbene probleme reševati samo s sodelovanjem prizadetih. Med prvimi smo v Jugoslaviji priznali Romom narodnost. To pomeni, da imajo pravico do

svojega kulturnega in gospodarskega razvoja na enakopravni osnovi z večinskim narodom, ki pa jim mora vsestransko pomagati.

Nedavno je bil v Švici svetovni zbor Romov. Predstavnika naših Romov sta bila tudi ugleden inženir iz Niša in upokojen oficir, nekdanji spremljevalec v ravnem štabu NOV Jugoslavije. Ali ne bi na sejo komisije lahko vabili vsaj zastopnike Jugostovanske skupnosti Romov? Kdo bi lahko bolj povedal, kaj Rome teži, kakor njihovi razgledani in dobrjohoteči predstavniki?!

MATILJA CETINSKI

SLOVENSKE GORICE 79 — Letošnje republiške delovne akcije se je udeležilo tudi 34 mladincev iz kočevske občine, ki so tri tedne gradili v Slovenskih goricah vodovod. (Foto: arhiv OK ZSM Kočevje)

Oživiti podeželje

Nekaj misli iz študije o stanju in možnosti razvoja zasebnega kmetijstva v občini Kočevja, ki jo je izdelal Kmetijski inštitut Slovenije

(Nadaljevanje iz 43. številke)

Tak razvoj kmetijstva bi bil le eden izmed elementov oz. ukrepov za gospodarsko ožvitev pokrajine. Vzpostavitelj bi morali nadaljevati s širjenjem mreže industrijskih obratov, izgrajevati ceste, vodovode, električno in telefonsko omrežje. Za tak razvoj je zainteresirano tudi gozdarstvo.

Seveda ni izključen tudi kupoprodajni proces v prid zvečevanja in zaokroževanja obstoječih kmetij. Predvsem bi radi opozorili na doseganje napačno prakso pri najemniških odnosih za družbeno zemljo. Najemne

pogodbe naj bi bile v skladu z zakonom o kmetijskih zemljiščih, to je dolgoročne, vsaj na 10 let, pri čemer bo najemnik čutil več odgovornosti in interesa za ureditev zemljišča in za njegove manjše melioracije.

Za obnovo in razvoj zasebnega kmetijstva v okviru organizirane zadržne proizvodnje, s čimer bi bilo mogoče delno nadomestiti umikanje družbene kmetijske proizvodnje z določeni območij, predlagajo avtorji študije nekaj modelov združevanja dela in sredstev kmetov z združeno organizacijo, za katero sodijo, da bi prišli v poštev v posebnih razmerah Kočevske.

Tam, kjer še obstajajo čiste ali mešane kmetije, bi bilo mogoče uporabiti v slovenski praksi že preizkušeni model prousmerjanja kmetij, ki bi hkrati s specializacijo in posodobitvijo pridelovanja zagotovili kmetijam tudi zadosten obseg proizvodnje. Za to je potreben denar za investicije in obratna sredstva. Možno pa je v kooperacijsko proizvodnjo vključiti tudi družbene površine. Možna sta investicijsko in obratno kreditiranje ter dolgoročni zakup družbene zemlje na osnovi sporazuma o združevanju dela in sredstev ali pa oblika sovlaganja kmetia in zadržne organizacije v isto proizvodnjo. Za čiste kmetije priporočajo zlasti model sovlaganja.

Opuščene družbene obrate ali take, ki niso donosni, bi bilo mogoče oživiti tako, da bi jih na osnovi sporazuma o združevanju dela in sredstev dali v uporabo zasebnikom. Proizvodni odnos med združenim kmetom in TOK bi v tem primeru potekal po modelu sovlaganja ali pa bi kmet združeval svoje delo, vsa sredstva pa bi zagotovila TOK. Podobno bi bilo mogoče ponovno oživiti tudi proizvodne zmogljivosti opuščeni

kmetij in v bodočnosti izpeljati morda tudi ponovno naselitev izpraznjenih območij. V tem smislu bi povezovanje teh kmetov v proizvodne skupnosti lahko močno olajšalo proces ponovne naselitve krajev. Nadaljnja možnost je tudi oblikovanje skupnih pašnikov za združene kmete, ki bi se organizirali v pašne skupnosti.

Da bo TOK uspešno uredničevati zastavljeni program razvoja kmetijstva, bo morala okrepiti svojo dejavnost in se primerno organizirati. Predvsem bo potrebno okrepiti pospeševalno službo in delo hranilnokreditne službe.

V proizvodni usmeritvi ima osrednje mesto govedoreja. Študija priporoča, naj vsi razvojno pospeševalni programi osvojijo sivo-rjavo pasmo kot osnovo govedoreja na kmetijah. Glede na krmno bazo in možnosti prodaje so močne kombinirane in specializirane usmeritve v govedoreji in ovčereji. Cilj so naslednje velikosti proizvodnih enot oziroma kmetij: 15 do 25 krav (čista kmetija), 10 plemenskih telic (mešana kmetija), 40 do 60 plemenskih telic (čista kmetija), 10 do 30 ovac (nekmečko

gospodarstvo) in poljubno število pitancev (mešana kmetija).

POMOČ PRIHAJA KASNO

Med ukrepi, ki naj bi vse to zagotovili, je predlagana ustanovitev samoupravne interesne skupnosti za pospeševanje razvoja podeželja (ne le kmetijstva!).

Delovni programi naj bi se v začetku osredotočili predvsem na popis kmetij, primernih za usmerjeno in zvečano pridobivanje; izdelavo dolgoročnih in letnih načrtov prousmerjanja kmetij in pospeševanja kmetijstva; izdelavo načrta postopnega izboljšanja posestne sestave, na materialno in kadrovsko krepitev TOK; na izdelavo načrta postopne poselitve praznega prostora; razmejitev konkurenčnih potreb lovstva, gozdarstva in kmetijstva v prostoru; pospeševanje izgradnje in razvoja manjših industrijskih obratov v podeželskih centrih (Osilnica, Fara, Podpreska, Predgrad, Struge, Stari Log, Koprivnik) in na pospeševanje izgradnje infrastrukturnih objektov.

Proizvodna zmogljivost kmetijskih zemljišč v kočevski občini

ni ni izrabljena, pa tudi v bližnji prihodnosti še ne bo. Pospeševanje mora zajeti vse kmetije, posebno zanimanje pospeševalne službe pa mora veljati kmetijam, ki so pripravljene tudi v prihodnje kmetovati in širiti pridelovanje.

Vlaganja, ki bi bila potrebna za te načrte, presega go spodobarsko moč občine. Kmetija za usmeritev v prirajo mleka s 17 kravami potrebuje za 1.375.000 dinarjev naložb v osnovna sredstva, pri usmeritvi v vrzjo plemenskih telic (40 telic) pa 1.300.000 dinarjev. Potrebna bo posebna politika naložb, ki bo vključevala načrtno zbiranje sredstev gospodarstva občine in zunaj občine ter še različne oblike sovlaganja, v katerih bodo v mejah dejanskih možnosti sodelovali tudi kmetje.

Za uspešen pričetek programiranja razvoja pa bi bilo najprej potrebno okrepiti strokovno pospeševalno službo v občini.

Pri tem naj bi vodilo spoznanje, da so naložbe v znanje najcenejše in se najhitreje obravnavajo.

(Konec)

Večini prošenj ustrezno

Med dobitniki nalepk največ službenih vozil, med zasebniki pa so jih dobili največ invalidi — Službena zdravstvena vozila lahko vozijo brez nalepk

Na oddelku za notranje zadeve občine Kočevje so do začetka minulega tedna rešili prošnje za nalepke za vožnjo z motornimi vozili v nedovojnih dneh za 142 vozil. Od tega je bilo zavrnjenih le 45 prošenj, ostale so bile ugodno rešene.

PTT je dobilo nalepke za vseh svojih 24 mopedov. Nadalje so prejeli nalepke Tekstilana (za 6 vozil), LK (3 vozila), Avto (2), osnovna šola (2), Elektro (26), Hydrovod (5) in Melamin (2 tovorni vozili), razen tega pa še 19 zasebnikov.

Prošnje so bile zavrnjene zdravstvenemu domu (za 17 vozil), LK (6 vozil), Združenemu KGP (4) in 18 zasebnikom. Začasne nalepke sta prejeli dve KS (za vojaške vaje), in sicer 6 nalepk, in Itas (za prevoz ozimnice) dve nalepki.

Med zavrnjenimi smo omenili 17 službenih vozil zdravstvenega doma. Med njimi je tudi 6 rešilcev. Vendar tu ne gre za pravo zavrnitev, ker ta vozila že na osnovi zakona lahko vozijo vse dni brez nalepke. Med za-

vrnjenimi je več invalidov, ki nimajo posebej prirejenega vozila. Tudi pek iz Fara, ki razvažal kruh z zasebnim vozilom do Osilnice, ni dobil nalepke. Med drugimi zavrnjenimi je tudi novinar.

J. PRIMC

Težka pot do Radia Kočevje

Odbori za njegovo ustanovitev so bili ustanovljeni že leta 1965, 1974 in 1977 — pa postaja še ni zaživel

15 let v Kočevju že razpravljamo o postavitvi lokalne radijske postaje in imamo že tretji pripravljajni odbor. Menjava nekaterih ljudi v občinskem vodstvu je zamislil vsakokrat potisnila v ozadje.

Pred dvema letoma je Kulturna skupnost ponovno ustanovila odbor za postavitve Radia Kočevje. Nedavno tega je sklicala posvet in povabila vse vodilne občinske funkcionarje ter predstavnike Radia Ljubljana. Prišla sta direktor TOZD Zveze in oddajnik, večina občinskih funkcionarjev se posveta ni udeležila.

Kdo bi vedel, koliko besedi je že bilo izrečenih in napisanih o tem, da je dobro in hitro obveščanje bistven pogoj za uspešno samoupravljanje, za razvoj občine ter za vse priere, ko „nas nič ne sme prese-

netiti.“ Ponekod imajo lokalne radijske postaje že 20 let.

Direktor Radia Ljubljana je povedal, naj bi Kočevje med prvimi na novo dobilo radijsko postajo z močjo 1000 voltov. Stroški za oddajnik in antenski stolp bi znašali poldrug milijon. Vzdrževanje bi prevzel Radio Ljubljana, ki bi plačal tudi zaposlene osebe pri postaji. Za studio bi potrebovali dva manjša prostora, primerna bi bila tudi v podstrešnih pisarnah občinske stavbe.

Povedati je treba, da se lokalni radio in lokalni tisk dopolnjujeta. Radio bi oddajal vsak dan po eno uro ali dve. Kadar ne bi imel lastnega programa, bi prenašal drugi ali tretji program osrednjega radia. Tako bi v Kočevju imeli tudi boljši sprejem teh programov.

M. C.

SE JE ČAS, DA SI PRESKRbite OZIMNIŠKE PAKETE VLOŽENE POVRTNINE IN KOMPOTOV

Z ozimniškimi paketi ETA se je oskrbelo za vsako 10. gospodinjstvo. To potrjuje, da smo s sestavo ozimnice ugodili vsem željam in okusom potrošnika.

Pripravili smo vam dve vrsti paketov

VELIKA OZIMNICA		MALA OZIMNICA	
— 24 kozarcev		— 12 kozarcev	
Kumarice	4 kom	Kumarice	2 kom
Kumarice del	2 kom	Kumarice del	1 kom
Kumarice rezane	1 kom	Kumarice rezane	1 kom
Paprika parad	2 kom	Paprika paradajz	1 kom
Paprika fileti	2 kom	Paprika fileti	1 kom
Mešana solata	2 kom	Ajvar	1 kom
Zingka solata	1 kom	Mešana solata	1 kom
Paradiznikova solata	1 kom	Kompot češnja	1 kom
Kompot češnja	1 kom	Gorcica (1 2 kg + 125 g)	1 kom
Kompot sliva	1 kom	Rdeča pesa	2 kom
Feteroni sladki	1 kom		
Ajvar	1 kom		
Kislo zelje	1 kom		
Gorcica (1 2 kg + 125 g)	1 kom		
Rdeča pesa	1 kom		

CENA: 185 din

CENA: 355 din

Prodaja ozimnice bo potekala se v novembru, zato pohitite z naročili!

OZIMNICA

SVET DELOVNE SKUPNOSTI UPRAVE SKUP-
ŠČINE OBČINE ČRNOMELJ

OBJAVLJA PROSTA DELA IN NALOGE

ADMINISTRATORKE NA ODDELKU ZA
NOTRANJE ZADEVE

POGOJI:

2-letna administrativna šola, 6 mesecev delovnih izkušenj, moralno-politična neoporečnost kandidata
Poskusno delo traja 2 meseca.
Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev na Skupščino občine Črnomelj v roku 15 dni po objavi.

ISKRA INDUSTRIJA ZA AVTOMA-
TIKO TOZD TOVARNA NAPAJAL-
NIH NAPRAV NOVO MESTO, Bršlin
63

OBJAVLJA
PROSTA DELA IN NALOGE

— TEHNOLOGA ZA TRANSFORMATORJE

Pogoji:
elektrotehnik, zaželena je praksa

— TEHNIČNEGA RISARJA

Pogoji:
tečaj za tehničnega risarja, zaželena je praksa

PLANER UVOZNEGA MATERIALA

Pogoji:
elektrotehnik, zaželena je praksa
Rok za vložitev prijave je 15 dni.
Kandidati bodo obveščeni o izidu izbire v 15 dneh po sprejemu sklepa.
Poseben pogoj je poskusno delo.

ljubljska banka

LJUBLJANSKA BANKA
TEMELJNA POSAVSKA BANKA
KRŠKO

Komisija za delovna razmerja

OGLAŠA

za nedoločen čas s polnim delovnim časom nasled-
nja prosta dela in naloge:

v odseku blagajne in likvidature:
1. REFERENTA ZA DINARSKÉ POSLE S PRE-
BIVALSTVOM
2 delavca, delo v izmeni

v sektorju računovodstva:
2. REFERENTA OBDELOVALCA DINARSKÉ
DOKUMENTACIJE

Pogoji za zasedbo delovnih opravil:

pod 1. in 2.:
ustrezna srednja šola z zaključnim izpitom in 2 leti ustreznih
delovnih izkušenj

Kandidati za razpisana delovna opravila naj prijavi s kratkim
življenjepisom z navedbami o dosedanjih zaposlitvah, priloži-
jo dokazila o šolski izobrazbi.

Prijave sprejemamo 15 dni po oglasu. Kandidate bomo o
izbiri obvestili najkasneje v 45 dneh od objave oglasa.

Prijave pošljite na naslov:

Ljubljanska banka
Temeljna posavska banka
Krško

Komisija za delovna razmerja
68270 Krško
Trg Matije Gubca

NOVOLES, lesni kombinat
Novo mesto, Straža n. sol. o.
TOZD tovarna akrilnih proizvodov
TREBNJE
Komisija za delovna razmerja

OBJAVLJA
prosta dela in naloge

ADMINISTRATOR — TAJNIK

pogoji: poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati
še naslednje:

— da imajo uspešno končano srednjetehtnično šolo admini-
strativne smeri in 1 leto delovnih izkušenj ali
— uspešno končano poklicno šolo administrativne smeri ter
2 leti delovnih izkušenj.

Kandidati bodo pred izbiro opravili preizkus znanja iz
strojeisja in korespondence.

Kandidati naj vlože z dokazili o izpolnjevanju razpisnih
pogojev naslovijo na: NOVOLES TOZD TAP 68210 Treb-
nje, komisija za delovna razmerja v 15 dneh po objavi.

LICITACIJA

UPRAVA JAVNE VARNOSTI NOVO MESTO
RAZPISUJE

JAVNO LICITACIJO
ZA PRODAJO RABLJENIH MOTORNH VOZIL
IN DRUGE OPREME

— OSEBNI AVTOMOBIL Z 750, letnik 1977
— OSEBNI AVTOMOBIL Z 101, LETNIK 1975
— OSEBNI AVTOMOBIL VW, LETNIK 1974
— 4 MOPEDE COLIBRI, LETNIKI 1969
— 4 FOTOAPARATE IN 6 BLISKAVIC

Javna licitacija bo v soboto, dne 17. 11. 1979 ob 8. uri na
sedežu UJV Novo mesto, Jerebova 1. Ogled vozil in opreme
je mogoč pred licitacijo.

Vsi zainteresirani morajo pred začetkom licitacije položiti 10
odst. varščino od izklicne cene. Prometni davek in ostale
dajatve v zvezi s prenosom plača kupec.

Družbeni in zasebni sektor sta pri licitaciji enakopravna.

KRKA

„KRKA“, tovarna zdravil,
n. sol. o. NOVO MESTO
TOZD ZDRAVILIŠČA

RAZGLAŠA

naslednja dela in naloge

— ZA NOVOZGRAJENE ENOTE HOTELA KAN-
DIJA

1. VODJO DELIKATESE
2. VODJO RIBARNICE
3. PRODAJALCA
4. VODJO IZMENE V OKREPČEVALNICI

— ZA ZDRAVILIŠČE DOLENJSKE TOPLICE

5. RECEPTORJA
6. KONTROLORJA — LIKVIDATORJA
7. VZDRŽEVALCA
8. POMIVALKE POSODE

Za razporeditev na razglášena dela lahko kandidirajo delavci,
ki imajo:

pod 1., 2. in 3.
— strokovno izobrazbo za poklic prodajalca in
— 2 leti delovnih izkušenj, oz. za dela pod 3. — 1 leto
pod 4.

— strokovno izobrazbo za poklic natararja in
— 1 leto delovnih izkušenj
pod 5. in 6.

— srednješolsko izobrazbo ekonomske smeri in
— 2 leti delovnih izkušenj.
pod 7.

— strokovno izobrazbo za poklic vodovodnega inštalaterja
oz. monterja ogrevalnih naprav in
— 2 leti delovnih izkušenj,
pod 8.

— nedokončano ali končano osemletko.

Kandidati, ki bi želeli skleniti delovno razmerje z našo
delovno organizacijo in izpolnjujejo zahtevane pogoje, naj
pošljejo pismene ponudbe v kadrovsko službo delovne
organizacije v Novo mesto, Cesta herojev 45, v roku 15 dni
po objavi razglaš.

„Komisija za delovna razmerja
TOZD ZDRAVSTVENI DOM NOVO MESTO
objavlja prosta dela in naloge:

— 11 ČISTILK za novi zdravstveni dom za nedolo-
čen čas in
— 1 čistilko za Zdravstveno postajo Žužemberk

Pogoji: nekvalificirane delavke.
Prijave pošljite v 15 dneh po objavi na naslov: Zdravstveni
dom Novo mesto, Jenkova 1.

Kandidate bomo o izidu izbire obvestili v 30 dneh po
preteku roka za prijavo.

DOM POČITKA METLIKA
METLIKA, Mestni trg 16

Razpisuje javno licitacijo
za prodajo osnovnih sredstev,

1. ELEKTRIČNI KIPER 80 l, brezhiben, izklicna cena
4.000.— din
2. HLADILNA OMARA HO 1000 l, brezhibna, izklicna cena
4.000.— din
3. HLADILNA OMARA HO 650 l, brezhibna, izklicna cena
6.500.— din
4. PLINSKI ŠTEDILNIK, letnik 1969, brezhiben, izklicna
cena 2.000.— din
5. LUPILEC KROMPIRJA, letnik 69, ni brezhiben, izklicna
cena 500.— din

6. RAZNI KOSI KUHINJSKE OPREME

Licitacija bo v prostorih doma 16. 11. 1979 ob 9. uri za
družbeni sektor in ob 10. uri za zasebnike.
Ogled osnovnih sredstev je mogoč vsak dan dopoldan.

OBVEZNO CEPLJENJE PSOV

DOLENJSKI VETERINARSKI ZAVOD p. e.
NOVO MESTO

RAZPORED CEPLJENJA PSOV

(ki v letu 1979 še niso bili cepljeni proti steklini)

sobota, 10. novembra

od 8.— 10. ure Novo mesto (vet. postaja)

ponedeljek, 12. novembra

ob 7.30 Straža
8.30 Dolenjske Toplice
9.30 Uršna sela
11.00 Ruperč vrh
12.00 Stopiče
13.00 Vel. Cerovec

sreda, 14. novembra

ob 7.30 Otočec
8.30 Šmarjeta
9.30 Brusnice
11.00 Mirna peč
12.00 Dol. Karteljevo

sreda, 14. novembra

ob 8.00 Dobrava
9.00 Škocjan

ponedeljek, 12. novembra

ob 8.00 Orehovica
9.00 Šentjernej

ponedeljek, 12. novembra

ob 8.00 Žužemberk
10.00 Dvor
11.00 Hinje

TOVARNA CELULOZE IN PAPIRJA „DJURO
SALAJ“ KRŠKO — DSSS — SPLOŠNA SLUŽBA

OBJAVLJA PROSTA DELA ZA

REFERENTA ZA DRUŽBENI STANDARD

Pogoji:

— višja šola gradbene stroke ali druga višja tehniška šola
ustrezne smeri in 3 leta delovnih izkušenj

— srednja tehniška šola gradbene stroke ali druga tehniška
šola ustrezne smeri in 5 let delovnih izkušenj

Pismene prijave s kratkim opisom dosedanjega dela in
dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema kadrovska služba
delovne organizacije 15 dni po objavi.

Kandidati bodo pismeno obveščeni o izidu izbire najpozneje
v 30 dneh po preteku roka za sprejemanje prijav.

sestavljena organizacija združenega dela
za dejavnost kmetijstva, industrije, trgovine,
gostinstva in storitev,
n. sub. o., ljubljana

„MERCATOR — AGROKOMBINAT KRŠKO
TOZD SADJARSTVO — POLJEDELSTVO

razpisuje prodajo osnovnih sredstev, dne 12. 11. 1979 na
dvorišču posestva Stara vas ob 8. uri.

V PRODAJI SO SLEDEČA OSNOVNA SRED-
STVA:

— mlin drobilec
— grozdni mlin
— trobrazdni plug
— kombi Zastava 70
— trosilec gnojil „Ferguson“
— diskovni plug.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI LEDAR

Cetrtek, 8. novembra - Bogdan Petek, 9. novembra - Teodor Sobota, 10. novembra - Leon Nedelja, 11. novembra - Martin Ponedeljek, 12. novembra - Emil Torek, 13. novembra - Stanislav Sreča, 14. novembra - Lovrenc Cetrtek, 15. novembra - Leopold

LUNINE MENE
11. novembra ob 17.24 - zadnji krajec

KINIO

BREŽICE: 9. in 10. 11. ameriški barvni film Izkusnja prve ljubezni. 11. in 12. 11. ameriški barvni film Cesarstvo mravelj. 13. in 14. 11. francoski barvni film Ločenka. CRNOMELJ: 9. 11. ameriški film Brodolomci iz boeinga. 10. 11. ameriški film Razbijači. KOSTANJEVICA: 10. 11. film Ani Hall. 11. 11. ameriški film

Vojvodinja in postopač. 14. 11. ameriški film Pot k slavi. KRŠKO: 10. in 11. 11. jugoslovanski film Nora leta. 14. 11. ameriški film Past za nevidnega. 15. 11. ameriški film Obračun pri Ok koralu. MIRNA: 10. 11. hongokonski film Leopardovi kremli. MOKRONOG: 10. in 11. 11. film Robin Hood. NOVO MESTO - KINO KRKA: Od 9. do 11. 11. ameriški barvni film Herbie znova tekmuje. 12. in 13. 11. gledališče za abonma in izven. 14. in 15. 11. angleški barvni film Španska muha. NOVO MESTO - KINO JLA: Od 8. do 11. 11. ameriški film Največji ljubimec na svetu. 11. 11. film za otroke Posebna vzgoja. Od 12. do 14. 11. film To je eno in isto. RIBNICA: 10. in 11. 11. ameriški barvni film Od polдне do treh. SEVNICA: 9. 11. italijanski barvni film Komisar brez pištole. 10. in 11. 11. ameriški barvni film Ulica brez zakona. 14. 11. domači vojni film Hajka. 15. 11. italijanski barvni film Sam proti vsem.

PRODAM kombi zaprtega tipa. Franc Conta, Dol. Brezovica 7, Sentjerne. PRODAM 125 P po ugodni ceni. Macut, Ragovska 10 a, Novo mesto. PO UGODNI CENI prodam škodo 1000 MB, dobro ohranjeno in vzdrževano. Mestne njive 9, stanovanje 3, tel. 23-985. PRODAM ohranjen fiat 850 ali zamenjam za ostrišni les. Ciril Zajc, Lebanova 11, Novo mesto. POCENI prodam traktor Ferguson 65. Jože Klančar, Rodine 15, Trebnje. PRODAM R 4, letnik 1977. Darko Samida, Šmihel 20, Novo mesto. UGODNO prodam NSU 1200, letnik 1971. Na voljo tudi rezervni deli. Informacije po tel. 83-063. Simon Piškur, Simončičeva 18, Trebnje. PRODAM dobro ohranjena spačka, letnik 1974. Informacije po 14. uri na tel. (068) 61-187. PRODAM R 4, letnik 1975, registriran do junija 1980, dobro ohranjen, po zelo ugodni ceni. Anton Golob, Grič 14 pri Klevežu, Šmarješke Toplice. PRODAM opel kadett, letnik december 1974. Informacije po tel. 76-522. PRODAM po ugodni ceni avstin 1300, registriran do maja 1980. Informacije po tel. (068) 21-511. od 6. do 14. ure. PRODAM Zastavo 750 L, letnik 1978. Rajer, Družinska vas 12, Šmarješke Toplice.

gelnica 22, Novo mesto, tel. 23-529. Se pripočam! OPRAVLJAM montažo, regulacijo in servis za vse vrste avtomatik in regulacijskih naprav za centralne kurjave. Naročila sprejemam popoldne na tel. 24-364 (068). ISCEM inštruktorja za matematiko in fiziko za 8. razred osnovne šole. Naslov v upravi lista ali tel. 21-820 int. 45. (4208/79). OPRAVLJAM vsa izolacijska dela centralne kurjave. Ponudbe pod „Izolacije“.

PREKLIC

STONE Kastelic, Lobetova 37, Novo mesto, preklicujem neresnične besede zoper Draga Krena iz Streže. ZUPANČIČ Jože iz Dešeče vasi 1, opozarjam vse, ki me kličejo pod imenom Piko naj s tem prenehajo, sicer jih bom sodno preganjal.

ČESTITKE

DRAGI mami TONČKI BRAČIKA ob 60-letnici iskreno čestitajo vsi, ki jo imajo radi, posebno njeni trije vnuki Aleš, Gregor in Matej. OB 80. rojstnem dnevu našemu dragemu očetu KARLU PAVLINU iz Polhovice 12, iskreno čestitke. Sin Jože, hčerke Nežka, Ani in Mimi z družinami.

V TEM tednu praznuje rojstni dan HELENA ETRIČ iz Gradca. K temu jubileju ji iskreno čestitajo sin Ivan z ženo Bernardko, otroci Bojan, Branko in Kristjan. Enako Zevnikovi iz Metlike.

DRAGEMU očetu in zlati mami BOBICEVIMA, iz Sel pri Šmarjeških Toplicah, čestitamo za 50 let skupnega življenja, da bi bila še mnogo let zdrava in zadovoljna med nami. Vaši: 5 sinov z ženami, 3 hčere z možmi, 18 vnučkov in 1 pravnuk.

TV RADIO SERVIS Vinko Plankar, Novo mesto, Pod Trško goro 44, sporočam novo tel. številko 25-918. Se pripočam!

OBVESTILA

TOV. Karmeli Strajnar iz Novega mesta, Nad mlini 27, se zahvaljuje za 1.000 din, ki jih je darovala naši bolnišnici namesto venca za pokojno tov. Vlasto. Splošna bolnišnica Novo mesto.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 27. 10. do 2. 11. 1979 so v brežiški porodnišnici rodile: Zožica Petrič iz Klokočevca - deklico, Jožefa Kvaruh iz Poštene vasi - dečka, Stanislava Podpečan iz Krškega - Katjo, Marija Sutar iz Klada - Matejo, Dragica Katušič iz Strma - Kristino, Marija Sodič iz Loč - deklico, Slavica Ivkovič iz

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 25. do 30. oktobra 1979 so v novomeški porodnišnici rodile: Nada Hančič iz Semiča - Matjaža, Jožica Turk iz Polhovice - Metko, Terezija Volko iz Zalovci - Mira, Ivka Aščič iz Soseske - Matjaža, Terezija Gorenc iz Hrastnega - Andreja, Nada Vidmar iz Prečnje - Aleša, Velinka Čučič iz Semiča - Gorana, Terezija Jordan iz Cirja - Roberta, Jožica Koligar iz Sentjerneje - Sonjo, Nevenka Weiss iz Črnoljca - Antona, Klara Držetič iz Okljuka - Zorana, Antonija Bučar iz Semiča - Darka, Majda Faleškin iz Vavte vasi - Katjo, Sonja Ožbolt iz Gornje Straže - Matejo, Terezija Parkelj iz Prečne deklice, Vera Šiško z Gmajne - deklico, Marija Glušič iz Sentjanca - deklico, Milena Umek z Verduna - deklico, Anica Marn iz Lukovka - dečka, Stanislava Simončič iz Gornje Brezovice - dečka, Lidija Aščič iz Selc - dečka, Ana Vencelj iz Štefana - dečka, Marija Novak iz Ravnega - dečka, Danica Črtalič iz Gornje Brezovice - deklico in Branka Ravnikar iz Sentruperta - dečka. Čestitamo!

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

PRIDNO in pošteno dekle za pomoč v streeži išče gostilna „Fortuna“, Ljubljana, Vodovodna 26, tel. (061) 344-786. Dva dni v tednu prost. ISCEM dekle za delo v gostilni Pogoj odlični. Oglasite se na tel. (068) 71-345 ali osebno v gostilni „Majolka“, Dušan Bobič, Krško. PRIDNO žensko iščemo za popraviljanje trosobnega stanovanja enkrat tedensko, dobro plačamo. Naslov v upravi lista. (4210/79).

SLUŽBO IŠČE

V VARSTVO vzamem otroke. Zglasite se lahko vsak dan v dopoldanskem času. Naslov v upravi lista. (4209/79).

STANOVANJA

POD ugodnimi pogoji dam v najem sobo ali celotno družinsko stanovanje samo mirnim osebam. Janez Butala, Šipek, Dragatuš. STANOVANJE iščeta mlada zakonca v bližnji okolici Novega mesta. Jožica Fink, Golijev trg 13, Trebnje. SPREJMEM dekle, ki bi rada nadaljevala šolanje, tečaj, se kaj izučila ali zaposlila in ji pomagala. Kaplan, Galjevica 14, Ljubljana. ENOSOBNO stanovanje vzamem v najem v Trebnjem. Pismene ponudbe pod „Predplačilo“.

Motorna vozila

UGODNO prodam Z 101, letnik 1974, dobro ohranjeno, registrirano do septembra 1980. Sašek, Avto-deli, Novo mesto, tel. 21-570. PRODAM Z 750, letnik 1971. Tel. 23-355.

PRODAM NSU 1000, letnik 1967. Martin Gavoda, Stopiče 57 ali 58. ZASTAVO 750 L prodam v zelo dobrem stanju, registrirano do novembra 1980 s parno številko, letnik 1973. Jakša, Vapčja vas 13, Semič. PRODAM Z 750, letnik 1976, prevoženih 45000 km. Dušan Caval, Regerča vas 168 (Sveti Rok), Novo mesto. PRODAM lado, letnik 1971, prevoženih 63000 km. Registrirano do konca septembra 1980. Anton Pavlič, Gor. Vrhpolje 11, Sentjerne. POCENI prodam fiat 125 po delih ter fiat 750 v voznom stanju. Janko Žukovec, Gor. Nemška vas 11, Trebnje. UGODNO prodam Z 101, letnik 1977, registriran do 1980, ali zamenjam za Z 750. Ogled v soboto in nedeljo. Stane Ogrinc, Gornja Težka voda 17, Stopiče. PRODAM lado, letnik 1976, prevoženih 42000 km (tudi na ček). Milan Badovinac, Stopiče 34. KARAMBOLIRANO Z 101, letnik 1972, poceni prodam. Stane Bajc, Vel. vas 45, Leskovec pri Krškem. PRODAM Z 101 S, november 1977. Ogled v četrtek od 15. - 18. ure. Angelina Gatta, Ul. 21. oktobra, Črnoljca. PRODAM R 12, dobro ohranjen. Gerdovič, Ragovska 12, Novo mesto, tel. (068) 21-290. PRODAM R 4, letnik 1975. Ivan Zagorc, Vel. Bučna vas 40, Novo mesto. PRODAM dobro ohranjeno, garazirano Z 101, letnik 1974. Anton Horvat, Semič 30 a. UGODNO prodam zastavo 101, letnik 1975. Branko Peterlin, Hruševac 3, Straža. PRODAM DEUTZ MAGIRUS kiper, registriran do aprila 1980. Ogled možen vsak dan od 15. ure dalje. Janževc, Zameško 5, Sentjerne. UGODNO prodam mercedes 230 mini, letnik 1969. Možna tudi zamenjava. Naslov v upravi lista. (4211/79). UGODNO prodam VW 1200, letnik 1961. Naslov v upravi lista (4213/79).

PRODAM

UGODNO prodam gramofon Lenco L 130 s Šure M 75, ED 2 glavo. Cveto Šali, Komandanta Stanega 22, Novo mesto, tel. 25-901. UGODNO prodam orgle Tiger avtomatično dvomanuelne, skoraj nove. Tomaž Murn, Adamičeva 31, Novo mesto, tel. 24-834. PRODAM Lenco L 3500, komplet, 20 W sinusa, z zvočniki Akai. Cena 18000 ND. Tomo Avbar, Nad mlini 18, Novo mesto. PRODAM malo rabljen šivalni stroj „Super Slavica 555“. Cena 4.000 din. Jeglič, Gorenja vas 25, Šmarjeta. PRODAM fotoapar. Yashico FX-1, optika i.4. Pojasnila na tel. (068) 21-972 od 18. - 20. ure. PRODAM 5 let staro kravo „friziko“ brejo 7 mesecev. Ogled v soboto in nedeljo 10. nov. 1979 od 8. - 12. ure. Marija Blažič, Mačkovec 16, Novo mesto. PRODAM 200 litrsko hladilno omaro Gorenje. Ponudbe na Bauer, Adamičeva 16, Novo mesto. PRODAM kravo po prvem teletu. Mirtič, Sela 9, Straža. PRODAM mlade nemške ovčarje. Boris Legiša, Drska 11, Novo mesto. PRODAM cisterno za gorilno olje 2300 l. Informacije po tel. (068) 84-923. PRODAM plinsko peč Informacije po tel. 23-177 popoldne. PRODAM poročno obleko št. 36 - 38. Jožica Zore, Lamutova 34, Novo mesto. PRODAM tapcirano garderobno steno in tapcirano klop. Ogled vsak dan. Ivanka Gorkič, Partizanska 11, Novo mesto. PRODAM kolo, cena po dogovoru. Tine Primc, Ivanjšev 8, Kostanjevica na Krki. PRODAM 500 kosov vrhniških modularcev (29 x 19 x 19) in 3 kubike novih plohov. Naslov v upravi lista (4212/79). PRODAM dvobrazdni traktorski plug. Cena po dogovoru. Franc Kunšek, Dol. Dole 1, Studenec. PRODAM kravo, 8 mesecev brejo. Naslov v upravi lista. (4214/79). POCENI prodam vitrino, kavč in kuhinjske elemente. Mira Skočaj, Levstikova 16, Brežice.

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi drage žene, mame, sestre, stare mame

MARIJE KRALJ
iz Gabrja 33

ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega očeta, starega očeta in pradedca

ANTONA KAMBIČA
iz Črešnjeva

„se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, znancem, prijateljem in sorodnikom za nesebično pomoč, za izražena sožalja, darovane vence in cvetje. Posebej se zahvaljujemo članom Gasilskega društva Črešnjevec, tovariškemu razsodišču ZKS, medobčinskim svetom Posavja, delavcem Občinskega komiteja ZKS Brežice, Skupščini občine Brežice, družbenopolitičnim organizacijam in ŠO Krško TOZD PTT Ljubljana, sindikalni podružnici in kolektivu restavracije I Terme Catež, Občinskemu odboru RK Brežice, zastavonošem, tovarišu Pašiču za poslovljni govor in vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti.“

Otroci: Alojz, Mirko in Tone z družinama, Francka in Angelca z družinama in Stanko.
Črešnjevec, Brežice, Ljubljana, 29. oktobra 1979

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi drage žene, mame, sestre, stare mame

MARIJE KRALJ
iz Gabrja 33

ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega očeta, starega očeta in pradedca

ANTONA KAMBIČA
iz Črešnjeva

„se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, znancem, prijateljem in sorodnikom za nesebično pomoč, za izražena sožalja, darovane vence in cvetje. Posebej se zahvaljujemo članom Gasilskega društva Črešnjevec, tovariškemu razsodišču ZKS, medobčinskim svetom Posavja, delavcem Občinskega komiteja ZKS Brežice, Skupščini občine Brežice, družbenopolitičnim organizacijam in ŠO Krško TOZD PTT Ljubljana, sindikalni podružnici in kolektivu restavracije I Terme Catež, Občinskemu odboru RK Brežice, zastavonošem, tovarišu Pašiču za poslovljni govor in vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti.“

Otroci: Alojz, Mirko in Tone z družinama, Francka in Angelca z družinama in Stanko.
Črešnjevec, Brežice, Ljubljana, 29. oktobra 1979

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: Casopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto - USTANOVITELJ LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnoljca, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje. IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Slavko Lupšina. UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Milan Markelj (namestnik), Ria Bačar, Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik priloge), Bojan Budja, Janez Pezelj, Jože Primc, Drago Rustja, Jože Simčič, Jožica Teppey, Ivan Zoran in Alfred Zeleznik. Tehnični urednik Priloge: Dušan Lazar. Ekonomska propaganda: Janko Saje in Marko Klinc. IZHAJA vsak četrtek - Posamezna številka 6 din, letna naročnina 238 din, polletna naročnina 119 din, plačljiva vnaprej - Za inozemstvo 480 din ali 25 ameriških dolarjev oz. 50 DM (oz. ustrežna druga valuta v tej vrednosti) - Devizni račun: 52100-620-107-32000-009-8-9. OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 130 din, 1 cm na določeni strani 160 din, 1 cm na srednji ali zadnji strani 200 din, 1 cm na prvi strani 250 din. Vsak mali oglas do 10 besed 50 din, vsaka nadaljnja beseda 5 din - Za vse druge oglase velja do preklica cenik št. 10 od 1. 1. 1979 - Na podlagi mnenja sekretariata za informacije IS skupščine SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje davek od prometa proizvodov. TEKOČI RACUN pri podružnici SDK v Novem mestu: 52100-603-30624 - Naslov uredništva: 68001 Novo mesto, Ulica talcev 2, p.p. 33, telefon (068) 23-606 - Naslov uprave: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3, p.p. 33, telefon (068) 23-611. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo - Časopisni stavek, filmi in prelom: ČZP Dolenjski list, Novo mesto - Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

KUPIM

KUPIM rabljeno prikolico za osebni avtomobil ter razno kolarsko orodje (ponk, ročni svedri). Srečko Župančič, Vel. - Podluben, Uršna sela.

POSEST

PRODAM 35 a sadovnjaka, primerne za vikend, elektrika in voda poleg. Možen dostop z vozili (lastna pot). Karel Radovanič, Oražnova 23, Kostanjevica. ZAMENJAM počitniško hišo na morju za podobno v Dolenjskih Toplicah. Ponudbe pod šifro „Termalno zdravljenje“. PARCELI prodam na Velikem Kamnu primerni za gradnjo vikenda, tudi posamezno - ob cesti, v bližini elektrika in vodovod. Informacije pri J. Vogrinc, Pesje 17, Krško.

RAZNO

NUDIMO vam avtoličarske usluge. Avtoličarstvo Boris Udovič, Če

ZAHVALA

Z bolečino v srcu sporočamo žalostno vest, da nas je v 67. letu starosti po dolgi in težki bolezni za vedno zapustila naša draga mama, sestra, stara mama in prababica

SLAVA PANTAR

iz Čmega potoka pri Kočevju

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom Čmega potoka, Zajčjega polja in Livolda, prijateljem in znancem, ki so jo v času njene bolezni obiskovali, tolažili in bodrili. Hvala vsem za nesebično pomoč v najtežjih trenutkih, za izraze sožalja, podarjeno cvetje in vence ter vsem, ki ste pokojno v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Posebna zahvala organizacijam ZZB, KS, ZVVI in Vaški skupnosti Črna potok za pozornost in pomoč. Lepa hvala župniku iz Kočevja za lepo opravljeni obred, učitelju Vrabiču za ganljive poslovljne besede ob odprtem grobu in godbi iz Kočevja.

Zalujoči: hčerke Marija, Olga in Slavica ter Dragica in Irena z družinami. Enako sestra Olga z družino in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Nenadoma nas je zapustil dobi mož, oče, stari ata, brat, stric in tast

FRANC JAKLIČ

iz Šmavra 25 pri Dobrniču

Zahvaljujemo se vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Posebno smo dolžni zahvalo dekanu in kaplanu, pevskega zboru iz Ljubljane - Moste, ZB Svetinje, sosedom, vaščanom, znancem in prijateljem za vence in cvetje.

Žalujoči: žena Micka, sinovi France, Martin, Tonč, Jože, Janez, hčerke Anica, Rezka, Veronika z družinami, vnuki, pravnuki, brat Ivan, sestri Anica, Angela in drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega očeta, starega očeta in brata

ANTONA PAŠIČA

iz Štrekljevca

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam v težkih trenutkih lajšali bolečine. Iskrena hvala KO ZB in GD Štrekljevec, Lovski družini Smuk Semič in Društvu upokojencev iz Semiča, za podarjene vence in za vso pomoč, ki so jo nam nudili v težkih trenutkih.

Posebna zahvala govornikom tov. Francu Koširju, Alojzu Pašiču, Ivu Sepaharju in tov. Bencu. Zahvaljujemo se tudi godbi na pihala iz Črnomlja, vsem sosedom in vsem, ki so ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti in nam izrekli sožalje.

Sin Tone, hčerke Marija, Slava, Anica, Tinka in Rezka z družinami, sin Ivan, brat Franc z družino in vnučki

ZAHVALA

Ob teži in nenadomestljivi izgubi ljubelega moža, očeta, starega očeta, strica in brata

ANTONA BRLJAVCA

z Malega kamna 32

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so v najtežjih trenutkih z nami sočustvovali in nam kakorkoli pomagali ter izrazili sožalje. Zahvaljujemo se vsem, ki so mu v slovo poklonili vence in cvetje, posebej še SOPU Krško in TES-u Senovo za vence, sindikatu rudnika za pomoč, godbi rudnika Senovo za žalostinke ob pogrebu, župniku za žalni obred in lepe poslovilne besede. Posebno zahvalo izrekamo dobrim sosedom in družini Štok ter Plavštajner za vso nudeno pomoč.

Žalujoči: žena Danica, hčerka Marjana in sin Anton z družinami, sestre in brat z družinami ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Nenadoma nas je zapustil naš dobi ata, stari ata, tast in stric

MATIJA DRAGMAN

iz Polhovice 2

Iskrena hvala vsem, ki ste ga spremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje, IMV za podarjeni venec in vsem, ki ste sočustvovali z nami. Prisrčna hvala tudi vaščanom za pomoč in župniku za opravljeni obred.

V globoki žalosti: otroci Jože, Tončka in Minka z družinami

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega ljubljenega moža, ata, starega ata, brata, strica in zeta

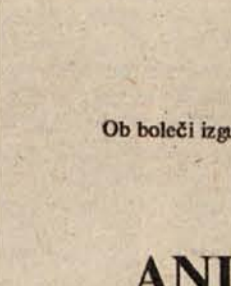
JANEZA HROVATIČA

nadzornika lokomotiv v pokoju in borca NOB iz Stranske vasi 1

se iskreno zahvaljujemo dr. Moreli in dr. Janezu Kramarju ter ostalemu zdravstvenemu osebju kirurškega oddelka Splošne bolnice Novo mesto, ki so mu v času težke bolezni nudili zdravniško pomoč.

Zahvalo smo dolžni OZZB NOV in DPO Birčna vas, krajanom KS Birčna vas, delovnim kolektivom ZTO tozd za vleko vlakov Novo mesto, ZS Triglav DOS Novo mesto, Opekarni Zalog, DPO občine Novo mesto, AMD Novo mesto, KUD moški pevski zbor Ruperč vrh za pomoč, podarjene vence, izrečeno sožalje, pevcem in godbi za žalostinke, govornikom za poslovilne besede in vsem ostalim, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Vsi njegovi

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage sestre, tete in sestrične

ANICE SITAR

iz Dolenjskih Toplic

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste jo spremili na zadnji poti, ji darovali cvetje in vence ter ustno in pisмено izrazili sožalje. Hvala ZB za organizacijo pogreba, Društvu upokojencev, pevcem in govornikom, sosedoma Mariji Pavlič in Rozaliji Smid za nesebično nego in pomoč.

Žalujoči: brat Stanko z družino in drugo sorodstvo

ZAHVALA

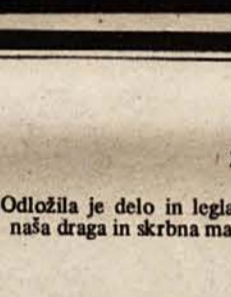
Ob nenadomestljivi izgubi naše zlate in skrbne mame, stare mame, sestre, tašče in nečakinje

PEPCE PETRIČ

upokojenke iz Maistrove 21, Novo mesto

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam priskočili na pomoč v težkih trenutkih, nam izrazili sožalje, darovali vence in spremili pokojno na zadnji pot. Posebna zahvala sodelavcem GG Novo mesto, sosedom in dr. Bogomirju Vodniku za dolgoletno zdravljenje.

Neutolažljivi: sin Jože z ženo Lenko, vnuka Mirica in Marko, sestre, brat, teta in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Odložila je delo in legla k večnemu počitku v 88. letu starosti naša draga in skrbna mama, stara mama, prababica, sestra in teta

MARIJA HRASTAR

roj. Golob iz Sel pri Karteljevem, Mima peč

Iskreno se zahvaljujemo dr. Vodniku za dolgoletno zdravljenje, vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečeno ustno in pisμένο sožalje ter za podarjene vence in cvetje. Posebno se zahvaljujemo tov. Alojzu Progarju za poslovilni govor na domu in tov. Martinu Barbo ob odprtem grobu, Gasilskim društvom Hmeljčič, Mirna peč, Siatenberk, pevskega zboru iz Mirne peči, DO ZTP Novo mesto za vence ter župniku za opravljeni obred. Vsem še enkrat najlepša hvala.

Žalujoči: sinovi France, Polde in Tone z družinami, Lojze in hčerka Mici ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V neizmerni žalosti sporočamo, da je v 70. letu starosti zatisnila trudne oči naša ljubljenata mama, sestra, stara mama in babica

ANA ŠENICA

iz Sel 2 pri Dolenjskih Toplicah

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom in znancem za podarjene vence, cvetje in izrečeno sožalje ter vsem, ki ste pokojno spremili na zadnji poti, župniku pa za opravljeni obred.

Žalujoči: otroci z družinami

CESTNO PODJETJE NOVO MESTO n. sol. o

Razpisna komisija delavskega sveta TOZD „Gradnje“ Novo mesto, Ljubljanska 47, ponovno razpisuje prosta dela in delovne naloge, združene s posebnimi pooblastili in odgovornostmi:

1. DIREKTORJA TOZD „GRADNJE“ Novo mesto
2. POMOČNIKA DIREKTORJA TOZD „GRADNJE“ za gradbeno operativno

Kandidati za zasedbo navedenih delovnih nalog morajo razen z zakonom predpisanih pogojev izpolnjevati še naslednje pogoje:

- pod 1:
- visoka ali višja izobrazba gradbene, ekonomske, pravne ali organizacijske smeri;
  - najmanj 4 leta delovnih izkušenj, če ima visoko izobrazbo, oziroma šest let ustreznih delovnih izkušenj, če ima višjo izobrazbo;
  - z dosedanjim delom dokazane organizacijske sposobnosti;
  - moralnopolitične kvalitete v skladu z določili družbenega dogovora o kadrovski politiki;
- pod 2:
- visoka izobrazba gradbene smeri, najmanj tri leta delovnih izkušenj in opravljen strokovni izpit;
  - z dosedanjim delom izkazane organizacijske sposobnosti;
  - moralnopolitične kvalitete v skladu z družbenim dogovorom o kadrovski politiki.

Kandidati naj svoje vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v 30 dneh po objavi na naslov TOZD. Izbrani kandidati bodo imenovani za dobo 4 let. O rezultatih razpisa bodo kandidati pisμένο obveščeni v 30 dneh po opravljeni izbiri.

„SOP“ Krško, specializirano podjetje za industrijsko opremo, DS TOZD STORITVE Krško, Gasilska 3 objavlja naslednja dela oziroma naloge:

AVTOMEHANIKA

Pogoji:

- KV mehanik
- vozniki izpit B in C kategorije
- odslužen vojaški rok
- 2 leti delovnih izkušenj
- 3-mesečno poskusno delo

KLJUČAVNICARJA

Pogoji:

- kvalificiran ali polkvalificiran ključavničar
- odslužen vojaški rok
- 2 leti delovnih izkušenj
- 3-mesečno poskusno delo

Pismene prijave na oglas sprejema kadrovska služba 15 dni po objavi oglasa.

Kandidate bomo obvestili o izbiri v 30 dneh po objavi oglasa.

„Avto moto društvo Brežice

bo prodalo na licitaciji v nedeljo, 11. novembra 1979 ob 9. uri dva avtomobila ZASTAVA 750, letnik 1977. Licitacija bo na AMD v Brežicah.

OBVESTILO

Obveščamo vse občane, da se bo GEODETSKA UPRAVA selila v petek, 9. 11. 1979 v novo stavbo Skupščine občine Novo mesto, Novi trg 6, in na ta dan ne bo poslovala za stranke.

Transportno gradbeno podjetje „TGP“ Metlika

Odbor za medsebojna razmerja TOZD Obrt

objavlja

prosta dela oz. naloge

- I. 2 VODOVODNA INSTALATERJA
- II. 2 PLESKARJA
- III. 4 ELEKTROINSTALATERJE
- IV. VEČ NK DELAVCEV

POGOJI:

pod 1:

- KV VODOVODNI inštalater

pod 2:

- KV pleskar

pod 3:

- KV elektroinštalater

pod 4:

- NK delavec

pod tč. 1., 2., 3 zaželena praksa.

Delovno razmerje se sklone za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

OD po pravilniku.

Poskusna doba pod tč. 1., 2. in 3 je dva meseca, pod tč. 4 en mesec.

Kandidati naj pošljejo vloge z dokazili o šolski izobrazbi in opisom dosedanjih zaposlitev v 15 dneh po objavi na gornji naslov.

Utopitev 9-letnega Franca Sintiča je nov tragičen primer, ki opominja

Nekaterim letošnjim žalostnim primerom naše malomarnosti se je prejšnji teden pridružil nov. Utopitev 9-letnega Franca Sintiča iz Dolšce pri Kostanjevici je to jesen že drug tovrsten primer na Dolenjskem, ki ga je z življenjem poplačal otrok.

SREČANJE
STAROSTNIKOV

27. oktobra je bilo na novomeški OŠ Bršljin srečanje starostnikov. Za udeležence srečanja so učenci pripravili kratek kulturni program, najstarejša med zbranimi pa sta bila 92-letni Anton Kosterman in 90-letni Anton Travizan.

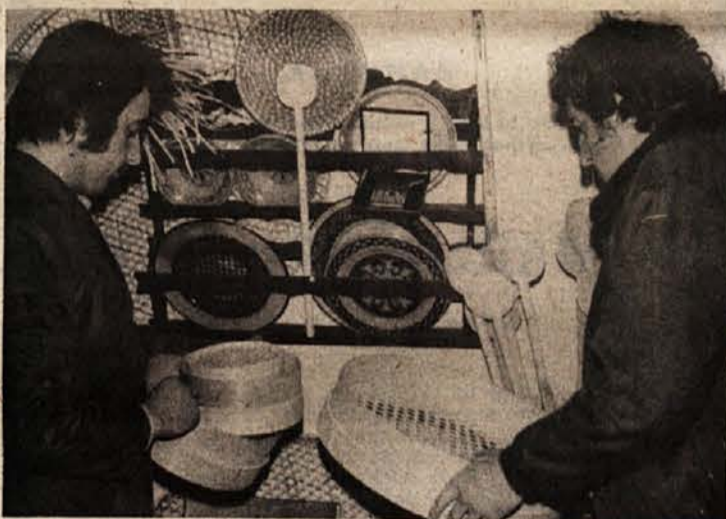
MOJCA OSOLNIK

PRISRČNO SREČANJE
V DOMU UPKOJENCEV

V soboto, 3. novembra, so obiskali dom upokojencev v Brežicah najstarejši občani iz dobovske krajevne skupnosti. Organizatorji so povabili vse starostnike, ki so dočakali 80. leto in več. Kdor je le mogel, se je odzval, saj se jim na jesen življenja redkokdaj ponudi priložnost za družabno srečanje. Bilo je nadvse prijetno. Seznanili so jih z življenjem v Domu, jim razkazali prostore in jih nato pogostili. K pristrčnemu vzdušju so pripomogli tudi učenci osnovne šole v Brežicah. Njihovim pesmim so mnogi prisluhnili s solzami v očeh.

PODELITEV LOVORIK
„KAVELJC IN
KORENINA“

Ob zaključku vse bolj priljubljene akcije „Kaveljc-korenina“ pripravljata RTV Ljubljana slavnostno podelitev lovonik 173 najboljšim udeležencem. Akcija je stekla letos pozimi, ko so se rekreatorji udeležili trnovskega maratona (344 udeležencev), nato so plavali na Blejskem jezeru (2 km), kolesarili (150 km za moške in 57,5 za ženske), obiskovali so gorske vrhove itd. Podelitev priznanj bo v petek, 9. novembra, ob 19.30 v zdravilišču Rogaška Slatina.

PRIZNANJE ZA DOMAČO OBRT – Ribniška roba je res nekaj posebnega, zato je vedno večje povpraševanje po njej povsod, še posebno pa v ribniškem „Spominkarstvu“. Na fotografiji se vidi v ozadju tudi srebrna plaketa, ki so jo dobili na sejmu v Subotici. (Foto: Primc)

9-letni fantič se je prejšnji ponedeljek odpravil s sestro k teti, kjer so ličkali koruzo.

Sicer pestro opravilo mu je postalo dolgočasno, pa je odšel iz kleti, tam so namreč ličkali, na potep okoli hiše. Franca ni nihče pogrešal. Sorodniki so pač menili, da je odšel v stanovanje gledat televizijo, pozneje, ko ga niso našli niti v sobi, pa so si mislili, da je fantič kar sam odšel domov. Ura je neusmiljeno tekla, akcija iskanja pa je bila za Franca žal prepozna.

Deček je namreč v temi zašel na betonsko ploščo vodnjaka,

ki stoji na dvorišču. Pri tem pa je spregledal pokrov, ki ni bil zaprt in skozi odprtino padel v vodo. Debela ura je potekla, predno so Franca tudi našli. Bil je že mrtev.

Takšnemu epilogu na rob ne bo odveč še nekaj besed. Primer pred nami je priča neodgovornosti, ki jo je z življenjem poplačal nedolžen otrok. Prehuda cena odmaknjenemu pokrovu.

B. B.

V breziški gimnaziji bo v petek, 9. novembra ob 17. uri, zanimiv glasbeni večer, na katerem bodo poslušalci prisluhnili rock glasbi od Beatlov naprej, ob spremni besedi Draga Vovka. Slišati bo moč večino najpomembnejših pionirjev in ustvarjalcev te glasbene smeri, kot gost pa se bo poslušalcem predstavil tudi ljubljanski kitarist in pevec Bojan Drobež, eden najpopularnejših slovenskih kantavtorjev.

Mož, ki ne pozna umika

Čeprav še kratkohlačnik, je Luka Dolenc že v tistih predvojnih letih, ko so bile še „vojne“ med Novomeščani in Kandijancarji v fantovskih vrstah, pokazal, da noče biti eden med mnogimi. Že takrat so mu pravili: Iz tebe bo še nekaj! Res ga je življenjska pot vodila med nevarnimi čerami, pa se jim je vselej znal spretno izogniti ali pa se je z njimi spopadel kot mož. Tudi med vojno ni držal križem rok. Prav tako še nedorasel fant, je vedel, na kateri strani je njegovo mesto.

Bil je v prvi poveljni generaciji, ki se je šolala na tekstilni šoli v Kranju, se nato zaposlil kot tehnik, kmalu pa ga najdemo spet v Novem mestu, v domači tekstilni tovarni. Sele osemindvajset let mu je bilo, ko je postal direktor Novoteksa in je bil takrat najmlajši direktor v Sloveniji. Kako so se usteli starejši kolegi, ko so ga sprva podcenjevalno gledali, češ mladenič ne bo kos zahtevnim nalogam, saj so takrat direktorske posle opravljali le preizkušeni ljudje. Nekako v tistem času je tudi novomeška odbojka zaslovela po vsej državi in Stanislav Dolenc – tako mu piše v kristnem listu, čeprav mu vsi pravijo Luka – je bil med najprizadenejšimi igralci v ekipi.

Po desetih letih direktorovanja v Novoteksu je postal predsednik novomeškega okraja, zatem podpredsednik okraja Ljubljana, prevzel dolžnost v republiški skupščini, zatem pa postal direktor Tekstilnega združenja Slovenije. Bil je tudi član CK ZKS, opravljal je še vrsto drugih funkcij v Ljubljani, vendar nikdar ni prenehal biti Novomeščan. Vsa leta se je ob koncu tedna vračal domov. Odkar mu zdravje

ne dopušča več udeleževanja v tekmovalnem športu, je vnet lovec. Kot lasten žep pozna vse gozdove okrog Frate.

„Ko sem pred leti prav počasi začel graditi hišo na domači parceli v Kandiji, sem mislil: do penziona bo že gotova; takrat pridem spet za stalno v Novo mesto. A se je namerilo, da sem moral z gradnjo na koncu hudo hiteti, ker sem se prej vrnil...“

Novoteks je bil pred dvema letoma v hudih težavah, pa so se obrnili na Luko Dolenca po pomoč. Ni je odrekel. V enem letu je tovarna pod njegovim vodstvom spivala iz kalne vode in izgub. Nagla sanacija je uspela, čeprav Novoteks še danes ni izjema v tekstilni stroki, ki se v celoti bori za obstoj.

Kot sposobnega in izkušnega gospodarstvenika so ga letos izvolili tudi za predsednika Gospodarske zbornice za Dolenjsko. „Cenim ustvarjalnost, rad igram z odprtimi kartami, take lastnosti pa pričakujem tudi od sodalcev,“ je že večkrat dejal. Nobena redkost ni, da direktor Luka opolnoči naredi obhod po tovarni, da vidi, kaj in kako dela nočna izmena.

Hkrati pa je Luka Dolenc tipičen primer človeka, ki ima dve naravi v sebi: brez ovinkov zna smrtno resen z ostro in jasno besedo pokazati na napake, v naslednjem hipu pa se utegne že gromko zakrohotali in stresti iz rokava kakšno svojih šal, ki jih ima vselej na zalogi.

Njegovi zbirki raznovrstnih priznanj se je te dni pridružila še nagrada občine Novo mesto, podeljena za občinski praznik. Ko jo je prevzemal, mu je na obrazu pisalo, da je je vesel.

RIA BAČER

Nepredvidnost
terjala
smrt na tirih

Odbijača vagonov med premikanjem vlakov stisnila Marijo Rigler

Na železniški postaji v Ribnici se je 30. oktobra ob 9.25 zgodila huda nesreča, ki je terjala življenje 44-letne Marije Rigler z Brega 4 pri Ribnici.

Riglerjeva, ki je bila zaposlena pri špediciji Združenega KGP Kočevje v Ribnici, je šla tistega dne po malico za sodelavce. Nesreča se je zgodila, ko se je vračala. Na postaji so stale železniške kompozicije, ki so jih premikali. Med dvema kompozicijama, prav nasproti vhoda na železniško postajo, je bilo kak meter prostora. Riglerjeva je hotela prav tu skozi, kjer je bilo najbližje, na špedicijo.

Cistilka na postaji, ki je videla, kaj namerava Riglerjeva, ji je zavpil: „Marica, počakaj, premikaj!“ Marija Rigler je bila obložena z malico, kruhom, torbo in še odprt dežnik je imela, ker je deževalo. Vidljivost je bila slaba. Morda tudi ni slišala opozorila. Prav, ko je stopila postrani med odbijača vagonov jo je en odbijač pritisnil v hrbet, drugi pa v prsi. Bila je takoj mrtva.

J. P.

Srebro za ribniško robo

Velik uspeh Ribničanov na sejmu v Subotici

Na 22. mednarodnem sejmu malega gospodarstva in obrti, ki je bil od 13. do 21. oktobra, je predstavljalo Slovenijo tudi Turistično društvo Ribnica, ki jo je za ta sejem izbrala Gospodarska zbornica Slovenije.

Ribniška suha roba, spominki in lončarski izdelki so vzbudili med obiskovalci sejma veliko zanimanja. Tudi organizatorji sejma so dali Ribničanom za razstavljeno robo visoko priznanje in sicer srebrno plaketo oz. drugo nagrado.

ZA GURMANE POSKRBLJE-NO – Medtem ko se je za veliko večino nedeljskih gobarjev sezona že zdavnaj končala, bodo sedaj, tako vsaj kažejo prvi vtisi, na račun vršili poznavalci gob. Zagotavljajo namreč, da je po naših gozdnih štorovih in mraznic v izobilju, pot v lonce pa je letos našla že tudi bukova ostriga (na posnetku).

Ribniško blago je vzbudilo tudi veliko zanimanja med novinarji. Več reportaž o sejmu in še posebej o Ribničanih niso objavili le naši časopisi, ampak tudi madžarski, romunski in drugi.

Občinska skupščina Repičeva draga je podeljevala že vrsto let najvišje občinsko priznanje, imenovano Zlata steklenica.

Lani je dobil Zlato steklenico Tine Zapečnik, predlani Franci Pisarnik, tri leta nazaj Katarina Zračnikova. Menim, da bi morala pripasti letos Zlata steklenica Jožetu Predalniku, je rekel tovariš župan in se je pogladil po debelem trebuhu.

Jože Predalnik? Se vam ne zdi, tovariš župan, da Jože Predalnik le nima toliko zaslug, da bi si napolnil vitrino z

ŠPORTNI SEKCIJI

Na žužemberski osnovni šoli že več let deluje košarkarska sekcija. Zdaj ob ponedeljkih in sredah redno v adi petnajst učencev, ki si prizadevajo doseči dobro košarkarsko znanje in tekmovalne uspehe. Prvič pa letos organizirano vadi tudi dvanajst nogometašev. Upajo, da bodo pozimi lahko trenirali v telovadnici.

ALES CERKOVNIK

ZLATA STEKLENICA V PRAVIH ROKAH

Občinska skupščina Repičeva draga je podeljevala že vrsto let najvišje občinsko priznanje, imenovano Zlata steklenica.

Lani je dobil Zlato steklenico Tine Zapečnik, predlani Franci Pisarnik, tri leta nazaj Katarina Zračnikova. Menim, da bi morala pripasti letos Zlata steklenica Jožetu Predalniku, je rekel tovariš župan in se je pogladil po debelem trebuhu.

Jože Predalnik? Se vam ne zdi, tovariš župan, da Jože Predalnik le nima toliko zaslug, da bi si napolnil vitrino z

Zlato steklenico? se je čudil občinski tajnik, da je postal tovariš župan nejevoljen, toda občinskemu tajniku nikakor ni mogel povedati, da je predlagal Jože Predalnik njega, župana, za medobčinsko priznanje.

Kako da ne? Tovariš Predalnik je vendar vsestransko aktiven od revolucije sem.

Skoraj ni področja, kjer ne bi delal. Sicer pa dovolj o tem: obrazložitev o podelitvi Zlate steklenice tovaršu Jožetu Predalniku bom podal na slavnostni seji jaz, je zakoličil tovariš župan in je velel tajnici, naj

pokliče mestni muzej, kjer imajo shranjene vse letnike Zapoznelega glasu, da bo pobral iz njih podatke o živi dejavnosti tovariša Predalnika.

Vse vidnejše glave Repičeve drage so seделе v sejni sobi, oblečene so bile svečano, na prsih pa je rdel nagelj, ko je govornik tovariš župan o življenjski poti Jožeta Predalnika. Prisotni so tiho poslušali županove besede, tovariš Predalnik pa je sedel v prvi vrsti in v kotih drobnih oči se mu je pričela nabirati rosa, ki se je skoncentrirala v solzo, polzečo po licu.

Tovariš župan je utihnil, nato je objel slavljenca, in ko

se je odlepil od njega, mu je stisnil v desno roko Zlato steklenico. Potem so vsi dolgo ploskali.

Pri Razbiti buči je sedel Predalnik poleg tovariša župana, medtem ko so pingvinsko oblečeni natakarij skakali okrog miz.

– Očigledno te je ganil moj govor, je šepnil župan Predalniku, drugi pa so nazdravljali in že se je napovedovala pesem Pri farni cervikvi.

– Po pravici povedano: je. Do danes nisem vedel, koliko dobrega sem naredil v svojem življenju in kako strašno sem trpel, je odšepnil Predalnik.

TONI GASPERIČ

TABORNIŠKI ČAJ: ob prihodu na cilj se po dveurni hoji nadvse prileže.

Poltretja stotnja mladih tabornikov v Mirni dolini

Prisrčno srečanje z narodnim herojem Robkom

Zadnje sončno jesensko soboto so taborniki novomeške občine porabili za svoje četrto srečanje. Namenili so ga celodnevno izletu v Mirno dolino pod Raduljo, kamor jih je šlo kar 252: 18 iz Straže, 26 iz Bršljina, 60 iz Šmarjete, 66 iz Snetjerneja in 72 iz Novega mesta, prvič pa je bilo med njimi tudi 10 tabornikov iz Dol. Toplice, kjer nastaja nova taborniška enota.

Pohod se je začel kmalu po osmi uri iz Šmarjete, kamor so taborniki prišli z avtobusi. Iz jutranje megle se je izvil prelep, topel dan. Pot jih je najprej vodila do Ravnika nad Šmarjeto, do Beretičeve zidanice, v kateri je bila julija in avgusta 1942 partizanska bolnišnica Krškega odreda. O življenju v njej in o bojih za svobodo v tem delu domovine jim je pred zidnico govoril Ciril Beretič iz Šmarjete.

Mimo zaselkov so se taborniki kmalu nato skozi gozd strmo spustili v dolino Radulje do doma breziškega Gozdnega gospodarstva v Mirni dolini. Tu je tovariš Tito pred 11 leti preživel v prijetni družbi veselo slovensko polharsko noč, o čemer govore številne fotografije na stenah sob v domu. Tabornike so člani odreda Milana Majcna iz Šmarjete najprej pogostili s čajem, sledilo pa je posenečenje – pozdravil jih je narodni heroj Vinko Robek in odgovarjal na vprašanja iz let NOB. Kot prvoborec in domačin je obudil spomine na prestano gorje in pot k svobodi. Bilo je enkratno doživetje, slišati iz njegovih ust zanimive drobce, ki mlade najbolj zanimajo. Lepo, a hkrati pretresljivo je bilo, ko je tabornikom povedal, kako ga je v partizanih operiral zdravnik dr. Julček Saje potem, ko je dobil strel

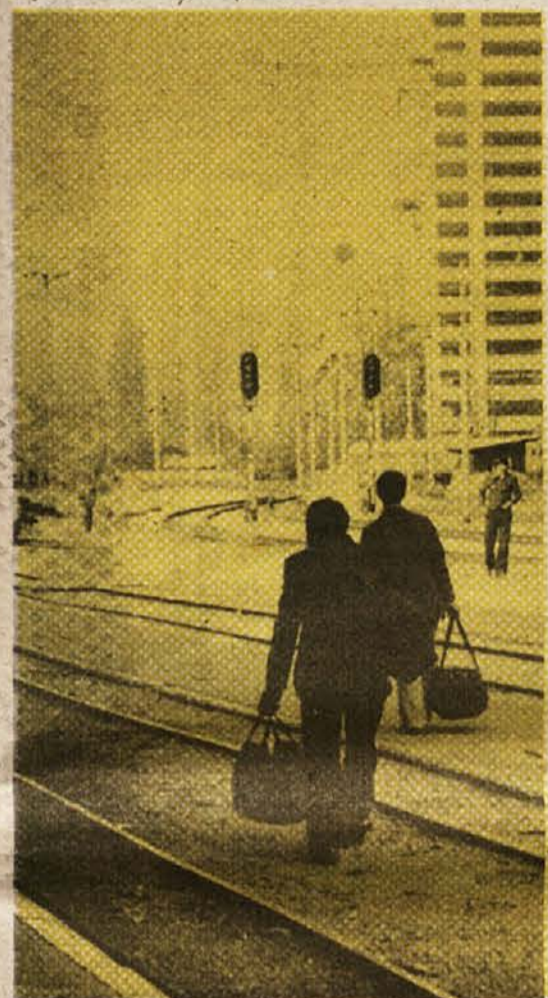
skozi glavo, a je ostal živ; med hvaležnimi poslušalci je bila tudi vnukinja dr. Saje, mlada vodnica Darja. Posebno doživetje je bilo, ko so taborniki imeli v rokah dve izmed visokih odlikovanj tovariša Robka: red narodnega heroja in red zaslug za narod z zlato zvezdo.

S tekmovanjem v kurjenju ognjev, v teku z zvezanimi nogami za najmlajše in z drugimi spretnostnimi kot zabavnimi igrami je tabornikom hitro minil čas. Pred domom je gorel lep taborni ogenj, po kosilu pa so spet zavili proti Šmarjeti. Ljudje so začudeni opazovali dolgo kolono zadovoljnih mladih pohodnikov.

Manj veseli so bili člani izvršnega odbora občinske taborniške zveze, ki so se med kosilom sestali na seji. Čeprav organizacija v občini nenehno izvaja svoj bogat delovni program, ki je celoletno uresničevanje vseh nalog s področja številnih obveznosti akcije NNNP, za svoje docela amatersko delo ne dobi ustrezne minimalne materialne pomoči od telesnokulturne skupnosti. Sele 30. junija letos so dobili prve dinarje letošnje družbene pomoči (20.000 din), podpisali pod drugi tak obrok pa uadnik na ustrejni SIS še ni utegnil dati...

Vsaj avtobusne prevoze in osnovne materialne izdatke bi skupnost morala pomagati reševati tabornikom, ki jih je zdaj v novomeški občini že več kot 600, pomoči od SIS pa dobivajo že četrto leto vedno manj kljub vedno pestrejši dejavnosti in dosledni vključitvi v vzgojo mladega rodu.

TONI GASPERIČ
FOTO: JOVO GROBOVŠEK

bolj veseli delodajalci. Vsaj nekateri. In za to imajo razlog. Naši delavci namreč slovijo kot garači. So ljudje, ki malo sprašujejo, a zato toliko bolj delajo. V primerjavi z drugimi tujci so delavci s tradicijo. In če so pridni očetje, zakaj ne bi bili tudi sinovi in hčere? Kreposti, ki naj bi jo podedovali, plemenitijo še z učenjem in delom. Zatorej se obeta izredno priročna nova generacija mladine.

Tako so oblaki grenkih izkušenj tudi zdomec in domovini krepko odprli oči. Začeli smo boj za naše ljudi, za naše lastovke, ki bi jih konec koncev potrebovali tudi v naših tovarnah, šolah, institucijah. Po nemških mestih so začeli rasti klubi naših delavcev. Mnogi imajo bogato tradicijo, obenem pa so dokaz, da so zrasi za mnoge prekasno. Jugoslovanski konzul v Stuttgartu France Presetnik, ki ga je za bežen čas pred kratkim obiskala novomeška delegacija občinske konference ZSMS, je omenil, da naš človek, pa najsi bo Slovenec, Srb ali Makedonec, prej umre od obupa in želje po domovini kot od lakote. In zato so klubi prostor, kjer imajo naši košček Jugoslavije. V njih se ne samo do sitega pogovorijo o domovini, pač pa tudi o načinih, kako prepričati ponemčevanje naših otrok. In tudi iz takih pogovorov so se rodile ideje, iz njih društva ter tudi dopolnilne šole v materinih jezikih.

Vendar je potrebno zapisati, da zaenkrat še ne gre vse po načrtih. Otroci se okoli pedagoških delavcev srečujejo samo enkrat na teden, v popoldanskih urah, ko imajo za sabo pouk v nemških šolah. V enem razredu se ponavadi zberejo taki, ki so tik pred vpisom v prvi razred osnovne šole, in učenci, ki bodo vsak čas prenehali trgati osnovnošolske hlače. Belčeva: „Ob podatku, da se v ZR Nemčiji vsako leto rodi okoli 4000 otrok zdomec, se lahko vsakdo zamisli. Koliko dela se ponuja! Pa ne samo z otroki, pač pa tudi s starši, ki v dirki za denarjem pozabljajo na svoje dolžnosti. To najlaže ugotavljam v svoji šoli, za katero menim, da je časovno preskromna. V razred mi pripeljejo na primer otroka, ki že obiskuje šolo, starša pa sta Slovenca, a malček zna po naše reči le mama, oče, hvala in na svidenje. Po drugi strani pa v klopih sedijo otroci, katerih matere so Nemke, a dokaj dobro govorijo slovensko. Kako naj organiziram pouk? Dostikrat stvari poenostavljam, ob tem pa ugotavljam, da je tako najboljši. V šoli se na najbolj prijeten način spoznavamo z domovino. Šolsko podajanje snovi bi otroke, ki imajo tisti dan za sabo nemški pouk, utrudilo. In tako se na naših urah s pomočjo zabave izobražujemo, v pogovoru nadomeščam starše itd. Čeravno je to le kapljica v morje. Težko je otroku razložiti, da ima pravzaprav dve domovini.“

JANEZ PEZELJ

8. XI. '79

146 PRILOGA

MED DVEMA DOMOVINAMA

Zdomci. Koliko zgodb, veselih in žalostnih, predvsem slednjih, se je spletlo okoli teh ljudi. V glavnem jih poznamo kot številke, kot ljudi, ki so pod tuje nebo, zgubljene lastovke, odšli iz najrazličnejših vzrokov.

Pravijo jim tudi naselje barke. Zlasti našim Jugosom, ki jih mrzli severnjak takoj loči od Španca, Italijana, Turka. Menda po očeh, v katerih je trdno zasidrana bolest.

In te naselje barke so vedno na razpotju. Vrtijo se v začaranem krogu dveh vprašanj: domov ali ostati v tujini? In znova in znova jih, čeravno je klic domovine vedno močno prisoten, premaga tuj denar. Vedno rečejo: „Samo še eno leto, samo še eno!“ Tujina nikoli ni domovina. In bolečina postane neznozna tisti hip, ko želi zdomec dokončno dvigniti sidro, a ga pri tem onemogoči lastni otrok. Nanj je zdomec v dolgih letih hlastanja za marko pozabljal. Nikoli ni pomislil na tesnobo, ki jo je v prvih letih občutil prvorojenec na robu tujine, ki je vse bolj postajal nova domovina. Njegovo seme je neopazno, a odločno pognalo korenine v tujo prst.

Ob tem pravi Anica Belec, učiteljica dopolnilnega pouka materinega jezika v Degerlochu, predelu Stuttgartu, naslednje: „Občan v Jugoslaviji ne more verjeti, s kolikimi družinskimi tragedijami sem se morala spoznati. V dopolnilni slovenski šoli poučujem že tri leta in dobro

poznam precej primerov. Starša, oba že sivolasa, na primer, veselo oznanita, da se prihodnje leto zares selijo. Njuna otroka pa naenkrat o vrnitvi nočeta slišati. Čeravno je „doli“ nova hiša. Otroška trma je nemalokrat lahko razumljiva. V nemških industrijskih mestih živi namreč veliko naših otrok, ki so v tujini tudi po več kot deset let. Imajo kopicco prijateljev, pridobili so si nove navade, domač jim je sistem šolanja, dela, igre, okusna je hrana. In kar naenkrat grozi velika sprememba. Starša želita na jug, med druge ljudi, na vas. In vname se spor, ki v mnogočem preraste pri nas tako imenovani spor med generacijami. Takrat se mi smilijo starši, razumem pa tudi otroke. Vendar sem prepričana, da tudi v tem primeru še ni vse izgubljeno.“

Resnici na ljubo zapisano, pa so takega spora, čeprav na vse kriplje trdijo, da sploh ni res, naj-

RES MIMO MEDVEDA, VENDAR NE PEŠ

Med zgodbami, ki so se zvrstile na straneh „Nedeljskega dnevnika“ v okviru akcije, s katero ta tednik išče šolarja, ki najdalj pešači do šole, smo prebrali tudi zgodbo Aleša Jurenca. Ta dvanajstletni šolar s svojimi starši stanuje prav v osrčju Roga, pri Bazi 20, kjer je njegov oče oskrbnik Lukovega doma. V pismu „Nedeljske-mu“ je poleg tega zapisal še, da ni nič kaj prijetno pešačiti po roških gozdovih, polnih medvedov in druge divjadi. „Samo čakam, kdaj bo pokukal izza grma stric medved in me pocukal za suknjič. Počutim se kot v napeti kriminalki.

Kar stresa me, kadar pomislim, da je medvedka z dvema mladičema presenetila logarja in ga podila prav do naše hiše, ko smo se ravno odpravljali v šolo.“

Aleš Jurenc obiskuje zdaj 6. razred osnovne šole Baza 20 v Dolenjskih Toplicah in je trenutno eden najbolj znanih učencev te šole. Skoraj vsi učenci ga poznajo, pa tudi Topličani in okoličani. Mnogi se o njegovem pešačenju izražajo precej dvomeče, saj se je iz pogovorov z

občani pokazalo, da imajo pri Jurenčevih doma kar dva avtomobila. Tako malemu Alešu prav zares ni treba peš 9 kilometrov daleč.

Aleševa razredničarka je tovarišica Pavasovičeva. Povedala je, da se ji ne zdi, da bi Aleš kaj dosti pešačil. Morda se to kdaj zgodi zaradi omejitve vožnje, sploh pa ni res, da bi Aleš hodil peš vsak dan. Ena izmed tovarišic, ki je še bila v zbornici, je povedala, da obiskuje v Dolenjskih Toplicah malo šolo tudi Alešev brat Marko, ki ga redno vozijo. Če pa vozijo Marka, je vprašanje; zakaj ne bi vozili tudi Aleša. Sploh pa so Jurenčevi dobro opremljeni za prevoze, saj imajo kar dva avtomobila, izmed katerih je eden džip, torej vozilo, primerno za prevažanje tudi po brezpotjih Roga.

Tisti dan so bile na šoli govorilne ure, ki so se jih udeležili tudi Aleševi starši. Vendar se z njimi žal nismo mogli srečati, ker so menda takoj po njih odpotovali v Zagorje. Zato pa je ostal sam Aleš, ki je zdaj moral v resnici iti 9 kilometrov daleč peš. Usedla sva se v katrco in se po lepi in

dobro vzdrževani gozdni cesti odpeljala proti Bazi 20. Med potjo je Aleš povedal, da je prav dober učenec, da ga velika oddaljenost od šole ne moti kaj preveč. Omenil je tudi, da ne hodi pogosto peš, saj ju oče skoraj vedno odpelje prav do šole. Tako je bilo le, ko je bil oče na vojaških vajah. Nikoli pa ni z Roga pešačil do šole pozimi.

Ravnatelj osnovne šole Baza 20 v Dolenjskih Toplicah Pavel Kastelic je povedal znano dejstvo, da je šola dolžna po zakonu poskrbeti za prevoz šolarjev, ki stanujejo dalj kot štiri kilometre. V primeru Aleša Jurenca seveda vse govori v prid temu, saj ima do šole kar 9 kilometrov. Je pa težava v tem, ker pri Bazi 20 ne gre za strnjeno naselje. Z vidika gospodarnosti je zato neupravičeno tako daleč pošiljati šolski avtobus. Niso pa o tem vse do nedavnega govorili s starši. To se je zgodilo šele pred kratkim in ravnatelj je Aleševga očeta napotil na občinsko izobraževalno skupnost.

Sodelavec občinske izobraževalne skupnosti v Novem mestu Marjan Močivnik je povedal, da je s primerom Aleša Jurenca seznanjen. Pred nekaj

dnevi se je oglasil pri njem Alešev oče. Močivnik je posebej poudaril, da je za reševanje takih vprašanj pristojna edino šola, in je Aleševga očeta napotil nazaj v Dolenjske Toplice. Gre namreč za to, da se šola dogovori za obliko prevoza, ki bi prišla v poštev v takih izrednih primerih, občinska izobraževalna skupnost pa stroške krije. Zato je zdaj samo vprašanje, kako se bosta o prevozu in stroških zanj sporazumela Jurenc in šola v Toplicah.

Podoben primer so imeli tudi v Šentjerneju, kjer so morali z Javorovice starši sami poskrbeti za prevoz v šolo. Stroške pa jim je seveda povrnila občinska izobraževalna skupnost. Tako bo verjetno tudi v primeru Aleša Jurenca, ki im a v resnici 9 kilometrov dolgo pot do šole, a še zdaleč ne tako grozljivih, kot bi lahko sodili po pisanju „Nedeljskega“. Je pa vsekakor prav, da imajo Jurenčevi stroške prevoza krije, saj objektivno niso oni krivi, da so tako daleč od šole, ki jo obiskujeta njihova otroka.

J. S.

VOJAŠKI KOTIČEK

MARŠALI NEKDAJ IN DANES

Beseda maršal izvira iz starogermanskega jezika (marah — konj, scalc — sluga). Prvi maršali v Franciji so bili v 8. stoletju upravitelji konjušnic vladajočih knezov, kasneje pa se je pomen in značaj besede večkrat spremenil. Tako na primer je bil že v 12. stoletju „maršal Francije“ po vrstnem redu drugi najvišji vojaški čin; prvi je bil „connetable“. Sprva so imeli

Francozi enega samega maršala, v 16. stoletju so bili štirje, pred revolucijo jih je bilo že 16, Napoleon pa jih je premogel kar 26. V najnovejšem času lahko dobijo francoski generali čin maršala le za izredne zasluge.

V nemških državah je imel „Marschall“ do 12. stoletja podobne obveznosti kot francoski kolega. V 14. in 15. stoletju so vojskovodje imeli naziv „Ordensmarschall“ ali „Oberstmarschall“. V naslednjem stoletju pa se pojavlja naziv feldmaršal, ki je bil v vojnem času nekakšen posrednik med vrhovnim komandantom (cesarjem) in vojskovodjo. Njegov pomočnik je bil podmaršal ali kasneje feldmaršallajtnant. V 17. stoletju je bil v Brandenburgju, kasneje pa tudi v Prusiji in Nemčiji, najvišji čin generalfeldmaršal, medtem ko so med drugo svetovno vojno Goeringa imenovali za rajhsmaršala.

Feldmaršale so imeli tudi v Angliji in Avstro-Ogrski. V Italiji je bil v stari piemontski državi že od leta 1430 naprej najvišji vojaški čin „maresciallo di Savoia“. V združeni Italiji je bilo mogoče od leta 1925 dalje dobiti ta najvišji čin („maresciallo d' Italia“) le za posebne zasluge v vojni. Kasneje so uvedli še čin maršala za kopensko vojsko („maresciallo d'escorta“) in za letalstvo („maresciallo dell'aria“). Že od leta 1906 imajo Italijani tudi podoficirske maršalske čine. Tako „maresciallo ordinario“, „maresciallo capo“ in „maresciallo maggiore“.

V Rusiji je Peter I. po nemškem kopitu uvedel čin generalfeldmaršala za najvišjega komandanta, naslednji nižji čin pa je bil generalfeldmaršallajtnant. V Sovjetski zvezi so leta 1935 uvedli čin maršala. Sovjetske zveze leta 1943 pa čin maršalov in glavnih maršalov artilerije in letalstva ter maršalov eklepnih enot, inženirstva in zvez.

V srbski vojski je maršalu ustrezal naziv vojvoda; dobiti ga je bilo mogoče le za vojne zasluge.

V NOB je bil na drugem zasedanju AVNOJ v Jajcu 29. novembra 1943 sprejet sklep, da se uvede naziv maršala Jugoslavije. Naziv je bil s sklepom z dne 30. novembra 1943 podeljen vrhovnemu komandantu Josipu Brozu — Titu. V SFRJ dodeljuje naziv maršala Jugoslavije zvezna skupščina, vendar le vrhovnemu komandantu.

TUDI PO MOČVIRJU

Iz tovarne TAM je kot delo domačih konstruktorjev in tehnikov prišlo sodobno terensko vozilo, s katerim so že opremlili enote Jugoslovanske ljudske armade. Vozilo ima 5880-kubični motor, kabino in karoserijo (tovorni zaboj) za 12 mož z opremo in je namenjeno predvsem za vožnjo po zelo slabih in neprevoznih cestah, celo po močvirju, vodi, peščenih tleh ter po snegu. Ima posebne pnevmatike, v katerih se med vožnjo pritisk lahko spreminja.

Vozilo je gibljivo tudi po vodi, globoki do erega metra. Še nekaj tehničnih podatkov: nosilnost na cesti 2500 kg, na terenu 1500 kg, teža vozila 4500 kg, najmanjši rajdni krog 13 metrov, pet hitrosti za vožnjo naprej in ena za nazaj, premaga vzpon do 67 stopinj, rezervoar za gorivo drži 100 litrov, poraba pa je 16 do 22 litrov za 100 kilometrov. Kabina za dve osebi je odprtega tipa, ima plastičen pokrov, če je potrebno, jo je moč ogrevati. Vozilo je po mnenju uporabnikov izredno primerno za

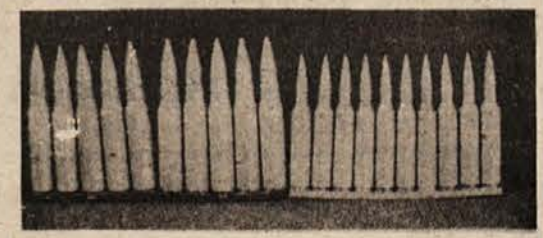
terensko vožnjo in za potrebe armade. Njegova prednost je tudi v tem, da ga v celoti izdelujemo doma.

ŽEPNA PUŠKA

Med vojaškimi strokovnjaki za pehotno orožje je vzbudila veliko zanimanje nova britanska avtomatska puška, ki je prišla iz znane tovarne Enfield. Za razliko od drugih pušk, s katerimi so oborožene armade držav NATO in katerih kaliber je 7,62 in 5,56 mm, ima nova puška mnogo manjši kaliber — le 4,85 milimetra. To pomeni, da je naboj lažji, hkrati z njim pa je lažje in manjše tudi novo orožje.

Naboj kalibra 4,85 mm tehta 116 g, naboj kalibra 7,62 pa več kot še enkrat toliko. Completna puška je težka 4,12 kg, kar je precej manj od puške SRL L1 A1, ki jo ima britanska armada: v redni oborožitvi. Puška SRL tehta skoraj 7 kilogramov. Nova puška je v primerjavi s staro tudi precej krajša. Dolga je samo 77 cm, starejša sestra pa 114.

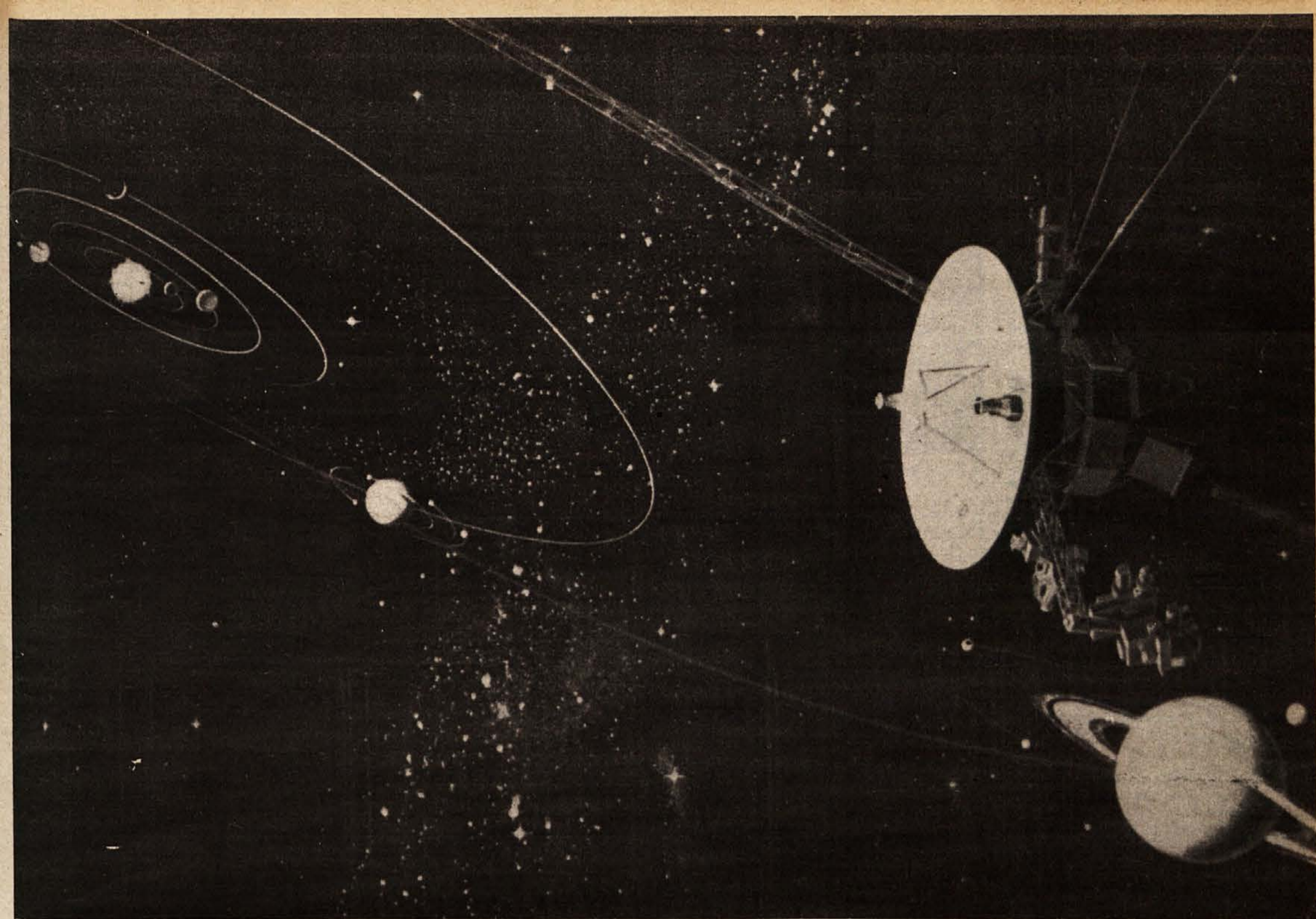
Sicer pa o novi puški in strelivu podatki ne dežujejo. Znano je, da je začetna hitrost naboja večja kot pri puški SRL; 900 metrov na sekundo nova puška, 835 stara. Nova puška strelja s hitrostjo 700 — 850 nabojev v minuti, s staro puško pa je bil možen samo polavtomatski ogenj.

Nova avtomatska puška je tudi osnova za puškornjalce, ki ima štiri petine enakih delov kot puška. Puškornjalce je nekoliko težji (5,26 kg), kar pa je še vedno veliko manj od dosedanjega puškornjalca GP L7 A2 MG, ki je potegnil na tehtnici 12,39 kg. Prednosti novega puškornjalca so tudi glede dolžine; devet centimetrov je krajši.

Ne ve se še, ali bo krogla tako majhnega kalibra imela zadovoljivo prebojno moč. Američani so namreč ugotovili, da je učinkovitost njihovih pušk kalibra 5,56 mm močno padla že pri obstreljevanju 400 metrov oddaljenih ciljev. Lahkim kroglam se hitrost in prebojnost zmanjšuje hitreje kot težkim. Po drugi strani pa strokovnjaki trdijo, da bo v sodobni vojni učinkovitost krogle do 400 metrov popolnoma zadostovala. Je torej bodočnost na strani žepnih avtomatskih pušk?

SATURNOVI OBROČI IZ NOVOMEŠKIH ZAPOROV

Minuli mesec je bila v Novem mestu 50-letnica mature gimnazijskega razreda, v katerega je hodil tudi znani slovenski publicist, dolenski rojak Ivo Pirkovič. Slednji se častitljive slovesnosti ni mogel udeležiti, zato pa je sošolcem črno na belem poslal nekaj spominčkov na nekdanje guljenje klopi in tedanje Novo mesto. Njegovo pisanje, ki ga objavljamo, je posebej zanimivo, ker vsebuje spomine na profesorje—učenjake, po katerih se danes imenuje prenekatera novomeška ulica. Ne nazadnje pa je Pirkovičevo priložnostno spominjanje vredno objave tudi zato, ker avtor omenja, kako se je prva slovenska teorija nastanka Saturnovih obročev rodila v novomeških fašističnih zaporih. O znanstveni teži izsledkov najbrž ne bo večjih razprav, dejstvo pa je, da je medvojno vtikanje prstov v obročje, mimo katerih je minuli mesec letela ameriška vesoljska sonda Pioneer 11, rešilo kožo prenekateremu dolenskemu rodoljubu.

LJUBI MOJI SOŠOLCI!

Ko smose po maturi razkropili iz Novega mesta, si ne bi mogel misliti, da bom še kdaj postal zopet Novomeščan, in to še v tako nenavadnih okoliščinah, kot se mi je zgodilo: v spremstvu petih italijanskih bajonetov na puškah in s strojnico in zabojemunicije kot poročtvornik, da me bo straža zanesljivo živega pripeljala v roke vojaškemu vojnemu sodišču. V čisto spremenjenem mestu me je obšla vznemirljiva misel: Je li ostalo še kaj od tiste ljubke podeželske prestolnice, v kateri smo živeli in se likali v znanostih osem let? Ostanki so gotovo borni. Nekje se še skriva naš vrlji stari učenik Ivan Koštial, ki nam ni nikoli prikrival, kako neodpušljivo sovraži v črne srajce oblečene italijanske požigalce tujih kultur, ki so mu vrgli na grmado z redkimi, starimi slovenskimi bukvami in mnogimi drugim kulturnim bogastvom tudi štiri Kolomenove žegne, najdene na goriških in primorskih podstrešjih. Rad bi mu povedal, da ga šele sedaj prav dobro razumem, ko tudi pred mojim domom gori sredi ceste ogromen kres, ki ga črni ljudje z gnojnimi vilami pregrebajo, ker se nemški stari „naturfilozofi“, ruski „inženirji duš“, duhoviti Francozi in tudi domači bukvniki upirajo ognjeni smrti.

Pa še nekaj bi mu rad povedal. V zadregi smo bili, ko se je nekoč, v dvomih nad našo vedoželjnostjo, med izpraševanjem nekemu od nas opravičil: „Oprostite mi, jaz sem bedak, da vas vprašam, ne vi, ki ne znate odgovoriti“. Potem pa se je nekoč zaprašil po razredu proti zadnjim vrstam, kjer je nekdo strmel pod klop: gotovo bere Karla Maya. Iz rok mu potegne — svoj lastni „Brus slovenskega jezika“. Ves zmeden je zarjul: „Spravite tega hudiča!“ Videli smo pa, da je bolj hud na sebe, da je podcenjeval naše želje po znanju.

Še nekoč drugič je bil dobri stari „Keko“ pred nami v nemajhni zadregi, ko so mu nepremišljeno naprtili poučevanje psihologije, ker je ni maral nihče drug, namesto da bi ga nam poslali delit od svojih nemajhnih kulturnih zakladov. — Hudo je vedno preganjal, poleg „žogobrcov“ tiste, ki so v razredu zehali. Nekoč pa nam je pri pouku ves osupel prebral, da človek zeha pri napornem duševnem delu. Ganljivo ga je prizadelo, da je grajal zehavce, ki bi morali biti drugim pravzaprav za zgled. Očitati nismo mogli, seveda, ničesar profesorju, ampak onim, ki ga niso imeli radi in mu naprtili neprimerno delo.

Še nekoč je nekje, zavrt v svojo črno žalost, nehal v podjarmljenem mestecu zapuščati svoje bivališče: stari prirodoslovec Ferdinand Seidl, ki sem mu moral kmalu v svoj galjotski dnevnik napisati skromen nekrolog. Enako kot profesor Koštial, Prijatelj in nekateri drugi se je tudi profesor Seidl po prvi svetovni vojni vrnil v svoje rojstno mesto od toplega kulturnega ognjišča goriške Vede, kjer je s preganjanimi rojaki moral molče prenašati kult črnega nasilja. V šoli nas je mnogokrat opozarjal, naj ne pozabimo podjarmljenih rojakov. Nekaj slabe vesti moram v imenu vseh svojih sošolcev tudi temu plemenitemu sinu dolenske prestolnice priznati — naj mi njegovi mani štejejo to pozno dobrohotnost v olajševalne okoliščine.

Ko nas je med poukom o rožah zalotil, kako se čez klopi opletamo s kosmatimi travniškimi kaduljami in pekočimi koprivami, se mu je začela tresti bradica in iz oči so mu švigali plameni; mi pa smo mu v en glas začeli obljubljeni, da bomo šli, ko bomo veliki, nad Italijane, osvoboditi zasužnjene brate. Na mah se mu je razjasnil obraz in nam odpustil pobalinstvo. Rad bi mu sedaj povedal, da ta čas zares že kopljemo po Gorjancih, Rogu in Krimu strelske jarke in da šele zdaj prav razumemo njegovo bolečino, ki jo je prinesel nam v šolo iz Gorice.

Jaz sam dolgujem učenemu prof. Seidlu morda več kot drugi. V šoli smo ga poslušali samo leto dni, kjer me zares ni mnogo zanimalo, po čem ločimo črni trn od gloja in na kakšnih tleh uspeva ena in druga preslica. Ne bom pa pozabil najine „zasebne šole“ na sprehajališčih po Marofu, ko me je ves v ognju navduševal za Darwinovo razvojno teorijo, za slovito Kant—Laplaceovo kozmologijo in za zmagoviti boj proti vsem

zatohlím srednjeveškim animizmom in fluidom. Mogoče je imel prof. Seidl nekoliko preveč težav z nezaslišno revolucijo „naturfilozofije“ ob prelomu 19. in 20. stoletja, smem pa reči, da si je prav zlahkno obrusil tisti nazor o sodobnem liberalnem prosvetljenju in humanizmu, ki ga je nato orisal v svoji knjižici „Moderna izobrazba“.

Od najine zasebne šole na Marofu nisem zamudil nobenih počitnic več, da ne bi z nekaj prihranjenimi groši in veliko usnjeno torbo obiskal Kuglijevega antikvariata na zagrebški Ilici. Veliki, mračni prostor se mi je zdel kot srednjeveška gotska katedrala. Tam sem med odličnimi hrvaškimi matičarji našel svojega drugega velikega učitelja Otona Kučero, čigar dela „Gibanja i sile“, „Valovi i zrake“, „Naše nebo“ in druge odlične knjige sem bral kot poezijo.

Dveh ugank našega zvezdnega neba, ki mi jih je zapustil Oton Kučera nerešeni, nisem mogel nikoli pozabiti: Saturnovih obročev in dveh rojev zvezdnih utrinkov, imenovanih „leonidi“, ki se vsujejo vsakih 33 let iz ozvezdja Leva kot po orjaški ognjeni eksploziji, in „perzeidi“, ki pripravijo človeku spektakularen nebesni ognjemet vsakih dobrih sto let. Leta 1832 so astronomi v pičlih devetih urah našeli 300 tisoč zvezdnih utrinkov „leonidov“.

Astronomi so ugotovili, da se tak roj rodi iz razsutega kometa, ki se preveč približa Soncu, da ga ubije in razdrobi. Sklenil sem, da bom nekoč našel čas, da bom ta zvezdni „kriminal“ raziskal.

To sem dočkal v svojem novomeškem zaporu. Z diferencialnimi enačbami, o katerih dostikrat ne vemo, ali so rešljive in tudi kako, sem zašel v težavo in sem prosil univerzitetnega fizika in matematika dr. Antona Peterlina za matematično literaturo. Poslal mi je neko debelo knjigo, ki jo je moral po vojni, žal, vpisati med vojno škodo.

Naloga je bila preprosta: Na vsak delček kometa, ki se vrti okoli lastne osi in ob enem zakroži okoli Sonca — podobno je s Saturnovo luno — delujejo štiri sile: težnostna polja kometa in sonca in sredobežni sili, ki izvirata iz vrtenja in kroženja. Medsebojna lega teh sil se nenehoma spreminja, zdaj se seštevajo, zdaj zopet odštevajo in postanejo lahko tudi tako nasprotni, da komet raztrga. Saturn je storil to s svojimi najbližjimi, notranjimi lunami, zunanje pa so še vedno nepoškodovane. Po Keplerjevih zakonih razbitine kometa ali lune po katastrofi prav nič ne spremene svojih poti kroženja, prvotno vrtenje okoli osi pa jim podeljuje razne hitrosti na tiru kroženja, tako da so razbitine Saturnovih lun polagoma izoblikovale strnjene obročje. Ko je prav zadnji čas letela ameriška raziskovalna raketa Pioneer skozi te obročje, je zanimanje zanje po vsem svetu silno narastlo. Razumljivo pa je, da so razbitine lunice s svojim „gramozom“ lahko nasule poti nekdanjih lunic samo tako na redko, da niso filmskih kamer Pioneerja niti poškodovale. Zaradi različnih kotnih hitrosti kroženja „gramoza“ se razbitine skozi milijone let meljejo v vedno drobnejši „pesek“.

V arestu sem pri teh računih tičal v kupih papirja in knjig, ko mi ves razjarjen vdere v sobno komandant zaporov brigadir Carbone v spremstvu neznanega oficirja iz mestne divizije. Bil mi je vedno gorak, vendar se je trudil to prikrievati in biti prijazen.

Postalo mi je vroče. V zadregi strmimo drug v drugega. Z narejeno vljudnostjo vprašata, kaj počnem, in stegujeta vratove, da bi kaj razločila na popisanih papirjih. Poveri jima, da iščem med zvezdami ubijalce repatic in lun, in jima porinem polo papirja z računi in učbenik diferencialnih enačb. Gledala sta me osupla, kakor da dvomita, ali sem pri pravi pameti ali se jima rogam. Še nekaj lažne vljudnosti in Italijana se poslovita.

Vprašam stažarja pred vrati, čemu je brigadir Carbone prišel in še v tako imenitnem spremstvu. „V žepu je imel ovadbo“, mi je dejal karabinjer, „da si dopisujete s partizani v gozdovih.“

Bilo mi je na mah jasno, da so me Saturnovi obročji pravzaprav rešili nevarne nove preiskave in razširitve procesa, ki je že tekkel pred italijanskim vojaškim vojnim sodiščem v Ljubljani. No, tega se navsezadnje nisem toliko zbal, kot preiskave velikih kupov knjig, raznih študij, dnevnikov, ki sem jih pisal skoro vsak dan, raznih poročil in v knjige šifriranih pisem svojih sodelavcev v mestu, Mice Ferličeve, sekretarke Petje (Ipavčeve), zlasti pa še pogumnega Ernesta Rusjana, ki smo ga poslali najprej v Kočevarjevo gradbeniško tehnično pisarno na Grmu, pozneje pa v Pencovo tekstilno tovarno zbirat poseben bataljon za čas kapitulacije Italije. Ko sem te šifre po vojni pokazal strokovnjaku šiferskega oddelka naše armade v Beogradu, se mi je prav pomilovalno nasmehnul, češ da so skoro tako naivne, kot če bi pisal z navadno pisavo, čeprav sem „iznašel“ za vsako črko po tri znake.

Naj izkoristim to priložnost, da se še posebej zahvalim Janezu Kosu, doma nekje od Medvod na Gorenjskem, ki je v habitu usmiljenega brata opravljal za našo organizacijo najnevarnejše naloge. Vedno ves v ognju vneme, me je nekoč vprašal, kaj bi še lahko storil za nas, mogoče bi preskrbel vrvi za pobeg koga od zapornikov. „Kaj bčš pa rekel, ljubi Janez, straži, ko boš mimo karabinjerja vlekel dvajset metrov vrvi v zapor?“ sem se vrlemu pomočniku nasmejal, kakor ne vem kdaj v življenju. Izpustili smo dva brez vrvi.

Mogoče se ga še kje v mestu spominjajo, ker je kot vnet baletnik z novomeškim plesalcem Branetom Suhijem organiziral v zasebnih hišah baletne nastope. Tudi v podstrešju bolnišnice je imel skrit oder za nastope pred zelo zaupnimi gosti, ali rajši kar odkrito — našimi obveščevalkami. Po italijanski kapitulaciji je šel v partizane s kovčkom plesalskih kostimov, potem pa se mi sled za njim izgublja.

Naj še povem, da sem svojo teorijo Saturnovih obročev omenil tudi v pismu Gorjanskemu bataljonu. Odgovorili so mi, naj rajši študiram kako bi zatirali uši.

IVO PIRKOVIČ

Gospa Thereza de Groot, kiparka in novinarka, znana na Kitajskem pa v Indiji, Sovjetski zvezi, v vseh državah severne Afrike, pa tudi po zahodno evropskem svetu, je pred dnevi izstopila na novomeški avtobusni postaji. Sivolasa, vendar brez ene same gube na obrazu, elegantna, se je malo ozrla naokrog, potem pa veselo objela Marjana Simiča, novomeškega župana. „Saj tebe pa poznam! Krasno, da sem spet doma,“ je rakla prav po novomeško.

Thereza de Groot ni nihče drug kot Baby Haiderjeva, ki je od otroških let živela v Novem mestu pri svoji omi, teti Zini in teti Pepci. Tu je hodila v otroški vrtec, v osnovno šolo k učiteljici Schweigerjevi pa v gimnazijo. Kot 13-leten otrok je bila v partizanih, po osvoboditvi je nadaljevala šolanje na gimnaziji, obiskovala Akademijo za likovno umetnost v Ljubljani, potem pa odšla v širni svet. Takrat si ni mislila, da bo šele po sedemindvajsetih letih vnovič stopila na tla domačega mesta. Njeno življenje je kot roman s svojimi temnimi in sončnimi stranmi.

Spominjam se je, ko me je morda v prvem razredu osnovne šole skrivnostno peljala „nekaj pokazat“. V ozki ulici pred velikimi steklenimi okni sva noske pritisnila ob šipo. Znotraj — glej čudo: nešteto kipcev matere božje vseh velikosti in angelčkov z zlatimi perutkami; bila je delavnica znanega novomeškega kiparja Vodnika. Ta je kmalu opazil dekletce, ki je večkrat prihajalo k oknu, jo povabil noter in ji čez nekaj dni tudi pustil pacati z glino. Nekaj tega materiala ji je dal še s seboj. Na podstrešju Vidmarjeve hiše v Sokolski ulici, kjer so Haiderjevi takrat stanovali, si je uredila kotiček. Po cele ure in dneve je ni bilo na ulico, med otroke. Tam je prvič našla svoj svet, ki ga je dolgo sramežljivo skrivala.

Vsi njeni sošolci in sošolke tudi vedo, da je vselej najlepše risala. V gimnazijskih letih je bila odlična igralka pa baletka in sploh vse, kar je takrat mladina počela na kulturnem področju, se razume, poleg udarniškega dela vseh vrst.

„Danes, ko imam že sama odrasle otroke, si ne morem misliti, da je vse to res, kar sem doživljala v mladosti. Da sem s 13 leti nosila uniformo...“ Iz partizanskih let ji je v spominu ostalo še nekaj dogodkov.

„Iz mesta smo 1943 bežali v Praproče, ob nemški ofenzivi pa smo šle s partizani. Teta Zina je bila že prej v hosti, jaz pa sem šla z njo. Potem sva nekaj časa z Veljkom Rusom nosila pošto. Nastanjeni smo bili v Srednji gori, v Črmošnjice smo hodili tudi v šolo, kjer je postal name pozoren učitelj risanja Pirnat. Ta me je vzel kasneje s seboj v slikarski atelje v Črnomelj in tam sem pomagala tudi pisati za stenčas in časopise.

Tudi prof. Vlado Lamut, ki nas je učil risanja po osvoboditvi, je veliko naredil zame. Pustil me je, da sem delala po lastnem občutku, in me ni skušal spraviti v kalup, kot je bila takrat v gimnaziji navada. In v najlepšem spominu imam prof. Borisa in Zdenka Kalina na Akademiji, ki sta mi dala dobro osnovo — tehniko za poznejše ustvarjanje.

Po študiju sem dobila povabilo od fakultete v Innsbrucku, da bi tam delala neke reliefe. Šla sem, spoznala svojega kasnejšega moža Holandca, ki je tam študiral, in tako je prišlo do poroke. Zame so bili prva leta v zakonu težki časi. Nisem poznala ne jezika ne navad v družini, ki je bila zelo znana na Holandskem. Njegov oče je bil dvorni ginekolog pri kraljici Julijani.

Mož je bil kasneje premeščen v Nemčijo. Tam smo živeli osem let in tam sta se rodili moji hčerki Aleksandra in Barbara, medtem ko je najmlajša, Stefanie, ‚Holandka‘. Vsa leta sem morala skrbeti za dom in družino, vendar sem vsak prosti čas izkoristila za kiparjenje.

Šele zadnjih deset let, kar spet živimo v Haagu, sem prišla bolj v stik z umetniško javnostjo. Prvi občutek, da so me sprejeli medse kot kiparko, je bil, ko sem postala član kluba Pulhri studio. To je ugleden klub s 120 člani, iz katerega so izšli tudi nekateri najbolj znani slikarji stare holandske šole. Klub ima svoje razstavne prostore, kjer so me spoznali tudi tujci. Kmalu nato sem začela razstavljati po drugih državah. Od takrat dalje sem dobivala vedno dosti naročil za kipe glav

GLINA IN PERO ODPIRATA VSA VRATA

raznih diplomatov, ki so prihajali na Holandsko, vendar me to delo manj veseli. To je po naročilu, je sorazmerno dobro plačano, ampak moj svet so male moderne plastike. Te ustvarjam v lastno zadovoljstvo in iz notranje nuje.“

Zanimivo, da je Theresa de Groot, naša Baby Haiderjeva, znana tudi kot novinarka. Piše celostranske reportaže iz daljnih dežel, ki izhajajo pri najbolj znanih časopisih v polmilijonski nakladi. Kako je do tega prišlo?

„Kot kiparko so me pred sedmimi leti povabili s skupino drugih na Kitajsko, še pod Maovim

življenje ljudi, kako je v komuni, ljubezen. Potem so me vabili tudi v druge države, da bi o njih pisala, in tako sem v zadnjih letih prepotovala domala ves svet, razen Amerike. Bila sem v Rusiji, Indoneziji, Indiji, v Pakistanu, na Tajskem, v Libanonu Izraelu itd. Ko je izbruhnila vojna v Libanonu, sem bila slučajno v Beqruthu in sem napisala za naše časopise tudi prvo vojno reportažo. Ampak čim se je ponudila priložnost, sem šla takoj domov. Jaz vem, kaj je vojna, in ne bi bila rada več zraven.“

Kaj vse je Baby doživela, videla in spoznala, je poglavje zase. Najmočnejše vtise, ki so se jih ulegli na dušo, je dobila letos maja, ko je bila vnovič mesec dni na Kitajskem.

„Bila sem sama s tolmačem, in to v krajih, kamor še ni stopila noga Evropejke po revoluciji. V Sečuanu sem živela v čisto majhni vasi pri neki družini, da bi spoznala njihov način življenja, dela in običaje od porodov do smrti. V bolnišnici sem prisostvovala operaciji abortusa. Stanovala sem tudi v kitajski komuni, kjer so mi nudili vse najboljše, kar so premogli. Nepozabno pa se mi zdi to, da sem bila prva novinarka, ki je smela v pobojševalni dom za mladoletnike. Govorila sem tudi s filmskim režiserjem, ki je bil pod vlado ‚bande štiri‘ strahotno mučen. Vse mi je povedal... Pisala sem dnevnik, ki bo izhajal v naših časopisih, domenijena pa sem tudi že za knjigo o Kitajski.“

Vesela sem bila, ko sem dobila povabilo iz Jugoslavije, in ker sem nameravala tako in tako v Romunijo, sem to pot združila. V Novo mesto sem prišla iz Romunije, kjer sem bila gost tamkajšnjih kulturnih krogov. Ob lepih vtisih iz te dežele imam tudi slabe: strašansko veliko in dobro sem morala jesti.

Najprej sem se ustavila v Beogradu, kjer živi zdaj moja teta Zina, in tam mi je prvič prišel v roke Dolenjski list. Vsega sem pregledala. Potovanje do Novega mesta pa je bilo eno samo obujanje spominov. Mladost je vstajal pred menoj v silnih občutkih. Bala sem se, ali me bo sploh kdo od starih znancev in sošolcev poznal. Prvo presenečenje pa je bil že novomeški župan; takoj sem ga spoznala. In ko sem šla prvi dan malce na sprehod po mestu, me je prepoznalo in ogovorilo pet ljudi. Krasno!

Ker poznam veliko tujih mest, sem bila tudi v strahu, da niste z modernimi stavbami starega mesta skazili. Niste ga! Toplo mi je bilo pri srcu, ko sem spet zagledala dreved. Ko bi vi vedeli, kako krasno mesto imate. Najbrž se tega ne zavedate. O Novem mestu bom napisala reportažo in moram reči, da slabih točk v njej ne bo. Začudile pa so me nekatere druge stvari. Na primer: za ciklamo sem v cvetličarni plačala 100 dinarjev, vožnja od Novega mesta do Ljubljane in nazaj pa stane polovico manj. To kaže, da ste včasih skregani z ekonomiko. Ogledovala sem tudi trgovine in izbiro ženske konfekcije. Kvaliteta blag se mi zdi dobra, škoda pa, da je vse tako enolično. Premalo je izbire v modelih.

V nekajdnevem bivanju doma se je Thereza de Groot srečala s sošolci, kulturniki, s predstavniki oblasti. Pokazali so ji vse, kar jo je zanimalo, od kostonjeviških galerij do novomeških muzejev in Krkine razstave likovnih umetnikov. Spoznala je slikarja, Novomeščana Branka Suhyja, si pri njem doma ogledala njegova dela in jih zelo pohvalila. „Upam, da bodo Novomeščani znali ceniti njegovo sposobnost in da mu bodo pomagali in ga spodbujali,“ je rekla.

Ko je novomeškemu muzeju predala svoje darilo: kip glave svoje hčerke Aleksandre, eno njenih najljubših stvaritev, je dejala: „Novo mesto me je štipendiralo na Akademiji in se čutim dolžno Novemu mestu nekaj dati. Tudi zato sem z veseljem prišla nazaj.“ Ko pa je ponudila v teh dneh mestu na voljo tudi svoje kiparske sposobnosti, je bila zelo vesela predloga direktorja Jova Grobovskega, naj modelira profesorja Janka Jarca. „Njega zelo cenim, poznam ga še iz partizanov in menim, da je veliko naredil za novomeško kulturo.“

Domenili so se še, da bo novomeški muzej organiziral razstavo njenih del. Najbrž ne bo minilo novih 27 let, preden bo Baby Haiderjeva spet prišla nazaj.

RIA BAČER

ŽEPNA „DEVETKA“

Letalsko modelarstvo, eno od petih vej letalskega športa, slavi prav letos petdesetletnico, čeprav segajo prvi poskusi z modeli na gumijev pogon že v leto 1870, ko je Francozu Penaudu uspel prvi let modela na gumijev pogon. Za praznovanje jubileja pa so „krvi“ nemški modelarji, ki se jim je leta 1929 posrečil prvi polet z daljinsko vodenim modelom, kar štejejo za začetke modelarstva. Svoj prvi vzpon je modelarstvo doživelo šele po zadnji vojni, ko so Američani pričeli s poenostavljenim načinom gradnje modelov iz tovarniško izdelanih kosov materiala. Izreden razvoj je doživelo z japonskimi motorji za modele in nemškim elektronskim krmarjenjem. Dandanes je ta tehnika tako razvita, da mora dober modelar znati skoraj toliko, kot konstruktor velikih jeklenih ptičev. Svetovni rekord je vsak dan znova v nevarnosti. Časovnega ima v lasti model, ki je v zraku držal 15 ur, drugi je premagal razdaljo 380 km, najvišje se je povzpел model na 4000 m, hitrostni rekord pa je kar 327 kilometrov na uro. Prosti in vezani modeli se danes vse bolj umikajo daljinsko krmarjenim motornim modelom in še veliko hitrejšim in sposobnejšim maketam z raketnim pogonom.

Letalski model DC-9 konstruktorja Marjana Mencingerja iz Lesc je ugleden dosežek letalskih modelarjev — maketarjev. Do potankosti natančen posnetek tega orjaškega potniškega letala je opravljen že 18 poletov. Eden od njih je bil ob veliki slovesnosti na partizanskem letališču na Otoku pri Metliki. Množica gledalcev na letalskem mitingu skorajda ni mogla verjeti svojim očem. Dvajset kilogramov težka maketa iz balzovine, stiropora, poliestrske folije, jekla in aluminija je sama zarohnela na travnati pisti in se kot prava „devetka“ z dvignjenim kljunom odtrgala s tal. Potem ko je nekajkrat zakročila nad Otokom, se je varno spustila k tlu. Marjan Mencinger je model gradil dve leti in zanj porabil 2920 delovnih ur. Krstni polet je „devetka“ opravila 2. maja 1974 in takrat konstruktorja veljala nad 20.000 din. Model z razponom kril 4020 mm in dolžino trupa 3980 mm poganjata dva batna motorja s 5 KM s potisno silo 8,5 kp. Model je radijsko voden.

Zdaj konstruktor iz Lesc na gladini Blejskega jezera preizkuša nov, po lastni zamisli izdelan model, amfibijo.

JANEZ PAVLIN

Pred slabim mesecem smo praznovali šestdesetletnico ustanovitve komunistične mladinske organizacije SKOJ. Ta dogodek je za večino nas že zgodovina, odmaknjen je od osebnih izkustev in neposrednih pričevanj. Za Metoda Dularja, upokojenega rednega profesorja ljubljanske univerze, pa je tisti oktobrski dan, ko so se študentje in drugi mladinci zbrali na ustanovni skupščini v dvorani nasproti nekdanje zagrebške knjigarne Kugli in v nabito polnem prostoru ustanovili SKOJ, živo pomnjen dogodek iz mladosti. Tako živo, kot so se v spominu čilega osemdesetletnika ohranili dogodki iz predvojnih časov revolucionarnega zorenja v Novem mestu, vojna preganjanja, zapori, čas rojevanja pomembnega dokumenta o enotnem računovodstvu, poveljna izgradnja, skratka vse, kar je z žarom in delovno vnemo preživel. Osemdeset let je dolga doba. Za človeka, ki je zavestno hodil pota, ki so utrla naš vsakdanjih, pa pomeni teh osemdeset let tudi pritrjevanje zgodovine, da je imel prav, ko je življenje posvetil delu in marksistični misli.

Med razgovorom za naše uredništvo je Metod Dular z vsako besedo izkazoval svoj čut za urejenost, natančnost. V njem je bilo slutiti še veliko energije, zato tudi ni bilo nenavadno slišati, da je še letošnje leto predaval študentom podiplomskega študija na ljubljanski ekonomski fakulteti. Vse bolj jasno pa je postajalo tudi, kaj pomeni „delo, ki ima poseben pomen za socialistično izgradnjo države“, kot je stalo v obrazložitvi odlikovanja reda zaslug z zlato zvezdo, s katerim ga je ob letošnjem življenjskem jubileju oblikoval predsednik Tito.

Prof. Dular je svoje življenje posvetil idealom iz mladosti in to je ogenj, ki ostaja vedno mlad. Ta žar neti življenjsko silo tudi v sedanjih častitljivi starosti. Profesorjevi znanci in prijatelji pravijo, da bo od dela zgorel, da se bo uničil — on pa ostaja tak, kot je vedno bil: marljiv in neutruđen.

Rodil se je v Novem mestu v družini s šestimi otroki. Njegov oče je bil strojnik ogrevanja v novoodprtem sodišču, otroci pa so se radi zadrževali na travniku blizu sodišča, kjer so si uredili kopaljšča. Tam so se zbirali tudi nekateri drugi gimnazijci. Za Metoda pa je bil travnik ob Krki prava šola.

„Na tistem travniku sem dobil prve ideje o socializmu. Starejši gimnazijci Ivan Hovot, Stane Švajger in Karel Turk, ki je bil še najbolj razgledan, so se večkrat pogovarjali, kaj so in kaj hočejo socialni demokrati. Jaz sem poslušal in pridno spraveval. Tistikrat je novomeška mladina rada politizirala, oprijemali pa so se tako levih kot desnih idej. Mene je socializem najbolj pritegnil,“ se spominja Dular.

Na Dularjevi generaciji je ležala težka senca prve svetovne vojne. Dovolj stari dijaki so morali na fronto v strelske jarke, zato jih je malo maturiralo. Metod je takoj po maturi moral k vojakom v rekvirno komisijo in takrat je že pričel delati v skaldu s svojim dozorevačim prepričanjem. Na terenu je pobiral podpise za Majniško deklaracijo, javil pa se je tudi v Koroško legijo, vendar so dolenske prostovoljce čez čas iz Ljubljane odpravili domov.

Na vzhodu je iz vojnih ruševin vstala prva delavska država. Mladi novomeški levičarji so navdušeno prebirali časopisne vesti o sovjetski Rusiji. Metod je hotel z bratom Jožetom celo pobegniti in se pridružiti ustvarjalcem socializma. O Rusiji in revoluciji je veliko vedel, saj je bil njegov brat Jože kot odličan poznavalec več tujih jezikov na fronti tolmač in prisluškovalec ter je tako veliko zvedel, tudi kaj takega, česar drugi niso smeli.

Jesen 1919 sta oba Dularja odšla v Zagreb študirat. Metoda je zanimala ekonomija, vendar zaradi pomanjkanja ni mogel izbirati po svoji volji. Vpisal se je na filozofijo, ker je za ta študij dobil štipendijo. Hkrati pa se je vpisal v abiturientski tečaj, kjer je študiral ekonomijo, trgovino in poslovanje. To ga je pritegovalo z vsem žarom, a obveznosti pri študiju filozofije je vseeno opravljal v redu.

„Študentje smo stanovali na Šalati,“ pripoveduje Metod Dular. „Po 20 nas je bilo v eni sobi. K nam so prihajali razni agitatorji in med njimi

DELO JE ŽAR ŽIVLJENJA

tudi agitatorji za socialistično delavsko stranko, kasnejšo komunistično partijo. Študentje smo bili volilci in stranke so želele dobiti naše glasove. Prav ti predvolilni agitacijski boji so nekega dne prinesli v našo sobo komunističnega aktivista, ki nam je povedal, da bo ustanovljen SKOJ. Dogovorjenega dne je bila dvorana v Gunduličevi ulici nabito polna. Spominjam se, da so se najprej vrstili govorniki, ki so razlagali komunistične ideje, potem pa se je vsak, kdor je želel, lahko vpisal v SKOJ. Mene ni bilo treba priganjati. Pri vpisu sem dobil legitimacijo, precej podobno sedanjim partijski knjižici, le da je bila slabše vezana.“

Metod Dular je bil edini od Novomeščanov in najverjetneje tudi edini Dolenjec, ki je bil na ustanovnem sestanku SKOJ in dobil prvo skojevsko izkaznico. Kasneje je ta dragoceni dokument izgubil.

„Včlanjeni skojevci smo imeli večkrat predavanja, predavat pa so prihajali znani komunisti. Tudi brali smo veliko, dokler je bila komunistična literatura še v knjigarnah in dovoljena. Četudi stežka, sem prenekateri dinar dal za knjige.“

Ko je po krajši zaposlitvi v Ljubljani in Celju nadaljeval študij na visoki šoli za trgovino in promet, se je včlanil v Klub marksističnih študentov, med počitnicami v letih 1923 in 1924 pa je organiziral komunistične celice študentov, delavcev in železničarjev v Novem mestu, po posebni nalogi pa še komunistične celice v Trzinu. Po prepričanju je bil že zrel človek.

Po diplomi se je zaposlil na trgovski šoli v Novem mestu. Iz Zagreba je prinesel s seboj precej komunistične literature, po kateri je rada posegla prva „garnitura novomeških komunistov“, kot imenuje Dular skupino, v kateri so bili: Švajger, Gorjup, Delak, brata Prežlja, Mušič, brata Pirnarja, Gorupič, Murn in Fain.

„Hdili smo na Marof, da smo se izognili nadležnim orjunašem in zalezovanju. Orjunaši so vedeli, da se zbiramo, in so nas večkrat lovili. Pri tem nas je zlašti zagrizeno gonil s pištolo v roki Franc Penca. Shajali smo se tudi v Potočarjevi hiši, kjer je stanoval Švajger. Na sestankih smo razpravljali, velikokrat pa sem delavski in študentski mladini tudi predaval, saj sem imel nekaj izkušenj več iz Zagreba.“

Že takrat je Metod okusil grenčino izdajstva. Nekdo ga je naznanil, da ima v hiši svoje polsestre Hermine Hovot skrito komunistično literaturo. Na srečo je ovadbo dobil v roke sodnik Leon Štukelj, ki je ovadbo vrgel v koš in Metoda opozoril.

„Na Štukljevo opozorilo sem hitro pobral vso literaturo in jo skrival v ozek vmesni prostor med hišama št. 3 in 4 v Pugljevi ulici. Knjige sem privezal na vrvice in jih spustil s slemena v režo. Če niso sprhnele, so še sedaj tam. Spominjam se še naslova dveh knjižic: Komunistička početnica in Historički materializem.“

Žilica Metodu ni dala miru, dokler ni tudi v nazadnjaški učni program novomeške trgovske šole uvedel neobvezen predmet narodno gospodarstvo. Za tem nazivom se je skrivalo predavanje o Marxovem Kapitalu. Seveda se je hitro razvedelo, da Metod v šoli razlaga komunistične nauke. Posamezne učenke so na ravnateljstvu šole klicali na zasliševanja in jih spraševali, kakšen „komunizem predava“. Šolski inšpektor Gogala je predlagal, naj Metoda iz političnih razlogov izključijo iz učiteljskega zbora. Dular pa je medtem že sam dal odstavko.

Naslednje delovno mesto v tovarni Motvoz in platno v Grosupljem je na življenjski poti Metoda Dularja zelo pomembno. Kot knjigovodja in dve leti kasneje kot direktor te grosupeljske tovarne

je začel vpeljevati sodobno računovodstvo in kalkulacije. V tej tovarni so dozoreli temelji enotnega računovodstva, kakršnega je 1945. leta z odlokom sprejel AVNOJ in je kasneje služil kot osnova za dopolnjevanje celotnega knjigovodstva in kontnih planov v vsej Jugoslaviji. Motvoz in platno je kot prva tovarna v Jugoslaviji uvedel poenoteno računovodstvo in tako postal kasnejši vzor.

„Ko sem prevzel posle v svoje roke, je bila tovarna na robu bankrota,“ pripoveduje Dular. „S sodobno organizacijo, kalkulacijo in računovodstvom mi je uspelo najti vire šibkosti in jih odpraviti. Tovarna se je rešila izgub in začela uspešno poslovati. Vzdržala je tudi v vsesplošni gospodarski krizi.“

Dular seveda ne pove, koliko noči je šlo za študij novejših literature, koliko ur je prebil nad svojimi načrti, a z malo dela bi mu novost gotovo ne uspela. Koliko mu je delo v tovarni pomenilo (pa ne zaradi osebnih koristi), lahko zaslutimo iz tega, da smatra za najsrečnejše trenutke svojega življenja tisti čas, ko so v Grosuplje prispeli sodobni stroji za tovarno.

Ob vseh prizadevanjih za modernizacijo tovarne ni opustil političnega dela. Tovarna je imela na široko odprta vrata za preganjene komuniste, v nji so se zaposlili delavci, ki so zaradi naprednih idej drugod izgubljali delo. O delavcih in politični zrelosti tovarniškega kolektiva zgovorno priča tudi podatek, da je med vojno veliko delavcev odšlo v partizane in da jih je kar 45 padlo. V tovarni so ves čas vojen zbirali sanitetni material, hranili surovine za rastrelivo ipd.

Takoj po ustanovitvi Osvobodilne fronte slovenskega naroda se je osnovala tudi sekcija ekonomistov, med njimi je bil seveda tudi Metod Dular.

„Sestajali smo se vsak teden v Ljubljani, nad kavarno Evropa. Na enem od sestankov je Lojze Pip predlagal, naj bi v bodočem socialističnem gospodarstvu, za katero smo se vsi zavzemali, uvedli kontrolo cen, da bi onemogočili špekulante, jaz pa sem predlagal, da se že med okupacijo lotimo stvari in izdelamo predpise za enotno knjigovodstvo in kalkulacije, ker bo le tako mogoča učinkovita kontrola cen. Sekcija je predlog sprejela. Skupaj s Pipom bi se morala lotiti sestavljenja osnutka, vendar je imel Pip težave in ni mogel priti v tovarno Motvoz in platno. Tako sem se izdelave osnutka predpisov lotil kar sam.“

Vojni dogodki so življenje zasukali po svoje. Metoda Dularja so začeli preganjati. Najprej je bil zaprt v ustaških zaporih v Zagrebu — to so bili najtežji trenutki njegovega življenja — potem se je nekaj časa skrival po Ljubljani in nato odšel v Firence, kjer je le malo manjkalo, da ga niso ubili. Iz Firenc je šel v Rim in stopil v NOV. Pot ga je vodila iz Barija na Vis in z Visa v osvobojeni Beograd.

„V Beogradu sem bil član Komisije za obnovo države. Takoj sem začel izdelovati predlog o enotnem računovodstvu. Pregledali so ga strokovnjaki in nazadnje Moša Pijade, ki mi je naročil, naj izdelam dva odloka: odlok o uvajanju enotnega računovodstva in odlok o enotnem računovodstvu s podrobnimi tehničnimi knjigovodskimi predpisi itd. Predloga obeh odlokov je 1. februarja sprejel AVNOJ. To je bil drugi najsrečnejši trenutek mojega življenja...“

Kaj vse je po osvoboditvi delal Metod Dular. Ostal je tak, kot so ga njegovi prijatelji in znanci poznali in imeli radi. Tudi osebne nesreče, smola z lastnim domom (eno hišo zgradil in dve kupil, a so mu vse odkupili za smešno ceno) mu niso vzele volje do neutrudnega snovanja in do dela.

Odveč bi bilo naštevati vrsto dolžnosti in nalog, pa tudi priznanj, ki jih je prejel prof. Dular. Za konec tega zapisa navedimo drobec, ki vse pove:

Pokojni Edvard Kardelj je imel navado, da je pogledal, kdo je sestavljalec posameznih osnutkov ali predlogov. Če je šlo za računovodske zadeve, je hotel videti podpis Metoda Dularja. „Tole naj podpisete Metod, pa bo v redu,“ je dejal nekoč ob neki nepodpisani stvari.

M. MARKELJ

PARTIZANSKA GIMNAZIJA

Miloš Hočevar je vojno doživljal, še preden se je sploh začela. Zato naš zapis o enem izmed organizatorjev skojevskega in partijskega življenja med NOB v Novem mestu, otroku sedemčlanske družine, ki je vseskozi občutila vso krutost tedanjih jugoslovanskih vladnih režimov, sega že v njegovo mladost.

Hočevarje je gradil ponos, tudi Miloša. Njegov oče je bil že leta 1927 politično preganjan zaradi navduševanja za jugoslovansko napredno stranko in širjenja njenih idej. Bil je kazensko premeščen iz Šmihela v Staro cerkev pri Kočevju. Do takšnih dogodkov Miloš seveda ni mogel biti ravnodušen. Njegova politična opredelitev je postala kristalno jasna med šolanjem na novomeški gimnaziji. Danes se takole spominja tistih dni:

„Na novomeški gimnaziji se je že v letih pred vojno šolalo precej dijakov, po političnem prepričanju komunistov in privrženecv marksizma. Ti so bili tudi organizirani po raznih dijaških društvih (Prosveta, Podmladek Jadranske straže, Rdeči križ, Sokol itd.). Tudi sam sem se vključil v njihovo delo, kar me je privedlo leta 1939 tudi v članstvo SKOJ. Organizirano delo mladine se je s skojevskim aktivom še poglobilo. Literaturo, ki smo jo takrat proučevali (Zgodovinski materializem, Zgodovina družine države in privatne lastnine, Duering), nam je dajal aktiv, ki je v šolskem letu 1939/40 deloval na gimnaziji. V njem smo bili:

Cveta Metlika, Franček Saje, Marjeta Vašič, Janko Stariha, Milan Miheličič, Odon Pakiž, Janez Majnik, Jelka Hočevar in jaz. Delo SKOJ je dobilo še večji razmah; ko sta v Novo mesto prišla Vinko Kristan in Vilma Bebler-Pirkovič. Slednja je delo aktiva tudi usmerjala. Tako smo poleg proučevanja marksistične literature redno razpravljali tudi o tekočih političnih problemih, organizacijskih vprašanjih, o pridobivanju novih članov, predvsem pa o tem, kako vplivati na dijaško mladino.“

Delo gimnazijskega skojevskega aktiva je pokazalo svoje sadove ob pričetku vojne, saj se je mladina množično odzvala klicu k upor in že prve dni sodelovala v številnih akcijah. Nekaterih se spominja tudi Miloš Hočevar.

„Kot skojevec sem s še nekaterimi člani pričel pripravljati organiziran odpor proti okupatorju. Za v aprilskih dneh ob kapitulaciji stare jugoslovanske vojske smo začeli zbirati orožje, ki so ga vojaki odvrgli s seboj, tudi v Krko. Za orožje smo pripravili več skladišč.“

Po ustanovitvi OF se je med novomeškimi skojevci pričela velika politična akcija za pridobivanje ljudi, predvsem mladine, za borbo proti okupatorju. Hočevar je pri tem veliko naredil.

„V vseh večjih krajih okrožja smo organizirali krajevne odbore OF, ki so takoj pričeli delati. Sam sem v tistih mesecih sodeloval tudi pri pripravi neštetihtih potrosno—propagandnih in napisnih akcij, pri čiščenju in tihotapljanju orožja skozi mesto itd. Večkrat sem nosil tudi propagandno gradivo in sporočila v vse večje kraje okrožja. Tam smo se poleti 1941 lotili organiziranja skojevskih aktivov. V tem času sem z Ido Kováč—Szabo (danes članico sveta federacije), ki je bila tačas v vodstvu slovenskega SKOJ obiskal domača vse

večje kraje v okrožju. Takrat sem bil tudi zaradi svoje aktivnosti sprejet v vrste KPJ. To je bilo avgusta 1941.

Pričetek šolskega leta jeseni 1941 je prinesel še večjo dejavnost skojevcv. Osnovna naloga gimnazijskega aktiva je bila, da v svoje vrste pritegne čimveč mladih. Zato smo veliko gradiva raztresli tudi po razredih. Spominjam se akcije ob novosti, ki so jo z začetkom šolskega leta uvedli v gimnaziji. Profesorje bi namreč morali pozdravljati s fašističnim pozdravom, vendar je bilo tega kmalu konec. Po naši zaslugi. Zanimivo je tudi to, da je naš skojevski aktiv tačas tesno deloval s proforskimi odbori OF, ki ga je vodil prof. Alojz Gerbec. Akcije je bilo sila težko izpeljati, kajti na gimnaziji je bilo tačas veliko profesorjev, ki so že od vsega začetka vojne stopili na stran okupatorja, pokorno izpolnjevali njegova navodila, kasneje pa je večina teh ljudi stopila tudi v belo gardo.“

1. december 1941 je prinesel veliko organizirano akcijo, naperjeno proti fašizmu. V njej jih je od 292 dijakov in dijakinji višjih razredov sodelovalo kar 202. Zaradi tega so bili ti izključeni iz gimnazije, tudi Miloš Hočevar.

„Organizacija SKOJ je ob pomoči OF takrat organizirala za vse izključene dijake ilegalno gimnazijo po zasebnih stanovanjih. Poučevali so redni profesorji, vendar je nastal položaj kmalu preprečil nadaljnje delo gimnazije, ki jo danes mnogi smatrajo za edino ilegalno šolo v takratni okupirani Evropi.“

Nad množičnostjo mladih v številnih akcijah pa mestu in gimnaziji je bil presenečen celo okupator. Nič čudnega torej, če je na vse načine iskal organizatorje. S pomočjo izdajalcev so jih nekaj zajeli, tudi Miloša, ki je v zaporih preživel 6 mesecev, potem pa so ga internirali na Liparskih otokih blizu Sicilije. Po kapitulaciji Italije pa se je kmalu znašel v vrstah primorskih partizanov in z njimi nadaljeval oborožen boj.

BOJAN BUĐJA

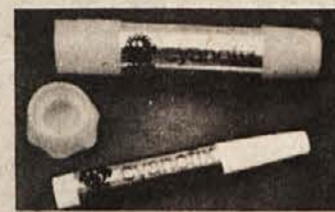
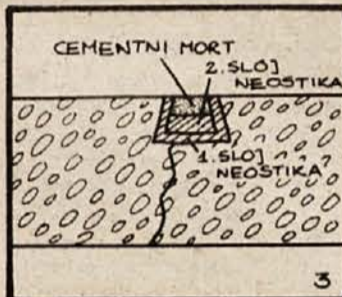
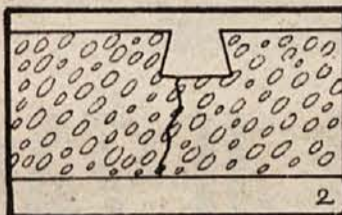
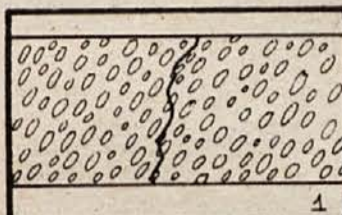

SNEG STAROSTI — Zdravko Kramar iz Mirne ima še posebno srečno roko pri izbiri portretov. Lahko bi zapisali, da je postal že kar nekakšen strokovnjak za fotografski portret starih ljudi (spomnimo se portreta starca, objavljenega v tej rubriki pred letom dni). Tudi sedanji portret ima precej oblik. Izbran izraz na obrazu ženske, ki niha med žalostjo in starčevsko prepuščenostjo usodi, poudarjena osvetljenost od zgoraj, ki ustvarja vrtinec beline v starkinih laseh, rahlo razčlenjeno ozadje, prevladujoči temni toni — vse to kaže, da je Kramar posnetek oblikoval zbrano in pozorno. Fotografija je lep dokaz, da je lahko tudi najpogostejši fotografski motiv (portret) težavna zvrst, le lotiti se ga je treba z dovolj pozornosti.

ozdravljena razpoka

Na armiranih ploščah se ne tako redko pojavijo razpoke, skozi katere, če so pod vedrim nebom, rada prodira deževnica. Kaj torej storiti zoper razpoko, ki je včasih dolga tudi nekaj metrov? Najprej je treba s kromvanadijevim sekačem razpoko razširiti do globine okoli 15 mm. Sekati je treba poševno (glej sliko!). S sesalcem za prah razširjeno razpoko dobro očistimo. V utvor vlijemo neostik in ga z lopatico naneseemo na dno in stene. Po štirih urah sušenja naneseemo še en sloj neostika. Sloja naj bosta debela do 5 mm. Ko se drugi sloj dodobra posuši, preostalo razpoko zalijemo s cementno malto v razmerju 1:3. Sicer pa so bolj kot besedilo zgovorne skice.

cialno-akrilatna lepila

Pri nas proizvajata cianoakrilatna lepila „Mitol“ iz Sežane in „Chromos“ iz Zagreba. Lepila, na katera nekateri prisegajo kot najboljše, prodajajo v tubah po 2 grama, ki veljajo od 60 do 100 dinarjev. Mitolovo lepilo se imenuje „agenamet“, Chromosovo pa „cianofix“. Tisti, ki so bili nad „nadlepili“ razočarani, bi morali vedeti, da ta lepila zares vežejo samo neporozne snovi in površine, ki se idealno prilagajo.

vedno pri roki

Ključ za glavo električnega vrtalnega strojčka nikoli ni dovolj pri roki. Če boste ravnali po nasvetu, ki ga ponuja skica, boste prihranili precej časa in še več živcev. Zadeva je preprosta: ključ pritrdite na priključni kabel vrtalnika z izolirnim trakom. Nikoli več se ne bo izgubil. Pravo majhno Kolumbovo jajce!

tričetrtinska dolžina

Letošnjo jesen so moderne zlasti jakne iz bukclja v tričetrtinski dolžini in ravnih oblik. Sicer pa imajo jakne kaj različne dovoljene dolžine, odvisne so od modela in pripadajočega krila. Lahko

sega jopič samo do pasu, lahko do bokov, lahko pa ima celo sedemosminko dolžino, da le dober pedenj krila gleda ven. Gotovo pa so daljše jope kot nalašč zoper jesenske mrzle sape.

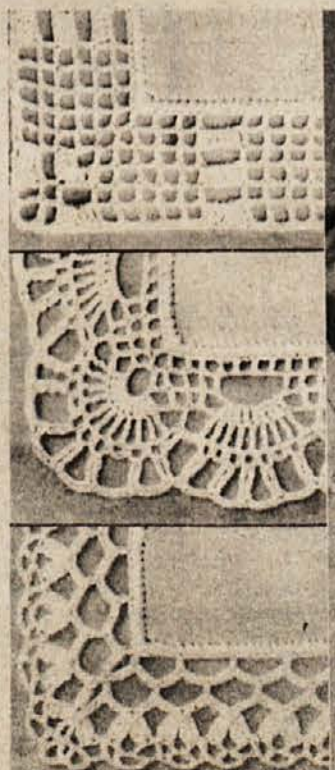
nove pričeske

Dolgi ženski lasje, ki skrivajo pol obraza, ne sodijo k novi modni liniji, zato so jih začeli zvijati, pripenjati z glavnički ali spletati v kite. Zanimivo pa, da se ženski svet modnim novostim običajno hitro prilagodi, le pri pričeskah najtežje premaga navado.

povratak nežnih čipk

To, kar so znale delati naše babice in je več let ležalo po kotih kot manjvredno blago, spet dobiva modno ceno. Kvačkane obrobe so spet aktualne tako pri boljših namiznih prtih in servietah, kot okras pa jih nosimo tudi na bluzah ali oblekah. Ročno kvačan ovrtnik in manšeti so lahko lep poudarek bluzi za svečanejšje priložnosti.

Obzorja

prebrali smo

Kreftovi izzivi

Drami „Na brezkončni poti“ in televizijskemu dramoletu „Umrli pesnik“ je književnik Bratko Kreft pridružil še eno delo o posebnostih Franceta Prešerna kot človeka in pesnika. „V ječi življenja“ (z zgovornim podnaslovom: Neblaga igra iz zadnjih dni pesnikovega življenja) je gledališko še nepreverjeno dramsko besedilo o okoliščinah pesnikovega nehanja in klavni usodi njegove literarne zapuščine — knjiga, ki je izšla pri založbi Obzorja, pa prinaša tudi obsežno razpravo, v kateri je Kreft razčlenil nekatere vprašljive (?) ugotovitve prešernoslovcov oz. tistega dela literarne zgodovine, ki zadeva slovensko romantiko.

Za dramo lahko rečemo, da na literaren način upodablja doganjanja, ki jih je o Prešernovi zapuščini že pred več kot poltrem desetletjem objavil pokojni A. Gspan. Ta je tedaj dokazal, da je za sežig rokopisov v največji meri kriv dekan Dagarin, ob njem pa še vrsta staroslovnec. Ta ko v Kreftovem besedilu ni nič neznanega, dramatsko večje izmišljenimi dvogovori prikazuje jenjanje pesnikove človeške pojavnosti in mrhovinarsko početje z njegovo zapuščino, o kateri lahko le ugibamo, kaj je obsegala, saj se je ohranilo bore malo rokopisov. Na koncu drame in v razpravi daje pisec tudi napotke za morebitno odsko uprizoritev; govori o tem, kako si zamišlja inscenacijo, s kakšnimi poudarki naj bodo upodobljeni posamezni liki ipd.

Izzivalnejša od drame, ki je umetniški opis usode pesnika v določenem družbenem okolju, pa je Kreftova razprava. Zaključni del slednje, kjer teče beseda o Gspanovih dognanjih, ni sporen, „neblagi“, zvečine celo zločin in mestoma zgolj na domnevah temelječi pa so drugi piščevi izsledki. Marsikaj povedanega je odveč, saj gre za obnovno zedavnaj preverjenih dejstev, Kreftovi izzivi pa so naslednji. Ko piše o Prešernovih ljubezenskih razočaranjih in njihovem

odsevu v pesmih, si upa sklepati, da je pesnika prva zapeljala vdova Primčevka, Julijina mati. Dalje Kreft očita literarni zgodovini, da precenjuje veličino dela Matije Čopa in njegov vpliv na Prešernovo ustvarjanje. Pri tem razlaga, da je bil slovničar Anton Murko pogumenjši od Čopa, saj je s tem da je svoji mladosti 1832 dodal „Slovo o mladosti“ in „Povcdnega moža“, prvi javno priznal umetniško vrednost Prešernove pesmi. Kreft trdi, da so premalo poudarjena literarna prizadevanja Andreja Smoleta, ki ni bil samo član „komisije za uničevanje vina“, ampak svojevrsten mecen. Še hujšega krivičnega pozabljenja je deležen Stanko Vraz, po Kreftovem mnenju pa raziskovalci slovenske romantike pretiravajo s hvalisanjem Mihe Kastelca. Kljub zaslugam za „Kranjsko čbelico“ ga Kreft imenuje za literarno poprečnega predhodnika Koseskega, očrni ga kot spretnjakoviča, stremuha, ženskarja, ima ga za Jaga Prešernovega življenja, tako vlogo kot enemu od sežigalcev pesnik ovih rokopisov pa mu prisodi tudi v dramo.

Na račun Prešernovih sodobnikov in tistih, ki so jim odmerjali mesto v slovenski literarni zgodovini, leti še več Kreftovih puščic. Prenekatera ima dvomljivo smer, zato bo razprava najbrž bolj odzivna kot drama v petih podobah.

D. RUSTJA

dvojnost človeka

„Človek je dvomljiva mešanica iz duha in snovi,“ je zapisal v enem od poglavij svojega romana „Narcis in Zlatoust“ nemški nobelovec Herman Hesse. Roman je pred kratkim izšel pri mariborski založbi Obzorja in

se pridružil že kar lepemu izboru prevodov (pričujočega je opravil Frane Šrampf) del tega znanega pisatelja. In kot so vsa njegova dela, zgrajena na osnovi hegeljanskega pojmovanja umetnosti, je tudi novi roman svojevrstna umetniška uprizoritev filozofskih misli o biti in smislu človeka.

Snov in duh, umetnik in asket, čustnost in razum, Narcis in Zlatoust — ta dvojnost in premagovanje te dvojnosti je gibalno dogajanje v romanu. Hesse je za okvir pripovedi izbral živopisni srednji vek na Nemškem, čas velikih človeških stisk, kuge, vojska, vandrocev in umetnikov, a tudi čas, ko so bili po deželi na gosto posejani samostani, kjer so menihi iskali kraljestvo duha. Tudi mladi Zlatoust naj bi postal samostanski asket, saj ga ta vroča želja spremlja ves čas študija v samostanski šoli. Njegov vzor je mladi učitelj Narcis, pravi zgled asketa in misleca. Med mladeničema se rodi veliko prijateljstvo. Prav na pobudo Narcisa, ki Zlatoustu odkrije, da ni v njegovi naravi močan duh, učenec nekega dne zapusti samostan in se odpravi v svet za klidem srca.

Zlatoust potuje skozi ves čarobni splet življenja, izkuša ljubezen, sprva kot spolni nagon, nato pa že tudi kot globoko navezanost, okusi lakoto, samoto, strah pred smrtjo, uživa v brezmejni svobodi vandrovača, doživi vznemirljivost umetniškega snovanja, vse bolj pa spoznava tudi minljivost vsega. Od ženske do ženske ga vodi pot, od dogodivščin do dogodivščin, ne more se umiriti niti v umetniškem ateljeju, ne vidi sreče v meščanskem zakonu, ampak beži po deželi, po kateri orjejo vojske in pustoši kuga. Grozljivejša ko je življenje in bolj ko se mu razkriva neizbežna minljivost, bolj se mu v srcu prebujata hrepenenje po samostanskem miru. Blodeča ču tnost išče mirni zaliv duha — Zlatoust se vrne k Narcisu kot zrel sadež, težak od življenjskih izkušenj. Vendar zanj ni več miru v ustanovi duha. Mir mu lahko prinese samo še smrt.

Ko Zlatoust ob koncu pripovedi umira, pravi prijatelju: „Toda kako boš nekoč umrl ti, Narcis, ko vendar nimaš matere? ... Brez matere ne moremo umreti.“

NONET PRIKUPNIH DEKLET

Devet prikupnih deklet dekliškega noneta „Carmen“ iz Trebnjega, ime noneta pomeni v lastniščini pesem, že najmanj tri leta sodeluje na vseh večjih prireditvah v trebanjski občini. In nonet ni postal priljubljen samo zaradi svojega petja, marveč tudi zaradi pristranskega nastopa teh mladih deklet, zaradi v resnici privlačnih dekliških glasov, njihovo petje malce spominja na nekdanje petje po slovenskih vaseh kje pod lipo v toplih poletnih večerih ali jeseni, ko je

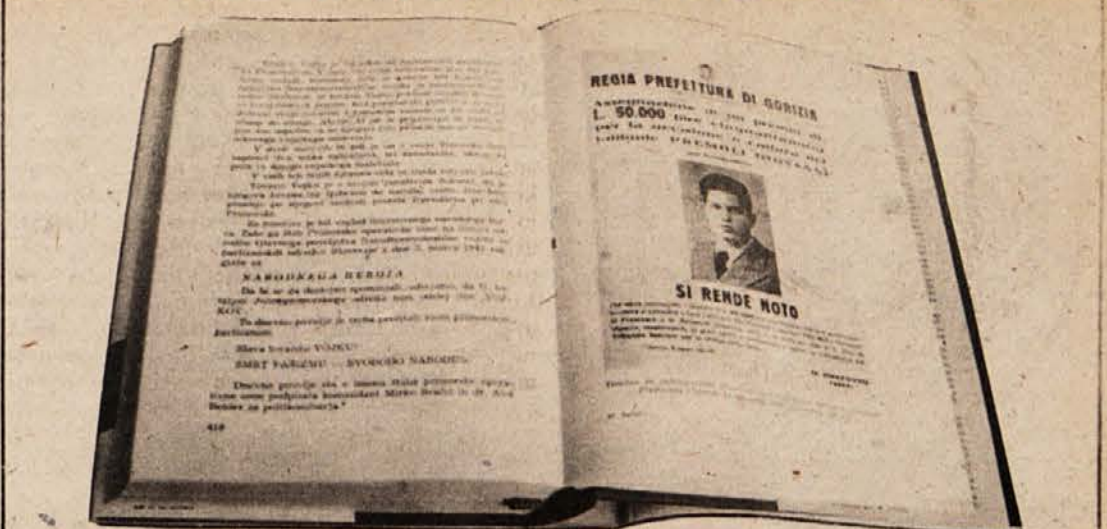
narava najbolj bogata. Zdaj, ko v resničnosti takega petja ni več, petje teh deklet zbujajo še toliko večjo pozornost. Navezanost na slovensko ljudsko petje, njegovo bogato tradicijo, so povsod posredovale mame, je bil tudi prvi vzgib, morda celo že razlog, da so se ta dekleta odločila prepevati. Pele so že v osnovni šoli, potem ko so jo končale pa so ostale nekako prepuščene same sebi. Ko so se srečevale in pri tem obujale spomin na nekdanje

šolske dni, so sklenile, da bodo spet zapele. Stopile so do tovarišice Slavke Kukmanove, ki na trebanjski osemletki poučuje glasbeno vzgojo, in jo poprosile, če bi jih hotela voditi. Kukmanova je, ne da bi kaj dosti razmišljala, predlog sprejela in kmalu potem so začele prepevati kot septet, kar pomeni, da jih je bilo tedaj v zborčku 7. Kot rojstni dan je v njihovi kroniki, kjer vestno zapisujejo vse pomembne dogodke, zapisan 3. december 1976.

Kmalu bo minilo tri leta od tistega decembra, iz septeta pa

PREDSTAVUJAMO VAM

Enaindvajset prispevkov, ki na zgodovinski način prikazujejo prav toliko dogodkov na Slovenskem med zadnjo vojno, je zgodovinar Tone Ferenc v zadnjem desetletju že objavil v reviji Borec, pri istoimenski založbi pa so besedila, zbrana v štirih tematskih poglavjih, pred kratkim izšla še v knjižni obliki.

Za širok krog bralstva bosta najbolj zanimiva uvodno in zaključno poglavje. Prvo obsega skoraj trideset knjige in prinaša osem zapisov o fašističnih zločinih. Knjiga je dobila naslov po prispevku „Satan, njegovo delo in smrt“, v katerem Ferenc popisuje zločinska početja esesovskega častnika Christiana Wirtha, ki je na veliko moril tudi v tržaški rižarni. Zato

zgodovinar izčrpno poda potek sodne obravnave v Trstu, kjer je bil pred leti sam tako rekoč odločilna priča obtožbe zoper (zvečine že mrtve) zločince in njihove pomagače.

V zadnjem poglavju je opisanih šest partizanskih akcij, pred te prispevke pa je Ferenc uvrstil pet okupatorjevih in dva partizanska dokumenta, ki so bili dolga desetletja javnosti neznani. Vsa besedila so opremljena z opombami, mnoga nazorno dopolnjuje slikovno gradivo, pri pisanju pa je zgodovinar težil, da bi dogodke v glavnem pojasnjevali navedki iz dokumentov; kljub temu gre za branje, ki je da-leč od suhoparnosti.

Načelo matere se je v romanu spletlo kot življenje samo, torej Hesse na koncu zastavi duha, ki se naj bi otresel spon življenja (čutnosti), kot skrajno vprašljivo načelo.

M. MARKEJ

knjige nič novega

Od pisatelja, ki je napisal ducat romanov in ne dosti manj del za mladino, bralstvo najbrž lahko upravičeno pričakuje, da mu bo v naslednji knjigi ponudil vsaj kolikor toliko izvirno zgodbo, če že ni upati celo na domiselno literarno novoto. Roman „Sovrašтво in ljubezen“

Janeza Švajncerja st., ki je izšel pri Kmečkem glasu, pa ne prinaša ničesar od omenjenega. Tako oguljena vsebinska zasnova še literarnemu začetniku ne bi delala težav. Berite! Računi med kmečkima družinama niso čisti, kajti eden od gospodarjev ne more odpustiti sosedu, ki ga je v vojnem času, ko mu je šlo za lastno glavo,

ovadil gestapovcem, češ da sodeluje s partizani. Zato zamerljivi gospodar drugemu privoščijo samo najhujše. Njuni ženi bi se lahko hitro spravili, a ju drži nazaj nepisano pravilo, da se mora na kmetiji vse obračati tako, kakor hoče gospodar. Drugačnega mnenja pa so mladi, kljub mržnji med starši se sosedova sin in hčer rada vidita, in tako pisatelju ne preostane drugega, ko da pisanje zaključí z dokajšnjim upanjem na pobotanje med družinama.

Precej podobnih oz. motivno tudi izvirnejših zgodb je že prinesla zbirka, v kateri je izšel tale Švajncerjev roman. Tako slednji zamudniško prikazuje zaobrat v kmečki miselnosti, ki ne more kljubovati v starožitnosti, saj so zahteve sodobnosti premočne, nič novega pa tudi ni pisateljevo opozorilo o škodljivosti odhajanja mladih s kmetij v mesta. Edino, kar Švajncerja dviguje nad siceršnjo raven tovrstnih pripovedi iz „Kmečke knjižne zbirke“, je jezikovna plat romana; tej ni moč očitati pomanjkanja obrtniške spretnosti. Za dober umetniški izdelek pa je samo to odločno premalo.

D. R.

malo mešano

Od treh romanov, v katerih angleški pisatelj Richard Gordon popisuje družino plastičnega kirurga, je Stanka Verbič za založbo Obzorja zaenkrat poslovenila samo prvega, dokaj verjetno pa je, da bo sčasoma še preostala dva, četudi bi ju brez naučiti se hočejo še več zahtevnih pesmi. Ker so tako prizadevne, po tej strani ne bo težav, nekaj težav pa je pričakovati, ker za tako zasedbo vendarle ni toliko literature.

Tudi pevke so povedale, da so zdaj prišle do tiste stopnje, ko končno že vedo, koliko še ne znajo, koliko jim še manjka, da bodo res kvaliteten zbor. Vendar je treba reči, da so dekleta kar malo preveč samokritična. Njihov nonet, ki doslej ni nastopal samo v trebanjski občini, marveč tudi v Veliki Gorici pri Zagrebu v gosteh pri pobrateni občini pa v Senvnici, na radiu v Koncertu iz naših krajev in še kje, je že zdaj dosegel kar zavidljivo raven.

Njihova kronika, ki jo dekleta vestno pišejo in bogato ilustrirajo s fotografijami, seveda ne poroča samo o nastopih, o pesmih, ki so jih zapele na njih. V njej je najti tudi precej poročil o njihovem družabnem življenju, izletih v planine, skupnih praznovanjih rojstnih dni. Vse to pa priča, da so dekleta z vsem srcem pri svojem zborčku, zato bomo o njih prav gotovo še veliko slišali.

J. SIMČIČ

škoda za slovensko prevodno literaturo lahko za zmeraj pustila v izvorniku.

„Lepotni kirurg“ je pripoved o zdravniku Trevozeju, ki je kmalu po prvi svetovni vojni začel polepševati poškodovane ali po naravi grde posamezne dele človeškega telesa. Vztrajal je kljub zavisti kolegov, ki so mu nagajali, dogodki v romanu pa so spretno zastavljeni, tako da kar kličejo po nadaljevanju. To gre kajpak zgolj na račun tržne uspešnosti, estetske vrednote tega in podobnih del pa niso vredne omembe.

In tako smo spet pri vprašanju smotnosti slovenjenja takšnih knjig.

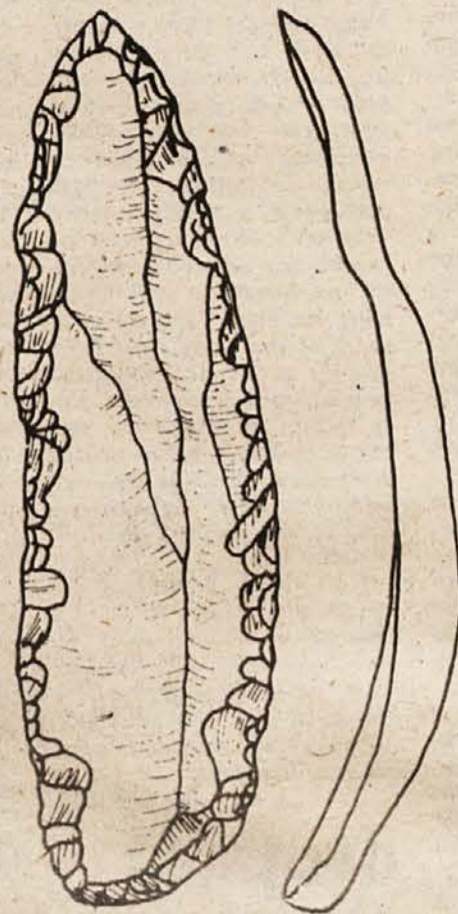
Precej več posluha za dobro knjigo je izdajao „Spečega agenta“ (prevod je delo Miroslava Ulčarja) pokazala Pomurska založba. Delo Iba Melchiorja prinaša sicer izmišljeno, a na stvarne temelje oprto zgodbo o izurjenem nemškem obveščevalcu, ki naj bi v času, ko je hitlerjanstvu že grozil neizbežen konec, voditeljem tretjega rajha utrl pot na severnoameriško celino. Zadeva, ki je do potankosti načrtovana kot ena od možnosti za ponoven poseg zločinca po svetu, seveda propade, kajti v igro se je vmešal ameriški vojun, odločilno dejanje pa se je odigralo v danskem glavnem mestu.

V dodatku k romanu se pisatelj sprašuje kdo in kje so danes „speči agenti“ in komu prisegajo zvestobo, na kratko prikaže tri glavne poti, po katerih so nacisti bežali na tuje, ter navede številne zgodovinske knjige, ki so mu služile (poleg drugega gradiva in osebnih poizvedb) za določitev resničnega ozadja romana.

D. R.

v začetku je bil kamen

Poleg lesa in kosti je kamen, ki ga lahko najdemo na skorajda vsakem kvadratnem metru zemlje, najstarejši material, ki ga je obdeloval človek. Kamen je tisti, po katerem je imenovana cela zgodovinska doba. Kamena doba je trajala skoraj 600.000 let, nekako do leta 3.000 pred našim štetjem. „Naših“ pet tisočletij civilizacije je torej samo kaplja v morje časa.

Najstarejši izdelek človekovih rok, ki so ga arheologi doslej našli na Dolenjskem, je kamnito konicasto rezilo, izdelano iz sivga kresilnika. Predmet, strokovnjaki mu pravijo vodji obrata ing. Korenčanu. Solani mož je takoj zaslutil, da ima v rokah veliko arheološko dragocenost, rezilo je oddal prof. Srečku Brodarju, tedanjemu predstojniku katedre za kvartarologijo na ljubljanski univerzi. Sreči, pazljivosti in pameti se imamo torej zahvaliti za prvo novomeško najdbo iz časa starejše kamene dobe. Najdba je toliko pomembnejša, ker so paleolitske najdbe na Dolenjskem zelo redke.

Zanimiva je zgodba o odkritju kamnitega rezila. Našli so ga delavci podjetja „Kremen“ na Ruperčvrhu leta 1962. Odkrili so ga na robu peskokopa kremenovega peska, tik pod cesto, ki se od Ruperčvrha odcepi proti Stranski vasi. Neobičajna kamnita oblika je vzbudila pozornost, kamen so delavci pokazali vodji obrata ing. Korenčanu. Solani mož je takoj zaslutil, da ima v rokah veliko arheološko dragocenost, rezilo je oddal prof. Srečku Brodarju, tedanjemu predstojniku katedre za kvartarologijo na ljubljanski univerzi. Sreči, pazljivosti in pameti se imamo torej zahvaliti za prvo novomeško najdbo iz časa starejše kamene dobe. Najdba je toliko pomembnejša, ker so paleolitske najdbe na Dolenjskem zelo redke.

Prof. Mitja Brodar, ki je kamnito konicasto rezilo raziskal in opisal, meni, da je orodje pripadalo ledenodobnemu človeku, ki se je na Dolenjskem mudil pred 25.000 leti!

Poznoledenodobna kultura se je začela okrog leta 35.000 pred našim štetjem. Nosilec te nove kulture je homo sapiens, ki se je prav tako kot dotedanji vladar Evrope, neandertalec, razvil iz pračloveka. Naprednejši homo sapiens je v mogočnem naselitvenem valu zalil Evropo in prednjo Azijo ter izpodrinil prejšnje prebivalce. Brez kakršnihkoli napovedi, brez predstopenj se nenadoma znajdejo pred našimi očmi povsem dozorele umetnine, v lovski tehniki pa srečamo revolucionarne iznajdbe. Orodja, ki jih je bilo mogoče uporabljati na daljavo: metalno kopje in pozneje še lučala za kopja, harpuno in nekoliko pozneje tudi lok in puščico. Poleg orožja srečamo v tem obdobju še množico orodij, skrbno izdelanih iz kamnitih odbitkov. Vbadala, svedri, noži, rezila, orodja iz slonovine, rogovje severnih jelenov in najrazličnejših kosti.

To obdobje, v katero spada tudi na Ruperčvrhu najdeno kamnito rezilo, nekateri znanstveniki radi imenujejo čas „višjega lovstva“ — za razliko od „prvobitnega lovstva“, s katerim se je pečal neandertalec.

Ljudje so se preživljali z lovom in nabiranjem sadežev. Lovci in njihove družine so se selili za čredami. Lovnim jamam so pridružili mrežo in metalni jermen z zanko, ribe so šle rade na trnek ali v mrežo.

Lovci, ki so se selili za divjadjo in začasno prebivali v jamah (od tod ime jamski človek), so se celo specializirali za posamezno vrsto živali. V vzhodni Evropi so živele skupine lovcev, ki so jim šli najbolj v slast mamuti, v zahodni Evropi so z mamuta prešli na bizona, severnjakom je preostal severni jelen. Računati je treba, da življenje kljub obilici divjadi ni bilo lahko. Vladala je ledena doba. Črede divjadi so se poleti selile daleč na sever, pozimi pa globoko na jug. Če so lovci hoteli preživeti, so jim morali slediti. Nihče nikoli ne bo zvedel, koliko milijonov kilometrov je s trebuhom za kruhom prehodilo ledenodobno človeško stopalo.

Ta zapis smo začeli s kamnom, govorimo pa predvsem o človeku, ki ga je obdelal. Kamen in človek sta se združila 600.000 let. Najprimitivnejše oblike orodja so nastajale tako, da je človek udarjal s prodnikom na prodnik, pri tem nastalo rezilo pa koristno uporabil. Nekoliko višja oblika kamnitega orodja, ki pa še vedno seže najmanj pol milijona let v prazgodovino, so pestnjaki, ki so jih izdelovali iz jeter kremenovega kamna, tako da so jih na nakovalnem kamnu udarjali z obeh strani. Seveda je človek koristno uporabljal tudi ob tem nastale odbitke, kar je po mnenju strokovnjakov že višja oblika „industrije“ orodij. Tehnik oblikovanja kamnitih orožij in orodij je na desetine, njihov največji pomen je v tem, da arheologi po tej ali oni metodi oblikovanja kamna določijo čas, v katerem je orodje nastalo. Čim bolj se oddaljamo v prazgodovino, bolj približne so ocene. Deset ali dvajset tisoč let gor ali dol — to vseh ni nobena napaka.

Kamnite zadeve so časovno in tudi sicer precej bolj dognane v mlajši starejši kameni dobi, v katero sega tudi na Ruperčvrhu najdeno rezilo. Prof. Mitja Brodar je ocenil, da je rezilo nastalo v tako imenovanem aurignacienu, časovnem obdobju, ki so ga imenovali po neki francoski lovski jamski postaji. Tedanji človek je pri obdelavi kamna že uporabljal kose lesa in kosti, s katerimi je odkrival ali odtiskaval majhne drobce kamna.

V tem času je začel naš prednik kamen brusiti. Brusilna tehnika je dosegla vrhunec v naslednjem obdobju človekove zgodovine, v mlajši kameni dobi. Ta je trajala „pičla“ tri tisočletja. Srečamo se s stotinami lepo oblikovanih kamnitih sekir, kopač itd.

Kam vse nas ne pripelje na videz neugleden, na Ruperčvrhu najden košček kamna. Roka, ki ga je okorno oblikovala, sega danes po zvezdah.

MARJAN BAUER

OTROK TRMASTIH RODOLJUBOV

„Več desetletja trajajoča prizadevanja, da bi Bela krajina dobila svoj muzej, so bila vseskozi tesno povezana z osnovanjem muzejskega ali njemu sorodnega društva, odbora ali odseka. Vsak od njih je v svojem času skušal biti pobudnik, ki bi družil okoli sebe za muzejstvo vnete ljudi. Ti naj bi zbirali muzealije, hkrati pa naj bi pripravili vse potrebno za ustanovitev muzeja. Novi ustanovi naj bi priskrbeli razstavne prostore in človeka, ki bi za zbirke skrbel „oziroma jih urejal“, začenja pripoved v Metliki udomljeni pesnik in pisatelj prof. Jože Dular, ravnatelj Belokranjskega muzeja in od začetka predsednik Belokranjskega muzejskega društva, ki je pred kratkim že proslavilo tridesetletnico svoje ustanovitve, akoravno je bil ustanovni dan društva že globoko v novembrskih dneh.

Že 1910, torej pred prvo svetovno vojno, so belokranjski rodoljubi osnovali Društvo za spoznavanje Bele krajine, katerega naloga je bila, kakor se je ohranilo v kroniki, dati življenje tako potrebnemu muzeju. Zanj so tudi že iskali prostore in so ga „videlji“ zdaj v Metliki, zdaj v Črnomlju. Na žalost je dobra zamisel ostala na papirju, tako je bilo treba na resnejši poskus čakati dobri dve desetletji. Toda tudi poskus, da bi pri metliškem Tujskoprometnem društvu osnovani muzejski odsek, ki ga je vodil šolski nadzornik Konrad Barle, zaživel in delal, kakor so bili upali, se ni povsem posrečil.

Dular: „Odsek si je naložil dolžnost, da bo zbiral in hranil narodne in zgodovinske spominke Bele krajine, hkrati pa je iskal primeren prostor. Za to se mu je zdelo še najustreznejša opuščena, razpadajoča podružna Martinova cerkev na robu metliškega mesta. Zaprošil je župni urad, naj to cerkev odstopi za muzejske potrebe. Prošnja ni bila zama. Potem ko si je stavbo ogledal takratni banovinski spomeniški referent dr. France Stele, je ljubljanski škofijski ordinariat 1. marca 1934 izdal dovoljenje, da se cerkva lahko preuredi v muzej. Denarja za obnovo ni bilo, zato so se člani muzejskega odseka zadovoljili s tem, da so zbrane muzejske predmete začasno hranili na podstrešju metliškega gradu. Martinovo cerkvico so začeli preurejati šele spomladaj 1943, ko se je za to zavzel domačin pesnik Engelbert Gangl. Razvoj dogodkov pa je takrat potekal tako, da so morali započeto delo ustaviti.“

Misel na ustanovitev muzejskega društva in muzeja je znova oživela dve leti po osvoboditvi, ko so osnovali pripravljalni odbor z Ivanom Malešičem na čelu. Ker je bila nedokončana Martinova cerkev takrat polna sена in desk, je odbor začel iskati za bodoči muzej nove prostore. Odločili so se, da bo v cerkvici kvečjemu le arheološki oddelek, medtem ko bi se muzej vselil v metliški grad. Slednji pa ni bil prazen, saj so bile v njem poleg nižje gimnazije, internata, okrajnega sodišča in zemljiške knjige tudi zasebne stranke. Začasno je dobil pripravljalni odbor prostor za zbrane muzealije v metliški prostiji.

To je bilo leta 1949, ko so tudi že dozorele razmere za osnovanje prvega muzejskega društva. Pravila za društvo so potrdile takratne oblasti v Črnomlju, nakar so 10. novembra 1949 opravili ustanovni občni zbor Muzejskega društva in izvolili vodstvo. Prvi odbor so sestavljali: predsednik prof. Jože Dular, podpredsednik nižje gimnazije v Podzemlju in pisatelj Lojze Zupanc, tajnica Albina Možina in blagajnik Gabrijel Žemlja; Ivan Drobnič, Božidar Flajšman in Jože Rus pa so bili odborniki.

Društvo se je seveda spet „zapičilo“ v ustanovitev muzeja, obenem pa je na svoja ramena prevzelo tudi spomeniškovarstveno službo. Iz grajske cerkvice na Krupi so pripeljali v Metliko tri nagrobnike Burgstallov, z metliškega pokopališča pa nagrobnik Gallensteina — spomenike iz 17. stoletja — in jih vzdali v preddverje Martinove cerkve. 25. februarja 1951, ob prvi obletnici smrti svojega ustanovnega člana književnika Engelberta Gangla, je Muzejsko društvo uredilo in od prlo za javnost Ganglov spominski muzej. S tem je nakazalo pomembno vejo svoje dejavnosti.

Odločitev, da bodo v Metliki odprli Belokranjski muzej, je sprejelo društvo na drugem občnem zboru decembra 1950. Muzej so odprli 1. maja 1951, prostore pa so mu dali delno v prostiji, delno v mestni hiši. Čez kako leto so slovesno odprli arheološki oddelek. Društvena dejavnost je segla na vso Belo krajino, zato so 4. januarja 1953 preimenovali društvo v Belokranjsko muzejsko društvo.

Leta 1954 se je muzej vselil v grad, dobil prve stalne prostore in ob pomoči društvenih članov še bolj razvil svojo dejavnost. Ko se je muzej dve leti kasneje postavil dovolj na lastne noge, je postalo društvo njegov pomožni organ. Kot tako pa je še naprej združevalo propagatorje muzejske ideje, ljubitelje in zbiralce ter preučevalce muzejskih, umetniških in arhivskih predmetov in vrednot. Člani so se še bolj posvetili zbiranju muzealij, sodelovali v etnografskih ekipah in pri arheoloških izkopavanjih, pri muzejskih razstavah, zbiranju podatkov za topografijo NOB in podobno.

Med tradicionalne dejavnosti Belokranjskega muzejskega društva sodi odkritje spominskih plošč in doprsnih kipov zaslužnim Belokranjcem. Ivan in Anton Navratil, Alojz in Engelbert Gangl, Ivan in Ljudevit Tomšič, Osip Šest pa Anton Lavrin, dr. Niko Županič in Katka Zupančič so samo nekateri od teh, ki jim je muzejsko društvo postavilo ali vzdalo spominsko obležje. Prav tako skrbno je tekla izdajateljska dejavnost. Sprva je izšlo nekaj publikacij v Dolenjski založbi, ko pa je ta utihnila, je Belokranjsko muzejsko društvo samo postalo založnik in izdajatelj publikacij, pomembnih za krajevno in belokranjsko zgodovino. Kot pisec se je zlasti izkazal sam društveni predsednik prof. Jože Dular.

Ob ustanovitvi je štelo društvo dvaindvajset članov. Število ustanovnih članov se je do danes skrčilo na deset. Prav tako se je zredčila vrsta njegovih častnih članov, ki so si ta naslov pridobili z zaslugami za razvoj Belokranjskega muzeja, za svoje organizatorsko, publicistično in znanstveno dejavnost. „Danes ima društvo 112 članov, upa pa, da bo v jubilejnim letu pridobilo še nove prijatelje muzejstva. To bo namreč tudi zagotovilo, da društvo ne bo zamrlo in da bo njegovo delo v prihodnjem desetletju še rodovitnejše“, meni njegov ustanovni in sedanji predsednik prof. Jože Dular.

I. ŽORAN

